

**WYJAŚNIENIA  
PKD 2007**

## **SEKCJA A ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO**

Sekcja ta obejmuje działalności związane z:

- eksploatacją naturalnych zasobów roślinnych i zwierzęcych,
- uprawą zbóż i innych roślin uprawnych,
- chowem i hodowlą zwierząt,
- pozyskiwaniem drewna i surowców leśnych,
- pozyskiwaniem zwierząt lub produktów zwierzęcych z gospodarstw rolnych lub ich naturalnego środowiska.

### **Dział 01 UPRAWY ROLNE, CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT, ŁOWIECTWO, WŁĄCZAJĄC DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ**

Dział ten obejmuje:

- uprawę i hodowlę roślin na otwartych polach lub pod osłonami,
- chów i hodowlę zwierząt oraz wytwarzanie produktów zwierzęcych,
- rolnictwo ekologiczne,
- uprawę i hodowlę roślin genetycznie zmodyfikowanych,
- chów i hodowlę zwierząt genetycznie zmodyfikowanych,
- pozyskiwanie zwierząt łownych,
- działalność usługową związaną z rolnictwem i łowiectwem, pozyskiwaniem zwierząt oraz działalność pokrewną.

Grupa 01.5 *Działalność mieszana* uwzględnia zjawisko występowania gospodarstw rolnych prowadzących jednocześnie produkcję roślinną i zwierzęcą w zrównoważonej wielkości. Grupa ta została utworzona w celu uniknięcia zaklasyfikowania gospodarstw mieszanych w różnych grupowaniach.

Dział ten nie obejmuje:

- przetwórstwa produktów rolnych (odpowiednie podklasy działu 10 *Produkcja artykułów spożywczych*, działu 11 *Produkcja napojów* oraz 12.00.Z *Produkcja wyrobów tytoniowych*), z wyłączeniem przygotowywania ich na rynek pierwotny, sklasyfikowanego w niniejszym dziale,
- robót ziemnych budowlanych wykonywanych na polach, np. orka warstwicowa gruntów rolnych (w celu utworzenia tarasów), drenaż, przygotowanie pól pod uprawę ryżu niełuskanego itp. sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach Sekcji F *Budownictwo*,
- sprzedaży produktów rolnych sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach Sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*,
- zagospodarowania terenów zieleni, sklasyfikowanego w 81.30.Z *Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni*.

#### **01.1 Uprawy rolne inne niż wieloletnie**

Grupa ta obejmuje uprawy rolne inne niż wieloletnie, tj.:

- uprawę roślin, które rosną nie dłużej niż przez dwa sezony wzrostu,
- uprawę roślin w celu produkcji nasion.

### **01.11.Z Uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, z wyłączeniem ryżu**

Podklasa ta obejmuje uprawę zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na otwartych polach. Gospodarstwa rolne często łączą uprawę tych zbóż.

Podklasa ta obejmuje:

- uprawę zbóż, takich jak:
  - pszenica,
  - kukurydza,
  - proso,
  - sorgo,
  - jęczmień,
  - żyto,
  - owies,
  - pozostałe zboża, gdzie indziej niesklasyfikowane,
- uprawę roślin strączkowych, takich jak:
  - fasola,
  - bób,
  - ciecierzycyca,
  - wspanęga chińska,
  - soczewica,
  - łubin,
  - groch,
  - nikla indyjska,
  - pozostałe rośliny strączkowe,
- uprawę roślin oleistych na nasiona, takich jak:
  - soja,
  - orzeszki ziemne,
  - bawełna,
  - rącznik,
  - siemię lniane,
  - gorczyca,
  - rzepak,
  - szafran,
  - sezam,
  - słonecznik,
  - pozostałe rośliny oleiste uprawiane na nasiona.

Podklasa ta nie obejmuje:

- uprawy ryżu, sklasyfikowanej w 01.12.Z,
- uprawy kukurydzy cukrowej, sklasyfikowanej w 01.13.Z,
- uprawy kukurydzy pastewnej, sklasyfikowanej w 01.19.Z,
- uprawy drzew oleistych na owoce, sklasyfikowanej w 01.26.Z.

### **01.12.Z Uprawa ryżu**

### **01.13.Z Uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych**

Podklasa ta obejmuje:

- uprawę warzyw kwiatostanowych, liściastych i łodygowych, takich jak:
  - karczochy,
  - szparagi,
  - kapusta,
  - kalafior i brokuły,
  - sałata i cykorja,
  - szpinak,
  - pozostałe warzywa kwiatostanowe, liściaste i łodygowe,
- uprawę warzyw owocowych, takich jak:
  - ogórki,
  - bakłażany,
  - pomidory,
  - papryka,
  - arbuzy,
  - kantalupy,
  - melony,
  - pozostałe warzywa uprawiane na owoce,
- uprawę warzyw korzeniowych, bulwiastych i cebulowych, takich jak:
  - marchew,
  - rzepa,
  - czosnek,
  - cebula, włączając szalotkę,
  - por i pozostałe warzywa cebulowe,
  - pozostałe warzywa korzeniowe i bulwiaste,
- uprawę grzybów, w tym trufli,
- uprawę buraków cukrowych,
- uprawę kukurydzy cukrowej,
- uprawę pozostałych warzyw,
- produkcję nasion warzyw, z wyłączeniem nasion buraków pastewnych,
- uprawę roślin korzeniowych i bulwiastych, takich jak:
  - słodkie ziemniaki (pataty, bataty),
  - maniok,
  - pozostałe rośliny korzeniowe i bulwiaste.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji nasion buraków pastewnych, sklasyfikowanej w 01.19.Z
- uprawy chili i papryki słodkiej (z rodzaju *Capsicum*), pieprzu (z rodziny *Piper*) oraz pozostałych roślin przyprawowych i aromatycznych, sklasyfikowanych w 01.28.Z,
- uprawy grzybni, sklasyfikowanej w 01.30.Z.

### **01.14.Z Uprawa trzciny cukrowej**

### **01.15.Z Uprawa tytoniu**

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wyrobów tytoniowych, sklasyfikowanej w 12.00.Z

### **01.16.Z    Uprawa roślin włóknistych**

Podklasa ta obejmuje:

- uprawę bawełny,
- uprawę juty, ketmii konopiowatej i pozostałych roślin na włókna łykowe,
- uprawę lnu i konopi,
- uprawę sizalu i pozostałych roślin z rodziny agawy na włókna tekstylne,
- uprawę konopi manilskich, ramii i pozostałych roślin na włókna tekstylne,
- uprawę pozostałych roślin włóknistych,
- rośnienie roślin włóknistych przeprowadzane w warunkach naturalnych.

### **01.19.Z    Pozostałe uprawy rolne inne niż wieloletnie**

Podklasa ta obejmuje pozostałe uprawy rolne inne niż wieloletnie, takie jak:

- uprawa brukwi, buraków pastewnych, korzeni pastewnych, koniczyny, lucerny (alfalfa), esparcety, kukurydzy pastewnej i pozostałych traw innych niż rośliny wieloletnie, kapusty pastewnej i podobnych roślin pastewnych,
- uprawa gryki,
- produkcja nasion buraka pastewnego,
- produkcja nasion pozostałych roślin pastewnych,
- uprawa kwiatów,
- produkcja kwiatów ciętych oraz pączków kwiatowych,
- produkcja nasion kwiatów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji nasion buraka cukrowego, sklasyfikowanej w 01.13.Z,
- uprawy roślin przyprawowych, aromatycznych innych niż rośliny wieloletnie, do produkcji leków i wyrobów farmaceutycznych, sklasyfikowanej w 01.28.Z.

### **01.2        Uprawa roślin wieloletnich**

Grupa ta obejmuje:

- uprawę roślin wieloletnich, tj. uprawę roślin, które rosną dłużej niż przez dwa sezony wzrostu, bez względu na to, czy rośliny te obumierają po każdym sezonie, czy też stale rosną,
- uprawę roślin wieloletnich w celu produkcji nasion.

### **01.21.Z    Uprawa winogron**

Podklasa ta obejmuje:

- uprawę winogron na wino i winogron stołowych w winnicach.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wina, sklasyfikowanej w 11.02.Z.

#### **01.22.Z    Uprawa drzew i krzewów owocowych tropikalnych i podzwrotnikowych**

Podklasa ta obejmuje uprawę drzew i krzewów owocowych tropikalnych i podzwrotnikowych:

- awokado,
- bananów i plantanów,
- daktyli,
- fig,
- mango,
- papai,
- ananasów,
- pozostałych drzew i krzewów owocowych tropikalnych i podzwrotnikowych.

#### **01.23.Z    Uprawa drzew i krzewów owocowych cytrusowych**

Podklasa ta obejmuje uprawę drzew i krzewów owocowych cytrusowych:

- grejpfrutów i pomelo,
- cytryn i limonek,
- pomarańczy,
- mandarynek, w tym klementynek,
- pozostałych drzew i krzewów owocowych cytrusowych.

#### **01.24.Z    Uprawa drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych**

Podklasa ta obejmuje uprawę drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych:

- jabłoni,
- moreli,
- czereśni i wiśni,
- brzoskwiń i nektarynek,
- gruszy,
- pigwy,
- śliwy i tarniny,
- pozostałych drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych.

### **01.25.Z Uprawa pozostałych drzew i krzewów owocowych oraz orzechów**

Podklasa ta obejmuje:

- uprawę drzew i krzewów owocowych jagodowych:
  - czarnej borówki,
  - porzeczek,
  - agrestu,
  - owoców kiwi,
  - malin,
  - truskawek,
  - pozostałych drzew i krzewów owocowych jagodowych,
- produkcję nasion owoców,
- uprawę orzechów jadalnych:
  - migdałów,
  - orzechów nerkowca,
  - kasztanów jadalnych,
  - orzechów laskowych,
  - orzeszków pistacjowych,
  - orzechów włoskich,
  - pozostałych orzechów,
- uprawę pozostałych drzew i krzewów owocowych:
  - chleba świętojańskiego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- uprawy orzechów kokosowych, sklasyfikowanej w 01.26.Z.

### **01.26.Z Uprawa drzew oleistych**

Podklasa ta obejmuje uprawę drzew oleistych na owoce:

- orzechów kokosowych,
- oliwek,
- olejowców,
- pozostałych drzew oleistych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji nasion soi, orzechów ziemnych i pozostałych nasion oleistych, sklasyfikowanej w 01.11.Z.

### **01.27.Z Uprawa roślin wykorzystywanych do produkcji napojów**

Podklasa ta obejmuje uprawę roślin wykorzystywanych do produkcji napojów:

- kawy,
- herbaty,
- maté (herbaty paragwajskiej),
- kakao,
- pozostałych roślin wykorzystywanych do produkcji napojów.

### **01.28.Z Uprawa roślin przyprawowych i aromatycznych oraz roślin wykorzystywanych do produkcji leków i wyrobów farmaceutycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- uprawę roślin przyprawowych i aromatycznych:
  - pieprzu (z rodzaju *Piper*),
  - chili i papryki słodkiej (z rodzaju *Capsicum*),
  - gałki muszkatołowej i kardamonu,
  - anyżu, badianu i kopru włoskiego,
  - cynamonu,
  - goździków,
  - imbiru,
  - wanilii,
  - chmielu,
  - pozostałych roślin przyprawowych i aromatycznych,
- uprawę roślin wykorzystywanych do produkcji leków, środków odurzających i wyrobów farmaceutycznych,
- uprawę roślin wykorzystywanych do wyrobu środków owadobójczych, grzybobójczych lub podobnych celów.

### **01.29.Z Uprawa pozostałych roślin wieloletnich**

Podklasa ta obejmuje:

- uprawę drzew kuczukowych w celu zbierania mlecza kuczukowego (lateksu),
- uprawę choinek świątecznych na gruntach rolnych,
- uprawę drzew w celu uzyskania soków,
- uprawę roślin wieloletnich używanych do wyplatania.

Podklasa nie obejmuje:

- uprawy kwiatów oraz produkcji kwiatów ciętych i pączków kwiatowych, sklasyfikowanych w 01.19.Z,
- zbierania soków lub żywic gumopodobnych z drzew dziko rosnących, sklasyfikowanego w 02.30.Z.

### **01.30.Z Rozmnażanie roślin**

Podklasa ta obejmuje produkcję roślinnych materiałów wegetatywnych, włączając sadzonki, odrosty i rozsady przeznaczone do bezpośredniego rozmnażania roślin lub gromadzenia szczepów roślinnych, do których zaszczepiany jest wybrany szczep, do ewentualnego obsadzania upraw.

Podklasa ta obejmuje:

- uprawę roślin do rozmnażania,
- uprawę roślin ozdobnych, włączając darń do przesadzania,
- uprawę roślin dla cebulek, bulw i korzeni; sadzonki i szczepy,
- uprawę grzybni, włączając podłoże z wsianą grzybnią,
- uprawę szkółkarską, z wyłączeniem szkótek leśnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- uprawy roślin do produkcji nasion, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grup 01.1 i 01.2,
- działalności szkótek leśnych, sklasyfikowanej w 02.10.Z,
- produkcji podłoża bez wsianej grzybni, sklasyfikowanej w 20.15.Z.



#### **01.41.Z Chów i hodowla bydła mlecznego**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę bydła mlecznego,
- produkcję surowego mleka krowiego lub z bawołów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przetwórstwa mleka, sklasyfikowanego w 10.51.Z

#### **01.42.Z Chów i hodowla pozostałego bydła i bawołów**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę bydła i bawołów na mięso,
- produkcję nasienia bydlęcego.

#### **01.43.Z Chów i hodowla koni i pozostałych zwierząt koniowatych**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę koni, osłów, mułów lub osłomułów,
- produkcję nasienia ogierów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności stajni koni wyścigowych, sklasyfikowanej w 93.19.Z.

#### **01.44.Z Chów i hodowla wielbłądów i zwierząt wielbłądowatych**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę wielbłądów (dromaderów) i zwierząt wielbłądowatych.

#### **01.45.Z Chów i hodowla owiec i kóz**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę owiec i kóz,
- produkcję surowego mleka owczego i koziego,
- produkcję surowej wełny,
- produkcję nasienia kozłów i tryków.

Podklasa ta nie obejmuje:

- strzyżenia owiec, wykonywanego na zlecenie, sklasyfikowanego w 01.62.Z,
- produkcji wełny surowej poubojowej, sklasyfikowanej w 10.11.Z,
- przetwórstwa mleka, sklasyfikowanego w 10.51.Z.

#### **01.46.Z Chów i hodowla świń**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę świń,
- produkcję nasienia knurów.

#### **01.47.Z Chów i hodowla drobiu**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę ptactwa domowego z gatunku „*Gallus domesticus*”, indyków, kaczek, gęsi i perliczek,
- produkcję jaj,
- działalność wylęgarni drobiu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji pierza i puchu, sklasyfikowanej w 10.12.Z.

#### **01.49.Z Chów i hodowla pozostałych zwierząt**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę pozostałych zwierząt, włącznie z częściowo oswojonymi:
  - strusi i emu,
  - pozostałych ptaków, z wyłączeniem drobiu,
  - owadów,
  - królików i pozostałych zwierząt futerkowych,
- produkcję nasienia królików i pozostałych zwierząt futerkowych,
- produkcję skór zwierząt futerkowych, gadów lub ptaków w gospodarstwach hodowlanych,
- chów i hodowlę robaków, mięczaków, w tym ślimaków itp. zwierząt lądowych,
- chów i hodowlę jedwabników; produkcję kokonów jedwabników,
- chów i hodowlę pszczół; produkcję miodu i wosku pszczelego oraz pozostałych produktów pszczelich,
- chów i hodowlę zwierząt domowych, z wyłączeniem ryb:
  - kotów i psów,
  - ptaków, takich jak papużki itp.,
  - chomików itp.,
- chów i hodowlę różnorodnych zwierząt,
- produkcję sierści zwierzęcej cienkiej lub grubej niezgrzeblonej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- chowu i hodowli drobiu, sklasyfikowanych w 01.47.Z.
- produkcji skór pochodzących z myślistwa i łowiectwa, sklasyfikowanej w 01.70.Z,
- chowu i hodowli ryb, żab, krokodyli i robaków morskich, sklasyfikowanych w 03.21.Z, 03.22.Z,
- tresury zwierząt domowych, sklasyfikowanej w 96.09.Z.

#### **01.50.Z Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana)**

Podklasa ta uwzględnia zjawisko występowania gospodarstw rolnych prowadzących jednocześnie produkcję roślinną i zwierzęcą, bez specjalizacji produkcji w kierunku upraw rolnych czy też chowu i hodowli zwierząt. Wielkość produkcji rolnej nie jest czynnikiem decydującym. Jeżeli jednak stopień specjalizacji wynosi 66 % i powyżej w jednej dziedzinie, to działalność jednostki nie powinna być klasyfikowana w niniejszej podklasie, ale do upraw rolnych lub chowu i hodowli zwierząt.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności jednostek zajmujących się głównie uprawami rolnymi, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grup 01.1 i 01.2,
- działalności jednostek zajmujących się głównie chowem i hodowlą zwierząt, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 01.4.

## **01.6 Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach**

Grupa ta obejmuje:

- działalność usługową wspomagającą świadczoną na zlecenie, związaną z rolnictwem, ale nie podejmowaną dla celów produkcyjnych (w sensie zbiorów produktów rolniczych),
- czynności następujące po zbiorach, mające na celu przygotowanie produktów rolnych na rynek pierwotny.

### **01.61.Z Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność rolniczą świadczoną na zlecenie, w zakresie:
  - przygotowania pól do upraw, siewu i sadzenia,
  - pielęgnowania, zraszania, opryskiwania upraw, włączając usługi agrolotnicze,
  - przycinania drzew owocowych oraz winorośli,
  - przesadzania ryżu, przerywania buraków,
  - zbiorów,
  - zwalczania szkodników (włączając króliki) związanego z rolnictwem,
- utrzymanie terenów rolniczych w dobrym stanie ekologicznym,
- eksploatację systemów irygacyjnych dla celów rolniczych,
- wynajem maszyn rolniczych z obsługą.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności rolniczej następującej po zbiorach, sklasyfikowanej w 01.63.Z,
- odwadniania gruntów rolnych, sklasyfikowanego w 43.12.Z,
- działalności w zakresie architektury krajobrazu, sklasyfikowanej w 71.11.Z,
- działalności agronomów i ekonomistów rolnych, sklasyfikowanej w 74.90.Z,
- zagospodarowania terenów zieleni, sklasyfikowanego w 81.30.Z,
- organizowania pokazów i targów rolniczych, sklasyfikowanego w 82.30.Z.

### **01.62.Z Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność rolniczą świadczoną na zlecenie, w zakresie:
  - działań promujących wzrost produkcji zwierząt,
  - opieki nad stadem, wypasania cudzego inwentarza, trzebień kogutów, czyszczenia kojców itp.,
  - działalności związanych ze sztucznym unasiennianiem,
  - kolczykowania zwierząt,
  - korekty racic, usuwania poroża, obcinania kiełków u prosiąt, kurtyzacji zwierząt gospodarskich (obcinanie ogonków),
  - przygotowania zwierząt gospodarskich do wystaw i pokazów,
  - strzyżenia owiec,
  - prowadzenia schronisk dla zwierząt gospodarskich.
- usługi podkuwania koni.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu miejsc w schroniskach dla zwierząt gospodarskich, sklasyfikowanego w 68.20.Z,
- działalności weterynaryjnej, włącznie ze szczepieniem zwierząt, sklasyfikowanej w 75.00.Z,
- wynajmowania zwierząt (np. stada zwierząt), sklasyfikowanego w 77.39.Z,
- prowadzenia schronisk dla zwierząt domowych, sklasyfikowanego w 96.09.Z.

### **01.63.Z Działalność usługowa następująca po zbiorach**

Podklasa ta obejmuje:

- przygotowanie plonów do sprzedaży na rynek pierwotny przez: czyszczenie, obcinanie, sortowanie, odkażanie,
- odziarnianie bawełny,
- przygotowanie liści tytoniowych, szyszek chmielowych, ziół, np. suszenie,
- przygotowanie ziaren kakaowych, np. łuskanie
- woskowanie owoców.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przygotowania do sprzedaży produktów rolniczych przez producenta, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 01.1, 01.2 i 01.3,
- działalności następującej po zbiorach skierowanej na polepszenie jakości nasion, sklasyfikowanej w 01.64.Z,
- wstępnego przetwarzania surowca tytoniowego, tzn. przygotowania do dalszego przerobu przez producentów wyrobów tytoniowych surowca tytoniowego, polegającego w szczególności na odżyłowaniu, cięciu, nasączeniu lub dosuszaniu blaszki liściowej, sklasyfikowanego w 12.00.Z,
- działalności marketingowej wykonywanej na zlecenie kupców i stowarzyszeń, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 46,
- sprzedaży hurtowej płodów rolnych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 46.2.

### **01.64.Z Obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność usługową następującą po zbiorach skierowaną na polepszenie jakości nasion przeznaczonych na siew poprzez usunięcie nasion niewyrośniętych, uszkodzonych mechanicznie lub przez insekty, nasion niedojrzałych, jak również utrzymywanie wilgotności na poziomie bezpiecznym dla ich przechowywania,
- suszenie, czyszczenie, sortowanie i przechowywanie nasion do momentu ich sprzedaży,
- genetyczną modyfikację nasion.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji nasion, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grup 01.1 i 01.2,
- przetwarzania nasion w celu otrzymania oleju, sklasyfikowanego w 10.41.Z,
- badań eksperymentalnych związanych z rozwojem i modyfikacją nasion, sklasyfikowanych w 72.11.Z.

### **01.70.Z Łowiectwo i pozyskiwanie zwierząt łownych, włączając działalność usługową**

Podklasa ta obejmuje:

- pozyskiwanie zwierząt łownych w celach handlowych,
- pozyskiwanie zwierząt łownych (żywych i martwych) dla celów konsumpcyjnych, uzyskania trofeów, futer, skór, przeprowadzania badań oraz odłowu w celu przemieszczania na inne tereny, a także w celu umieszczenia ich w ogrodach zoologicznych lub jako zwierzęta domowe,
- hodowlę, rozmnażanie i prowadzenie zasiedleń zwierzętami łownymi,
- produkcję skór zwierząt łownych, włączając ptaki, pozyskiwanych z działalności łowieckiej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji skór zwierząt hodowlanych, włączając ptaki, pozyskiwanych z chowu i hodowli, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 01.4,
- chowu i hodowli dzikich zwierząt w gospodarstwach produkcyjnych, sklasyfikowanych w 01.49.Z,
- polowania na wieloryby, sklasyfikowanego w 03.11.Z,
- produkcji skór surowych pochodzących z rzeźni, sklasyfikowanej w 10.11.Z,
- myślistwa sportowego i rekreacyjnego, sklasyfikowanego w 93.19.Z,
- działań promujących myślistwo i łowiectwo, sklasyfikowanych w 94.99.Z.

### **Dział 02 LEŚNICTWO I POZYSKIWANIE DREWNA**

Dział ten obejmuje:

- wytwarzanie drewna okrągłego do dalszego przerobu,
- pozyskiwanie i zbieranie dziko rosnących produktów leśnych,
- wytwarzanie produktów używanych w postaci nieprzetworzonej lub przetworzonych w niewielkim stopniu, takich jak: drewno opałowe, węgiel drzewny, zrębki lub drewno okrągłe (np. stojaki kopalniane, żerdzie itp.),
- urządzenie lasu,
- utrzymanie i powiększanie zasobów i upraw leśnych,
- działalność z zakresu nasiennictwa i selekcji leśnej,
- zagospodarowanie i ochronę lasu,
- przystosowywanie, utrzymanie i wykorzystanie zasobów przyrodniczych w ramach realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu,
- działalność usługową związaną z leśnictwem.

Działania te mogą być wykonywane w lasach naturalnych lub zasadzonych.

Dział ten nie obejmuje:

- dalszej obróbki drewna związanej z jego piłowaniem i heblowaniem, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 16.

### **02.10.Z Gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych**

Podklasa ta obejmuje:

- urządzenie lasu,
- zagospodarowanie lasu,
- utrzymanie i powiększanie zasobów i upraw leśnych,
- ochronę lasów i dróg leśnych, włączając ochronę przeciwpożarową, łącznie z gaszeniem pożarów w lasach,
- działalność szkótek leśnych,
- przystosowywanie, utrzymanie i wykorzystanie zasobów przyrodniczych w ramach realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu.

Działania te mogą być wykonywane w lasach naturalnych lub zasadzonych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- uprawy choinek świątecznych na gruntach rolnych, sklasyfikowanej w 01.29.Z,
- szkółkarstwa innego niż leśne, sklasyfikowanego w 01.30.Z,
- pozyskiwania drewna, sklasyfikowanego w 02.20.Z,
- pozyskiwania grzybów i innych dziko rosnących produktów leśnych, sklasyfikowanego w 02.30.Z,
- ochrony lasu, włączając ochronę przed pożarami (łącznie z gaszeniem pożarów w lasach) wykonywanej na zlecenie, sklasyfikowanej w 02.40.Z,
- produkcji wiórów drewnianych, sklasyfikowanej w 16.10.Z.

### **02.20.Z Pozyskiwanie drewna**

Podklasa ta obejmuje pozyskiwanie:

- drewna okrągłego do dalszego przerobu w przemyśle przetwórczym,
  - drewna okrągłego używanego w postaci nieprzetworzonej takiej jak: kopalniak, żerdzie i słupy,
  - drewna i innych produktów leśnych na cele opałowe
- oraz
- produkcję węgla drzewnego w lesie (z wykorzystaniem metod tradycyjnych).

W wyniku tej działalności powstają drewno użytkowe, zrębki lub drewno opałowe.

Podklasa ta nie obejmuje:

- uprawy choinek świątecznych na gruntach rolnych, sklasyfikowanej w 01.29.Z,
- urządzenia i zagospodarowania lasu oraz utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, sklasyfikowanych w 02.10.Z,
- pozyskiwania dziko rosnących produktów leśnych, sklasyfikowanego w 02.30.Z,
- produkcji wiórów drewnianych, sklasyfikowanej w 16.10.Z,
- produkcji węgla drzewnego otrzymywanego w procesie destylacji drewna, sklasyfikowanej w 20.14.Z.

### **02.30.Z Pozyskiwanie dziko rosnących produktów leśnych, z wyłączeniem drewna**

Podklasa ta obejmuje pozyskiwanie dziko rosnących produktów leśnych, takich jak:

- grzyby, w tym trufle,
- owoce jagodowe,
- orzechy leśne,
- balaty i pozostałe żywice gumopodobne,
- korek,
- żywica i szelak nieczyszczony,
- karpina,
- kora,
- igliwie,
- choinki,
- balsamy,
- włókna roślinne,
- trawa morska,
- żołądź, kasztany, szyszki, nasiona, owoce,
- mchy i porosty,
- inne rośliny leśne i ich części.

Podklasa ta nie obejmuje:

- uprawy grzybów, w tym trufli, sklasyfikowanej w 01.13.Z,
- uprawy drzew i krzewów owocowych jagodowych lub orzechów, sklasyfikowanej w 01.25.Z,
- uprawy choinek świątecznych na gruntach rolnych, sklasyfikowanej w 01.29.Z,
- pozyskiwania drewna opałowego, sklasyfikowanego w 02.20.Z,
- produkcji wiórów drewnianych, sklasyfikowanej w 16.10.Z.

### **02.40.Z Działalność usługowa związana z leśnictwem**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność usługową związaną z leśnictwem, wykonywaną na zlecenie, w zakresie:
  - urządzania lasu, włączając inwentaryzacje leśne, oceny i aktualizacje stanu lasów,
  - zagospodarowania lasu,
  - ochrony lasu, włącznie z ochroną przed pożarami (łącznie z gaszeniem pożarów w lasach) oraz zwalczaniem szkodników leśnych,
  - doradztwa związanego z zarządzaniem lasem,
  - przystosowywania, utrzymania i wykorzystania zasobów przyrodniczych w ramach realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu,
- działalność usługową związaną z pozyskiwaniem drewna, wykonywaną na zlecenie, włączając zrywkę, podwóz i transport drewna na terenie lasu,
- działalność usługową związaną z pozyskiwaniem pozostałych dziko rosnących produktów leśnych wykonywaną na zlecenie,
- wynajem maszyn i urządzeń leśnych z obsługą,
- pozostałą działalność usługową związaną z leśnictwem.

Podklasa ta nie obejmuje:

- drenowania terenów leśnych, sklasyfikowanego w 43.12.Z,
- oczyszczania placów budowy, sklasyfikowanego w 43.12.Z,
- wynajmu maszyn i urządzeń leśnych, sklasyfikowanego w 77.31.Z.

### **Dział 03 RYBACTWO**

Dział ten obejmuje:

- rybołówstwo w wodach morskich i śródlądowych, w tym utrzymywanie zasobów ryb, skorupiaków, mięczaków i pozostałych zwierząt oraz organizmów wodnych,
- chów i hodowlę ryb oraz pozostałych produktów i organizmów wodnych (np. roślin wodnych, pereł, gąbek itp.) w wodach morskich i śródlądowych,
- działalność, która zwykle jest integralną częścią procesu produkcji i jest wykonywana na własny rachunek (np. wprowadzanie ziaren do ostryg w celu produkcji pereł).

Działalność usługowa związana z rybołówstwem oraz chowem i hodowlą ryb w wodach morskich i śródlądowych sklasyfikowana jest w odpowiednich podklasach tego działu.

Dział ten nie obejmuje:

- przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków na statkach zajmujących się wyłącznie przetwórstwem i przechowywaniem, to jest na statkach nieprowadzących połowów lub w fabrykach znajdujących się na lądzie, sklasyfikowanego w 10.20.Z,
- budowy i naprawy statków i łódek, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 30.1 i 33.15.Z,
- działalności wspomagającej wędkarstwo sportowe i rekreacyjne, sklasyfikowanej w 93.19.Z.

#### **03.1 Rybołówstwo**

Grupa ta obejmuje:

- rybołówstwo w wodach morskich i śródlądowych, w tym utrzymywanie zasobów ryb, skorupiaków, mięczaków i pozostałych zwierząt oraz organizmów wodnych na oceanach, w wodach przybrzeżnych i śródlądowych dla celów konsumpcyjnych lub innych, dokonywane ręcznie lub przy pomocy sprzętu do połowów, takiego jak siatki, liny i nieruchome pułapki. Połowy mogą być prowadzone wzdłuż wybrzeży (np. zbieranie mięczaków takich jak małże i ostrygi) lub przez zarzucanie sieci przy brzegu lub z czółen domowej roboty lub częściej z wykorzystaniem łodzi dostępnych w handlu, w wodach przybrzeżnych i z dala od brzegu,
- działalność usługową związaną z połowem ryb w wodach morskich i śródlądowych oraz chowem i hodowlą ryb i pozostałych organizmów wodnych.



### **03.11.Z Rybołówstwo w wodach morskich**

Podklasa ta obejmuje:

- połowy ryb na oceanach, morzach i w wewnętrznych wodach morskich,
- połowy skorupiaków i mięczaków morskich,
- wielorybnictwo,
- połowy zwierząt wodnych: żółwi, osłonicy, jeżowców itp.,
- działalność statków rybackich prowadzących połowy ryb i innych organizmów wodnych połączone z ich przetwórstwem i konserwowaniem,
- pozyskiwanie (poławianie, wydobywanie) pozostałych produktów i organizmów znajdujących się w wodach morskich, np.: pereł naturalnych, gąbek, koralu i alg,
- działalność usługową związaną z połowem ryb na oceanach, morzach i w wewnętrznych wodach morskich.

Podklasa ta nie obejmuje:

- połowów ssaków morskich (np. morsów, fok), z wyłączeniem wielorybnictwa, sklasyfikowanych w 01.70.Z,
- przetwórstwa wielorybów na statkach – przetwórnicy, sklasyfikowanego w 10.11.Z,
- przetwórstwa ryb, skorupiaków, mięczaków i pozostałych organizmów wodnych na statkach zajmujących się wyłącznie przetwórstwem i przechowywaniem lub w fabrykach znajdujących się na lądzie, sklasyfikowanego w 10.20.Z,
- wynajmowania łodzi rekreacyjnych z załogą, na przejażdżki po morzach i wodach przybrzeżnych (np. wyprawy na ryby), sklasyfikowanego w 50.10.Z,
- działalności związanej z dozorem łowisk oraz usługami patrolowymi, sklasyfikowanej w 84.24.Z,
- działalności wspomagającej wędkarstwo sportowe i rekreacyjne, sklasyfikowanej w 93.19.Z.

### **03.12.Z Rybołówstwo w wodach śródlądowych**

Podklasa ta obejmuje:

- połowy ryb w wodach śródlądowych,
- połowy skorupiaków i mięczaków w wodach śródlądowych,
- połowy pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych,
- pozyskiwanie surowców znajdujących się w wodach śródlądowych,
- działalność usługową związaną z połowem ryb w wodach śródlądowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków, sklasyfikowanego w 10.20.Z,
- działalności związanej z ochroną łowisk i usługami patrolowymi, sklasyfikowanej w 84.24.Z,
- działalności wspomagającej wędkarstwo sportowe i rekreacyjne, sklasyfikowanej w 93.19.Z.

### **03.2 Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych**

Grupa ta obejmuje chów i hodowlę organizmów wodnych tj.: ryb, mięczaków, skorupiaków, roślin, krokodyli, aligatorów i płazów, z wykorzystaniem technik mających na celu wzrost produkcji organizmów poza naturalną wielkość określoną przez środowisko (np. poprzez karmienie i ochronę przed drapieżnikami).

Chów i hodowla ryb i pozostałych organizmów wodnych dotyczy okresu od momentu wyhodowania do ich fazy młodzieńczej i/lub dorosłości w warunkach niewoli.

Ponadto chów i hodowla obejmuje własność (prywatną, spółek oraz państwową) pojedynczych organizmów na etapie hodowania aż do połowów.

#### **03.21.Z Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach morskich**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę ryb w wodach morskich, włączając chów i hodowlę morskich ryb ozdobnych,
- produkcję jaj małż (omułków, ostryg itp.), larw homarów, krewetek po okresie larwowym, narybku i podrostków narybku,
- chów i hodowlę szkarłatnic i pozostałych jadalnych wodorostów morskich,
- chów i hodowlę skorupiaków, małż, innych mięczaków oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach morskich,
- chów i hodowlę ryb i pozostałych organizmów wodnych w wodach słonawych,
- chów i hodowlę ryb i pozostałych organizmów morskich w akwenach i zbiornikach ze słoną wodą,
- działalność wylęgarni ryb w wodach morskich,
- chów i hodowlę robaków morskich.

Podklasa ta nie obejmuje:

- chowu i hodowli żab, sklasyfikowanych w 03.22.Z,
- działalności wspomagającej wędkarstwo sportowe i rekreacyjne, sklasyfikowanej w 93.19.Z.

#### **03.22.Z Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych**

Podklasa ta obejmuje:

- chów i hodowlę ryb w stawach rybnych i wodach śródlądowych, włączając chów i hodowlę ryb ozdobnych w stawach rybnych i w wodach śródlądowych,
- chów i hodowlę skorupiaków, małży, innych mięczaków oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych,
- działalność związaną z wylęgarniami ryb (słodkowodnych),
- chów i hodowlę żab,
- działalność usługową związaną z chowem i hodowlą ryb, skorupiaków, mięczaków i innych organizmów wodnych w stawach rybnych i wodach śródlądowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności związanej z chowem i hodowlą ryb i pozostałych organizmów morskich w akwenach i zbiornikach ze słoną wodą, sklasyfikowanej w 03.21.Z,
- działalności wspomagającej wędkarstwo sportowe i rekreacyjne, sklasyfikowanej w 93.19.Z.

## **SEKCJA B GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE**

Sekcja ta obejmuje:

- górnictwo/wydobywanie podziemne, odkrywkowe lub za pomocą odwiertów, kopalin występujących w naturze jako ciała stałe (węgiel i rudy), ciekłe (ropa naftowa) lub gazowe (gaz ziemny),
- działalność pomocniczą związaną z przygotowaniem kopalin do sprzedaży, np.: kruszenie, mielenie, oczyszczanie, suszenie, sortowanie, odsalanie, brykietowanie, wzbogacanie oraz działalność związaną z eksploatacją ropy naftowej i gazu ziemnego. Czynności te wykonywane są zarówno przez jednostki, które wydobywają dany surowiec i/lub jednostki zlokalizowane w pobliżu miejsca ich wydobycia,
- magazynowanie substancji i składowanie odpadów w górotworze, włączając podziemne wyrobiska górnicze.

Sekcja ta dzieli się na działy, grupy, klasy i podklasy z punktu widzenia wydobywanej kopaliny. Działy 05, 06 dotyczą wydobywania węgla kamiennego, węgla brunatnego (lignitu) i torfu, górnictwa ropy naftowej i gazu ziemnego; działy 07, 08 obejmują górnictwo rud metali i pozostałych kopalin oraz wydobywanie kamienia.

Niektóre czynności techniczne, sklasyfikowane w tej Sekcji, zwłaszcza związane z górnictwem ropy naftowej i gazu ziemnego, mogą być wykonywane na zlecenie przez wyspecjalizowane jednostki prowadzące produkcyjną działalność usługową, sklasyfikowaną w odpowiednich podklasach działu 09.

Sekcja ta nie obejmuje:

- rozlewania wód pochodzących ze źródeł naturalnych i wód mineralnych, sklasyfikowanego w 11.07.Z,
- działalności związanej z kruszeniem, mieleniem lub innym przetwórstwem kopalin, skał i minerałów, niezwiązanej z górnictwem i wydobyciem, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 23.9,
- przygotowania terenu dla górnictwa/wydobywania odkrywkowego, sklasyfikowanego w 43.12.Z,
- wykonywania pomiarów geofizycznych, geologicznych i sejsmicznych, sklasyfikowanego w 71.12.Z,
- przetwórstwa wydobywanych kopalin, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji C,
- przetwórstwa wydobywanych kopalin dla celów budowlanych, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji F.

### **Dział 05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)**

Dział ten obejmuje:

- podziemne lub odkrywkowe wydobycie paliw stałych,
- czynności takie jak: sortowanie, czyszczenie, sprężanie i inne niezbędne czynności prowadzące do przygotowania paliw stałych do sprzedaży.

Dział ten nie obejmuje:

- działalności usługowej związanej z wydobywaniem węgla kamiennego lub brunatnego (lignitu), sklasyfikowanej w 09.90.Z,
- wytwarzania i przetwarzania produktów koksowania węgla, sklasyfikowanego w 19.10.Z,
- produkcji brykietów, sklasyfikowanej w 19.20.Z.

### **05.10.Z   Wydobywanie węgla kamiennego**

Podklasa ta obejmuje:

- wydobywanie węgla kamiennego w kopalniach (podziemne lub odkrywkowe), włączając wydobywanie w postaci ciekłej,
- czyszczenie, sortowanie, proszkowanie itp. węgla kamiennego w celu poprawienia jakości lub przygotowania do transportu lub składowania,
- odzyskiwanie węgla kamiennego z hałd.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wydobywania węgla brunatnego (lignitu), sklasyfikowanego w 05.20.Z,
- wydobywania i wzbogacania torfu, sklasyfikowanego w 08.92.Z,
- próbnym wierceń w poszukiwaniu węgla oraz działalności usługowej wspomagającej wydobywanie węgla kamiennego, sklasyfikowanych w 09.90.Z,
- eksploatacji pieców koksowniczych, sklasyfikowanej w 19.10.Z,
- produkcji brykietów z węgla kamiennego, sklasyfikowanej w 19.20.Z,
- przygotowania terenu dla wydobywania węgla, sklasyfikowanego w 43.12.Z.

### **05.20.Z   Wydobywanie węgla brunatnego (lignitu)**

Podklasa ta obejmuje:

- wydobywanie węgla brunatnego (lignitu) w kopalniach (podziemne lub odkrywkowe), włączając wydobywanie w postaci ciekłej,
- oczyszczanie, odwadnianie, proszkowanie węgla brunatnego (lignitu) w celu poprawienia jakości, ułatwienia transportu lub składowania.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wydobywania węgla kamiennego, sklasyfikowanego w 05.10.Z,
- wydobywania torfu, sklasyfikowanego w 08.92.Z,
- próbnym wierceń w poszukiwaniu węgla oraz działalności pomocniczej związanej z wydobywaniem węgla brunatnego (lignitu), sklasyfikowanych w 09.90.Z,
- produkcji brykietów z węgla brunatnego (lignitu), sklasyfikowanej w 19.20.Z,
- przygotowania terenu dla wydobywania węgla, sklasyfikowanego w 43.12.Z.

## **Dział 06   GÓRNICTWO ROPY NAFTOWEJ I GAZU ZIEMNEGO**

Dział ten obejmuje:

- górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego,
- wykonywanie szybów i ich wyposażenie,
- uruchamianie separatorów, rozdzielaczy emulsji, sprzętu do odmulania,
- produkcję ropy naftowej,
- produkcję gazu ziemnego i płynnych węglowodorów,
- górnictwo ropy naftowej ze złóż piasku i łupków bitumicznych.

Dział ten nie obejmuje:

- sondowania, próbnym wierceń i prowadzenia prac poszukiwawczych ropy naftowej i gazu ziemnego, sklasyfikowanych w 09.10.Z
- działalności związanej z obsługą pól naftowych i gazowych, wykonywanej na zlecenie, sklasyfikowanej w 09.10.Z,
- rafinacji produktów naftowych, sklasyfikowanej w 19.20.Z,
- prowadzenia pomiarów geofizycznych oraz działalności kartograficznej, sklasyfikowanych w 71.12.Z.

### **06.10.Z Górnictwo ropy naftowej**

Podklasa ta obejmuje:

- górnictwo ropy naftowej,
- wydobywanie piasku i łupków bitumicznych do produkcji ropy naftowej,
- produkcję ropy naftowej z piasku i łupków bitumicznych,
- procesy pozyskiwania ropy naftowej: dekantowanie, odsalanie, odwadnianie, stabilizowanie itd.

Podklasa ta nie obejmuje:

- prowadzenia prac poszukiwawczych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz działalności usługowej wspomagającej eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, sklasyfikowanych w 09.10.Z,
- wytwarzania produktów i półproduktów ropy naftowej, sklasyfikowanego w 19.20.Z,
- transportu rurociągami, sklasyfikowanego w 49.50.A, 49.50.B.

### **06.20.Z Górnictwo gazu ziemnego**

Podklasa ta obejmuje:

- górnictwo gazu ziemnego,
- wydobywanie kondensatów (skroplin) gazu ziemnego,
- odprowadzanie i oddzielanie frakcji płynnych węglowodorów,
- odsiarczanie gazu ziemnego,
- górnictwo płynnych węglowodorów poprzez skraplanie lub pirolizę,
- składowanie gazu ziemnego w górotworze podziemnym, wyrobisku górniczym, komorach solnych lub miejscach powstałych po wydobyciu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- prowadzenia prac poszukiwawczych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz działalności usługowej wspomagającej eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, sklasyfikowanych w 09.10.Z,
- wytwarzania produktów i półproduktów rafinacji ropy naftowej, sklasyfikowanego w 19.20.Z,
- produkcji gazów technicznych, sklasyfikowanej w 20.11.Z,
- transportu rurociągami, sklasyfikowanego w 49.50.A, 49.50.B.

## **Dział 07 GÓRNICTWO RUD METALI**

Dział ten obejmuje:

- głębinowe i odkrywkowe górnictwo rud metali i metali rodzimych,
- przygotowywanie i wzbogacanie rud poprzez:
  - rozdrabnianie, mielenie i płukanie,
  - koncentrację przez separację magnetyczną lub separację opartą na różnicy ciężarów właściwych frakcji,
  - flotację, przesiewanie, sortowanie, suszenie, kalcynowanie i prażenie.

Dział ten nie obejmuje:

- prażenia pirytów żelaza, sklasyfikowanego w 20.13.Z,
- obsługi wielkich pieców hutniczych, sklasyfikowanej w 24.10.Z,
- produkcji tlenku glinu, sklasyfikowanej w 24.42.B.

#### **07.10.Z Górnictwo rud żelaza**

Podklasa ta obejmuje:

- górnictwo rud wartościowych głównie ze względu na zawartość żelaza,
- wzbogacanie i aglomerowanie rud żelaza.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wydobywania i przeróbki pirytów i magnetopirytów (z wyłączeniem prażenia), sklasyfikowanego w 08.91.Z.

#### **07.21.Z Górnictwo rud uranu i toru**

Podklasa ta obejmuje:

- górnictwo rud wartościowych głównie ze względu na zawartość uranu i toru: blenda smolista itd.,
- koncentrację tych rud,
- produkcję koncentratu uranu i toru.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wzbogacania rud uranu i toru, sklasyfikowanego w 20.13.Z,
- produkcji uranu z blendy smolistej lub pozostałych rud oraz wytapiania i rafinacji uranu, sklasyfikowanych w 24.46.Z.

#### **07.29.Z Górnictwo pozostałych rud metali nieżelaznych**

Podklasa ta obejmuje:

- górnictwo i przeróbkę rud wartościowych głównie ze względu na zawartość metali nieżelaznych (kolorowych):
  - aluminium (boksytu), miedzi, ołowiu, cynku, cyny, magnezu, chromu, niklu, kobaltu, molibdenu, tantalu, wanadu itd.,
  - rud metali szlachetnych: złota, srebra, platyny.

Podklasa ta nie obejmuje:

- górnictwa i przeróbki rud uranu i toru, sklasyfikowanego w 07.21.Z,
- produkcji tlenku glinu, sklasyfikowanej w 24.42.B,
- produkcji kamieni miedziowych lub niklowych, sklasyfikowanej w 24.44.Z, 24.45.Z.

### **Dział 08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE**

Dział ten obejmuje:

- wydobywanie kamienia,
- bagrowanie наносów rzecznych,
- kruszenie i rozdrabianie skał,
- wydobywanie soli.

Wydobywane surowce wykorzystywane są głównie w budownictwie (np. piasek, kamienie itd.), przy produkcji materiałów (np. glina, gips, wapno itd.), przy produkcji wyrobów chemicznych itd.

Dział ten nie obejmuje:

- przetwórstwa wydobytych surowców (z wyłączeniem kruszenia, mielenia, cięcia, czyszczenia, suszenia, sortowania i mieszania), sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji C.

**08.11.Z Wydobywanie kamieni ozdobnych oraz kamienia dla potrzeb budownictwa, skał wapiennych, gipsu, kredy i łupków**

Podklasa ta obejmuje:

- wydobywanie, wstępne wyrównywanie i cięcie kamienia pomnikowego i budowlanego takiego jak: marmur, granit, piaskowiec, łupek itd.,
- łamanie i kruszenie kamienia pomnikowego i budowlanego,
- wydobywanie, kruszenie i rozdrabnianie skał wapiennych,
- wydobywanie gipsu i anhydrytu,
- wydobywanie kredy i dolomitu niewypalonego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wydobywania minerałów wykorzystywanych w przemyśle chemicznym oraz do produkcji nawozów, sklasyfikowanego w 08.91.Z,
- produkcji dolomitu wypalonego, sklasyfikowanej w 23.52.Z,
- cięcia, formowania i wykańczania kamieni, poza obszarem kamieniołomu, sklasyfikowanych w 23.70.Z.

**08.12.Z Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu**

Podklasa ta obejmuje:

- wydobywanie i bagrowanie żwiru i piasku,
- kruszenie i rozdrabnianie żwiru,
- wydobywanie gliny, gliny ogniotrwałej i kaolinu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wydobywania piasku bitumicznego, sklasyfikowanego w 06.10.Z.

**08.91.Z Wydobywanie minerałów dla przemysłu chemicznego oraz do produkcji nawozów**

Podklasa ta obejmuje:

- wydobywanie naturalnych soli fosforanowych i potasowych,
- wydobywanie siarki rodzimej,
- wydobywanie i przeróbkę pirytów i magnetopirytów, z wyłączeniem prażenia,
- wydobywanie naturalnych siarczanów baru i magnezu (kizerytów), naturalnych węglanów baru (barytów i witerytów), naturalnych boranów,
- wydobywanie pigmentów mineralnych, szpatów fluorowych i pozostałych wartościowych minerałów wykorzystywanych w przemyśle chemicznym,
- wydobywanie guano.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wydobywania soli, sklasyfikowanego w 08.93.Z,
- prażenia pirytów, sklasyfikowanego w 20.13.Z,
- produkcji nawozów i związków azotowych, sklasyfikowanej w 20.15.Z.

### **08.92.Z Wydobywanie torfu**

Podklasa ta obejmuje:

- wydobywanie torfu,
- wzbogacanie torfu,
- przygotowanie torfu w celu ułatwienia transportu lub składowania.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności usługowej związanej z wydobywaniem torfu, sklasyfikowanej w 09.90.Z,
- produkcji brykietów z torfu, sklasyfikowanej w 19.20.Z,
- produkcji mieszanek ziemi ogrodniczej z naturalnej ziemi, piasku, gliny i nawozów mineralnych itp., sklasyfikowanej w 20.15.Z,
- produkcji wyrobów z torfu, sklasyfikowanej w 23.99.Z.

### **08.93.Z Wydobywanie soli**

Podklasa ta obejmuje:

- wydobywanie soli ze złóż podziemnych, włączając wydobywanie soli poprzez jej rozpuszczanie i pompowanie na powierzchnię,
- produkcję soli przez odparowanie wody morskiej lub innych słonych wód,
- rozdrabnianie, oczyszczanie i rafinację soli przez producenta.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji soli kuchennej, włączając sól kuchenną jodowaną, sklasyfikowanej w 10.84.Z,
- produkcji wody pitnej przez odsalanie wody morskiej, sklasyfikowanej w 36.00.Z.

### **08.99.Z Pozostałe górnictwo i wydobywanie, gdzie indziej niesklasyfikowane**

Podklasa ta obejmuje górnictwo i wydobywanie różnych minerałów i surowców, takich jak:

- materiały ściernie, azbest, mączki krzemionkowe kopalne, naturalny grafit, steatyt (talk), szpat polny (skalanie) itd.,
- kamienie szlachetne, kwarc, mika itp.,
- naturalny asfalt i naturalny bitumin.

## **Dział 09 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE**

Dział ten obejmuje działalność usługową wspomagającą górnictwo i wydobywanie, świadczoną na zlecenie:

- pobieranie rdzeni próbnych i dokonywanie obserwacji geologicznych,
- wiercenia i odwierty kierunkowe, w celu określenia miejsca lokalizacji szybów ropy naftowej oraz występowania minerałów metalicznych i niemetalicznych,
- wznoszenie wież wiertniczych,
- budowę fundamentów szybów ropy naftowej i gazu ziemnego,
- cementowanie odwiertów ropy naftowej i gazu ziemnego,
- mycie, oczyszczanie i wybieranie wody z odwiertów ropy naftowej i gazu ziemnego,
- odwadnianie kopalń i wypompowywanie wód kopalnianych,
- usuwanie nadmiaru nagromadzonego materiału w kopalniach.



### **09.10.Z Działalność usługowa wspomagająca eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność usługową wspomagającą eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego świadczoną na zlecenie, taką jak:
  - usługi poszukiwania w powiązaniu z wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego, np. tradycyjne metody poszukiwawcze, takie jak prowadzenie obserwacji geologicznych w miejscach poszukiwań,
  - wiercenia i odwierty kierunkowe,
  - wznoszenie wież wiertniczych, naprawę i demontowanie,
  - cementowanie odwiertów ropy naftowej i gazu ziemnego,
  - pompowanie, zatykanie i zamykanie szybów,
  - skraplanie i ponowną gazyfikację gazu ziemnego, prowadzone na terenie kopalni, dla potrzeb transportowych,
  - odwadnianie i wypompowywanie, wykonywane na zlecenie,
  - wiercenia próbne związane z górnictwem ropy naftowej i gazu,
- gaszenie pożarów szybów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności usługowej związanej z górnictwem ropy naftowej i gazu ziemnego, sklasyfikowanej w 06.10.Z, 06.20.Z,
- specjalistycznej naprawy sprzętu górniczego, sklasyfikowanej w 33.12.Z,
- skraplania i ponownej gazyfikacji gazu ziemnego, prowadzonych poza terenem kopalni, dla potrzeb transportowych, sklasyfikowanych w 52.21.Z,
- dokonywania pomiarów geofizycznych, geologicznych i sejsmograficznych, sklasyfikowanych w 71.12.Z.

### **09.90.Z Działalność usługowa wspomagająca pozostałe górnictwo i wydobywanie**

Podklasa ta obejmuje działalność usługową świadczoną na zlecenie, wspomagającą górnictwo i wydobywanie sklasyfikowane w odpowiednich podklasach działów 05, 07 i 08:

- prowadzenie prac poszukiwawczych poprzez pobieranie próbnych rdzeni wiertniczych oraz prowadzenie obserwacji geologicznych w miejscach poszukiwań,
- odwadnianie kopalń i wypompowywanie wód kopalnianych, wykonywane na zlecenie,
- próbne wiercenia i pogłębianie otworów wiertniczych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- prowadzenia kopalni lub kamieniołomów, na zlecenie, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działów 05, 07 lub 08,
- specjalistycznej naprawy sprzętu górniczego, sklasyfikowanej w 33.12.Z,
- prowadzenia pomiarów geofizycznych, na zlecenie, sklasyfikowanego w 71.12.Z.

## SEKCJA C PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE

Przez działalność wytwórczą rozumie się fizyczne lub chemiczne przetwarzanie surowców, materiałów lub półproduktów, w nowy wyrób. Surowce, materiały lub półprodukty podlegające przetworzeniu w ramach tej Sekcji są wynikiem działalności rolnej, leśnej, rybołówstwa, górnictwa lub innej działalności wytwórczej. Istotne zmiany, przeróbki, renowacje i przebudowy są również związane z działalnością wytwórczą.

Jednostki klasyfikowane w ramach tej Sekcji określane są jako zakłady przemysłowe, wytwórnie lub fabryki, które w swej działalności wykorzystują maszyny i urządzenia o napędzie mechanicznym. Również jednostki, które przetwarzają surowce i materiały w nowy wyrób ręcznie, w sposób chałupniczy lub jednostki wytwarzające i sprzedające wyroby w miejscu wytworzenia (np. piekarnie, zakłady krawieckie szyjące na zamówienie), są również włączone do niniejszej Sekcji.

Jednostki wytwórcze mogą:

- wytwarzać wyroby z materiału własnego,
- zlecać podwykonawcy wytwarzanie wyrobów z materiałów własnych,
- posiadać prawa do wyrobu, a zlecać podwykonawcom całkowite wytwarzanie wyrobów z materiałów własnych lub powierzonych,
- wytwarzać wyroby jako podwykonawca.

Nowy wytworzony wyrób może być wyrobem finalnym, gotowym do użycia, lub półproduktem, który będzie wykorzystany jako surowiec w innej produkcji. Na przykład: produkt rafinacji tlenku glinowego jest surowcem przy produkcji aluminium. Aluminium jest surowcem wykorzystywanym przez zakłady produkujące, np. druty aluminiowe. Natomiast drut aluminiowy jest materiałem bazowym do produkcji wyrobów z niego wytwarzanych (np. siatek aluminiowych).

Produkcja specjalistycznych elementów, części składowych, akcesoriów i wyposażenia dodatkowego do maszyn i urządzeń, klasyfikowana jest w tej samej podklasie, co produkcja maszyn i urządzeń, dla których są one przeznaczone.

Jednakże, produkcja specjalistycznych elementów i akcesoriów przez formowanie i wytłaczanie tworzywa sztucznego, mieści się w odpowiednich podklasach grupy 22.2.

Produkcja uniwersalnych elementów i części do maszyn i urządzeń, takich jak: silniki, pompy, prądnice, elementy (komponenty) elektryczne, zawory, przekładnie zębate, łożyska sklasyfikowana jest w odpowiednich podklasach działalności wytwórczej, niezależnie od grupowań obejmujących maszyny i urządzenia, do których mogłyby zostać zastosowane.

Montaż wyrobów, z własnych lub zakupionych materiałów, traktowany jest jako działalność wytwórcza.

Niniejsza Sekcja nie obejmuje przetwarzania odpadów na surowce wtórne, które jest sklasyfikowane w odpowiednich podklasach grupy 38.3 *Odzysk surowców*. Wymaganym sposobem tego przetwarzania jest przetwarzanie fizyczne lub chemiczne. Działalność ta sklasyfikowana jest w odpowiednich podklasach Sekcji E *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją*.

Jednakże, wytworzenie nowego produktu końcowego, gdy na wejściu procesu produkcyjnego wykorzystywane są odpady (np. produkcja srebra z odpadów taśmy filmowej) jest uważane za działalność wytwórczą (w przeciwieństwie do odzyskiwania surowców wtórnych) i mieści się w odpowiednich podklasach niniejszej Sekcji. Natomiast surowce wtórne powstałe w wyniku przetworzenia odpadów, powinny być traktowane jako wyroby pośrednie, a nie jako nowy produkt końcowy.

Specjalistyczne konserwacje i naprawy maszyn i urządzeń produkcyjnych, zawodowych itp. w przeważającej mierze klasyfikowane są w odpowiednich podklasach działu 33 *Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń*. Jednakże, naprawa komputerów, artykułów użytku osobistego i domowego klasyfikowana jest w odpowiednich podklasach działu 95 *Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego*, a naprawa pojazdów samochodowych mieści się w odpowiednich podklasach działu 45 *Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi;; naprawa pojazdów samochodowych*.

Specjalistyczny montaż czy instalacja maszyn i urządzeń, sklasyfikowany jest w podklasie 33.20.Z

**Uwaga:**

*Granice pomiędzy działalnością wytwórczą a działalnościami występującymi w innych Sekcjach klasyfikacji mogą być niekiedy niewystarczająco ostre. Działalności sklasyfikowane w Sekcji C Przetwórstwo przemysłowe charakteryzują się przekształceniem surowców i materiałów w nowy wyrób. Określenie, który wyrób jest nowym wyrobem często ma charakter subiektywny.*

W rozumieniu niniejszej klasyfikacji poniższe działalności traktowane są jako działalności wytwórcze i mieszczą się w niniejszej Sekcji:

- przetwórstwo świeżych ryb i skorupiaków (np. filetowanie ryb), z wyłączeniem wykonywanego na statkach rybackich, sklasyfikowane w 10.20.Z,
- pasteryzowanie i butelkowanie mleka, sklasyfikowane w 10.51.Z,
- wyprawianie skór, sklasyfikowane w 15.11.Z,
- zabezpieczanie i konserwowanie drewna, sklasyfikowane w 16.10.Z,
- drukowanie i działalności z nim związane, sklasyfikowane w odpowiednich podklasach grupy 18.1,
- bieżnikowanie opon, sklasyfikowane w 22.11.Z,
- produkcja suchej mieszanki betonowej, sklasyfikowana w 23.63.Z,
- obróbka elektroniczna, platerowanie, obróbka na gorąco oraz polerowanie metali, sklasyfikowane w 25.61.Z,
- rekonstrukcja lub przebudowa maszyn i urządzeń (np. przebudowa fabryczna silników samochodowych, sklasyfikowana w 29.10.A.).

Sekcja ta nie obejmuje niektórych działalności, które pomimo, że dotyczą procesów przetwórczych sklasyfikowane są w innych Sekcjach niniejszej klasyfikacji, np.:

- przygotowywania posiłków do bezpośredniego spożycia, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 56 *Działalność usługowa związana z żywnością*,
- pozyskiwania drewna, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji A *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*,
- wzbogacania produktów rolniczych, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji A *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*,
- wzbogacania rud i pozostałych minerałów, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji B *Górnictwo i wydobywanie*,
- wznoszenia konstrukcji i działalności wytwórczych prowadzonych na miejscu wznoszenia obiektu budowlanego, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach Sekcji F *Budownictwo*,
- podziału wyrobów na mniejsze części, partie, włączając pakowanie, przepakowywanie lub butelkowanie wyrobów takich jak: alkohol, produkty chemiczne; sortowania odpadów; mieszania farb na zamówienie klienta; cięcia metalu wg zamówienia klienta; modyfikacji wyrobu, nie będącej produkcją nowego wyrobu sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach Sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*.

## Dział 10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH

Dział ten obejmuje:

- przetwarzanie produktów rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa oraz rybactwa w żywność i napoje przeznaczone dla ludzi lub zwierząt,
- produkcję półwyrobów, które nie są bezpośrednio wyrobami żywnościowymi.

W efekcie tych działalności powstają również produkty uboczne o różnej wartości użytkowej (np. skóry surowe, makuchy z produkcji olejów roślinnych).

Dział ten obejmuje działalności w wyniku których powstają różnorodne wyroby, np.: mięso, ryby, owoce i warzywa, tłuszcze i oleje, wyroby mleczarskie, produkty przemiału zbóż, karma dla zwierząt, pozostałe artykuły spożywcze.

Produkcja może być wykonywana na własny rachunek lub na zlecenie, np. ubój zwierząt.

Dział ten nie obejmuje

- przygotowywania posiłków do bezpośredniego spożycia, np. w restauracjach, sklasyfikowanego w 56.10.A.

Działalność piekarzy, cukierników, masarzy itp., sprzedających własną produkcję (nawet, jeżeli sprzedaż detaliczna prowadzona jest w ich własnych sklepach), traktowana jest jako działalność wytwórcza i sklasyfikowana w niniejszym dziale.

Natomiast działalność jednostki, w przypadku, gdy wyrób podlega nieznacznemu przetworzeniu, nieprowadzącemu do jego istotnych zmian sklasyfikowana jest w odpowiednich podklasach Sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*.

Obróbka odpadów poubojowych do produkcji karmy dla zwierząt, sklasyfikowana jest w odpowiednich podklasach grupy 10.9; przetworzenie odpadów żywnościowych i odpadów z produkcji napojów w surowce wtórne, sklasyfikowane jest w odpowiednich podklasach grupy 38.3, a ich usuwanie w 38.21.Z.

### 10.11.Z Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu

Podklasa ta obejmuje:

- czynności związane z ubojem zwierząt, obróbką poubojową i paczkowaniem mięsa z bydła, świń, jagniąt, owiec, królików itp.,
- produkcję świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w tuszach,
- produkcję świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w kawałkach,
- ubój i przetwarzanie wielorybów na lądzie lub na specjalistycznych statkach,
- produkcję skór surowych i skór pochodzących z rzeźni, włączając zdejmowanie wełny ze skór owczych,
- wytapianie jadalnego smalcu i innych tłuszczów jadalnych pochodzenia zwierzęcego,
- przetwarzanie odpadów zwierzęcych,
- produkcję wełny surowej poubojowej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wytapiania jadalnych tłuszczów z drobiu, sklasyfikowanego w 10.12.Z,
- pakowania mięsa wykonywanego na zlecenie, sklasyfikowanego w 82.92.Z.

### **10.12.Z Przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu**

Podklasa ta obejmuje:

- czynności rzeźni związane z ubojem drobiu, obróbką poubojową i pakowaniem mięsa z drobiu,
- produkcję świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa z drobiu, porcjowanego,
- wytapianie jadalnych tłuszczów z drobiu,
- produkcję pierza i puchu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- pakowania mięsa wykonywanego na zlecenie, sklasyfikowanego w 82.92.Z.

### **10.13.Z Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję mięsa suszonego, solonego lub wędzonego,
- produkcję wyrobów z mięsa:
  - kielbas, wędlin, pasztetów, puddingów mięsnych, „andouillettes” (małe kielbaski wyrabiane z flaczków), saveloy (potrawa z mięsa, gotowana na parze, często w cieście).

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji gotowych dań z mięsa (w tym z mięsa drobiowego), zamrożonych, sklasyfikowanej w 10.85.Z,
- produkcji zup zawierających mięso, sklasyfikowanej w 10.89.Z,
- handlu hurtowego mięsem, sklasyfikowanego w 46.32.Z,
- pakowania mięsa wykonywanego na zlecenie, sklasyfikowanego w 82.92.Z.

### **10.20.Z Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków**

Podklasa ta obejmuje:

- przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków obejmujące: mrożenie, głębokie mrożenie, suszenie, gotowanie, wędzenie, solenie, przechowywanie w solance, puszkowanie itp.,
- produkcję wyrobów z ryb, skorupiaków i mięczaków: filetów rybnych, ikry, kawioru, substytutów kawioru itp.,
- produkcję mączki rybnej, przeznaczonej do spożycia przez ludzi lub do karmienia zwierząt,
- produkcję mąki, mączki i granulek z ryb i ssaków morskich, nie nadających się do spożycia przez ludzi,
- działalność statków, na których dokonuje się wyłącznie przetwarzania i konserwowania ryb,
- obróbkę wodorostów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przetwarzania ryb na statkach prowadzących połowy ryb, sklasyfikowanego w 03.11.Z,
- przetwarzania wielorybów na lądzie lub na specjalistycznych statkach, sklasyfikowanego w 10.11.Z,
- produkcji olejów i tłuszczów z ryb i ssaków morskich, sklasyfikowanej w 10.41.Z,
- produkcji gotowych, mrożonych dań rybnych, sklasyfikowanej w 10.85.Z,
- produkcji zup rybnych, sklasyfikowanej w 10.89.Z.

### **10.31.Z Przetwarzanie i konserwowanie ziemniaków**

Podklasa ta obejmuje:

- przetwarzanie i konserwowanie ziemniaków:
  - produkcję gotowych mrożonych ziemniaków,
  - produkcję ziemniaków purée w proszku,
  - produkcję zakąsek ziemniaczanych,
  - produkcję chrupiek ziemniaczanych (chipsów),
  - produkcję mąki i mączki ziemniaczanej,
- przemysłowe obieranie ziemniaków.

### **10.32.Z Produkcja soków z owoców i warzyw**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję soków z owoców i warzyw,
- produkcję koncentratów ze świeżych owoców i warzyw.

### **10.39.Z Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję żywności składającej się głównie z owoców lub warzyw, z wyłączeniem gotowych dań - mrożonych lub w puszkach,
- konserwowanie owoców, orzechów i warzyw poprzez zamrażanie, suszenie, zalewanie olejem lub octem, puszkowanie itp.,
- wytwarzanie owocowych i warzywnych artykułów spożywczych,
- produkcję dżemów, marmolady i galaretek,
- prażenie orzechów,
- produkcję artykułów spożywczych z orzechów,
- produkcję łatwo psujących się gotowych potraw z owoców i warzyw, takich jak:
  - sałatki; pakowane mieszanki sałatek,
  - obrane lub pocięte warzywa,
  - tofu (ser sojowy).

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji soków z owoców i warzyw, sklasyfikowanej w 10.32.Z,
- produkcji mąki i mączki z roślin strączkowych, sklasyfikowanej w 10.61.Z,
- konserwowania w cukrze owoców i orzechów, sklasyfikowanego w 10.82.Z,
- produkcji gotowych dań warzywnych, sklasyfikowanej w 10.85.Z,
- produkcji sztucznych koncentratów spożywczych, sklasyfikowanej w 10.89.Z.

## **10.4 Produkcja olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego**

Grupa ta obejmuje produkcję nieoczyszczonych (surowych) i rafinowanych olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, z wyłączeniem wytapiania jadalnego smalcu i innych tłuszczów jadalnych pochodzenia zwierzęcego.

#### **10.41.Z Produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję nieoczyszczonych olejów roślinnych: oliwy z oliwek, oleju sojowego, oleju palmowego, oleju słonecznikowego, oleju z nasion bawełny, oleju rzepakowego, oleju gorczycowego, oleju z siemienia lnianego itp.,
- produkcję nieodtłuszczonej mąki i mączki z nasion roślin oleistych, orzechów lub ziaren oleistych,
- produkcję rafinowanych olejów roślinnych: oliwy z oliwek, oleju sojowego itp.,
- przetwarzanie olejów roślinnych: parowanie, gotowanie, odwadnianie, utwardzanie itp.,
- produkcję niejadalnych olejów i tłuszczów zwierzęcych,
- produkcję olejów z ryb i ssaków morskich,
- produkcję puchu bawełnianego (lintersu), makuchów z nasion oleistych oraz innych pozostałości powstających przy produkcji oleju.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wytapiania i rafinacji smalcu i innych zwierzęcych tłuszczów jadalnych, sklasyfikowanych w 10.11.Z,
- produkcji margaryny, sklasyfikowanej w 10.42.Z,
- mielenia kukurydzy metodą moką i wytwarzania oleju kukurydzianego, sklasyfikowanych w 10.62.Z,
- wytwarzania olejków eterycznych, sklasyfikowanego w 20.53.Z,
- przetwarzania olejów i tłuszczów za pomocą procesów chemicznych, sklasyfikowanego w 20.59.Z.

#### **10.42.Z Produkcja margaryny i podobnych tłuszczów jadalnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję margaryny,
- produkcję past będących mieszaniną różnych tłuszczów jadalnych,
- produkcję jadalnych mieszanek tłuszczowych zapobiegających przywieraniu do form.

#### **10.51.Z Przetwórstwo mleka i wyrób serów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję świeżego płynnego mleka, mleka sterylizowanego (włączając mleko pasteryzowane lub poddane działaniu bardzo wysokich temperatur (tzw. UHT)) oraz mleka homogenizowanego,
- produkcję napojów bezalkoholowych na bazie mleka,
- produkcję śmietany ze świeżego mleka: sterylizowanej (włączając śmietanę pasteryzowaną lub poddaną działaniu bardzo wysokich temperatur (tzw. UHT)), homogenizowanej,
- produkcję mleka odwodnionego lub zagęszczonego, słodzonego lub niesłodzonego,
- produkcję mleka lub śmietany w postaci stałej,
- produkcję masła,
- produkcję jogurtu i kefiru,
- produkcję serów i twarogów,
- produkcję serwatki,
- produkcję kazeiny i laktozy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji surowego mleka krowiego i bawolego, sklasyfikowanej w 01.41.Z,
- produkcji surowego mleka owiec i kóz, sklasyfikowanej w 01.45.Z, ,
- produkcji substytutów mleka i sera nie opartych na mleku, sklasyfikowanej w 10.89.Z.

### **10.52.Z Produkcja lodów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję lodów i innych deserów mrożonych, np. sorbetów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności lodziarni, sklasyfikowanej w 56.10.A, 56.10.B.

### **10.6 Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych**

Grupa ta obejmuje:

- przemiał zbóż lub warzyw na mąkę i mączkę,
- przemiał, czyszczenie i polerowanie ryżu,
- produkcję mieszanek mąki,
- przemiał metodą moką ziarna i warzyw,
- produkcję skrobi i wyrobów skrobiowych.

#### **10.61.Z Wytwarzanie produktów przemiału zbóż**

Podklasa ta obejmuje:

- przemiał zbóż: produkcję mąki, kasz, mączki i śruty pszennej; przemiał żyta, owsa, kukurydzy i innych zbóż,
- przemiał ryżu: produkcję ryżu łuskanego, mielonego, polerowanego, lukrowanego, parowanego lub preparowanego; produkcję mąki ryżowej,
- przemiał surowców warzywnych: produkcję mąki i mączki z suszonych nasion roślin strączkowych, korzeni lub bulw oraz z orzechów jadalnych,
- wytwarzanie zbożowej żywności śniadaniowej,
- wytwarzanie mąki wieloskładnikowej oraz mieszanek do wypieku chleba, ciast, herbatników i naleśników.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji mąki i mączki ziemniaczanej, sklasyfikowanej w 10.31.Z,
- mielenia kukurydzy metodą moką, sklasyfikowanej w 10.62.Z.

#### **10.62.Z Wytwarzanie skrobi i wyrobów skrobiowych**

Podklasa ta obejmuje:

- wytwarzanie skrobi z ziemniaków, ryżu, kukurydzy itp.,
- mielenie kukurydzy metodą moką,
- wytwarzanie glukozy, syropu glukozowego, maltozy, inuliny, izoglukozy itp.,
- wytwarzanie glutenu,
- wytwarzanie tapioki i jej namiastek ze skrobi,
- wytwarzanie oleju kukurydzianego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wytwarzania laktozy (cukru mlekowego), sklasyfikowanego w 10.51.Z,
- produkcji cukru trzcinowego lub buraczanego, sklasyfikowanej w 10.81.Z.



### **10.71.Z Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek**

Podklasa ta obejmuje produkcję:

- chleba i bułek,
- ciast, ciastek, placek, tarty, naleśników, gofrów itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji suchych wyrobów piekarskich i ciastkarskich, sklasyfikowanej w 10.72.Z,
- produkcji wyrobów mącznych (makaronów), sklasyfikowanej w 10.73.Z,
- podgrzewania wyrobów piekarskich do bezpośredniej konsumpcji, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 56.

### **10.72.Z Produkcja sucharów i herbatników; produkcja konserwowanych wyrobów ciastkarskich i ciastek**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję sucharów, herbatników i pozostałych suchych wyrobów piekarskich i ciastkarskich,
- produkcję konserwowanych ciast i ciastek,
- produkcję słodkich lub słonych przekąsek (paluszków, krakersów, precli itp.).

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji przekąsek ziemniaczanych, sklasyfikowanej w 10.31.Z.

### **10.73.Z Produkcja makaronów, klusek, kuskusu i podobnych wyrobów mącznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję makaronów, pierogów i klusek, gotowanych lub surowych, nadziewanych lub nienadziewanych,
- produkcję kuskusu,
- produkcję konserwowanych lub mrożonych wyrobów makaronowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji gotowych dań zawierających kuskus, sklasyfikowanej w 10.85.Z,
- produkcji zup zawierających makaron, sklasyfikowanej w 10.89.Z.

### **10.81.Z Produkcja cukru**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję i rafinację cukru (sacharozy) oraz substytutów cukru, z buraków, trzciny cukrowej, klonu i palmy,
- produkcję syropów cukrowych,
- produkcję melasy,
- produkcję syropu i cukru klonowego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji glukozy, syropu glukozowego, maltozy, sklasyfikowanej w 10.62.Z.

### **10.82.Z Produkcja kakao, czekolady i wyrobów cukierniczych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję kakao, masła kakaowego, tłuszczu i oleju kakaowego,
- produkcję czekolady i wyrobów czekoladowych,
- produkcję wyrobów cukierniczych, takich jak: cukierki, karmelki, drażetki, pastylki, nugaty, pomadki, biała czekolada,
- produkcję gumy do żucia,
- konserwowanie w cukrze owoców i orzechów, skórek owocowych i pozostałych części roślin.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sacharozy, sklasyfikowanej w 10.81.Z.

### **10.83.Z Przetwórstwo herbaty i kawy**

Podklasa ta obejmuje:

- dekofeinizację i prażenie kawy,
- produkcję wyrobów kawowych:
  - kawy mielonej,
  - kawy rozpuszczalnej,
  - ekstraktów i koncentratów kawy,
- produkcję substytutów kawy,
- produkcję mieszanek różnych gatunków herbaty oraz mieszanek herbaty maté (herbaty paragwajskiej),
- produkcję ekstraktów i preparatów z herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej),
- produkcję herbat ziołowych (mięty, werbeny pospolitej, rumianku itp.).

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji inuliny, sklasyfikowanej w 10.62.Z,
- produkcji napojów, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 11,
- przygotowania produktów roślinnych dla celów farmaceutycznych, sklasyfikowanego w 21.20.Z.

### **10.84.Z Produkcja przypraw**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję przypraw, sosów i podobnych dodatków do potraw, takich jak:
  - majonez,
  - mąka i mączka musztardowa,
  - gotowa musztarda itp.,
- produkcję octu,
- produkcję soli kuchennej, włączając sól jodowaną.

Podklasa ta nie obejmuje:

- uprawy roślin przyprawowych, sklasyfikowanej w 01.28.Z.

### **10.85.Z Wytwarzanie gotowych posiłków i dań**

Podklasa ta obejmuje produkcję gotowych (tj. przygotowanych, przyprawionych i ugotowanych) posiłków i dań, zamrożonych lub w puszkach, składających się co najmniej z dwóch różnych składników (z wyłączeniem przypraw itp.), które zwykle są pakowane i etykietowane z przeznaczeniem na sprzedaż.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję dań z mięsa lub drobiu,
- produkcję dań rybnych, włączając rybę i frytki,
- produkcję gotowych dań z warzyw,
- produkcję gotowych dań zawierających kuskus lub wyroby mączne,
- produkcję pizzy, zamrożonej lub inaczej zakonserwowanej,
- produkcję dań regionalnych i narodowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji świeżej żywności lub żywności składającej się z mniej niż dwóch składników, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 10,
- produkcji gotowej żywności łatwo psującej się, sklasyfikowanej w 10.89.Z,
- sprzedaży detalicznej gotowych posiłków i dań w sklepach, sklasyfikowanej w 47.11.Z, 47.29.Z,
- sprzedaży hurtowej gotowych posiłków i dań, sklasyfikowanej w 46.38.Z,
- przygotowywania posiłków do bezpośredniego spożycia, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 56,
- działalności związanej z dostawą żywności, wykonywanej na podstawie umowy, sklasyfikowanej w 56.29.Z.

### **10.86.Z Produkcja artykułów spożywczych homogenizowanych i żywności dietetycznej**

Podklasa ta obejmuje produkcję specjalnej żywności, takiej jak:

- żywność dla niemowląt,
- żywność będąca pochodną mleka i pozostałych artykułów spożywczych,
- żywność dla dzieci,
- żywność niskokaloryczna i o zmniejszonej kaloryczności dla utrzymania właściwego ciężaru ciała,
- żywność dietetyczna zalecana do stosowania przy leczeniu schorzeń,
- żywność o niskiej zawartości sodu (lub bez sodu), zawierająca sole mineralne,
- żywność bezglutenowa,
- żywność zalecana przy zwiększonym wysiłku fizycznym, w szczególności dla sportowców,
- żywność dla diabetyków.

### **10.89.Z Produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję zup i bulionów (rosółów),
- produkcję miodu sztucznego i karmelu,
- produkcję gotowej żywności łatwo psującej się, takiej jak:
  - kanapki,
  - świeża (nieupieczona) pizza,
- produkcję suplementów żywności i pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowaną,
- produkcję drożdży,
- produkcję soków i ekstraktów z mięsa, ryb, skorupiaków i mięczaków,
- produkcję substytutów artykułów mlecznych i serowych,
- produkcję wyrobów z jaj, albuminę jaja,
- produkcję sztucznych koncentratów spożywczych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji łatwo psujących się gotowych potraw z owoców i warzyw, sklasyfikowanej w 10.39.Z,
- produkcji mrożonej lub inaczej zakonserwowanej pizzy, sklasyfikowanej w 10.85.Z,
- produkcji napojów, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 11.

### **10.91.Z Produkcja gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich i ryb, włączając produkcję koncentratów paszowych i dodatków paszowych,
- przygotowywanie pasz jednoskładnikowych,
- przetwarzanie odpadów poubojowych do produkcji pasz.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji mączki rybnej przeznaczonej do karmienia zwierząt, sklasyfikowanej w 10.20.Z,
- wytwarzania makuchów z nasion roślin oleistych, sklasyfikowanego w 10.41.Z,
- wytwarzania produktów ubocznych, stosowanych bez specjalnego przetworzenia, jako karma dla zwierząt, np. z nasion oleistych, sklasyfikowanego w 10.41.Z, z przemiału zbóż, sklasyfikowanego w 10.61.Z itp.

### **10.92.Z Produkcja gotowej karmy dla zwierząt domowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję gotowej karmy dla zwierząt domowych (psów, kotów, ptaków, rybek itp.),
- przetwarzanie odpadów poubojowych do produkcji pasz dla zwierząt domowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji mączki rybnej przeznaczonej do karmienia zwierząt, sklasyfikowanej w 10.20.Z,
- wytwarzania makuchów z nasion roślin oleistych, sklasyfikowanego w 10.41.Z,
- wytwarzania produktów ubocznych, stosowanych bez specjalnego przetworzenia, jako karma dla zwierząt, np. z nasion oleistych, sklasyfikowanego w 10.41.Z, z przemiału zbóż, sklasyfikowanego w 10.61.Z itp.

## **Dział 11 PRODUKCJA NAPOJÓW**

Dział ten obejmuje:

- produkcję napojów bezalkoholowych,
- produkcję wody mineralnej,
- produkcję napojów alkoholowych, otrzymywanych głównie przez fermentację,
- produkcję piwa i wina,
- produkcję destylowanych napojów alkoholowych.

Dział ten nie obejmuje:

- produkcji soków z owoców i warzyw, sklasyfikowanej w 10.32.Z,
- produkcji napojów bezalkoholowych na bazie mleka, sklasyfikowanej w 10.51.Z,
- produkcji kawy, herbaty i maté (herbaty paragwajskiej), sklasyfikowanej w 10.83.Z.

### **11.01.Z Destylowanie, rektyfikowanie i mieszanie alkoholi**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję napojów alkoholowych, takich jak: wódka, whisky, brandy, gin, likiery itp.,
- produkcję destylowanych napojów alkoholowych, takich jak: „mieszane drinki” itp.,
- mieszanie alkoholi destylowanych,
- produkcję alkoholu etylowego, po przetworzeniu przeznaczonego do spożycia.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji niedestylowanych napojów alkoholowych, sklasyfikowanej w 11.02.Z -11.06.Z,
- produkcji syntetycznego alkoholu etylowego oraz alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego nie przeznaczonego do spożycia, sklasyfikowanej w 20.14.Z,
- produkcji alkoholu etylowego z surowców poddanych fermentacji, sklasyfikowanej w 20.14.Z,
- butelkowania i etykietowania, sklasyfikowanych w 46.34.A (jeśli występuje w handlu hurtowym) i 82.92.Z (jeśli są wykonywane na zlecenie).

### **11.02.Z Produkcja win gronowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję win gronowych,
- produkcję gronowych win musujących,
- produkcję win gronowych z zagęszczonego moszczu winogronowego,
- mieszanie, oczyszczanie i butelkowanie win gronowych,
- produkcję win gronowych o niskiej zawartości alkoholu lub win bezalkoholowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- butelkowania i etykietowania, sklasyfikowanego w 46.34.A (jeśli występuje w handlu hurtowym) i 82.92.Z (jeśli są wykonywane na zlecenie).

### **11.03.Z Produkcja cydru i pozostałych win owocowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję napojów alkoholowych otrzymywanych w wyniku fermentacji, ale bez ich destylowania: sake, cydr (jabłecznik), perry (wino gruszkowe) i inne wina owocowe,
- produkcję miodu pitnego i napojów mieszanych zawierających wina owocowe, włączając wyroby winopochodne i winopodobne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- butelkowania i etykietowania, sklasyfikowanych w 46.34.A (jeśli występują w handlu hurtowym) i 82.92.Z (jeśli są wykonywane na zlecenie).

#### **11.04.Z Produkcja pozostałych niedestylowanych napojów fermentowanych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wermutu i podobnych niedestylowanych napojów fermentowanych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- butelkowania i etykietowania, sklasyfikowanych w 46.34.A (jeśli występuje w handlu hurtowym) i 82.92.Z (jeśli są wykonywane na zlecenie).

#### **11.05.Z Produkcja piwa**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję mocnego piwa na bazie słodu (np. ale, porter i stout),
- produkcję piwa niskoalkoholowego lub bezalkoholowego.

#### **11.06.Z Produkcja słodu**

#### **11.07.Z Produkcja napojów bezalkoholowych; produkcja wód mineralnych i pozostałych wód butelkowanych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję naturalnych wód mineralnych i pozostałych wód butelkowanych,
- produkcję napojów bezalkoholowych (z wyłączeniem bezalkoholowego piwa i wina), takich jak:
  - aromatyzowane i/lub słodzone wody bezalkoholowe: lemoniady, oranżady, cole, napoje owocowe, toniki itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji soków z owoców i warzyw, sklasyfikowanej w 10.32.Z,
- produkcji napojów na bazie mleka, sklasyfikowanej w 10.51.Z,
- produkcji kawy, herbaty i maté (herbaty paragwajskiej), sklasyfikowanej w 10.83.Z,
- produkcji napojów na bazie alkoholu, sklasyfikowanej w 11.01.Z, 11.02.Z, 11.03.Z, 11.04.Z, 11.05.Z,
- produkcji bezalkoholowego wina, sklasyfikowanej w 11.02.Z,
- produkcji bezalkoholowego piwa, sklasyfikowanej w 11.05.Z,
- produkcji lodu, sklasyfikowanej w 35.30.Z,
- butelkowania i etykietowania, sklasyfikowanych w 46.34.B (jeśli występuje w handlu hurtowym) i 82.92.Z (jeśli są wykonywane na zlecenie).

#### **12.00.Z Produkcja wyrobów tytoniowych**

Podklasa ta obejmuje:

- wstępne przetwarzanie surowca tytoniowego, tzn. przygotowanie do dalszego przerobu przez producentów wyrobów tytoniowych surowca tytoniowego, polegające w szczególności na odżyłowaniu, cięciu, nasączeniu lub dosuszaniu blaszki liściowej,
- produkcję wyrobów tytoniowych i wyrobów będących substytutami tytoniu: papierosów, tytoniu do ręcznego sporządzania papierosów, cygar, tytoniu fajkowego, tytoniu do żucia, tabaki,
- produkcję tytoniu „homogenizowanego” lub „odtworzonego”.

Podklasa ta nie obejmuje:

- uprawy tytoniu, sklasyfikowanej w 01.15.Z,
- suszenia liści tytoniu, sklasyfikowanego w 01.63.Z.

## Dział 13 PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNICH

Dział ten obejmuje:

- przygotowanie i przędzenie włókien tekstylnych,
- produkcję tkanin,
- produkcję dzianin metrażowych,
- produkcję włóknin,
- produkcję pozostałych tekstylnych wyrobów technicznych i przemysłowych,
- wykończanie wyrobów tekstylnych i odzieży,
- produkcję pozostałych gotowych wyrobów tekstylnych (np. bielizny pościelowej, koców, dywanów, wyrobów powroźniczych, olinowania itp.), z wyłączeniem odzieży.

Dział ten nie obejmuje:

- uprawy roślin włóknistych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 01,
- produkcji odzieży, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 14,
- produkcji włókien chemicznych, sklasyfikowanej w 20.60.Z.

### **Uwaga:**

*W przypadku, gdy przędza lub tkanina stanowi mieszaninę dwóch lub więcej surowców włókienniczych, należy je klasyfikować tak, jakby składały się całkowicie z tego surowca, który masą przeważa nad dowolnym, pojedynczym surowcem włókienniczym.*

*Natomiast, jeżeli żaden surowiec nie przeważa masą, wtedy wyrób należy klasyfikować tak, jakby całkowicie składał się z tego surowca włókienniczego, który znajduje się na ostatniej pozycji w porządku wymieniania rozpatrywanych surowców.*

### **13.10.A Produkcja przędzy bawełnianej**

Podklasa ta obejmuje:

- przygotowywanie włókien: zgrzeblenie, czesanie włókien bawełnianych,
- wytwarzanie przędzy bawełnianej, zarówno w całości z bawełny, jak i z udziałem innych włókien tekstylnych, dla celów dziewiarskich, tkackich itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- czynności związanych z przygotowaniem włókien, wykonywanych w ramach działalności rolniczej, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 01,
- odziarniania bawełny, sklasyfikowanego w 01.63.Z,
- produkcji włókien i pakul syntetycznych lub sztucznych oraz wytwarzania pojedynczych przędz (włączając przędzę o dużej wytrzymałości i do produkcji dywanów), z włókien syntetycznych lub sztucznych, sklasyfikowanych w 20.60.Z.

### **13.10.B Produkcja przędzy wełnianej**

Podklasa ta obejmuje:

- przygotowanie włókien: pranie, karbonizacja, zgrzeblenie, czesanie wełny,
- wytwarzanie przędzy wełnianej (czesankowej i zgrzebnej), zarówno w całości z wełny, jak i z udziałem innych włókien tekstylnych, dla celów dziewiarskich, tkackich itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- czynności przygotowania włókien, wykonywanych w ramach działalności rolniczej, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 01,
- produkcji włókien i pakul syntetycznych lub sztucznych oraz wytwarzania pojedynczych przędz (włączając przędzę o dużej wytrzymałości i do produkcji dywanów), z włókien syntetycznych lub sztucznych, sklasyfikowanych w 20.60.Z.

### **13.10.C Produkcja przędzy z włókien chemicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- wytwarzanie przędzy z włókien chemicznych (sztucznych, syntetycznych) ciągłych dla celów dziewiarskich, tkackich itp.,
- wytwarzanie przędzy z odcinkowych włókien sztucznych, syntetycznych jak i z udziałem innych włókien tekstylnych dla celów dziewiarskich, tkackich itp.,
- teksturowanie, skręcanie, oplatanie, oprzędzanie, szczepianie pneumatyczne, łączenie i nitkowanie przędzy z włókien sztucznych lub syntetycznych, jak i z udziałem innych włókien tekstylnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji włókien i pakuł syntetycznych lub sztucznych oraz wytwarzania pojedynczych przędz (włączając przędzę o dużej wytrzymałości i do produkcji dywanów) z włókien syntetycznych lub sztucznych, sklasyfikowanych w 20.60.Z,
- produkcji włókien szklanych, sklasyfikowanej w 23.14.Z.

### **13.10.D Produkcja przędzy z pozostałych włókien tekstylnych, włączając produkcję nici**

Podklasa ta obejmuje:

- wydobywanie włókna ze słomy lnianej lub konopnej (tzn. międenie, a następnie trzepanie lnu lub konopi),
- wytwarzanie przędzy lnianej, konopnej jak i przędzy z udziałem innych włókien tekstylnych, dla celów dziewiarskich, tkackich itp.,
- przygotowywanie i przędzenie pozostałych włókien tekstylnych, takich jak juta i pozostałe włókna,
- rozwijanie, płukanie i skręcanie jedwabiu,
- zgrzeblenie i czesanie odpadów z jedwabiu,
- wytwarzanie przędzy z jedwabiu oraz z udziałem innych włókien tekstylnych, dla celów dziewiarskich, tkackich itp.,
- produkcję nici do szycia z różnych surowców i ich mieszanek,
- produkcję przędzy papierowej,
- produkcję przędzy z włókien szklanych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- czynności związanych z przygotowaniem włókien, wykonywanych w ramach działalności rolniczej, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 01,
- roszczenia roślin włóknistych (juta, len, kokos itp.), sklasyfikowanego w 01.16.Z,
- produkcji włókien i pakuł syntetycznych lub sztucznych oraz wytwarzania pojedynczych przędz (włączając przędzę o dużej wytrzymałości i do produkcji dywanów), z włókien syntetycznych lub sztucznych, sklasyfikowanych w 20.60.Z,
- produkcji włókien szklanych, sklasyfikowanej w 23.14.Z.



### **13.20.A Produkcja tkanin bawełnianych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję tkanin bawełnianych, zarówno w całości z bawełny, jak i z udziałem innych włókien tekstylnych,
- produkcję tkanin z kordonku, tkanin niestrzyżonych na ręczniki, gazy itp.,
- produkcję tkanin z długim włosem przeznaczonych do produkcji imitacji skór futerkowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji dzianin metrażowych, sklasyfikowanej w 13.91.Z,
- produkcji tekstylnych pokryć podłogowych, sklasyfikowanej w 13.93.Z,
- produkcji taśm, sklasyfikowanej w 13.96.Z,
- produkcji materiałów nietkanych i filców, sklasyfikowanej w 13.99.Z.

### **13.20.B Produkcja tkanin wełnianych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję tkanin wełnianych (zgrzebnych, czesankowych), zarówno w całości z wełny, jak i z udziałem innych włókien tekstylnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji dzianin metrażowych, sklasyfikowanej w 13.91.Z,
- produkcji tekstylnych pokryć podłogowych, sklasyfikowanej w 13.93.Z,
- produkcji taśm, sklasyfikowanej w 13.96.Z,
- produkcji materiałów nietkanych i filców, sklasyfikowanej w 13.99.Z.

### **13.20.C Produkcja tkanin z włókien chemicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję tkanin z włókien sztucznych i/lub syntetycznych oraz z udziałem innych włókien tekstylnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji dzianin metrażowych, sklasyfikowanej w 13.91.Z,
- produkcji tekstylnych pokryć podłogowych, sklasyfikowanej w 13.93.Z,
- produkcji taśm, sklasyfikowanej w 13.96.Z,
- produkcji materiałów nietkanych i filców, sklasyfikowanej w 13.99.Z.

### **13.20.D Produkcja pozostałych tkanin**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję tkanin lnianych, konopnych, zarówno w całości z lnu, konopi jak i z udziałem innych włókien tekstylnych,
- produkcję tkanin z juty i pozostałych włókien łykowych oraz tkanin specjalnych,
- produkcję tkanin zarówno z jedwabiu, jak i z udziałem innych włókien tekstylnych,
- produkcję tkanin polipropylenowych,
- produkcję tkanin z włókien szklanych,
- produkcję tkanin z pozostałych włókien tekstylnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji dzianin metrażowych, sklasyfikowanej w 13.91.Z,
- produkcji tekstylnych pokryć podłogowych, sklasyfikowanej w 13.93.Z,
- produkcji taśm, sklasyfikowanej w 13.96.Z,
- produkcji materiałów nietkanych i filców, sklasyfikowanej w 13.99.Z.

### **13.30.Z Wykończanie wyrobów włókienniczych**

Podklasa ta obejmuje wykończanie wyrobów tekstylnych i odzieży, np. bielenie, barwienie, apreturowanie i podobne czynności.

Podklasa ta obejmuje:

- bielenie, barwienie włókien, przędzy, tkanin, pozostałych wyrobów tekstylnych i odzieży,
- apreturowanie, klejenie, suszenie, parowanie, dekatyzowanie, reperowanie sanforyzowanie, merceryzowanie wyrobów tekstylnych i odzieży,
- plisowanie wyrobów tekstylnych i podobne czynności,
- impregnowanie, powlekanie, laminowanie odzieży,
- sitodruk wykonywany na wyrobach tekstylnych i odzieży.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji tkanin impregnowanych, powlekanych lub laminowanych gumą, gdy guma stanowi podstawowy składnik, sklasyfikowanej w 22.19.Z.

***Uwaga:***

*Przez wyroby włókiennicze rozumiemy wyroby tekstylne i odzież.*

### **13.9 Produkcja pozostałych wyrobów tekstylnych**

Grupa ta obejmuje produkcję gotowych wyrobów tekstylnych (np. bielizny pościelowej, koców, dywanów, olinowania itp.), z wyłączeniem odzieży.

#### **13.91.Z Produkcja dzianin metrażowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję dzianin metrażowych, takich jak:
  - dzianiny z włosiem i aksamitne,
  - siatki i zasłony okienne dziane na maszynach typu Raschel lub podobnych,
  - pozostałe dzianiny metrażowe,
- produkcję dzianin z długim włosiem przeznaczonych do produkcji imitacji skór futerkowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji materiałów ażurowych i firan okiennych typu koronkowego, produkowanych na maszynach typu Raschel lub podobnych, sklasyfikowanej w 13.99.Z,
- produkcji odzieży dzianej, sklasyfikowanej w 14.39.Z.

### **13.92.Z Produkcja gotowych wyrobów tekstylnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję gotowych wyrobów tekstylnych (włączając dziane), takich jak:
  - koce, włączając pledy podróżne,
  - bielizna pościelowa, stołowa, toaletowa, kuchenna,
  - kołdry, narzuty pikowane, jaśki, pufy, poduszki, śpiwory itp.,
- produkcję gotowych wyrobów wyposażeniowych, takich jak:
  - zasłony, baldachimy, rolety, narzuty inne niż pikowane, kapy, pokrowce na meble lub maszyny i urządzenia itp.,
  - plandeki, namioty, wyposażenie kempingowe, żagle, markizy przeciwsłoneczne, zewnętrzne pokrowce na samochody, maszyny lub meble itp.,
  - flagi, sztandary, chorągwie itp.,
  - ścierki do kurzu, zmywaki i podobne artykuły, ratunkowe wyroby tekstylne, spadochrony itp.,
- produkcję tekstylnych części koców elektrycznych,
- produkcję ręcznie tkanych kilimów, gobelinów itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wyrobów tekstylnych do zastosowań technicznych, sklasyfikowanej w 13.96.Z.

### **13.93.Z Produkcja dywanów i chodników**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję tekstylnych pokryć podłogowych, takich jak:
  - dywany, chodniki, maty, płyty dywanowe z materiałów tekstylnych,
- produkcję filcowych pokryć podłogowych wykonywanych na krosnach igłowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji dywaników, wycieraczek i mat podłogowych z materiałów roślinnych, sklasyfikowanej w 16.29.Z,
- produkcji pokryć podłogowych z korka, sklasyfikowanej w 16.29.Z,
- produkcji sprężystych pokryć podłogowych, takich jak: płytki winylowe, linoleum itp., sklasyfikowanej w 22.23.Z.

### **13.94.Z Produkcja wyrobów powroźniczych, lin, szpagatów i wyrobów sieciowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję szpagatów, wyrobów powroźniczych, lin i sznurów z włókien, taśm tekstylnych i podobnych materiałów impregnowanych lub nieimpregnowanych, pokrywanych lub oplatanych gumą lub tworzywem sztucznym,
- produkcję wiązanych sieci ze szpagatów, powrozów lub lin,
- produkcję wyrobów z lin i sieci: sieci rybackich, odbijaczy dla statków, wyładunkowych odbojników i amortyzatorów, zawiesi, lin i sznurów zaopatrzonych w metalowe pierścienie itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji siatek na włosy, sklasyfikowanej w 14.19.Z,
- produkcji lin drucianych, sklasyfikowanej w 25.93.Z,
- produkcji siatek dla wędkarstwa sportowego, sklasyfikowanej w 32.30.Z.

**13.95.Z Produkcja włóknin i wyrobów wykonanych z włóknin, z wyłączeniem odzieży**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję włóknin i wyrobów wykonanych z włóknin, gdzie indziej niesklasyfikowaną w odpowiednich podklasach działów 13 lub 14, obejmującą wiele czynności, procesów i odnoszącą się do wielu różnorodnych wyrobów.

**13.96.Z Produkcja pozostałych technicznych i przemysłowych wyrobów tekstylnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję taśm, włączając taśmy złożone z osnowy bez wątku, wykonane przy użyciu środków klejących,
- produkcję wyrobów tekstylnych impregnowanych, powlekanych, pokrywanych lub laminowanych tworzywem sztucznym,
- produkcję przędzy metalizowanej lub plecionej z drutem, nici gumowanych i lin pokrytych tkaniną, przędzy lub taśm pokrytych, impregnowanych, powlekanych lub oplecionych gumą lub tworzywem sztucznym,
- produkcję tkanin kordowych, oponowych o wysokiej wytrzymałości sztucznej przędzy,
- produkcję koszulek izolacyjnych do kabli, przewodów rurowych, pasów napędowych, taśm przenośnikowych (wzmacnianych lub nie, metalem lub innym materiałem), gazy młynarskiej, tkanin filtracyjnych,
- produkcję tekstylnych dodatków samochodowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji pasów napędowych lub taśm przenośnikowych z tkaniny, przędzy lub kordu, impregnowanych, powlekanych, pokrywanych lub laminowanych kauczukiem, gdzie kauczuk stanowi podstawowy składnik, sklasyfikowanej w 22.19.Z,
- produkcji płyt lub arkuszy z gumy porowatej lub tworzyw sztucznych w połączeniu z wyrobami tekstylnymi, tylko w celu ich wzmocnienia, sklasyfikowanej w 22.19.Z, 22.21.Z,
- produkcji tkanin z wplecionym drutem metalowym, sklasyfikowanej w 25.93.Z.

### **13.99.Z Produkcja pozostałych wyrobów tekstylnych, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję metek, emblematów, naszywek itp.,
- produkcję ozdób: wstążek, tasiemek, pomponów itp.,
- produkcję filcu,
- produkcję tiulów i innych wyrobów ażurowych wykończonych koronką lub innymi motywami ozdobnymi haftowanymi lub wyszywanymi,
- produkcję pozostałych wyrobów tekstylnych oraz wyrobów impregnowanych i powlekanych: kalki technicznej, płótna zagruntowanego malarskiego, płótna klejonego i podobnych usztywnionych wyrobów tekstylnych, materiałów tekstylnych powlekanych gumą lub substancjami zawierającymi skrobię,
- produkcję różnych wyrobów tekstylnych: knotów, siatek żarowych do lamp gazowych i rurowych siatek do palników gazowych,
- produkcję taśmy tekstylnej samoprzylepnej,
- produkcję tekstylnych sznurowadeł do butów,
- produkcję puszków do pudru.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji filcowych pokryć podłogowych wykonywanych na krosnach igłowych, sklasyfikowanej w 13.93.Z,
- produkcji waty z materiałów tekstylnych i wyrobów z niej, podpasek higienicznych, tamponów itp., sklasyfikowanej w 17.22.Z.

## **Dział 14 PRODUKCJA ODZIEŻY**

Dział ten obejmuje:

- produkcję każdego rodzaju odzieży, zarówno konfekcyjnej, jak i szytej „na miarę”, ze skóry, tkanin, dzianin itp., np.: odzież wierzchnia i bielizna damska, męska i dziecięca; odzież robocza, codzienna i wyjściowa itp.,
- produkcję dodatków do odzieży,
- produkcję wyrobów futrzarskich.

Dział ten nie wyróżnia odzieży dla dorosłych i dla dzieci, oraz odzieży nowoczesnej i tradycyjnej.

### **14.11.Z Produkcja odzieży skórzanej**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję odzieży skórzanej, włącznie z wyposażeniem roboczym ze skóry, np. skórzane fartuchy dla spawaczy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji odzieży ze skór futerkowych, sklasyfikowanej w 14.20.Z,
- produkcji skórzanych rękawic sportowych i sportowych nakryć głowy, sklasyfikowanej w 32.30.Z,
- produkcji odzieży ognioodpornej i ochronnej, sklasyfikowanej w 32.99.Z.

#### **14.12.Z Produkcja odzieży roboczej**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję odzieży roboczej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wyposażenia roboczego ze skóry, sklasyfikowanej w 14.11.Z,
- produkcji obuwia, sklasyfikowanej w 15.20.Z,
- produkcji odzieży ognioodpornej i ochronnej, sklasyfikowanej w 32.99.Z,
- naprawy i przeróbek odzieży, sklasyfikowanych w 95.29.Z.

#### **14.13.Z Produkcja pozostałej odzieży wierzchniej**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję pozostałej odzieży wierzchniej dla mężczyzn, kobiet i dzieci, wykonanej z tkanin, dzianin itp., takiej jak:
  - płaszcze, garnitury oraz zestawy odzieżowe, kostiumy, marynarki, żakiety, spodnie, spódnice itp.,
- krawiectwo, szycie „na miarę”,
- produkcję części ww. wyrobów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji odzieży ze skór futerkowych (z wyłączeniem nakryć głowy), sklasyfikowanej w 14.20.Z,
- produkcji odzieży z gumy lub tworzyw sztucznych, zgrzewanej „na szwach”, sklasyfikowanej w 22.19.Z, 22.29.Z,
- produkcji odzieży ognioodpornej i ochronnej, sklasyfikowanej w 32.99.Z,
- naprawy i przeróbek odzieży, sklasyfikowanych w 95.29.Z.

#### **14.14.Z Produkcja bielizny**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję bielizny wykonanej z tkanin, dzianin, koronek itp. dla mężczyzn, kobiet i dzieci:
  - podkoszulki, „t-shirty”, slipy, kalesony, piżamy, koszule nocne, szlafroki, bluzki, majtki, staniki, gorsety itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- naprawy i przeróbek odzieży, sklasyfikowanych w 95.29.Z.

#### **14.19.Z Produkcja pozostałej odzieży i dodatków do odzieży**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję odzieży niemowlęcej, odzieży treningowej, narciarskiej, do pływania itp.,
- produkcję kapeluszy i czapek,
- produkcję dodatków odzieżowych: rękawiczek, pasków, szali, krawatów, apaszek, siatek na włosy itp.,
- produkcję nakryć głowy wykonanych ze skór futerkowych,
- produkcję obuwia tekstylnego bez nakładanych spodów,
- produkcję części ww. wyrobów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sportowych okryć głowy, sklasyfikowanej w 32.30.Z,
- produkcji ochronnych okryć głowy, sklasyfikowanej w 32.99.Z,
- produkcji odzieży ognioodpornej i ochronnej, sklasyfikowanej w 32.99.Z,
- naprawy i przeróbek odzieży, sklasyfikowanych w 95.29.Z.

#### **14.20.Z Produkcja wyrobów futrzarskich**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję odzieży i dodatków ze skór futerkowych,
- produkcję dekoracyjnych skór futerkowych do zawieszania na ścianie, mat futrzanych, pasów itp.,
- produkcję różnych wyrobów ze skór futerkowych: dywanów (futraków), niewypchanych pufów, wyrobów służących do polerowania itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji surowych skór futerkowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 01.4 oraz w 01.70.Z,
- produkcji surowych skór, sklasyfikowanej w 10.11.Z,
- produkcji tkanin i dzianin o długim włosie przeznaczonych do produkcji imitacji skór futerkowych, sklasyfikowanej w 13.20.A, 13.91.Z,
- produkcji dodatków do odzieży wykończonych futrem, sklasyfikowanej w 14.19.Z,
- produkcji kapeluszy ze skór futerkowych, sklasyfikowanej w 14.19.Z,
- wyprawy i barwienia skór futerkowych, sklasyfikowanych w 15.11.Z,
- produkcji obuwia, zawierającego części wykonane ze skór futerkowych, sklasyfikowanej w 15.20.Z.

#### **14.31.Z Produkcja wyrobów pończoszniczych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wyrobów pończoszniczych, włączając skarpety, rajstopy.

#### **14.39.Z Produkcja pozostałej odzieży dzianej**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję odzieży dzianej: pulowerów, swetrów (włączając rozpinane swetry), kamizelek i podobnych wyrobów dzianych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji dzianin metrażowych, sklasyfikowanej w 13.91.Z,
- produkcji wyrobów pończoszniczych, sklasyfikowanej w 14.31.Z.

### **Dział 15 PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH**

Dział ten obejmuje:

- wyprawę skór surowych polegającą na ich przygotowaniu do garbowania, garbowaniu, barwieniu i wykończaniu,
- produkcję obuwia,
- produkcję galanterii skórzanej, artykułów podręcznych ze skóry i jej substytutów.

Produkcja wyrobów wykonywanych z substytutów skóry została zamieszczona w niniejszym dziale, ponieważ pod wieloma względami jest podobna do wytwarzania wyrobów wykonywanych ze skóry (np., torby) i często wyroby te produkowane są przez tę samą jednostkę.

### **15.11.Z Wyprawa skór, garbowanie; wyprawa i barwienie skór futerkowych**

Podklasa ta obejmuje:

- wyprawę skór: moczenie, wapnienie, odmięśnianie, odwapnianie, piklowanie, odtłuszczanie, garbowanie mineralne lub roślinne, dwojenie, wyżymanie, struganie, dogarbowanie, natłuszczanie, barwienie, suszenie i ich wykończenie.
- produkcję skóry zamszowej (irchy) i pergaminu oraz skóry welurowej oraz skóry apreturowanej,
- produkcję sztucznej skóry.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji skór surowych, pochodzących z gospodarstw rolnych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 01.4,
- produkcji skór surowych pochodzących z rzeźni, sklasyfikowanej w 10.11.Z,
- produkcji odzieży skórzanej, sklasyfikowanej w 14.11.Z,
- produkcji imitacji skóry na bazie skóry innej niż naturalna, sklasyfikowanej w 22.19.Z, 22.29.Z.

### **15.12.Z Produkcja toreb bagażowych, toreb ręcznych i podobnych wyrobów kaletniczych; produkcja wyrobów rymarskich**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję toreb, torebek i podobnych wyrobów ze skóry, mieszanek skóry lub pozostałych materiałów, takich jak: tworzywa sztuczne, materiały tekstylne, włókna wulkanizowane lub tektura, przy użyciu technologii stosowanych do wyrobu przedmiotów ze skóry,
- produkcję wyrobów rymarskich, np. upręży, siodeł, pasów,
- produkcję niemetalowych pasków do zegarków (np. z materiałów włókienniczych, skóry, tworzyw sztucznych),
- produkcję różnych wyrobów ze skór lub mieszanek skóry: pasów napędowych, uszczelek, itp.,
- produkcję sznurowadeł ze skóry,
- produkcję batów i szpicrut.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji odzieży skórzanej, sklasyfikowanej w 14.11.Z,
- produkcji rękawiczek i nakryć głowy ze skóry, sklasyfikowanej w 14.19.Z,
- produkcji obuwia, sklasyfikowanej w 15.20.Z,
- produkcji siodełek do rowerów, sklasyfikowanej w 30.92.Z,
- produkcji pasków do zegarków z metali szlachetnych, sklasyfikowanej w 32.12.Z,
- produkcji pasków do zegarków z metali nieszlachetnych, sklasyfikowanej w 32.13.Z,
- produkcji pasów bezpieczeństwa dla monterów i pozostałych pasów do celów zawodowych, sklasyfikowanej w 32.99.Z.



### **15.20.Z Produkcja obuwia**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję obuwia różnego typu (włączając obuwie sportowe), z różnego materiału oraz przy zastosowaniu różnych procesów technologicznych, włączając modelowanie,
- produkcję części obuwia ze skóry, takich jak: cholewki, spody, obcasy itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji obuwia tekstylnego bez nakładanych spodów, sklasyfikowanej w 14.19.Z,
- produkcji części obuwia z drewna (np. obcasów i kopyt), sklasyfikowanej w 16.29.Z,
- produkcji obcasów i spodów z gumy oraz innych części obuwia z gumy, sklasyfikowanej w 22.19.Z,
- produkcji części obuwia z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 22.29.Z,
- produkcji butów narciarskich, sklasyfikowanej w 32.30.Z,
- produkcji obuwia ortopedycznego, sklasyfikowanej w 32.50.Z.

### **Dział 16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPLATANIA**

Dział ten obejmuje:

- produkcję wyrobów z drewna, takich jak: wyroby tartaczne, sklejka, fornir, opakowania drewniane, pokrycia podłogowe z drewna i korka, inne wyroby stolarskie i ciesielskie przeznaczone dla budownictwa oraz drewniane budynki prefabrykowane.

Produkcja wyrobów z drewna obejmuje następujące operacje: piłowanie, heblowanie, obróbkę mechaniczną, laminowanie i łączenie (klejenie) drewna, które może być następnie pocięte lub obrobione za pomocą tokarki lub innych narzędzi służących do obróbki drewna.

Drewno konstrukcyjne lub pozostałe formy drewna przetworzonego mogą być wstępnie oheblowane lub wygładzone i zmontowane w wyrób końcowy, np. opakowania drewniane.

W ramach niniejszego działu jednostki sklasyfikowane są przede wszystkim w oparciu o specyfikę produkowanych wyrobów, z wyłączeniem tartaków oraz jednostek zajmujących się konserwacją drewna.

Dział ten nie obejmuje:

- produkcji mebli, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 31.0,
- montażu drewnianego wyposażenia itp., sklasyfikowanego w 43.32.Z, 43.33.Z, 43.39.Z.

### **16.10.Z Produkcja wyrobów tartacznych**

Podklasa ta obejmuje:

- piłowanie, heblowanie i obróbkę mechaniczną drewna,
- rozcinanie na warstwy, korowanie lub struganie kłód,
- produkcję drewnianych podkładów kolejowych,
- produkcję drewnianych materiałów podłogowych niepołączonych,
- produkcję wełny drzewnej, mączki drzewnej, wiórów,
- suszenie drewna,
- impregnowanie drewna i obróbkę chemiczną drewna z użyciem środków konserwujących lub innych substancji.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji drewna surowego, sklasyfikowanej w 02.20.Z,
- produkcji arkuszy forniowych odpowiednio cienkich w celu użycia ich w sklejce, płytach i panelach, sklasyfikowanej w 16.21.Z,
- produkcji gontu, listew dekoracyjnych, listew profilowych i szablonów, sklasyfikowanej w 16.23.Z,
- produkcji polan do kominka lub prasowanego drewna, sklasyfikowanej w 16.29.Z.

### **16.21.Z Produkcja arkuszy forniowych i płyt wykonanych na bazie drewna**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję arkuszy forniowych odpowiednio cienkich w celu użycia ich do oklejania, produkcji sklejki lub innych celów:
  - wygładzonych, barwionych, powlekanych, impregnowanych, wzmocnionych papierem lub materiałem,
  - wykonanych w formie motywów,
- produkcję sklejki, płyt forniowych i podobnych laminowanych płyt i arkuszy,
- produkcję płyt o wiórach zorientowanych (OSB) i pozostałych płyt wiórowych,
- produkcję średniej gęstości płyt pilśniowych (MDF) i pozostałych płyt pilśniowych,
- produkcję utwardzonego drewna,
- produkcję klejonego drewna warstwowego oraz laminowanego drewna forniowego.

### **16.22.Z Produkcja gotowych parkietów podłogowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję drewnianych bloków parkietowych, klepek itp. połączonych w formę płyt.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji drewnianych elementów podłogowych niepołączonych, sklasyfikowanej w 16.10.Z.

### **16.23.Z Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wyrobów z drewna przeznaczonych głównie dla budownictwa, takich jak:
  - belki, dźwigary, krokwie, rozpory dachowe,
  - prefabrykowane wiązary dachowe z klejonego drewna warstwowego połączonego metalem,
  - drzwi, okna, okiennice i ramy okienne, z osprzętem metalowym lub bez, takim jak: zawiasy, zamki itp.,
  - schody, poręcze i ogrodzenia,
  - listwy dekoracyjne, listwy profilowe, gonty i podobne elementy drewniane,
- produkcję prefabrykowanych budynków lub ich elementów, z drewna, np. sauny,
- produkcję przenośnych domów,
- produkcję drewnianych ścianek działowych, do wbudowania na stałe.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji szafek kuchennych, szafek na książki, szaf ubraniowych itp., sklasyfikowanej w 31.01.Z, 31.02.Z, 31.09.Z,
- produkcji wolnostojących, drewnianych przepierzeń, parawanów, sklasyfikowanej w 31.01.Z, 31.02.Z, 31.09.Z.

### **16.24.Z Produkcja opakowań drewnianych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję futerałów, skrzyń, pudełek, klatek i podobnych opakowań drewnianych,
- produkcję palet, palet skrzyniowych i pozostałych opakowań transportowych z drewna,
- produkcję beczek, kadzi, balii i pozostałych wyrobów bednarskich,
- produkcję drewnianych bębnow kablowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji toreb bagażowych, sklasyfikowanej w 15.12.Z,
- produkcji opakowań wyplatanych z surowców roślinnych, sklasyfikowanej w 16.29.Z.

**16.29.Z Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję różnych wyrobów z drewna, takich jak:
  - trzonki, uchwyty i korpusy do: narzędzi, mioteł, szczotek i pędzli,
  - drewniane formy i kopyta szewskie, wieszaki ubraniowe,
  - drewniane artykuły gospodarstwa domowego i naczynia kuchenne,
  - drewniane statuetki i ornamenty, drewno intarsjowane, drewno inkrustowane,
  - drewniane kasetki i szkatułki na biżuterię, sztucce i podobne artykuły,
  - drewniane cewki (szpule), przykrywki, wrzeciona, szpulki na nici oraz podobne wyroby z drewna toczonego,
  - inne wyroby drewniane,
- przetwarzanie korka naturalnego,
- produkcję korka aglomerowanego,
- produkcję wyrobów z korka naturalnego lub aglomerowanego, włączając elementy podłogowe,
- produkcję plecionek i wyrobów wyplatanych, takich jak: maty, wycieraczki, parawany, pudełka itp.,
- produkcję koszy i innych wyrobów wikliniarskich,
- produkcję materiałów opałowych, wykonywanych z prasowanego drewna lub materiałów zastępczych takich jak: trociny, odpady kawowe, sojowe, słoma itp.,
- produkcję ram do luster i obrazów, z drewna,
- produkcję ram do płócien malarskich,
- produkcję części do obuwia z drewna (np. obcasów, kopyt),
- produkcję rączek do parasolek, lasek i podobnych przedmiotów,
- produkcję bloków do wyrobu fajek do palenia tytoniu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji mat z materiałów tekstylnych, sklasyfikowanej w 13.93.Z,
- produkcji toreb bagażowych, sklasyfikowanej w 15.12.Z,
- produkcji obuwia drewnianego, sklasyfikowanej w 15.20.Z,
- produkcji zapalek, sklasyfikowanej w 20.51.Z,
- produkcji obudów do zegarów, sklasyfikowanej w 26.52.Z,
- produkcji drewnianych cewek (szpułek) i wrzecion, które są częścią maszyn tekstylnych, sklasyfikowanej w 28.94.Z,
- produkcji mebli, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 31.0,
- produkcji zabawek drewnianych, sklasyfikowanej w 32.40.Z,
- produkcji pędzli, szczotek i mioteł, sklasyfikowanej w 32.91.Z,
- produkcji sprzętu ratunkowego z korka, sklasyfikowanej w 32.99.Z,
- produkcji trumien, sklasyfikowanej w 32.99.Z.

## **Dział 17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU**

Dział ten obejmuje:

- produkcję masy celulozowej polegającą na oddzielaniu włókien celulozowych od zanieczyszczeń zawartych w drewnie lub makulaturze,
- produkcję papieru polegającą na łączeniu włókien w arkusze,
- produkcję wyrobów z papieru, wytwarzanych różnymi technikami (poprzez cięcie, formowanie, pokrywanie i laminowanie).

Produkcja powyższych wyrobów jest zgrupowana w jednym dziale, ponieważ składa się z szeregu pionowo powiązanych ze sobą czynności. Często, wiele z nich jest wykonywanych w ramach tej samej jednostki.

Wyroby z papieru mogą zawierać nadruki (np. tapeta, papier ozdobny) pod warunkiem, że informacje w nich zawarte nie mają zasadniczego charakteru.

Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury sklasyfikowana jest w odpowiednich podklasach grupy 17.1.

Natomiast pozostałe grupowania tego działu obejmują produkty przetworzone z papieru i tektury.

### **17.11.Z Produkcja masy włóknistej**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję bielonej, półbielonej i niebielonej celulozowej masy papierowej za pomocą procesu mechanicznego, chemicznego (z rozpuszczalnikiem lub bez rozpuszczalnika) lub półchemicznego,
- produkcję lintersu bawełnianego,
- usuwanie farby drukarskiej,
- produkcję masy celulozowej z makulatury.

### **17.12.Z Produkcja papieru i tektury**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję papieru i tektury przeznaczonych do dalszej obróbki przemysłowej, tzn.:
  - pokrywanie, powlekanie i impregnację papieru i tektury,
  - produkcję krepiny i papieru marszczonego,
  - produkcję laminatów i folii, jeżeli łączone są z papierem lub tekturą,
- produkcję papieru czerpanego,
- produkcję papieru gazetowego, drukarskiego i papieru do pisania,
- produkcję waty celulozowej oraz zwojów z włókien celulozowych,
- produkcję kalki maszynowej lub ołówkowej oraz szablonów z papieru, w zwojach lub dużych arkuszach.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji papieru falistego i tektury falistej, sklasyfikowanej w 17.21.Z,
- produkcji wyrobów z papieru, tektury lub masy celulozowej, sklasyfikowanej w 17.22.Z, 17.23.Z, 17.24.Z, 17.29.Z,
- produkcji papieru ściernego, sklasyfikowanej w 23.91.Z,
- produkcji powlekanego lub impregnowanego papieru, jeżeli pokrycie lub impregnat są głównymi składnikami, sklasyfikowanej w podklasie związanej z produkcją pokrycia lub impregnatu.

### **17.21.Z Produkcja papieru falistego i tektury falistej oraz opakowań z papieru i tektury**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję papieru falistego i tektury falistej,
- produkcję opakowań z papieru i tektury falistej,
- produkcję składanych opakowań z tektury,
- produkcję opakowań z tektury twardej,
- produkcję pozostałych opakowań z papieru i tektury,
- produkcję worków i toreb papierowych,
- produkcję segregatorów biurowych i podobnych artykułów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji kopert, sklasyfikowanej w 17.23.Z,
- produkcji wyrobów formowanych lub wytłaczanych z masy celulozowej (np. korytek do jajek, papierowych talerzy), sklasyfikowanej w 17.29.Z.

### **17.22.Z Produkcja artykułów gospodarstwa domowego, toaletowych i sanitarnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wyrobów gospodarstwa domowego i higieny osobistej, z papieru i waty celulozowej, takich jak:
  - bibułki czyszczące,
  - chusteczki do nosa, ręczniki, serwetki,
  - papier toaletowy,
  - podpaski higieniczne i tampony, pieluszki i wkładki wchłaniające do pieluch dla niemowląt i małych dzieci,
  - kubki, talerze i tacki,
- produkcję waty z materiałów tekstylnych i wyrobów z niej: podpasek higienicznych, tamponów itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji waty celulozowej, sklasyfikowanej w 17.12.Z.

### **17.23.Z Produkcja artykułów piśmiennych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję papieru drukarskiego i piśmiennego gotowego do użycia,
- produkcję papieru do drukarek komputerowych gotowego do użycia,
- produkcję papieru samokopiującego gotowego do użycia,
- produkcję kalki maszynowej lub ołówkowej oraz szablonów z papieru gotowych do użycia,
- produkcję papieru samoprzylepnego (powlekanego klejem lub gumowanego) gotowego do użycia,
- produkcję kopert i kart pocztowych,
- produkcję pudełek, torebek, portfeli i zestawów obejmujących pewien asortyment materiałów piśmiennych,
- produkcję szkolnych i pozostałych artykułów piśmiennych (zeszyty, notesy, segregatory, rejestry, księgi rachunkowe, formularze itp.), w przypadku gdy informacje w nich drukowane są mało istotne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- drukowania na wyrobach z papieru, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 18.1.

### **17.24.Z Produkcja tapet**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję tapet papierowych i podobnych pokryć ściennych, włączając tapety papierowe pokryte winylem i tekstylne pokrycia ścian.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji pokryć ściennych z tworzywa sztucznego, sklasyfikowanej w 22.29.Z.

### **17.29.Z Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję etykietek,
- produkcję filtrów z papieru i tektury,
- produkcję cewek, szpułek, nasadek i podobnych wyrobów z papieru i tektury,
- produkcję korytek do jajek i podobnych form papierowych do pakowania produktów,
- produkcję ozdóbek i pamiątek z papieru,
- produkcję kart z papieru i tektury stosowanych w maszynach żakardowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji kart do gry, sklasyfikowanej w 32.40.Z,
- produkcji gier i zabawek z papieru i tektury, sklasyfikowanej w 32.40.Z.

## **Dział 18 POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI**

Dział ten obejmuje:

- drukowanie książek oraz gazet i pozostałych periodyków, formularzy handlowych, kart z życzeniami i pozostałych materiałów,
- reprodukcję zapisanych nośników, takich jak: CD, nagrania wideo, oprogramowanie na dyskach lub taśmach, płyty itp.,
- działalność usługową wspomagającą, taką jak: usługi introligatorskie, fotochemigraficzne i fotoskład.

Działalność usługowa wspomagająca stanowi integralną część działalności poligraficznej, natomiast wyrób (płyta drukarska, oprawiona książka, plik lub dysk informatyczny), będący efektem tej działalności, jest zawsze otrzymywany w wyniku powyższych czynności.

Różnorodne metody stosowane w poligrafii służą do przeniesienia obrazu z płyty, ekranu czy pliku informatycznego na nośnik papierowy, plastikowy, metalowy, na tkaninę lub drewno (litografia, fotochemigrafia, serigrafia, fleksografia).

Pomimo, że drukowanie i działalność wydawnicza mogą być wykonywane przez tę samą jednostkę (np. gazeta), to coraz rzadziej te działalności są wykonywane w tym samym miejscu.

Dział ten nie obejmuje:

- działalności wydawniczej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach Sekcji J.

### **18.11.Z Drukowanie gazet**

Podklasa ta obejmuje:

- drukowanie gazet, czasopism i pozostałych periodyków ukazujących się przynajmniej cztery razy w tygodniu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności wydawniczej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 58.1,
- fotokopiowania dokumentów, sklasyfikowanego w 82.19.Z.

### **18.12.Z Pozostałe drukowanie**

Podklasa ta obejmuje:

- drukowanie czasopism i pozostałych periodyków, wydawanych rzadziej niż cztery razy w tygodniu,
- drukowanie książek, broszur, nut i manuskryptów, map, atlasów, plakatów, katalogów reklamowych, prospektów i innych reklam, znaczków pocztowych, znaczków skarbowych, druków manipulacyjnych, czeków i innych papierów wartościowych, kart inteligentnych, albumów, kalendarzy, notatników, pamiętników, formularzy, papieru listowego, papieru z nagłówkiem i innych podobnych artykułów drukowanych przy użyciu maszyn drukarskich, offsetowych, rotograwiurowych, fleksograficznych, sitodruku i pozostałych maszyn drukarskich, kserokopiarek, drukarek komputerowych, wyłaczarek, fotokopiarek i termokopiarek, włączając szybkie drukowanie,
- drukowanie bezpośrednio na wyrobach/materiałach tekstylnych, tworzywie sztucznym, szkle, metalu, drewnie i ceramice,
- drukowanie etykiet i przywieszek (metodą litografii, druku wklęsłego, fleksografii, sitodruku i innych metod).

Podklasa ta nie obejmuje:

- wykonywania sitodruku na materiałach tekstylnych i odzieży, sklasyfikowanego w 13.30.Z,
- produkcji artykułów piśmiennych (notesy, segregatory, rejestry, księgi rachunkowe, formularze handlowe itp.), w przypadku gdy informacje w nich drukowane są mało istotne, sklasyfikowanej w 17.23.Z,
- działalności wydawniczej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 58.1.

### **18.13.Z Działalność usługowa związana z przygotowaniem do druku**

Podklasa ta obejmuje:

- wprowadzanie danych: skład, fotoskład, ręczne wprowadzanie danych, włączając skanowanie i optyczne rozpoznawanie znaków, przygotowanie danych w formie elektronicznej,
- przygotowanie plików z danymi na użytek różnych mediów (nośnik papierowy, CD-ROM, Internet),
- działalność usługową związaną z tworzeniem płyt drukarskich, włączając tworzenie płyt dla druku typograficznego i offsetowego,
- grawerowanie cylindrów do reprodukcji rycin,
- transfer z komputera na płytę (CTP), włączając płyty fotopolimerowe,
- reprodukcję płyt drukarskich i matryc do stemplowania i drukowania wypukłego,
- przygotowanie ilustracji, włączając wykonywanie kamieni litograficznych oraz gotowych bloków drewnianych,
- produkcję nośników służących do prezentacji, np. folii dla rzutników i pozostałych form prezentacji cyfrowej,
- projektowanie wyrobów drukowanych, takich jak: szkice, makiety, modele itp.,
- wykonywanie korekty tekstu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- specjalistycznego projektowania, sklasyfikowanego w 74.10.Z.



#### **18.14.Z Introligatorstwo i podobne usługi**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność usługową wykonywaną po wydrukowaniu, wspierającą działalność poligraficzną, taką jak: oprawianie i obróbka wykańczająca książek, broszur, magazynów, czasopism, katalogów itp. poprzez składanie, łamanie, zszywanie, sklejanie, przycinanie, tłoczenie złoceń, bindowanie oprawą spiralną i oprawianie dokumentów grzbietami tworzyw sztucznych,
- oprawianie i wykańczanie zadrukowanego papieru lub tektury poprzez składanie, tłoczenie, wiercenie, perforowanie, dziurkowanie, wyłaczanie, sklejanie, laminowanie,
- obróbkę wykańczającą CD-ROM,
- usługi związane z wysyłką, takie jak przygotowanie materiałów do wysyłki, kopertowanie,
- czynności wykończeniowe pozostałe, takie jak: grawerowanie lub wyłaczanie matryc, kopiowanie w Braille'u.

#### **18.20.Z Reprodukacja zapisanych nośników informacji**

Podklasa ta obejmuje:

- reprodukcję z egzemplarza wzorcowego płyt gramofonowych, CD, DVD, taśm z muzyką lub innym zapisem dźwiękowym,
- reprodukcję z egzemplarza wzorcowego płyt CD, DVD i taśm wideo z filmami lub innymi nagraniami wideo,
- reprodukcję z egzemplarza wzorcowego oprogramowania i danych na wszelkiego rodzaju dyskach i taśmach.

Podklasa ta nie obejmuje:

- reprodukcji różnych druków, sklasyfikowanej w 18.11.Z, 18.12.Z,
- publikowania oprogramowania, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 58.2,
- produkcji i dystrybucji filmów, taśm wideo i filmów na DVD lub podobnych nośnikach, sklasyfikowanych w 59.11.Z, 59.12.Z, 59.13.Z,
- reprodukcji filmów w celu dystrybucji kinowej, sklasyfikowanej w 59.12.Z,
- produkcji egzemplarzy wzorcowych płyt gramofonowych lub materiału dźwiękowego, sklasyfikowanej w 59.20.Z.

### **Dział 19 WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ**

Dział ten obejmuje:

- przetwarzanie ropy naftowej i węgla,
- wytwarzanie takich produktów, jak: koks, benzyna, nafta, olej opałowy, napędowy itp., na rachunek własny,
- produkcję gazów takich jak: etan, propan, butan, propylen,
- działalność usługową dotyczącą ww. produktów (np. rafinacja).

W dziale tym dominującym procesem jest rafinacja ropy naftowej obejmująca wydzielenie z niej poszczególnych składników, np. metodą krakingu, destylacji.

Dział ten nie obejmuje:

- wydobycia gazów (metanu, etanu, butanu lub propanu), sklasyfikowanego w 06.20.Z,
- produkcji wyrobów z rafinowanej ropy naftowej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 20,
- produkcji gazów technicznych, sklasyfikowanej w 20.11.Z,
- produkcji gazów chemicznych, sklasyfikowanej w 20.14.Z,
- produkcji paliw gazowych innych niż gazy pochodzące z ropy naftowej (np. gaz węglowy, gaz wodny, gaz generatorowy, gaz miejski), sklasyfikowanej w 35.21. Z.

### **19.10.Z Wytwarzanie i przetwarzanie koksu**

Podklasa ta obejmuje:

- eksploatację pieców koksowniczych,
- produkcję koksu, półkoksu,
- produkcję paku, koksu pakowego,
- produkcję gazu koksowniczego,
- produkcję surowej smoły z węgla kamiennego i brunatnego (lignitu),
- brykietowanie koksu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji brykietów z węgla kamiennego, sklasyfikowanej w 19.20.Z.

### **19.20.Z Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej**

Podklasa ta obejmuje:

- wytwarzanie płynnych i gazowych paliw lub pozostałych produktów z ropy naftowej, minerałów bitumicznych lub ich frakcji. Rafinacja ropy naftowej wymaga jednego lub kilku następujących procesów: frakcjonowania, bezpośredniej destylacji ropy naftowej oraz krakingu,
- produkcję paliw silnikowych: benzyny, nafty lotniczej (kerozyny) itp.,
- produkcję paliw: olejów opałowych (lekkich, średnich i ciężkich), gazów rafineryjnych, np. etan, propan, butan itp.,
- produkcję olejów smarowych i smarów, włączając powstałe z przeróbki olejów przepracowanych,
- produkcję wyrobów dla przemysłu petrochemicznego i produkcji pokryć drogowych,
- produkcję różnych wyrobów: benzyn lakierniczych, wazelin, parafin itp.,
- produkcję brykietów z produktów naftowych, węgla brunatnego (lignitu), węgla kamiennego, torfu,
- mieszanie komponentów z ropą naftową, np. mieszanie alkoholi z ropą naftową (paliwo alkoholowe, gazohol).

## **Dział 20 PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH**

Dział ten obejmuje przetwarzanie surowców organicznych i nieorganicznych w wyniku procesów chemicznych w wyroby chemiczne obejmujące:

- produkcję podstawowych chemikaliów,
- produkcję pośrednich i finalnych wyrobów chemicznych wytworzonych w wyniku transformacji podstawowych surowców.

### **20.11.Z Produkcja gazów technicznych**

Podklasa ta obejmuje produkcję gazów nieorganicznych w stanie ciekłym lub sprężonym dla zastosowań przemysłowych lub medycznych:

- pierwiastków chemicznych w stanie gazowym,
- powietrza w stanie ciekłym lub sprężonym,
- gazów chłodniczych,
- mieszanek gazów technicznych,
- gazów obojętnych, jak dwutlenek węgla,
- gazów izolacyjnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- górnictwa metanu, etanu, butanu lub propanu, sklasyfikowanego w 06.20.Z,
- produkcji gazów opałowych takich jak etan, butan lub propan wytworzonych w procesie rafinacji ropy naftowej, sklasyfikowanej w 19.20.Z,
- produkcji paliw gazowych z węgla, odpadów itp. sklasyfikowanej w 35.21.Z.

### **20.12.Z Produkcja barwników i pigmentów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję barwników i pigmentów z dowolnego surowca w formie podstawowej lub jako koncentrat,
- produkcję substancji fluorescencyjnych i luminescencyjnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji gotowych preparatów barwnikowych i pigmentowych, sklasyfikowanej w 20.30.Z.

### **20.13.Z Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych**

Podklasa ta obejmuje produkcję podstawowych chemikaliów przy zastosowaniu podstawowych procesów. Wynikiem tych procesów są zwykle wyodrębnione pierwiastki chemiczne oraz wyodrębnione chemicznie zdefiniowane związki.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję pierwiastków chemicznych, z wyłączeniem produkcji gazów technicznych i metali podstawowych,
- produkcję kwasów nieorganicznych, z wyłączeniem kwasu azotowego,
- produkcję zasad (ługów) i pozostałych związków nieorganicznych, z wyłączeniem amoniaku,
- produkcję pozostałych związków nieorganicznych,
- prażenie pirytów,
- produkcję wody destylowanej,
- wzbogacanie rud uranu i plutonu,
- wtapianie uranu i toru.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji gazów technicznych, sklasyfikowanej w 20.11.Z,
- produkcji nawozów azotowych i mieszanek azotowych, sklasyfikowanej w 20.15.Z,
- produkcji amoniaku i chlorku amonowego, sklasyfikowanej w 20.15.Z,
- produkcji azotanu i azotynu potasu, sklasyfikowanej w 20.15.Z,
- produkcji węglanów amonowych, sklasyfikowanej w 20.15.Z,
- produkcji aromatyzowanej wody destylowanej, sklasyfikowanej w 20.53.Z,
- produkcji metali podstawowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 24.

**20.14.Z Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów organicznych**

Podklasa ta obejmuje produkcję podstawowych chemikaliów przy zastosowaniu takich procesów jak kraking termiczny, destylacja. Wynikiem tych procesów są zwykle wyodrębnione pierwiastki chemiczne oraz wyodrębnione chemicznie zdefiniowane związki.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję podstawowych chemikaliów organicznych, takich jak:
  - acykliczne węglowodory nasycone i nienasycone,
  - cykliczne węglowodory nasycone i nienasycone,
  - alkohole cykliczne i acykliczne,
  - kwasy jedno- i wielokarboksylowe, włączając syntetyczny kwas octowy,
  - inne związki z rodnikami zawierającymi tlen, włączając aldehydy, ketony, benzochinony i związki o dwu i wielu rodnikach zawierających tlen,
  - syntetyczna gliceryna,
  - organiczne związki azotowe, włączając aminy,
  - alkohol etylowy i estry pochodzenia rolniczego nie przeznaczone do spożycia,
  - syntetyczny alkohol etylowy,
  - inne związki organiczne, włączając produkty destylacji drewna (np. węgiel drzewny) itp.,
- produkcję syntetycznych aromatów,
- produkcję smoły węglowej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji tworzyw sztucznych w formach podstawowych, sklasyfikowanej w 20.16.Z,
- produkcji kauczuku syntetycznego w formach podstawowych, sklasyfikowanej w 20.17.Z,
- produkcji surowej gliceryny, sklasyfikowanej w 20.41.Z,
- produkcji olejków eterycznych, sklasyfikowanej w 20.53.Z,
- produkcji kwasu salicylowego i utlenionego kwasu acetylosalicylowego, sklasyfikowanej w 21.10.Z.

**20.15.Z Produkcja nawozów i związków azotowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję nawozów:
  - czystych lub mieszanych nawozów: azotowych, fosforowych, potasowych,
  - mocznikowych, surowych naturalnych fosfatów i surowych naturalnych soli potasowych,
- produkcję związków azotowych:
  - kwasu azotowego, mieszanin nitrujących, amoniaku, chlorku amonu, węglanu amonu, azotynów i azotanów potasu,
- produkcję nawozów organicznych pochodzenia zwierzęcego i roślinnego,
- produkcję nawozów organiczno-mineralnych,
- produkcję nawozów mikroelementowych,
- produkcję podłoża bez wsianej grzybni,
- produkcję ziemi ogrodniczej zawierającej torf jako główny składnik,
- produkcję ziemi ogrodniczej będącej mieszaniną naturalnej gleby, piasku, gliny i minerałów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wydobywania guano, sklasyfikowanego w 08.91.Z,
- produkcji wyrobów agrochemicznych, takich jak pestycydy, sklasyfikowanej w 20.20.Z
- produkcji nawozów, które są wyodrębnionymi, chemicznie zdefiniowanymi związkami, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach Sekcji C.

### **20.16.Z Produkcja tworzyw sztucznych w formach podstawowych**

Podklasa ta obejmuje produkcję żywic, tworzyw sztucznych, niewulkanizowanych termoplastycznych elastomerów, zmieszanych i połączonych żywic w formach podstawowych, jak również produkcję żywic syntetycznych, bez ich przetworzenia.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję tworzyw sztucznych w formach podstawowych, takich jak:
  - polimery, włączając polimery etylenu, propylenu, styrenu, chlorku winylu, octanu winylu i akrylu,
  - poliamidy,
  - żywice fenolowe i epoksydowe oraz poliuretany,
  - żywice alkidowe, poliestrowe i poliestry,
  - silikonu,
  - wymiennicze jonowe polimerowe,
- produkcję celulozowych tworzyw sztucznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sztucznych i syntetycznych włókien i przędzy, sklasyfikowanej w 20.60.Z,
- rozdrabniania wyrobów z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanego w 38.32.Z.

### **20.17.Z Produkcja kauczuku syntetycznego w formach podstawowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję kauczuku syntetycznego w postaci surowej, takiego jak:
  - kauczuk syntetyczny,
  - faktusy,
- produkcję mieszanek kauczuku syntetycznego i naturalnego lub kauczukopodobnych żywic (np. balata).

### **20.20.Z Produkcja pestycydów i pozostałych środków agrochemicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję środków ochrony roślin,
- produkcję środków dezynfekujących (dla celów rolniczych i innych),
- produkcję pozostałych środków agrochemicznych, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji nawozów i związków azotowych, sklasyfikowanej w 20.15.Z.

### **20.30.Z Produkcja farb, lakierów i podobnych powłok, farb drukarskich i mas uszczelniających**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję farb i lakierów, pokostów i emalii,
- produkcję gotowych preparatów pigmentowych i barwników, substancji zmętniających, kolorujących,
- produkcję szklistych emalii i glazury, pobiałki i podobnych preparatów,
- produkcję mastyksów,
- produkcję mas uszczelniających i podobnych nieogniotrwałych preparatów powierzchniowych wypełniających,
- produkcję złożonych organicznych rozpuszczalników i rozcieńczalników,
- produkcję gotowych zmywaczy do farb i lakierów,
- produkcję farb drukarskich.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji barwników i pigmentów, sklasyfikowanej w 20.12.Z,
- produkcji atramentów i tuszy, sklasyfikowanej w 20.59.Z.

### **20.41.Z Produkcja mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję substancji organicznych powierzchniowo czynnych,
- produkcję papieru, waty, filcu itp. powleczonych lub pokrytych mydłem lub detergentem,
- produkcję surowej gliceryny,
- produkcję mydła, z wyłączeniem mydła kosmetycznego,
- produkcję preparatów powierzchniowo czynnych:
  - proszków do prania i detergentów w formie stałej i płynnej,
  - środków do mycia naczyń,
  - środków zmiękczających do tkanin,
- produkcję środków czyszczących i polerujących:
  - preparatów zapachowych i odwaniających stosowanych w pomieszczeniach,
  - sztucznego wosku i preparatów woskowych,
  - środków polerujących i past do skóry,
  - środków polerujących i past do drewna,
  - środków polerujących do nadwozi samochodowych, szkła i metali,
  - proszków i past do czyszczenia, włączając papier, watę i podobne wyroby powleczone lub pokryte tymi środkami.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji związków chemicznych, sklasyfikowanej w 20.13.Z, 20.14.Z,
- produkcji gliceryny, syntetyzowanej z produktów naftowych, sklasyfikowanej w 20.14.Z,
- produkcji mydła kosmetycznego, sklasyfikowanej w 20.42.Z.

#### **20.42.Z Produkcja wyrobów kosmetycznych i toaletowych**

Podklasa ta obejmuje produkcję wyrobów kosmetycznych i toaletowych, takich jak:

- perfumy i wody toaletowe,
- środki upiększające i do makijażu,
- preparaty chroniące przed oparzeniami słonecznymi oraz środki do opalania,
- preparaty do manicure i pedicure,
- szampony, lakiery do włosów, preparaty do ondulacji i wzmacniania włosów,
- środki do czyszczenia zębów i higieny jamy ustnej, włącznie ze środkami do protez zębowych,
- środki do golenia, włączając środki stosowane przed i po goleniu,
- dezodoranty,
- sole do kąpieli,
- preparaty do depilacji,
- mydło kosmetyczne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji i rafinacji naturalnych olejków eterycznych, sklasyfikowanych w 20.53.Z.

#### **20.5 Produkcja pozostałych wyrobów chemicznych**

Grupa ta obejmuje produkcję materiałów wybuchowych i pirotechnicznych, klejów, olejków eterycznych i wyrobów chemicznych gdzie indziej niesklasyfikowanych, np. chemikaliów fotograficznych (włączając błony i papier światłoczuły), złożonych odczynników diagnostycznych itp.

#### **20.51.Z Produkcja materiałów wybuchowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję prochu strzelniczego,
- produkcję materiałów wybuchowych i pirotechnicznych, włączając splotki naboje, detonatory, sygnalizatory, rakiety świetlne itp.,
- produkcję zapalek.

#### **20.52.Z Produkcja klejów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję klejów i wyrobów klejących, włączając kleje i wyroby klejowe oparte na kauczuku.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji żelatyny i jej pochodnych, sklasyfikowanej w 20.59.Z.

#### **20.53.Z Produkcja olejków eterycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję ekstraktów naturalnych środków aromatycznych,
- produkcję olejków żywicznych,
- produkcję aromatyzowanej wody destylowanej,
- produkcję mieszanek substancji zapachowych do produkcji perfum lub żywności.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji syntetycznych aromatów, sklasyfikowanej w 20.14.Z,
- produkcji perfum i preparatów toaletowych, sklasyfikowanej w 20.42.Z.

## **20.59.Z Produkcja pozostałych wyrobów chemicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję płyt i błon fotograficznych, papieru światłoczułego i pozostałych nienaświetlonych materiałów światłoczułych,
- produkcję wyrobów chemicznych do zastosowań fotograficznych,
- produkcję żelatyny i jej pochodnych,
- produkcję pozostałych wyrobów chemicznych, takich jak:
  - peptony, pochodne peptonów, pozostałe substancje proteinowe i ich pochodne, gdzie indziej niesklasyfikowane,
  - chemicznie modyfikowane oleje i tłuszcze,
  - materiały chemiczne wykorzystywane przy wykończaniu tekstyliów i skóry,
  - proszki i pasty wykorzystywane do lutowania miękkiego i twardego oraz spawania,
  - preparaty wykorzystywane do wytrawiania powierzchni metali,
  - gotowe dodatki do cementu,
  - węgiel aktywny, dodatki do olejów smarowych, gotowe przyspieszacze wulkanizacji, katalizatory i pozostałe produkty chemiczne do zastosowań przemysłowych,
  - środki przeciwstukowe, środki zapobiegające zamarzaniu,
  - roztwory do układów hydraulicznych,
  - złożone odczynniki laboratoryjne i diagnostyczne,
  - biopaliwa,
- produkcję atramentów i tuszy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wody destylowanej, sklasyfikowanej w 20.13.Z,
- produkcji pozostałych podstawowych chemikaliów organicznych, sklasyfikowanej w 20.14.Z,
- produkcji związków chemicznych, luzem, sklasyfikowanej w 20.13.Z, 20.14.Z,
- produkcji farb drukarskich, sklasyfikowanej w 20.30.Z,
- produkcji spoiw na bazie asfaltu, sklasyfikowanej w 23.99.Z.

## **20.60.Z Produkcja włókien chemicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję sztucznych lub syntetycznych włókien ciągłych,
- produkcję sztucznych lub syntetycznych włókien ciętych niezgrzeblonych, nieczesanych lub poddawanych innym procesom przędzenia,
- produkcję sztucznej lub syntetycznej przędzy pojedynczej, włączając przędze o wysokiej wytrzymałości,
- produkcję sztucznych lub syntetycznych włókien pojedynczych lub pasm.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przędzenia włókien sztucznych lub syntetycznych oraz produkcji przędzy ze sztucznych włókien ciętych, sklasyfikowanych w 13.10.C.



## **Dział 21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁYCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH**

Dział ten obejmuje:

- produkcję substancji farmaceutycznych podstawowych i wyrobów farmaceutycznych,
- produkcję leków, włączając preparaty homeopatyczne.

### **21.10.Z Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję aktywnych medycznie substancji wykorzystywanych w produkcji medykamentów: antybiotyków, podstawowych witamin, kwasu salicylowego, aspiryny itp.,
- przetwarzanie krwi,
- produkcję chemicznie czystych cukrów,
- przetwarzanie gruczołów,
- produkcję ekstraktów z gruczołów.

### **21.20.Z Produkcja leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję medykamentów, takich jak:
  - różne frakcje krwi, włączając frakcje zawierające przeciwciała,
  - szczepionki,
  - leki, włączając preparaty homeopatyczne,
- produkcję chemicznych środków antykoncepcyjnych do użycia zewnętrznego i środków antykoncepcyjnych opartych na hormonach,
- produkcję medycznych preparatów diagnostycznych, włączając testy ciążowe,
- produkcję radioaktywnych substancji diagnostycznych w żywym organizmie (ustroju),
- produkcję substancji farmaceutycznych w procesach biotechnologicznych,
- produkcję impregnowanej lub powlekannej substancjami leczniczymi waty, gazy, bandaży, opatrunków itp.,
- przygotowanie produktów roślinnych (kruszenie, sortowanie, mielenie) dla zastosowań farmaceutycznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji herbat ziołowych (mięty, werbeny, rumianku itp.), sklasyfikowanej w 10.83.Z,
- produkcji wypełniaczy dentystycznych oraz cementu dentystycznego, sklasyfikowanej w 32.50.Z,
- produkcji prześcieradeł chirurgicznych, sklasyfikowanej w 32.50.Z,
- sprzedaży hurtowej wyrobów farmaceutycznych i medycznych, sklasyfikowanej w 46.46.Z,
- sprzedaży detalicznej wyrobów farmaceutycznych i medycznych, sklasyfikowanej w 47.73.Z,
- badań naukowych i prac rozwojowych w zakresie biotechnologii dotyczących substancji farmaceutycznych, sklasyfikowanych w 72.11.Z,
- pakowania wyrobów farmaceutycznych i medycznych wykonywanego na zlecenie, sklasyfikowanego w 82.92.Z.

## **Dział 22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH**

Dział ten obejmuje:

- produkcję wyrobów z tworzyw sztucznych i gumy.

Działalności zawarte w niniejszym dziale scharakteryzowane są przez rodzaj surowca (guma i tworzywa sztuczne) wykorzystywanego w procesie produkcyjnym. Jednakże, nie oznacza to, że produkcja wszystkich wyrobów wykonywanych z tych surowców jest sklasyfikowana w tym dziale.

### **22.11.Z Produkcja opon i dętek z gumy; bieżnikowanie i regenerowanie opon z gumy**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję opon gumowych dla pojazdów samochodowych, sprzętu, maszyn jezdnych, samolotów, zabawek, mebli i pozostałych zastosowań, takich jak:
  - opony pneumatyczne,
  - opony pełne i amortyzatory,
- produkcję dętek,
- produkcję wymiennalnych bieżników do opon, taśm i pasów do bieżnikowania opon, osłon zabezpieczających przed chlapaniem itp.,
- regenerację i bieżnikowanie opon.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji materiałów do naprawy ogumienia, sklasyfikowanej w 22.19.Z,
- naprawy przebitego ogumienia, dopasowywania lub wymiany, sklasyfikowanej w 45.20.Z.

**22.19.Z Produkcja pozostałych wyrobów z gumy**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję pozostałych wyrobów z kauczuku naturalnego lub syntetycznego, wulkanizowanego, niewulkanizowanego lub utwardzanego, takich jak:
  - płyty, arkusze, paski, pręty, kształtowniki profilowane,
  - tuby, rury i węże,
  - taśmy przenośnikowe i pasy napędowe,
  - artykuły higieniczne z gumy: osłonki antykonceptyjne, smoczki, termofory itp.,
  - gumowe elementy odzieży (zgrzewanej „na szwach”),
  - gumowe spody i pozostałe części obuwia z gumy,
  - liny, sznury i nici gumowe,
  - tkaniny podgumowane i przędza gumowana,
  - pierścienie i uszczelki gumowe,
  - gumowe pokrycia wałków,
  - nadmuchiwane materace gumowe,
  - nadmuchiwane balony, włączając balony reklamowe,
- produkcję szczotek gumowych,
- produkcję cybuchów fajek z ebonitu,
- produkcję grzebieni, spinek do włosów, lokówek do włosów z ebonitu i podobnych artykułów,
- produkcję materiałów do naprawy gumy,
- produkcję tkanin impregnowanych, powleczonych, pokrytych lub laminowanych gumą, imitacji skór, gdy guma stanowi podstawowy składnik,
- produkcję gumowych materaców do łóżek wodnych,
- produkcję gumowych czepków kąpielowych i fartuchów,
- produkcję gumowych kombinezonów do nurkowania,
- produkcję gumowych artykułów erotycznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji tkanin kordowych do opon, sklasyfikowanej w 13.96.Z,
- produkcji ubrań z tkanin elastycznych, sklasyfikowanej w 14.14.Z, 14.19.Z,
- produkcji obuwia gumowego, sklasyfikowanej w 15.20.Z,
- produkcji klejów i substancji klejących opartych na kauczuku, sklasyfikowanej w 20.52.Z,
- produkcji taśm i pasów do bieźnikowania, sklasyfikowanej w 22.11.Z,
- produkcji nadmuchiwanych łodzi i tratw, sklasyfikowanej w 30.11.Z, 30.12.Z,
- produkcji materaców niepokrytych gumą komórkową, sklasyfikowanej w 31.03.Z,
- produkcji artykułów sportowych z gumy (z wyłączeniem odzieży), sklasyfikowanej w 32.30.Z,
- produkcji gier i zabawek gumowych (włączając brodziki dla dzieci, nadmuchiwane łodzie gumowe dla dzieci, nadmuchiwane zwierzęta gumowe, piłki itp.), sklasyfikowanej w 32.40.Z,
- regenerowania gumy, sklasyfikowanego w 38.32.Z.

**22.2 Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych**

Grupa ta obejmuje przetwarzanie nowych lub zużytych (tj. poddanych recyklingowi) surowców do produkcji tworzyw sztucznych w półprodukty lub wyroby gotowe poprzez takie czynności jak: prasowanie, tłoczenie, formowanie, wytłaczanie, formowanie wtryskowe, kształtowanie i odlewanie.

### **22.21.Z Produkcja płyt, arkuszy, rur i kształtowników z tworzyw sztucznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję półproduktów z tworzyw sztucznych, takich jak:
  - płyty, arkusze, bloki, folie, klisze, taśmy itp. (samoprzylepne lub nie),
- produkcję wyrobów gotowych z tworzyw sztucznych, takich jak:
  - tuby, rury i węże, tulejki; łączniki rur i węży,
- produkcję folii lub arkuszy z celofanu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji tworzyw sztucznych w formach podstawowych, sklasyfikowanej w 20.16.Z,
- produkcji wyrobów z kauczuku syntetycznego lub naturalnego, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 22.1.

### **22.22.Z Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych**

Podklasa ta obejmuje produkcję wyrobów z tworzyw sztucznych używanych do pakowania towarów:

- torebek, worków, pojemników, pudełek, skrzynek, gąsiorów, butelek itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji toreb bagażowych i torebek, z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 15.12.Z.

### **22.23.Z Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wyrobów z tworzyw sztucznych dla budownictwa, takich jak:
  - drzwi, okna, ramy, żaluzje, zasłony, listwy przypodłogowe,
  - zbiorniki, rezerwuary,
  - pokrycia podłogowe, ścienne i sufitowe, zarówno w rolkach jak i w formie płytek itp.,
  - artykuły sanitarne: wanny, kabiny prysznicowe, zlewozmywaki, umywalki, sedesy, spłuczki itp.,
- produkcję sprężystych pokryć podłogowych, takich jak: płytki winylowe, linoleum itp.,
- produkcję sztucznych kamieni.

### **22.29.Z Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję artykułów kuchennych, stołowych i toaletowych, z tworzyw sztucznych,
- produkcję różnych wyrobów z tworzyw sztucznych:
  - nakryć głowy, izolacji, elementów oświetleniowych, wyposażenia biur i szkół, imitacji skóry, elementów ubioru i odzieży zgrzewanej, części obuwia, okuć meblowych, statuetek, pasów napędowych, taśm przenośnikowych, taśm samoprzylepnych, tapet, kopyt szweskich, cygarniczek, grzebieni, wałków do włosów, drobnych artykułów itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji toreb podróżnych z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 15.12.Z,
- produkcji obuwia z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 15.20.Z,
- produkcji mebli z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 31.01.Z, 31.02.Z, 31.09.Z,
- produkcji materaców niepokrytych komórkowym tworzywem sztucznym, sklasyfikowanej w 31.03.Z,
- produkcji wyrobów sportowych z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 32.30.Z,
- produkcji gier i zabawek z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 32.40.Z,
- produkcji przyrządów medycznych, włączając dentystyczne, z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 32.50.Z,
- produkcji elementów optycznych z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 32.50.Z,
- produkcji kasków ochronnych i innego osobistego sprzętu ochronnego z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 32.99.Z.

## **Dział 23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH**

Dział ten obejmuje:

- produkcję szkła i wyrobów ze szkła (np. szkła płaskiego, szkła gospodarczego, włókna szklanego, szkła technicznego),
- produkcję wyrobów ceramicznych, ceramiki budowlanej i płytek ceramicznych,
- produkcję cementu oraz gipsu (jako surowców i wyrobów finalnych),
- produkcję wyrobów ze skał i kamienia naturalnego.

### **23.11.Z Produkcja szkła płaskiego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję szkła płaskiego, włączając tafle szklane zbrojone, kolorowe i cieniowane.

### **23.12.Z Kształtowanie i obróbka szkła płaskiego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję szkła płaskiego hartowanego lub warstwowego,
- produkcję lusterek i lusterek,
- produkcję wielościennego szkła izolacyjnego.

### **23.13.Z Produkcja szkła gospodarczego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję butelek i pozostałych pojemników ze szkła lub kryształu,
- produkcję naczyń do picia i pozostałych artykułów gospodarstwa domowego ze szkła lub kryształu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji zabawek szklanych, sklasyfikowanej w 32.40.Z.

### **23.14.Z Produkcja włókien szklanych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję włókien szklanych, włączając watę szklaną i materiały nietkane z włókien szklanych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji przędzy z włókien szklanych, sklasyfikowanej w 13.10.D,
- produkcji tkanin z włókien szklanych, sklasyfikowanej w 13.20.D,
- produkcji optycznych przewodów i kabli do transmisji danych i obrazów, sklasyfikowanej w 27.31.Z.

### **23.19.Z Produkcja i obróbka pozostałego szkła, włączając szkło techniczne**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję szklanych wyrobów laboratoryjnych, higienicznych i farmaceutycznych,
- produkcję szkieł do zegarów i zegarków, szkieł okularowych i elementów optycznych niewykorzystywanych w optyce,
- produkcję szklanej sztucznej biżuterii,
- produkcję izolatorów szklanych i szklanego osprzętu izolującego,
- produkcję szklanych kloszy do lamp,
- produkcję szklanych figurek,
- produkcję bloków szklanych do układania powierzchni,
- produkcję szkła w postaci prętów, rurek i tub.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji elementów optycznych wykorzystywanych w optyce, sklasyfikowanej w 26.70.Z,
- produkcji strzykawek i pozostałego medycznego sprzętu laboratoryjnego, sklasyfikowanej w 32.50.Z.

### **23.20.Z Produkcja wyrobów ogniotrwałych**

Podklasa ta obejmuje produkcję produktów pośrednich z surowców niemetalicznych (np. z piasku, żwiru, kamieni lub gliny).

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję ogniotrwałych zapraw murarskich, betonów itp.,
- produkcję wyrobów ceramicznych ogniotrwałych, takich jak:
  - elementy termoizolacyjne z ziemi krzemkowej,
  - bloki, cegły i pustaki ogniotrwałe,
  - retorty, tygle, dysze, rury itp.,
- produkcję wyrobów ogniotrwałych zawierających magnezyt, dolomit lub chromit.

### **23.31.Z Produkcja ceramicznych kafli i płytek**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję nieogniotrwałych ceramicznych kafli, płytek ściennych, kostek, mozaiki itp.,
- produkcję nieogniotrwałych ceramicznych płytek podłogowych i chodnikowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sztucznego kamienia (np. sztucznego marmuru), sklasyfikowanej w 22.23.Z,
- produkcji ogniotrwałych wyrobów ceramicznych, sklasyfikowanej w 23.20.Z,
- produkcji cegieł, dachówek z wypalanej gliny, sklasyfikowanej w 23.32.Z.

### **23.32.Z Produkcja cegieł, dachówek i materiałów budowlanych, z wypalanej gliny**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję nieogniotrwałych konstrukcyjnych materiałów budowlanych, z wypalanej gliny:
  - cegły, dachówek, elementów kominków, rur itp.,
- produkcję bloków podłogowych z wypalanej gliny.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji ogniotrwałych wyrobów ceramicznych, sklasyfikowanej w 23.20.Z,
- produkcji nieogniotrwałych wyrobów ceramicznych innych niż budowlane, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 23.4.

### **23.41.Z Produkcja ceramicznych wyrobów stołowych i ozdobnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję ceramiki stołowej i pozostałych ceramicznych wyrobów użytku domowego i toaletowego,
- produkcję figurek i pozostałych ozdobnych wyrobów z ceramiki.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sztucznej biżuterii, sklasyfikowanej w 32.13.Z,
- produkcji zabawek ceramicznych, sklasyfikowanej w 32.40.Z.

### **23.42.Z Produkcja ceramicznych wyrobów sanitarnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję ceramicznych urządzeń sanitarnych, np. zlewów, wanien, bidetów, misek ustępowych,
- produkcję pozostałej armatury ceramicznej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji ogniotrwałych wyrobów ceramicznych, sklasyfikowanej w 23.20.Z,
- produkcji ceramicznych materiałów budowlanych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 23.3.

### **23.43.Z Produkcja ceramicznych izolatorów i osłon izolacyjnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję elektrycznych ceramicznych izolatorów i osłon izolacyjnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji ogniotrwałych wyrobów ceramicznych, sklasyfikowanej w 23.20.Z.

### **23.44.Z Produkcja pozostałych technicznych wyrobów ceramicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję magnesów ceramicznych i ferrytowych,
- produkcję ceramiki laboratoryjnej, chemicznej i do zastosowań technicznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sztucznego kamienia (np. sztucznego marmuru), sklasyfikowanej w 22.23.Z,
- produkcji ogniotrwałych wyrobów ceramicznych, sklasyfikowanej w 23.20.Z,
- produkcji ceramicznych materiałów budowlanych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 23.3.

### **23.49.Z Produkcja pozostałych wyrobów ceramicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję ceramicznych słoików i słoików oraz pozostałych naczyń tego typu stosowanych do transportu lub przechowywania towarów,
- produkcję pozostałych wyrobów z ceramiki, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji ceramicznych urządzeń sanitarnych, sklasyfikowanej w 23.42.Z,
- produkcji sztucznych zębów, sklasyfikowanej w 32.50.Z.

### **23.51.Z Produkcja cementu**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję klinkieru cementowego i cementów hydraulicznych, włączając cement portlandzki, cement glinowy, cement żuźlowy i cement superfosfatowy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji ogniotrwałych zapraw murarskich i betonu, sklasyfikowanej w 23.20.Z,
- produkcji masy betonowej prefabrykowanej i suchego betonu oraz zaprawy murarskiej, sklasyfikowanej w 23.63.Z, 23.64.Z,
- produkcji wyrobów z cementu, sklasyfikowanej w 23.69.Z,
- produkcji cementu dentystycznego, sklasyfikowanej w 32.50.Z.

### **23.52.Z Produkcja wapna i gipsu**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wapna palonego, gaszonego i hydraulicznego,
- produkcję spoiw gipsowych zawierających gips palony lub siarczan wapniowy,
- produkcję dolomitu wypalonego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wyrobów z gipsu, sklasyfikowanej w 23.62.Z, 23.69.Z.

### **23.61.Z Produkcja wyrobów budowlanych z betonu**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję prefabrykowanych elementów z betonu, cementu lub ze sztucznego kamienia dla budownictwa, takich jak:
  - cegły, pustaki, bloki, belki, płyty, słupy, rury, płyty chodnikowe itp.,
- produkcję prefabrykowanych elementów konstrukcyjnych dla budownictwa oraz inżynierii lądowej i wodnej, z betonu, cementu lub ze sztucznego kamienia.

### **23.62.Z Produkcja wyrobów budowlanych z gipsu**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wyrobów budowlanych z gipsu, takich jak: płyty, arkusze itp.

### **23.63.Z Produkcja masy betonowej prefabrykowanej**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję masy betonowej prefabrykowanej,
- produkcję suchego betonu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji ogniotrwałego cementu, sklasyfikowanej w 23.20.Z.



### **23.64.Z Produkcja zaprawy murarskiej**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję nieogniotrwałych zapraw murarskich w formie proszku.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji ogniotrwałej zaprawy murarskiej, sklasyfikowanej w 23.20.Z,
- produkcji suchego betonu, sklasyfikowanej w 23.63.Z.

### **23.65.Z Produkcja cementu wzmocnionego włóknem**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wyrobów budowlanych z zastosowaniem włókien roślinnych (wełna drzewna, wióry, słoma, trzcina, sitowie) związanych cementem, gipsem lub innym spoiwem mineralnym,
- produkcję wyrobów z cementu spojonego z włóknem celulozowym lub podobnym, takich jak:
  - płyty faliste, inne płyt, wykładziny, dachówki, rury, tuby, zbiorniki, przepusty, odpływy, pojemniki, elementy wyposażenia wnętrza, ramy okienne itp.

### **23.69.Z Produkcja pozostałych wyrobów z betonu, gipsu i cementu**

Podklasa ta obejmuje produkcję pozostałych wyrobów z betonu, gipsu, cementu lub ze sztucznego kamienia, takich jak:

- posągi, rzeźby, płaskorzeźby, meble, wazony, doniczki itp.

### **23.70.Z Cięcie, formowanie i wykańczanie kamienia**

Podklasa ta obejmuje:

- cięcie, formowanie i wykańczanie kamienia dla budownictwa, drogownictwa, dekarstwa, do wykonywania nagrobków na cmentarzach itp.,
- produkcję mebli z kamienia,
- wykonywanie posągów innych niż artystyczne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności kamieniołomów, wydobywania, cięcia i wstępnej obróbki kamienia, sklasyfikowanej w 08.11.Z,
- produkcji kamieni młyńskich, kamieni ściernych i podobnych wyrobów, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 23.9,
- wykonywania posągów przez indywidualnych artystów, sklasyfikowanego w 90.03.Z.

### **23.91.Z Produkcja wyrobów ściernych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję kamieni młyńskich, kamieni do ostrzenia i polerowania oraz naturalnych lub sztucznych materiałów ściernych, włączając materiały ścierne na podłożu miękkim (np. papier ścierny).

### **23.99.Z Produkcja pozostałych wyrobów z mineralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję materiałów ciernych i wyrobów z nich, wykonanych na bazie substancji mineralnych lub celulozy, niezamontowanych,
- produkcję izolacyjnych materiałów mineralnych, takich jak:
  - wełna mineralna, żużlowa i podobne materiały; złuszczoney wermikulit, spieniona glina oraz podobne materiały termoizolacyjne i dźwiękochłonne,
- produkcję wyrobów z różnych substancji mineralnych, takich jak:
  - mika, mika aktywna, torf, grafit (wyroby inne niż elektryczne) itp.,
- produkcję wyrobów z asfaltu lub podobnych materiałów (np. lepiszczy na bazie asfaltu, paku węglowego itp.),
- produkcję włókna węglowego i grafitowego oraz wyrobów z nich, z wyłączeniem elektrod i osprzętu elektrycznego,
- produkcję sztucznego korundu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji ziemi ogrodniczej zawierającej torf jako główny składnik, sklasyfikowanej w 20.15.Z,
- produkcji waty szklanej i wyrobów wykonanych z materiałów nietkanych z włókien szklanych, sklasyfikowanej w 23.14.Z,
- produkcji elektrod grafitowych, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji uszczelek węglowych i grafitowych, sklasyfikowanej w 28.29.Z.

### **Dział 24 PRODUKCJA METALI**

Dział ten obejmuje:

- wytapianie i/lub oczyszczanie metali żelaznych i nieżelaznych z rudy, surówki lub złomu przy zastosowaniu procesów elektrometalurgicznych i innych technik metalurgicznych,
- wytwarzanie stopów i nadstopów metali poprzez dodanie pierwiastków chemicznych do czystych metali.

Wyrób powstały w wyniku wytapiania i oczyszczania, występujący zazwyczaj w formie wlewków, jest poddany operacji walcowania, ciągnięcia i wytłaczania w celu otrzymania arkuszy, blach, taśm, prętów, drutów lub rur, tub i profili drażonych, a w formie ciekłej, przeznaczony jest do produkcji odlewów i części z metalu.

#### **24.10.Z Produkcja surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych**

Podklasa ta obejmuje:

- obsługę wielkich pieców, stalowni konwertorowej, stalowni elektrycznej, walcowni i walcarek wykańczających,
- produkcję surówki odlewniczej i surówki zwierciadlistej w gąskach, blokach i pozostałych formach podstawowych,
- produkcję żelazostopów,
- produkcję żeliwa lub stali przez bezpośrednią redukcję rud żelaza lub innych gąbczastych produktów zawierających żelazo,
- produkcję żelaza wyjątkowej czystości w procesie elektrolizy lub innych procesach chemicznych,
- przetapianie wybrakowanych wlewków z żeliwa lub stali,
- produkcję granulatu i proszku z żeliwa lub stali,
- produkcję stali w postaci wlewków i innych form podstawowych,
- produkcję półproduktów z żeliwa lub stali,
- produkcję wyrobów płaskich walcowanych na gorąco i na zimno ze stali,
- produkcję sztab i prętów, ze stali, walcowanych na gorąco,
- produkcję kątowników, kształtowników i innych profili otwartych ze stali walcowanych na gorąco,
- produkcję ścianek szczelnych (grodziec) i kształtowników spawanych,
- produkcję elementów konstrukcyjnych torów kolejowych ze stali.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji prętów poprzez ciągnięcie na zimno, sklasyfikowanej w 24.31.Z.

#### **24.20.Z Produkcja rur, przewodów, kształtowników zamkniętych i łączników, ze stali**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję rur bez szwu o kołowym lub niekołowym przekroju poprzecznym, otrzymanych z półwyrobów o kołowym przekroju poprzecznym, do dalszej obróbki przez walcowanie na gorąco, wytłaczanie na gorąco lub z wykorzystaniem innego procesu obróbki na gorąco, lub z półproduktu, który może być sztabą lub kęsem, otrzymanymi przez walcowanie na gorąco lub odlewanie ciągłe,
- produkcję rur bez szwu, nawet precyzyjnych, otrzymanych z półwyrobów walcowanych na gorąco lub wytłaczanych na gorąco poddanych dalszej obróbce, poprzez ciągnięcie na zimno lub przez walcowanie na zimno rur o kołowym przekroju poprzecznym, oraz poprzez ciągnięcie na zimno jedynie rur o niekołowym przekroju poprzecznym i profiliów drażonych,
- produkcję rur spawanych o przekroju poprzecznym przekraczającym 406,4 mm, formowanych na zimno z walcowanych na gorąco wyrobów płaskich i spawanych wzdłużnie lub spiralnie, włączając kształtowniki zamknięte,
- produkcję rur spawanych o przekroju poprzecznym 406,4 mm lub mniejszym o kołowym przekroju poprzecznym, przez formowanie ciągłe na zimno lub gorąco arkuszy walcowanych i wyrobów płaskich walcowanych na zimno lub gorąco produktów walcowanych na zimno i spawanych wzdłużnie lub spiralnie, i o niekołowym przekroju poprzecznym poprzez formowanie do kształtu na zimno lub gorąco z walcowanych na zimno lub gorąco arkuszy spawanych wzdłużnie, włączając kształtowniki zamknięte,
- produkcję spawanych rur precyzyjnych o przekroju poprzecznym 406,4 mm lub mniejszym, przez formowanie na zimno lub gorąco taśm walcowanych na zimno lub gorąco oraz spawanych wzdłużnie, i przekazywanych jako spawane lub poddanych dalszej obróbce poprzez ciągnięcie na zimno, walcowanie na zimno lub formowanie do kształtu rur o niekołowym przekroju poprzecznym,
- produkcję płaskich kołnierzy i kołnierzy z pierścieniami kutymi w procesie walcowania na gorąco płaskich wyrobów ze stali,
- produkcję spawanych doczołowo łączników, takich jak kolanka i reduktory, przez kucie walcowanych na gorąco stalowych rur bez szwu,
- produkcję elementów gwintowanych i pozostałych stalowych łączników rurowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji rur bez szwu, ze staliwa odlewanego odśrodkowo, sklasyfikowanej w 24.52.Z.

#### **24.31.Z Produkcja prętów ciągnionych na zimno**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję stalowych sztab, prętów i pozostałych wyrobów ze stali poprzez ciągnięcie na zimno, szlifowanie lub łuszczenie.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji drutów poprzez ciągnięcie, sklasyfikowanej w 24.34.Z.

#### **24.32.Z Produkcja wyrobów płaskich walcowanych na zimno**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję walcowanych płaskich wyrobów ze stali, powlekanych lub niepowlekanych, w zwojach lub w postaci płaskich taśm, o szerokości < 600 mm, poprzez powtórne walcowanie na zimno płaskich wyrobów walcowanych na gorąco lub z prętów stalowych.

### **24.33.Z Produkcja wyrobów formowanych na zimno**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję otwartych kształowników stalowych poprzez kształtowanie stopniowe w walcowniach lub przy pomocy prasy wyrobów walcowanych płaskich stalowych,
- produkcję formowanych i składanych na zimno arkuszy profilowanych (żeberkowanych) i płyt wielowarstwowych.

### **24.34.Z Produkcja drutu**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję drutów ze stali poprzez ciągnięcie na zimno stalowych prętów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sztab i pełnych kształowników ze stali, poprzez ciągnięcie, sklasyfikowanej w 24.31.Z,
- produkcji wyrobów wykonanych z drutu, sklasyfikowanej w 25.93.Z.

### **24.41.Z Produkcja metali szlachetnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję podstawowych metali szlachetnych, takich jak: złoto, srebro, platyna itp. poprzez oczyszczanie rudy i złomu metali szlachetnych, nawet obrobionych plastycznie,
- produkcję stopów metali szlachetnych,
- produkcję półproduktów z metali szlachetnych,
- produkcję metali nieszlachetnych platerowanych srebrem,
- produkcję metali nieszlachetnych lub srebra, platerowanych złotem,
- produkcję złota, srebra lub metali nieszlachetnych, platerowanych platyną lub metalami z grupy platynowców,
- produkcję drutów z ww. metali, poprzez ciągnięcie,
- produkcję laminatów z folii z metali szlachetnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji miedzi, sklasyfikowanej w 24.44.Z,
- odlewnictwa metali nieżelaznych, sklasyfikowanego w 24.53.Z, 24.54.A, 24.54.B,
- produkcji biżuterii z metali szlachetnych, sklasyfikowanej w 32.12.Z.

### **24.42.A Produkcja aluminium hutniczego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję aluminium z tlenku glinu,
- produkcję aluminium z rafinacji elektrolitycznej odpadów lub złomu aluminium,
- produkcję stopów aluminium,
- produkcję półproduktów aluminiowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- odlewnictwa metali nieżelaznych, sklasyfikowanego w 24.53.Z, 24.54.A i 24.54.B.

#### **24.42.B Produkcja wyrobów z aluminium i stopów aluminium**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję drutów z aluminium, poprzez ciągnięcie,
- produkcję tlenku glinu,
- produkcję folii aluminiowej służącej do pakowania,
- produkcję laminatów z folii aluminiowej, która stanowi podstawowy składnik wyrobu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- odlewnictwa metali nieżelaznych, sklasyfikowanego w 24.53.Z, 24.54.A i 24.54.B.

#### **24.43.Z Produkcja ołowiu, cynku i cyny**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję ołowiu, cynku, cyny z rud,
- produkcję ołowiu, cynku, cyny w procesie rafinacji elektrolitycznej odpadów lub złomu ołowiu, cynku i cyny,
- produkcję stopów ołowiu, cynku i cyny,
- produkcję półproduktów z ołowiu, cynku i cyny,
- produkcję drutów z ww. metali, poprzez ciągnięcie,
- produkcję folii cynkowej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- odlewnictwa metali nieżelaznych, sklasyfikowanego w 24.53.Z, 24.54.A i 24.54.B.

#### **24.44.Z Produkcja miedzi**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję miedzi z rud,
- produkcję miedzi w procesie rafinacji elektrolitycznej odpadów lub złomu miedzi,
- produkcję stopów miedzi,
- produkcję drutu i taśmy miedzianej do bezpieczników,
- produkcję półproduktów z miedzi,
- produkcję kamienia miedzianego,
- produkcję drutów z miedzi, poprzez ciągnięcie.

Podklasa ta nie obejmuje:

- odlewnictwa metali nieżelaznych, sklasyfikowanego w 24.53.Z, 24.54.A i 24.54.B.

#### **24.45.Z Produkcja pozostałych metali nieżelaznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję chromu, manganu, niklu itp. z rud lub z tlenków,
- produkcję chromu, manganu, niklu itp. w procesie rafinacji elektrolitycznej lub aluminotermicznej odpadów lub złomu chromu, manganu, niklu itp.,
- produkcję stopów chromu, manganu, niklu itp.,
- produkcję półproduktów z chromu, manganu, niklu itp.,
- produkcję kamienia niklowego,
- produkcję drutów z ww. metali, poprzez ciągnięcie.

Podklasa ta nie obejmuje:

- odlewnictwa metali nieżelaznych, sklasyfikowanego w 24.53.Z, 24.54.A i 24.54.B.

#### **24.46.Z Wytwarzanie paliw jądrowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję uranu z blendy smolistej i pozostałych rud,
- wytapianie i rafinację uranu.

#### **24.5 Odlewnictwo metali**

Grupa ta obejmuje wytwarzanie półwyrobów i różnorodnych odlewów w procesie odlewniczym.

Grupa ta nie obejmuje odlewnictwa wyrobów finalnych, takich jak:

- kotły i grzejniki, sklasyfikowanego w 25.21.Z,
- artykuły gospodarstwa domowego, sklasyfikowanego w 25.99.Z.

#### **24.51.Z Odlewnictwo żeliwa**

Podklasa ta obejmuje:

- odlewnictwo półwyrobów z żeliwa,
- odlewnictwo odlewów z żeliwa szarego,
- odlewnictwo odlewów z żeliwa sferoidalnego,
- odlewnictwo wyrobów z żeliwa ciągliwego,
- produkcję rur i złączy odlewanych z żeliwa.

#### **24.52.Z Odlewnictwo staliwa**

Podklasa ta obejmuje:

- odlewnictwo półwyrobów ze staliwa,
- odlewnictwo części ze staliwa,
- produkcję rur i złączy ze staliwa,
- produkcję rur bez szwu w procesie odlewania odśrodkowego.

#### **24.53.Z Odlewnictwo metali lekkich**

Podklasa ta obejmuje:

- odlewnictwo półwyrobów z aluminium, magnezu, tytanu itp.,
- odlewnictwo części z metali lekkich.

#### **24.54.A Odlewnictwo miedzi i stopów miedzi**

Podklasa ta obejmuje:

- odlewnictwo części z miedzi,
- odlewnictwo części ze stopów miedzi.

#### **24.54.B Odlewnictwo pozostałych metali nieżelaznych, gdzie indziej niesklasyfikowane**

Podklasa ta obejmuje:

- odlewnictwo części z metali ciężkich,
- odlewnictwo części z metali szlachetnych,
- odlewnictwo ciśnieniowe/kokilowe części z metali nieżelaznych.

## **Dział 25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ**

Dział ten obejmuje:

- produkcję wyrobów wykonanych w całości z metalu (tj. części, pojemników, konstrukcji) mających zazwyczaj charakter statyczny i nieprzemieszczalny w przeciwieństwie do wyrobów z działów 26-30 obejmujących produkcję wyrobów metalowych połączonych lub montowanych (czasami z innymi materiałami), w wyrób bardziej złożony, elektryczny, elektroniczny, optyczny lub zawierający części ruchome,
- produkcję broni i amunicji.

Dział nie obejmuje:

- naprawy i konserwacji specjalistycznej, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 33.1,
- specjalistycznego instalowania objętych niniejszym działem wyrobów gotowych w budynkach (np. kotłów centralnego ogrzewania), sklasyfikowanego w 43.22.Z.

### **25.11.Z Produkcja konstrukcji metalowych i ich części**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję metalowych szkieletów konstrukcji dla budownictwa i ich części (wieży, masztów, kratownic, mostów itp.),
- produkcję metalowych szkieletów konstrukcyjnych dla przemysłu (szkieletów dla pieców hutniczych, urządzeń dźwigowych i podnośnikowych itp.),
- produkcję prefabrykowanych budynków, głównie z metalu, takich jak:
  - baraki instalowane na miejscu budowy, modułowe elementy pawilonów wystawowych itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji części dla kotłów okrętowych i energetycznych, sklasyfikowanej w 25.30.Z,
- produkcji gotowych elementów torów kolejowych, sklasyfikowanej w 25.99.Z,
- produkcji sekcji statków, sklasyfikowanej w 30.11.Z.

### **25.12.Z Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję metalowych drzwi, okien i ich ram, okiennic, żaluzji, bram,
- produkcję metalowych ścianek działowych mocowanych do podłogi.

### **25.21.Z Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania**

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji pieców elektrycznych i podgrzewaczy wody, sklasyfikowanej w 27.51.Z.

### **25.29.Z Produkcja pozostałych zbiorników, cystern i pojemników metalowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję zbiorników, cystern i podobnych pojemników metalowych, wykorzystywanych do magazynowania i przy produkcji,
- produkcję pojemników metalowych do przechowywania sprężonego lub ciekłego gazu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji metalowych beczek, bębnow, puszek, wiader, pudełek i podobnych wyrobów o pojemności  $\leq 300$  litrów, sklasyfikowanej w 25.91.Z, 25.92.Z,
- produkcji kontenerów przystosowanych do przewozu środkami transportu, sklasyfikowanej w 29.20.Z.



### **25.30.Z Produkcja wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję kotłów wytwarzających parę wodną lub inne rodzaje pary,
- produkcję pomocniczych urządzeń do kotłów parowych, takich jak:
  - skraplacze, odzyskiwacze, podgrzewacze, kolektory i zasobniki pary,
- produkcję reaktorów jądrowych, z wyłączeniem separatorów izotopów,
- produkcję części kotłów okrętowych i energetycznych,
- produkcję systemów rurowych ciśnieniowych lub pozostałych systemów rurowych, włączając projekty techniczne i prace konstrukcyjne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji grzejników i kotłów centralnego ogrzewania, sklasyfikowanej w 25.21.Z,
- produkcji zespołów turbinowo-kotłowych, sklasyfikowanej w 28.11.Z,
- produkcji maszyn i urządzeń do rozdzielania izotopów, sklasyfikowanej w 28.99.Z.

### **25.40.Z Produkcja broni i amunicji**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję broni ciężkiej (armat, dział ruchomych, wyrzutni raketowych, wyrzutni torped, ciężkich karabinów maszynowych),
- produkcję broni ręcznej (rewolwerów, strzelb, ręcznych karabinów maszynowych),
- produkcję broni pneumatycznej lub gazowej,
- produkcję amunicji bojowej,
- produkcję broni i amunicji myśliwskiej, sportowej i obronnej,
- produkcję bomb, min, torped i podobnych wyrobów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji spłonek, detonatorów lub raket sygnalizacyjnych, sklasyfikowanej w 20.51.Z,
- produkcji szabli, szpad, bagnatów itp., sklasyfikowanej w 25.71.Z,
- produkcji opancerzonych pojazdów do transportu pieniędzy i kosztowności, sklasyfikowanej w 29.10.E,
- produkcji statków kosmicznych, sklasyfikowanej w 30.30.Z,
- produkcji czołgów i pozostałych pojazdów bojowych, sklasyfikowanej w 30.40.Z.

### **25.50.Z Kucie, prasowanie, wytłaczanie i walcowanie metali; metalurgia proszków**

Podklasa ta obejmuje:

- kucie, prasowanie, wytłaczanie i walcowanie metali,
- metalurgię proszków: wykonywanie elementów metalowych bezpośrednio z proszków metali na drodze obróbki termicznej (spiekania) lub pod ciśnieniem.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji proszku metali, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grup 24.1, 24.2.

### **25.6 Obróbka metali i nakładanie powłok na metale; obróbka mechaniczna elementów metalowych**

Grupa ta obejmuje działalności związane z obróbką metalu, takie jak: platerowanie, pokrywanie, grawerowanie, wiercenie, polerowanie, spawanie itp., które są zazwyczaj wykonywane na zlecenie.

### **25.61.Z Obróbka metali i nakładanie powłok na metale**

Podklasa ta obejmuje:

- platerowanie, anodowanie i podobną obróbkę metali,
- obróbkę termiczną metali,
- wygładzanie, piaskowanie, bębnowanie, czyszczenie metali,
- barwienie i grawerowanie metalu,
- pokrywanie metali powłokami niemetalicznymi, poprzez:
  - emaliowanie, lakierowanie, pokrywanie tworzywami sztucznymi itp.,
- utwardzanie (hartowanie), polerowanie metali.

Podklasa ta nie obejmuje:

- drukowania bezpośrednio na metalu, sklasyfikowanego w 18.12.Z,
- pokrywania metalami tworzyw sztucznych, sklasyfikowanego w 22.29.Z,
- pokrywania metalami szlachetnymi metali nieszlachetnych i pozostałych metali, sklasyfikowanego w 24.41.Z, 24.42.B, 24.43.Z, 24.44.Z.

### **25.62.Z Obróbka mechaniczna elementów metalowych**

Podklasa ta obejmuje:

- wiercenie, toczenie, frezowanie, wiórkowanie, struganie, szlifowanie, przeciąganie, polerowanie, cięcie, ostrzenie, spawanie, nitowanie itp. elementów metalowych,
- wycinanie i pisanie na metalach za pomocą wiązki laserowej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- usług grawerowania na poczekaniu, sklasyfikowanych w 95.25.Z.

### **25.71.Z Produkcja wyrobów nożowniczych i sztućców**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję sztućców i wyrobów nożowniczych, takich jak: noże, widelce, łyżki itp.,
- produkcję pozostałych wyrobów nożowniczych, takich jak:
  - tasaki i siekiery,
  - maszynki i ostrza do golenia,
  - nożyczki i maszynki do strzyżenia włosów,
- produkcję szabli, szpad, bagnatów itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji garnków, czajników itp. wyrobów, naczyń stołowych (waz, półmisek itp.) oraz wyrobów płaskich (talerzy, spodków), sklasyfikowanej w 25.99.Z,
- produkcji sztućców z metali szlachetnych, sklasyfikowanej w 32.12.Z.

### **25.72.Z Produkcja zamków i zawiasów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję klódek, zamków, kluczy, zawiasów, klamer, okuć i pozostałych podobnych wyrobów do stolarki budowlanej, mebli, pojazdów itp.

### **25.73.Z Produkcja narzędzi**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję noży i ostrzy tnących do maszyn lub urządzeń mechanicznych,
- produkcję narzędzi ręcznych, takich jak: kombinerki, śrubokręty itp.,
- produkcję narzędzi ręcznych stosowanych w rolnictwie, innych niż mechaniczne,
- produkcję pił do cięcia i ostrzy do nich, włączając tarcze tnące i łańcuchy,
- produkcję wymiennych narzędzi wchodzących w skład narzędzi ręcznych, nawet z napędem mechanicznym oraz do obrabiarek: wiertła, przebijaków, noży frezarskich itp.,
- produkcję narzędzi kowalskich: kowadeł, palenisk kowalskich itp.,
- produkcję skrzynek formierskich i form, z wyłączeniem wlewnic,
- produkcję narzędzi do pras,
- produkcję imadeł, zacisków.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji narzędzi ręcznych z napędem mechanicznym, sklasyfikowanej w 28.24.Z,
- produkcji wlewnic, sklasyfikowanej w 28.91.Z.

### **25.91.Z Produkcja pojemników metalowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję pojemników metalowych o pojemności  $\leq 300$  litrów, takich jak: kubły, wiadra, puszki, kosze, skrzynki.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji zbiorników i cystern, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 25.2.

### **25.92.Z Produkcja opakowań z metali**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję puszek do produktów żywnościowych, tubek wyciskanych i pudełek o pojemności  $\leq 300$  litrów,
- produkcję zamknięć metalowych do opakowań.

### **25.93.Z Produkcja wyrobów z drutu, łańcuchów i sprężyn**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję metalowych lin, taśm plecionych i podobnych wyrobów,
- produkcję metalowych drutów i przewodów nieizolowanych lub kabli i przewodów izolowanych, które nie mogą być stosowane jako przewodniki elektryczności,
- produkcję drutu otulonego i rdzeni elektrod,
- produkcję wyrobów z drutu: drutu kolczastego, siatki ogrodzeniowej, rusztów, siatek, tkanin itp.,
- produkcję elektrod w otulinie do spawania łukiem elektrycznym,
- produkcję gwoździ i pinezek,
- produkcję sprężyn (z wyłączeniem sprężyn do zegarków), takich jak:
  - resory piórowe, sprężyny zwojowe, sprężyny skręcane,
  - pióra do resorów,
- produkcję łańcuchów, z wyłączeniem łańcuchów napędowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sprężyn do zegarów i zegarków, sklasyfikowanej w 26.52.Z,
- produkcji drutów i kabli do przesyłania prądu elektrycznego, sklasyfikowanej w 27.32.Z,
- produkcji łańcuchów napędowych, sklasyfikowanej w 28.15.Z.

### **25.94.Z Produkcja złączy i śrub**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję nitów, podkładek i podobnych wyrobów niegwintowanych,
- produkcję wyrobów gwintowanych: śrub, wkrętów, nakrętek i podobnych wyrobów gwintowanych.

### **25.99.Z Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję metalowych artykułów gospodarstwa domowego, takich jak:
  - naczynia płaskie: talerze, spodki itp.,
  - naczynia drążone: garnki, czajniki itp.,
  - naczynia stołowe: miski, półmiski itp.,
  - rondle, patelnie i pozostałe nieelektryczne wyroby stołowe i kuchenne,
  - drobne ręczne przedmioty i akcesoria kuchenne,
  - metalowe szczotki do szorowania,
- produkcję elementów budowlanych z cynku: rynien, wanien, umywalek, brodzików i podobnych wyrobów,
- produkcję metalowych wyrobów do użytku biurowego, z wyłączeniem mebli,
- produkcję sejfów, kaset pancernych, drzwi opancerzonych itp.,
- produkcję różnych wyrobów metalowych, takich jak:
  - śruby napędowe do statków i łopatek do nich,
  - kotwice,
  - dzwony,
  - gotowe elementy torów kolejowych,
  - zatrzaski, sprzączki, haczyki, klamerki,
  - drabiny metalowe,
  - znaki metalowe, włączając znaki drogowe,
- produkcję worków z folii metalowej,
- produkcję metalowych magnesów stałych,
- produkcję termosów i butelek metalowych,
- produkcję metalowych odznak i insygniów wojskowych,
- produkcję odważników stosowanych w podnoszeniu ciężarów,
- produkcję metalowych wałków do włosów, metalowych rączek i ram parasolek, grzebieni.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji szabli, mieczy, bagnietów itp., sklasyfikowanej w 25.71.Z,
- produkcji wózków na zakupy, sklasyfikowanej w 30.99.Z,
- produkcji mebli metalowych, sklasyfikowanej w 31.01.Z, 31.02.Z, 31.09.Z,
- produkcji wyrobów sportowych, sklasyfikowanej w 32.30.Z,
- produkcji gier i zabawek, sklasyfikowanej w 32.40.Z.

## **Dział 26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH**

Dział ten obejmuje:

- produkcję komputerów, urządzeń peryferyjnych do komputerów, sprzętu komunikacyjnego i podobnych urządzeń elektronicznych oraz produkcję elementów do nich,
- produkcję elektronicznego sprzętu powszechnego użytku, sprzętu pomiarowego, testującego, nawigacyjnego, kontrolnego i radiacyjnego oraz sprzętu elektromedycznego i elektroterapeutycznego, instrumentów i sprzętu optycznego,
- produkcję magnetycznych i optycznych nośników informacji.

Procesy produkcyjne tego działu charakteryzują się wysoką specjalistyczną technologią miniaturyzacji.

Produkty będące efektami działalności klasyfikowanej w tym dziale zawierają wiele elementów elektronicznych, w tym układy scalone.

### **26.11.Z Produkcja elementów elektronicznych**

Podklasa ta obejmuje produkcję półprzewodników i pozostałych elementów elektronicznych, takich jak:

- kondensatory elektroniczne,
- rezystory elektroniczne,
- mikroprocesory,
- lampy elektronowe,
- złączki elektroniczne,
- puste płytki obwodów drukowanych,
- układy scalone (analogowe, cyfrowe, hybrydowe),
- diody, tranzystory i podobne elementy,
- induktry elektroniczne (np. dławiki, cewki, transformatory),
- kryształy elektroniczne i zestawy kryształów,
- solenoidy, przełączniki, przetworniki dla zastosowań elektronicznych,
- kostki lub płytki do półprzewodników - wyroby gotowe lub półwyroby,
- elementy monitorów (plazmowych, polimerowych, ciekłokrystalicznych (LCD)),
- diody elektroluminescencyjne (LED),
- kable do drukarek, monitorów, do USB (uniwersalnych magistrali szeregowych), złącza itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- drukowania kart inteligentnych, sklasyfikowanego w 18.12.Z,
- produkcji modemów (sprzętu transmisyjnego), sklasyfikowanej w 26.30.Z,
- produkcji monitorów komputerowych i telewizyjnych, sklasyfikowanej w 26.20.Z, 26.40.Z,
- produkcji lamp rentgenowskich i podobnych urządzeń radiacyjnych, sklasyfikowanej w 26.60.Z,
- produkcji instrumentów i sprzętu optycznego, sklasyfikowanej w 26.70.Z,
- produkcji podobnych urządzeń do zastosowań elektrycznych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 27,
- produkcji stateczników, sklasyfikowanej w 27.11.Z,
- produkcji przekaźników elektrycznych, sklasyfikowanej w 27.12.Z,
- produkcji sprzętu instalacyjnego, sklasyfikowanej w 27.33.Z,
- produkcji urządzeń/sprzętu kompletnego, sklasyfikowanej w odpowiedniej podklasie klasyfikującej dane urządzenie/sprzęt kompletny.

### **26.12.Z    Produkcja elektronicznych obwodów drukowanych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję zmontowanych płytek obwodów drukowanych,
- montaż obwodów drukowanych,
- produkcję kart interfejsu (np. dźwięk, obraz, sterowniki, sieć, modemy).

Podklasa ta nie obejmuje:

- drukowania kart inteligentnych, sklasyfikowanej w 18.12.Z,
- produkcji pustych płytek obwodów drukowanych, sklasyfikowanej w 26.11.Z.

**26.20.Z Produkcja komputerów i urządzeń peryferyjnych**

Podklasa ta obejmuje produkcję i/lub montaż komputerów elektronicznych, takich jak komputery dużej mocy (mainframe), komputery biurkowe (desktopy), laptopy i serwery komputerowe oraz produkcję komputerowego sprzętu peryferyjnego, takiego jak urządzenia pamięci, urządzenia wejścia/wyjścia (drukarki, monitory, klawiatury). Istnieją następujące typy komputerów: analogowe, cyfrowe lub hybrydowe.

Komputery cyfrowe, najbardziej popularne, spełniają następujące funkcje:

- (1) przechowują programy użytkowe lub programy i dane niezbędne do jego realizacji;
- (2) mogą być dowolnie programowane zgodnie z wymaganiami użytkownika;
- (3) wykonują obliczenia arytmetyczne określone przez użytkownika;
- (4) wykonują, bez udziału człowieka, program użytkowy, który wymaga, aby komputer modyfikował swoje postępowanie na podstawie logicznych decyzji podejmowanych podczas uruchamiania przetwarzania.

Komputery analogowe mogą realizować symulację modeli matematycznych, zawierają co najmniej analogowe sterowanie i elementy oprogramowania.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję komputerów biurkowych (desktopów),
- produkcję laptopów,
- produkcję komputerów dużej mocy (mainframe),
- produkcję komputerów kieszonkowych (np. notesów elektronicznych),
- produkcję napędów dysków magnetycznych, modułów pamięci typu „flash” i pozostałych urządzeń pamięci,
- produkcję napędów dysków optycznych (np. CD-RW, CD-ROM, DVD-ROM, DVD-RW),
- produkcję drukarek,
- produkcję monitorów komputerowych,
- produkcję klawiatur,
- produkcję wszelkiego rodzaju myszy, joysticków i manipulatorów kulowych (trackball),
- produkcję specjalistycznych terminali komputerowych,
- produkcję serwerów komputerowych,
- produkcję skanerów, włączając skanery kodu kreskowego,
- produkcję czytników kart inteligentnych,
- produkcję kasków do kreowania rzeczywistości wirtualnej,
- produkcję projektorów komputerowych (projektorów wideo),
- produkcję terminali komputerowych, bankomatów (typu ATM), terminali kasowych (POS), które działają na zasadach innych niż mechaniczne,
- produkcję wielofunkcyjnych urządzeń spełniających dwie lub więcej funkcji: drukowanie, skanowanie, kopiowanie, faksowanie.

Podklasa ta nie obejmuje:

- reprodukcji zapisanych nośników informacji (nośników komputerowych, dźwięku, obrazu, itp.), sklasyfikowanej w 18.20.Z,
- produkcji elementów elektronicznych i zespołów elektronicznych stosowanych w komputerach i urządzeniach peryferyjnych, sklasyfikowanej w 26.11.Z i 26.12.Z,
- produkcji elektronicznych obwodów drukowanych, sklasyfikowanej w 26.12.Z,
- produkcji komunikacyjnych modemów i sprzętu transmisyjnego, cyfrowych przełączników telekomunikacyjnych, urządzeń komunikacyjnych do przesyłania danych (np. pomosty, routery, przejścia), sklasyfikowanej w 26.30.Z,
- produkcji urządzeń elektronicznych powszechnego użytku, takich jak odtwarzacze CD i DVD, sklasyfikowanej w 26.40.Z,
- produkcji monitorów, ekranów telewizyjnych, sklasyfikowanej w 26.40.Z,
- produkcji konsol do gier wideo, sklasyfikowanej w 26.40.Z,
- produkcji niezapisanych optycznych i magnetycznych nośników informacji do stosowania z komputerami lub innymi urządzeniami, sklasyfikowanej w 26.80.Z.

### **26.30.Z Produkcja sprzętu (tele)komunikacyjnego**

Podklasa ta obejmuje produkcję telefonów i urządzeń transmisyjnych, stosowanych do elektronicznego przesyłania sygnałów drogą przewodową lub za pomocą fal przy pomocy nadajników radiowych, telewizyjnych oraz urządzeń transmisji bezprzewodowej.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję sprzętu przekaźnikowego dla centrali telefonicznych,
- produkcję telefonów bezprzewodowych,
- produkcję sprzętu dla prywatnych centrali (PAX) połączonych z publiczną siecią telefoniczną,
- produkcję telefonów, faksów, włączając urządzenia typu automatyczne sekretarki telefoniczne,
- produkcję urządzeń komunikacyjnych do przesyłania danych, takich jak pomosty, routery i przejścia,
- produkcję anten nadawczych i odbiorczych,
- produkcję urządzeń dla telewizji kablowej,
- produkcję pagerów,
- produkcję telefonów komórkowych,
- produkcję przenośnych urządzeń komunikacyjnych,
- produkcję urządzeń dla rozgłośni radiowych i studiów telewizyjnych oraz urządzeń nadawczych, włączając produkcję kamer telewizyjnych,
- produkcję modemów, sprzętu do przesyłania informacji,
- produkcję systemów przeciwwłamaniowych i przeciwpożarowych, wysyłających sygnały do stacji kontrolnej,
- produkcję radiowych i telewizyjnych nadajników przekaźnikowych,
- produkcję urządzeń komunikacyjnych działających na podczerwień (np. urządzeń zdalnie sterowanych, pilotów).

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji elementów i podzespołów elektronicznych stosowanych w urządzeniach transmisyjnych, włączając wewnętrzne/zewnętrzne modemy komputerowe, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 26.1,
- produkcji zmontowanych płytek obwodów drukowanych, sklasyfikowanej w 26.12.Z,
- produkcji komputerów i urządzeń peryferyjnych, sklasyfikowanej w 26.20.Z,
- produkcji sprzętu audio i wideo powszechnego użytku, sklasyfikowanej w 26.40.Z,
- produkcji urządzeń dla globalnego systemu określania położenia (GPS), sklasyfikowanej w 26.51.Z,
- produkcji elektronicznych tablic wyników, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji urządzeń sygnalizacji świetlnej, sklasyfikowanej w 27.90.Z.



## **26.40.Z Produkcja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku**

Podklasa ta obejmuje produkcję elektronicznego sprzętu audio i wideo do użytku domowego, w pojazdach samochodowych, do systemów nagłaśniających i wzmocnienia instrumentów muzycznych.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję magnetowidów i podobnego sprzętu nagrywającego,
- produkcję odbiorników telewizyjnych,
- produkcję monitorów i ekranów telewizyjnych,
- produkcję urządzeń do nagrywania i kopiowania dźwięku,
- produkcję aparatury stereofonicznej,
- produkcję odbiorników radiowych,
- produkcję aparatury nagłaśniającej,
- produkcję kamer wideo użytku domowego,
- produkcję szaf grających,
- produkcję wzmacniaczy do instrumentów muzycznych i systemów nagłaśniających,
- produkcję mikrofonów,
- produkcję odtwarzaczy CD i DVD,
- produkcję sprzętu do karaoke,
- produkcję słuchawek (np. radiowych, stereofonicznych, komputerowych),
- produkcję konsoli do gier video.

Podklasa ta nie obejmuje:

- reprodukcji zapisanych nośników informacji (nośników komputerowych, dźwięku, obrazu, itp.), sklasyfikowanej w 18.20.Z,
- produkcji urządzeń peryferyjnych i monitorów komputerowych, sklasyfikowanej w 26.20.Z,
- produkcji urządzeń typu automatyczne sekretarki telefoniczne, sklasyfikowanej w 26.30.Z,
- produkcji pagerów, sklasyfikowanej w 26.30.Z,
- produkcji urządzeń do zdalnego sterowania (drogą radiową i podczerwienią), sklasyfikowanej w 26.30.Z,
- produkcji urządzeń studyjnych, takich jak: sprzęt do reprodukcji, anteny nadawcze, przekaźnikowe i odbiorcze, profesjonalne kamery wideo, sklasyfikowanej w 26.30.Z,
- produkcji kamer cyfrowych sklasyfikowanej w 26.70.Z,
- produkcji gier elektronicznych ze stałym (nie wymienialnym) oprogramowaniem, sklasyfikowanej w 32.40.Z.

## 26.51.Z Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych

Podklasa ta obejmuje produkcję przyrządów i instrumentów lotniczych i morskich do poszukiwania, wykrywania, nawigacji i sterowania; produkcję automatycznych układów kontroli i sterowania do zastosowań takich jak: ogrzewanie, klimatyzacja, chłodzenie; instrumentów i przyrządów do mierzenia, wyświetlania, wskazywania, zapisywania, przekazywania i sterowania temperaturą, wilgotnością, ciśnieniem, spalaniem, przepływem, poziomem, lepkością, gęstością, kwasowością, stężeniem, obrotem; produkcję instrumentów do sumowania (np. rejestrowania), płynomierzy i przyrządów liczących; produkcję instrumentów do pomiaru i kontroli parametrów elektryczności i sygnałów elektrycznych; produkcję instrumentów i przyrządów dla laboratoriów analitycznych do analiz chemicznych lub fizycznych składu lub stężenia próbek substancji stałych, płynnych, gazowych lub mieszanych; produkcję pozostałych przyrządów pomiarowych i kontrolnych oraz części do nich; produkcję nonelektrycznych przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych, z wyłączeniem prostych narzędzi mechanicznych.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję instrumentów do silników samolotowych,
- produkcję przyrządów do testowania spalin samochodowych,
- produkcję przyrządów meteorologicznych,
- produkcję aparatury doświadczalnej do badania właściwości fizycznych,
- produkcję wariografów (wykrywaczy kłamstw),
- produkcję instrumentów do wykrywania i monitorowania promieniowania,
- produkcję przyrządów pomiarowych,
- produkcję szklanych termometrów cieczowych i termometrów bimetalicznych, z wyłączeniem do zastosowań medycznych,
- produkcję humidostatów (higrostatów),
- produkcję układów regulacji hydronicznej (grzewczej),
- produkcję przyrządów do kontroli płomienia i palnika,
- produkcję spektrometrów,
- produkcję pneumatycznych przyrządów pomiarowych,
- produkcję liczników zużycia, np. wody, gazu, prądu,
- produkcję przepływomierzy i przyrządów liczących,
- produkcję liczników ilości ładunku,
- produkcję wykrywaczy min, generatorów impulsów; wykrywaczy metali,
- produkcję przyrządów i instrumentów lotniczych i morskich do poszukiwania, wykrywania i nawigacji, włączając pławy radiohydroakustyczne,
- produkcję przyrządów do globalnego systemu określania położenia (GPS),
- produkcję przyrządów kontroli środowiska i automatycznego sterowania,
- produkcję przyrządów pomiarowych i rejestrujących (np. rejestratorów lotu),
- produkcję radarów, detektorów ruchu,
- produkcję laboratoryjnych instrumentów analitycznych (np. sprzętu do analizy krwi), wag laboratoryjnych, inkubatorów i różnej aparatury laboratoryjnej do pomiarów, kontroli itp.,
- produkcję pozostałych przyrządów pomiarowych i kontrolnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji urządzeń typu automatyczne sekretarki telefoniczne, sklasyfikowanej w 26.30.Z,
- produkcji medycznego sprzętu do badania i naświetlań, sklasyfikowanej w 26.60.Z,
- produkcji optycznego sprzętu do określania położenia, sklasyfikowanej w 26.70.Z,
- produkcji dyktafonów, sklasyfikowanej w 28.23.Z,
- produkcji wag innych niż laboratoryjne, sklasyfikowanej w 28.29.Z,
- instalowania aparatury do kontroli procesów przemysłowych, sklasyfikowanego w 33.20.Z,
- produkcji prostych mechanicznych narzędzi pomiarowych (np. taśm pomiarowych, suwmiarek), sklasyfikowanej w odpowiedniej podklasie według materiału, z jakiego zostało narzędzie wykonane.

## **26.52.Z Produkcja zegarków i zegarów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję zegarków i zegarów wszelkich typów, włączając mechanizmy zegarowe montowane na płytach czołowych urządzeń,
- produkcję kopert zegarów i zegarków, włączając koperty z metali szlachetnych,
- produkcję urządzeń rejestrujących czas oraz urządzeń z mechanizmem zegarowym lub silnikiem synchronicznym do pomiaru, rejestrowania lub wskazywania zarejestrowanych przedziałów czasowych, takich jak:
  - parkometry,
  - czasomierze,
  - datowniki,
  - regulatory programowe,
- produkcję wyłączników czasowych i pozostałych urządzeń wyzwalających z mechanizmem zegarowym lub silnikiem synchronicznym:
  - zamki z regulatorem czasowym,
- produkcję części do zegarów i zegarków:
  - mechanizmów do wszelkiego typów zegarów i zegarków,
  - sprężyn, kamieni, tarcz, wskazówek, płytek, mostków i pozostałych części,
  - kopert i obudów zegarków i zegarów, z dowolnego materiału.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji pasków do zegarków z materiałów niemetalicznych (tj. tekstylnych, skórzanych, z tworzyw sztucznych), sklasyfikowanej w 15.12.Z,
- produkcji pasków do zegarków z metali szlachetnych, sklasyfikowanej w 32.12.Z,
- produkcji pasków do zegarków z metali nieszlachetnych, sklasyfikowanej w 32.13.Z.

## **26.60.Z Produkcja urządzeń napromieniowujących, sprzętu elektromedycznego i elektroterapeutycznego**

Podklasa ta obejmuje produkcję urządzeń elektromedycznych i elektroterapeutycznych, takich jak: sprzęt do obrazowania metodą rezonansu magnetycznego, medyczne urządzenia ultradźwiękowe, elektrokardiografy, endoskopy; produkcję aparatury i lamp wykorzystujących promieniowanie do zastosowań medycznych, diagnostycznych, terapeutycznych, przemysłowych oraz w badaniach i nauce. Do napromieniowania mogą być stosowane aparaty wykorzystujące promienie rentgenowskie, beta, gamma lub inne promieniowanie jonizujące.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję aparatury i lamp wykorzystujących promieniowanie beta, gamma, rentgenowskie lub inne promieniowanie do zastosowań przemysłowych, medycznych, diagnostycznych, terapeutycznych oraz w badaniach i nauce,
- produkcję tomografów komputerowych (CT),
- produkcję tomografów emisji pozytonowej (PET),
- produkcję sprzętu do obrazowania metodą rezonansu magnetycznego (MRI),
- produkcję urządzeń do ultrasonografii,
- produkcję elektrokardiografów,
- produkcję medycznego sprzętu laserowego,
- produkcję elektromedycznego sprzętu endoskopowego,
- produkcję rozruszników serca,
- produkcję aparatów i protez słuchowych,
- produkcję urządzeń do naświetlania żywności i mleka.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji łóżek do opalania, sklasyfikowanej w 28.99.Z.

## **26.70.Z Produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego**

Podklasa ta obejmuje produkcję przyrządów optycznych i soczewek, takich jak lornetki, mikroskopy (z wyłączeniem mikroskopów elektronowych i protonowych), teleskopy, pryzmaty i soczewki (z wyłączeniem zastosowania okulistycznego); pokrywanie lub szlifowanie soczewek (z wyłączeniem zastosowania okulistycznego), oprawianie soczewek (z wyłączeniem zastosowania okulistycznego) oraz produkcję sprzętu fotograficznego, takiego jak aparaty fotograficzne i światłomierze.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję lusterek optycznych,
- produkcję wyposażenia do celowników optycznych broni palnej,
- produkcję optycznego sprzętu do określania położenia,
- produkcję optycznych przyrządów powiększających,
- produkcję precyzyjnych narzędzi optycznych,
- produkcję optycznych komparatorów,
- produkcję aparatów fotograficznych (do filmów i cyfrowych),
- produkcję projektorów filmowych,
- produkcję rzutników do przeźroczy,
- produkcję optycznych urządzeń i przyrządów pomiarowych i kontrolnych (np. urządzeń kierowania ogniem, światłomierzy fotograficznych, dalmierzy),
- produkcję soczewek, optycznych mikroskopów, lornetek i teleskopów,
- produkcję optycznych elementów laserowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji projektorów komputerowych, sklasyfikowanej w 26.20.Z,
- produkcji profesjonalnych kamer telewizyjnych i wideo, sklasyfikowanej w 26.30.Z,
- produkcji kamer wideo użytku domowego, sklasyfikowanej w 26.40.Z,
- produkcji urządzeń kompletnych wykorzystujących elementy laserowe, sklasyfikowanej w odpowiedniej podklasie ze względu na rodzaj urządzenia (np. medyczny sprzęt laserowy, sklasyfikowany w 26.60.Z),
- produkcji fotokopiarek, sklasyfikowanej w 28.23.Z,
- produkcji wyrobów optycznych do zastosowań okulistycznych, sklasyfikowanej w 32.50.Z.

## **26.80.Z Produkcja magnetycznych i optycznych niezapisanych nośników informacji**

Podklasa ta obejmuje produkcję niezapisanych:

- magnetycznych taśm i kaset służących do rejestrowania obrazu i dźwięku,
- dyskietek,
- nośników napędu dysków optycznych i twardych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- reprodukcji zapisanych nośników informacji (nośniki komputerowe, dźwięk, obraz itp.), sklasyfikowanej w 18.20.Z.

## **Dział 27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH**

Dział ten obejmuje:

- produkcję urządzeń wytwarzających energię elektryczną,
- produkcję aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej,
- produkcję elektrycznego sprzętu oświetleniowego i sygnalizacyjnego,
- produkcję elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego.

Dział ten nie obejmuje:

- produkcji wyrobów elektronicznych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 26.

### **27.11.Z Produkcja elektrycznych silników, prądnic i transformatorów**

Podklasa ta obejmuje produkcję elektrycznych silników i transformatorów: prądu zmiennego (AC), prądu stałego (DC) i prądu przemiennego AC/DC.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję silników elektrycznych, z wyłączeniem silników do rozruchu silników spalinowych wewnętrznego spalania,
- produkcję rozdzielczych transformatorów elektrycznych,
- produkcję transformatorów do spawania łukowego,
- produkcję stateczników fluorescencyjnych (np. transformatorów),
- produkcję podstacji transformatorowych do dystrybucji energii elektrycznej,
- produkcję regulatorów napięcia do przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej,
- produkcję prądnic, z wyłączeniem alternatorów do ładowania akumulatorów w pojazdach silnikowych,
- produkcję zespołów prądotwórczych, z wyłączeniem zespołów prądnicowo-turbinowych,
- przewijanie elektrycznych silników, prądnic i transformatorów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji elektronicznych transformatorów i przełączników, sklasyfikowanej w 26.11.Z,
- produkcji elektrycznego sprzętu do spawania i lutowania, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji półprzewodnikowych przemienników, prostowników i przetwornic, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji zespołów turbinowo-prądnicowych (turbogeneratorów), sklasyfikowanej w 28.11.Z,
- produkcji silników rozruchowych i prądnic do silników spalania wewnętrznego, sklasyfikowanej w 29.31.Z.

### **27.12.Z Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wyłączników energii elektrycznej,
- produkcję ochronników przeciwprzepięciowych w celu wyrównywania napięcia,
- produkcję pulpitów sterowniczych dla aparatury rozdzielczej energii elektrycznej,
- produkcję elektrycznych przekaźników,
- produkcję elementów elektrycznych tablic rozdzielczych,
- produkcję bezpieczników elektrycznych,
- produkcję aparatury elektrycznej do przełączania,
- produkcję wyłączników sieciowych, z wyłączeniem przycisków, łączników migowych, solenoidów, zapadek,
- produkcję zespołów prądnic będących źródłem napędu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji aparatury kontrolnej otoczenia i procesów przemysłowych, sklasyfikowanej w 26.51.Z,
- produkcji przełączników dla obwodów elektrycznych, takich jak przyciski i łączniki migowe, sklasyfikowanej w 27.33.Z.

### **27.20.Z Produkcja baterii i akumulatorów**

Podklasa ta obejmuje produkcję baterii i akumulatorów, doładowywanych lub nie.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję ogniw i baterii galwanicznych:
  - ogniw zawierających dwutlenek manganu, dwutlenek rtęci, tlenek srebra itp.,
- produkcję akumulatorów elektrycznych oraz części do nich, takie jak:
  - separatory, pojemniki, pokrywy,
- produkcję baterii akumulatorowych kwasowo-ołowiowych,
- produkcję baterii akumulatorowych kadmowo-niklowych,
- produkcję baterii akumulatorowych NiMH (nikiel-wodorek metalu),
- produkcję baterii akumulatorowych litowych,
- produkcję baterii ogniw suchych,
- produkcję baterii ogniw mokrych.

### **27.31.Z Produkcja kabli światłowodowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję kabli światłowodowych do transmisji danych i transmisji obrazów,
- produkcję włókien optycznych,
- produkcję wiązek i kabli z włókien optycznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji włókien szklanych, sklasyfikowanej w 23.14.Z,
- produkcji zestawów kabli optycznych zawierających złącza lub inne elementy, sklasyfikowanej w zależności od zastosowania, np. w 26.11.Z.

### **27.32.Z Produkcja pozostałych elektronicznych i elektrycznych przewodów i kabli**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję izolowanych przewodów i kabli wykonanych ze stali, miedzi lub aluminium,
- produkcji elementów izolacyjnych dla elektrycznych przewodów i kabli.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji drutu, poprzez ciągnięcie, sklasyfikowanej w 24.34.Z, 24.41.Z, 24.42.B, 24.43.Z, 24.44.Z, 24.45.Z,
- produkcji kabli do komputerów, drukarek, uniwersalnych interfejsów szeregowych (USB) i podobnych zespołów przewodów, sklasyfikowanej w 26.11.Z,
- produkcji zestawów przewodowych z izolowanymi przewodami i łącznikami, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji zespołów kabli i przewodów stosowanych w motoryzacji, sklasyfikowanej w 29.31.Z.

### **27.33.Z Produkcja sprzętu instalacyjnego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję szyn zbiorczych, przewodników elektrycznych, z wyłączeniem stosowanych w aparaturze łączeniowej,
- produkcję przerywaczy ziemnozwarciowych (GFCI),
- produkcję oprawek lampowych,
- produkcję odgromników i cewek,
- produkcję przełączników do przewodów instalacji elektrycznej (np. przełączników naciskowych, wyłączników przyciskowych, przełączników migowych, zapadek),
- produkcję elektrycznych gniazdek i wtyczek,
- produkcję skrzynek i puszek do instalacji elektrycznej (np. dla przyłączy, gniazdek wtykowych, przełączników),
- produkcję elektrycznych przyłączy i elementów instalacji,
- produkcję osprzętu instalacyjnego do słupów i elementów linii przesyłowych,
- produkcję elementów nieprzewodzących prądu z tworzyw sztucznych do sprzętu instalacyjnego, włączając skrzynki przyłączeniowe z tworzyw sztucznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji izolatorów ceramicznych, sklasyfikowanej w 23.43.Z,
- produkcji elektronicznych złączy, gniazdek i przełączników, sklasyfikowanej 26.11.Z.

### **27.40.Z Produkcja elektrycznego sprzętu oświetleniowego**

Podklasa ta obejmuje produkcję żarówek i lamp oraz ich części i elementów, z wyłączeniem szklanych baniek do żarówek; produkcję opraw oświetleniowych, z wyłączeniem przewodów prądowych.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję lamp, sprzętu oświetleniowego i żarówek wyładowczych, fluorescencyjnych, ultrafioletowych, na podczerwień itp.,
- produkcję opraw oświetleniowych sufitowych i ściennych,
- produkcję żyrandoli,
- produkcję lamp stołowych,
- produkcję choinkowych zestawów oświetleniowych,
- produkcję elektrycznego oświetlenia kominków,
- produkcję latarek,
- produkcję elektrycznych lamp przeciw insektom,
- produkcję latarni (np. karbidowych, elektrycznych, gazowych, benzynowych, naftowych),
- produkcję reflektorów punktowych,
- produkcję oświetlenia ulicznego, z wyłączeniem sygnalizacji świetlnej,
- produkcję sprzętu oświetleniowego dla środków transportu (np. dla pojazdów silnikowych, samolotów, łodzi),
- produkcję nieelektrycznego sprzętu oświetleniowego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wyrobów szklanych i części ze szkła dla sprzętu oświetleniowego, sklasyfikowanej w 23.19.Z,
- produkcji opraw oświetleniowych, sklasyfikowanej w 27.33.Z,
- produkcji wentylatorów sufitowych lub łazienkowych, połączonych ze sprzętem oświetleniowym, sklasyfikowanej w 27.51.Z,
- produkcji elektrycznego sprzętu sygnalizacyjnego, takiego jak sygnalizacja świetlna dla pojazdów i pieszych, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji znaków podświetlanych, sklasyfikowanej w 27.90.Z.

### **27.5 Produkcja sprzętu gospodarstwa domowego**

Grupa ta obejmuje:

- produkcję małych urządzeń elektrycznych i elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego, takiego jak: wentylatory, odkurzacze, elektryczne froterki, urządzenia do gotowania, pralki, chłodziarki, zamrażarki oraz produkcję pozostałych elektrycznych i nieelektrycznych urządzeń gospodarstwa domowego, takich jak zmywarki, podgrzewacze wody, rozdrabniacze odpadków,
- produkcję urządzeń, które zasilane są elektrycznością, gazem lub innym źródłem zasilania.



### **27.51.Z Produkcja elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego, takiego jak:
  - lodówki, chłodziarki,
  - zamrażarki,
  - zmywarki,
  - pralki i suszarki,
  - odkurzacze,
  - froterki,
  - rozdrabniacze odpadków,
  - młynki, miksery, sokowirówki,
  - otwieracze do konserw,
  - elektryczne maszynki do golenia i szczoteczki do zębów oraz inne urządzenia do higieny osobistej,
  - ostrzałki do noży,
  - okapy wentylacyjne,
- produkcję urządzeń elektrotermicznych gospodarstwa domowego, takich jak:
  - elektryczne podgrzewacze wody,
  - koce elektryczne,
  - elektryczne suszarki, grzebień, szczotki, lokówki,
  - żelazka elektryczne,
  - grzejniki i wentylatory domowe, przenośne,
  - piekarniki elektryczne,
  - kuchenki mikrofalowe,
  - kuchenki i płytki do podgrzewania potraw,
  - tostery,
  - ekspresy do kawy i herbaty,
  - patelnie, opiekacze, grille,
  - grzałki elektryczne itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji przemysłowych chłodziarek i zamrażarek, pokojowych klimatyzatorów, wentylatorów strychowych, grzejników zamontowanych na stałe, przemysłowych wentylatorów i wentylatorów wyciągowych; produkcji: urządzeń kuchennych, urządzeń do prania na sucho, suszenia i prasowania, odkurzaczy typu przemysłowego, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 28,
- produkcji domowych maszyn do szycia, sklasyfikowanej w 28.94.Z,
- instalowania centralnego systemu odkurzania, sklasyfikowanego w 43.29.Z.

### **27.52.Z Produkcja nieelektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego**

Podklasa ta obejmuje produkcję domowego nieelektrycznego sprzętu do gotowania i ogrzewania, takiego jak:

- grzejniki przenośne, piece kuchenne, ruszty, piece, podgrzewacze wody, sprzęt do gotowania, ogrzewacze płytowe.

**27.90.Z Produkcja pozostałego sprzętu elektrycznego**

Podklasa ta obejmuje produkcję różnego sprzętu elektrycznego innego niż silniki, prądnice, transformatory, baterie i akumulatory, przewody i sprzęt instalacyjny, sprzęt oświetleniowy oraz sprzęt gospodarstwa domowego.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję półprzewodnikowych urządzeń do ładowania akumulatorów,
- produkcję elektrycznych urządzeń do otwierania i zamykania drzwi,
- produkcję dzwonek elektrycznych,
- produkcję przedłużaczy elektrycznych wykonanych z przewodu izolowanego,
- produkcję ultradźwiękowych urządzeń czyszczących, z wyłączeniem laboratoryjnych i dentystycznych,
- produkcję falowników półprzewodnikowych, prostowników, ogniw paliwowych, regulowanych i nieregulowanych zasilaczy elektrycznych,
- produkcję zasilaczy awaryjnych (UPS),
- produkcję ochronników przeciwprzepięciowych, z wyłączeniem ochronników przeciwprzepięciowych dla wyrównywania napięcia,
- produkcję przewodów przyłączeniowych do urządzeń oraz pozostałych wiązek przewodów elektrycznych z izolowanym drutem i złączkami,
- produkcję elektrod węglowych i grafitowych, styków i pozostałych elektrycznych wyrobów węglowych i grafitowych,
- produkcję akceleratorów cząstek,
- produkcję elektrycznych kondensatorów, rezystorów i podobnych,
- produkcję elektromagnesów,
- produkcję syren sygnalizacyjnych,
- produkcję tablic elektronicznych,
- produkcję znaków podświetlanych,
- produkcję elektrycznego wyposażenia sygnalizacyjnego, takiego jak: urządzenia sygnalizacji świetlnej i regulacji ruchu pieszych,
- produkcję elektrycznych izolatorów (z wyłączeniem szklanych i ceramicznych) oraz ich osprzętu, z metali nieszlachetnych,
- produkcję elektrycznych narzędzi do spawania i lutowania, włączając narzędzia do lutowania ręcznego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji izolatorów elektrycznych z porcelany, sklasyfikowanej w 23.43.Z,
- produkcji włókien węglowych i grafitowych oraz wyrobów z nich, z wyłączeniem elektrod i urządzeń elektrycznych, sklasyfikowanej w 23.99.Z,
- produkcji prostowników elektronicznych, obwodów scalonych do regulacji napięcia, układów scalonych do przetwarzania mocy, elektronicznych kondensatorów, rezystorów i podobnych urządzeń, sklasyfikowanych w 26.11.Z,
- produkcji transformatorów, silników, prądnic, aparatury łącznikowej, przekaźników i przemysłowych elementów sterujących, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 27.1,
- produkcji baterii, sklasyfikowanej w 27.20.Z,
- produkcji przewodów energetycznych i komunikacyjnych, przewodów prądowych i nieprzewodzących prądu, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 27.3,
- produkcji sprzętu oświetleniowego, sklasyfikowanej w 27.40.Z,
- produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 27.5,
- produkcji nieelektrycznych narzędzi do spawania, lutowania, sklasyfikowanej w 28.29.Z,
- produkcji elektrycznego wyposażenia do pojazdów samochodowych, takiego jak: prądnice, alternatory, świece i cewki zapłonowe, zamki centralne, regulatory napięcia, sklasyfikowanej w 29.31.Z.

**Dział 28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANA**

Dział ten obejmuje:

- produkcję maszyn i urządzeń, samodzielnie wykonujących czynności mechaniczne lub termiczne na dowolnym materiale lub wykonujących czynności takie, jak: chwytanie, zraszanie, ważenie lub pakowanie, włączając produkcję elementów mechanicznych do nich oraz produkcję specjalistycznych części zamiennych,
- produkcję urządzeń przytwierdzonych na stałe, ruchomych lub przenośnych wykorzystywanych w przemyśle, budownictwie, inżynierii lądowej, rolnictwie lub gospodarstwach domowych,
- produkcję specjalistycznych urządzeń do transportu wewnętrznego pasażerów lub towarów,
- produkcję pozostałych maszyn i urządzeń specjalnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowanych, bez względu na to czy są one wykorzystywane w procesach produkcyjnych czy nie, takie jak urządzenia stosowane w parkach rozrywki, kręgielniach, itp.

Dział ten nie obejmuje:

- obróbki wyrobów metalowych ogólnego przeznaczenia, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 25,
- produkcji aparatów i urządzeń kontrolnych, urządzeń informatycznych, instrumentów pomiarowych i kontrolnych, aparatury do dystrybucji i kontroli energii elektrycznej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działów 26 i 27,
- produkcji urządzeń transportowych ogólnego przeznaczenia, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działów 29 i 30.

Dział ten wprowadza rozróżnienie pomiędzy produkcją maszyn specjalnego przeznaczenia, tj. maszyn do wyłącznego zastosowania w konkretnym przemyśle lub w małej grupie przemysłów, a produkcją maszyn ogólnego przeznaczenia tj. maszyn, które mają szerokie zastosowanie w przemyśle.

### **28.11.Z Produkcja silników i turbin, z wyłączeniem silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję silników tłokowych spalania wewnętrznego (z wyłączeniem do pojazdów samochodowych, lotniczych), takich jak:
  - silniki do jednostek pływających,
  - silniki kolejowe,
- produkcję tłoków, pierścieni tłoków, gaźników itp. do silników spalania wewnętrznego, silników Diesla itp.,
- produkcję zaworów wlotowych i wylotowych, do silników spalania wewnętrznego
- produkcję turbin i części do nich:
  - turbin na parę wodną i turbin na inne rodzaje pary,
  - turbin hydraulicznych, kół wodnych i regulatorów do nich,
  - turbin wiatrowych,
  - turbin gazowych, z wyłączeniem silników turboodrzutowych i turbośmigłowych do napędu samolotów,
- produkcję zespołów turbinowo-kotłowych,
- produkcję zespołów turbinowo-prądnicowych,
- produkcję silników stosowanych w przemyśle.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji prądnic elektrycznych i zespołów napędowych (z wyłączeniem zespołów turbinowo-prądnicowych), sklasyfikowanej w 27.11.Z,
- produkcji sprzętu elektrycznego i elektrycznych elementów silników wewnętrznego spalania, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji elektrycznego wyposażenia i elementów silników spalinowych wewnętrznego spalania, sklasyfikowanej w 29.31.Z,
- produkcji silników do pojazdów samochodowych lub lotniczych, sklasyfikowanej w 29.10.A, 30.30.Z, 30.91.Z,
- produkcji silników turboodrzutowych i turbośmigłowych, sklasyfikowanej w 30.30.Z.

### **28.12.Z Produkcja sprzętu i wyposażenia do napędu hydraulicznego i pneumatycznego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję sprzętu i wyposażenia do napędu hydraulicznego i pneumatycznego, włączając siłowniki hydrauliczne, silniki hydrauliczne, cylindry hydrauliczne i pneumatyczne, zawory hydrauliczne i pneumatyczne, przewody giętkie hydrauliczne i pneumatyczne,
- produkcję wyposażenia do układów pneumatycznych,
- produkcję układów napędowych i siłowych,
- produkcję wyposażenia do przekładni hydraulicznych,
- produkcję przekładni hydrostatycznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sprężarek, sklasyfikowanej w 28.13.Z,
- produkcji pomp do zastosowań innych niż hydrauliczne, sklasyfikowanej w 28.13.Z,
- produkcji zaworów do układów napędowych innych niż hydrauliczne, sklasyfikowanej w 28.14.Z,
- produkcji wyposażenia do przekładni mechanicznych, sklasyfikowanej w 28.15.Z.

### **28.13.Z Produkcja pozostałych pomp i sprężarek**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję pomp próżniowych, sprężarek powietrznych lub sprężarek wykorzystujących inne gazy,
- produkcję pomp do cieczy, nawet wyposażonych w urządzenia pomiarowe,
- produkcję pomp do silników spalania wewnętrznego: pomp olejowych, wodnych, paliwowych do pojazdów samochodowych itp.,
- produkcję pomp ręcznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sprzętu i wyposażenia hydraulicznego i pneumatycznego, sklasyfikowanej w 28.12.Z.

### **28.14.Z Produkcja pozostałych kurków i zaworów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję kurków i zaworów przemysłowych, włączając zawory regulacyjne i kurki wlotowe,
- produkcję kurków i zaworów sanitarnych,
- produkcję kurków i zaworów grzewczych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji zaworów z nieutwardzonej wulkanizowanej gumy, szkła lub materiałów ceramicznych, sklasyfikowanej w 22.19.Z, 23.19.Z lub 23.44.Z,
- produkcji zaworów wlotowych i wylotowych do silników spalania wewnętrznego, sklasyfikowanej w 28.11.Z,
- produkcji zaworów stosowanych w napędach hydraulicznych i pneumatycznych, sklasyfikowanej w 28.12.Z.

### **28.15.Z Produkcja łożysk, kół zębatach, przekładni zębatach i elementów napędowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję łożysk kulkowych i tocznych i części do nich,
- produkcję urządzeń do przenoszenia napędu mechanicznego:
  - wałów i korb: wałów rozrządu, wałów korbowych, wahaczy itp.,
  - osłon do łożysk i łożysk do wałów prostych,
- produkcję kół zębatach, przekładni zębatach, skrzyń biegów i pozostałych mechanizmów zmiany biegów,
- produkcję sprzęgieł i elementów łączących wały,
- produkcję kół zamachowych i kół pasowych,
- produkcję przegubowych łańcuchów ogniowych,
- produkcję łańcuchów przenoszenia mocy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji pozostałych łańcuchów, sklasyfikowanej w 25.93.Z,
- produkcji wyposażenia do przekładni hydraulicznych, sklasyfikowanej w 28.12.Z,
- produkcji przekładni hydrostatycznych, sklasyfikowanej w 28.12.Z,
- produkcji sprzęgieł elektromagnetycznych, sklasyfikowanej w 29.31.Z,
- produkcji podzespołów urządzeń przenoszenia napędu, rozpoznawalnych jako części pojazdów lub samolotów, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działów 29 i 30.

### **28.21.Z Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję pieców elektrycznych i pozostałych pieców przemysłowych i laboratoryjnych oraz pieców do spalania,
- produkcję palników piecowych,
- produkcję grzejników elektrycznych do zamontowania na stałe do basenów pływakich,
- produkcję nonelektrycznego domowego sprzętu grzejnego, do zamontowania na stałe, takiego jak system ogrzewania wykorzystujący energię promieniowania słonecznego, ogrzewanie parowe, ogrzewanie olejowe i podobne piece i urządzenia grzewcze,
- produkcję elektrycznych pieców typu domowego (elektrycznych pieców z wymuszonym przepływem powietrza, pomp ciepłych itp.), nonelektrycznych pieców typu domowego z wymuszonym przepływem powietrza,
- produkcję rusztów mechanicznych, rusztów zwykłych, palenisk, popielników itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji piekarników, sklasyfikowanej w 27.51.Z,
- produkcji suszarni do produktów rolniczych, sklasyfikowanej w 28.93.Z,
- produkcji pieców piekarskich, sklasyfikowanej w 28.93.Z,
- produkcji suszarni do drewna, masy papierniczej, papieru lub tektury, sklasyfikowanej w 28.99.Z,
- produkcji sterylizatorów medycznych, chirurgicznych lub laboratoryjnych, sklasyfikowanej w 32.50.Z,
- produkcji pieców laboratoryjnych (dentystycznych), sklasyfikowanej w 32.50.Z.

### **28.22.Z Produkcja urządzeń dźwigowych i chwytaków**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję maszyn i urządzeń dźwigowych, do transportu bliskiego, załadowniczych lub rozładowniczych, napędzanych ręcznie lub mechanicznie, takich jak:
  - bloki, wyciągi, wyciągarki, podnośniki i przyciągarki,
  - żurawie, dźwigi, ruchome podnośniki, suwnice itp.,
  - wózki samobieżne lub niesamobieżne, nawet wyposażone w podnośniki lub chwytaki, w rodzaju stosowanych w zakładach przemysłowych, włączając wózki ręczne i taczki,
  - mechaniczne manipulatory i roboty przemysłowe, przeznaczone specjalnie do podnoszenia, chwytania, ładowania lub rozładowywania,
- produkcję przenośników, kolejek linowych itp.,
- produkcję wind, schodów ruchomych i ruchomych chodników,
- produkcję części do urządzeń dźwigowych i chwytaków.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wieloczynnościowych robotów przemysłowych, sklasyfikowanej w 28.99.Z,
- produkcji podnośników i przenośników pracujących pod ziemią w trybie ciągłym, sklasyfikowanej w 28.92.Z,
- produkcji mechanicznych koparek, czerparek i ładowarek łopatowych, sklasyfikowanej w 28.92.Z,
- produkcji dźwigów samochodowych, dźwigów pływających i dźwigów kolejowych, sklasyfikowanej w 29.10.E, 30.11.Z, 30.20.Z,
- instalowania wind i schodów ruchomych, sklasyfikowanego w 43.29.Z.

### **28.23.Z Produkcja maszyn i sprzętu biurowego, z wyłączeniem komputerów i urządzeń peryferyjnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję maszyn liczących,
- produkcję maszyn sumujących i kas rejestrujących (fiskalnych),
- produkcję kalkulatorów,
- produkcję pocztowych maszyn do frankowania, maszyn do obsługi poczty (maszyn do kopertowania, zaklejania i adresowania; maszyn do otwierania, sortowania, skanowania), maszyn do układania przesyłek,
- produkcję maszyn do pisania,
- produkcję maszyn do stenografowania,
- produkcję maszyn perforujących lub zszywających dokumenty typu biurowego (tj. oprawianie z wykorzystaniem tworzywa sztucznego lub taśmy),
- produkcję maszyn do wypisywania czeków,
- produkcję maszyn do liczenia i pakowania monet,
- produkcję urządzeń do ostrzenia ołówków,
- produkcję zszywaczy biurowych i urządzeń do rozszywania,
- produkcję urządzeń do głosowania,
- produkcję urządzeń dozujących taśmę,
- produkcję dziurkaczy,
- produkcję kas obsługiwanych mechanicznie,
- produkcję fotokopiarek,
- produkcję tonerów,
- produkcję dyktafonów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji komputerów i urządzeń peryferyjnych, sklasyfikowanej w 26.20.Z.

### **28.24.Z Produkcja narzędzi ręcznych mechanicznych**

Podklasa ta obejmuje produkcję narzędzi ręcznych, posiadających własny silnik, nawet elektryczny lub napęd pneumatyczny, takich jak:

- piły tarczowe i łańcuchowe,
- wiertarki, włączając wiertarki udarowe,
- szlifierki, włączając szlifierki ręczne mechaniczne,
- pneumatyczne narzędzia do przybijania gwoździ,
- polerki,
- frezarki,
- ostrzarki,
- młotki nitownicze pneumatyczne,
- strugarki,
- sekatory i nożyce,
- klucze udarowe,
- narzędzia do przybijania gwoździ uruchamiane prochem strzelniczym.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji zamiennych narzędzi wchodzących w skład narzędzi ręcznych, sklasyfikowanej w 25.73.Z,
- produkcji narzędzi ręcznych do spawania i lutowania, sklasyfikowanej w 27.90.Z.

**28.25.Z Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję przemysłowych urządzeń chłodniczych i zamrażających,
- produkcję urządzeń klimatyzacyjnych, włączając do pojazdów samochodowych,
- produkcję wentylatorów nieprzeznaczonych dla gospodarstw domowych,
- produkcję wymienników ciepła,
- produkcję urządzeń do skraplania powietrza lub gazu,
- produkcję wentylatorów (dachowych, szczytowych itp.).

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji chłodziarek i zamrażarek oraz wentylatorów dla gospodarstw domowych, sklasyfikowanej w 27.51.Z,



## **28.29.Z Produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję urządzeń do mierzenia masy (z wyłączeniem wag laboratoryjnych), takich jak:
  - wagi domowe i sklepowe, wagi pomostowe, wagi do ważenia ciągłego, odważniki itp.,
- produkcję maszyn i aparatury filtrującej i oczyszczającej ciecz,
- produkcję urządzeń do rozrzucania, rozpraszania i rozpylania cieczy lub proszków, takich jak:
  - pistolety natryskowe, gaśnice, maszyny do oczyszczania strumieniem piasku, urządzenia do czyszczenia strumieniem pary itp.,
- produkcję urządzeń do pakowania lub zawijania towarów, takich jak:
  - urządzenia napełniające, zamykające, kapslujące lub etykietujące itp.,
- produkcję maszyn do mycia i suszenia butelek oraz do gazowania napojów,
- produkcję urządzeń destylacyjnych i rektyfikacyjnych dla rafinerii ropy naftowej, przemysłu chemicznego, przemysłu produkującego napoje itp.,
- produkcję gazogeneratorów,
- produkcję maszyn do kalandrowania, walcowania oraz walców do tych maszyn, z wyłączeniem do metalu i szkła,
- produkcję wirówek, z wyłączeniem wirówek do mleka i wirówkowych suszarek do odzieży,
- produkcję uszczelki i podobnych złączy wykonanych z różnych materiałów lub warstw z tego samego materiału,
- produkcję automatów sprzedających towary,
- produkcję poziomic, taśm mierniczych i podobnych narzędzi ręcznych, narzędzi precyzyjnych obsługiwanych przez operatora, z wyłączeniem optycznych,
- produkcję nieelektrycznego sprzętu do spawania i lutowania,
- produkcję chłodzi kominowych i podobnych do bezpośredniego chłodzenia wody obiegowej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji czułych wag w rodzaju stosowanych w laboratoriach, sklasyfikowanej w 26.51.Z,
- produkcji chłodziarek i zamrażarek oraz wentylatorów dla gospodarstw domowych, sklasyfikowanej w 27.51.Z,
- produkcji elektrycznych narzędzi do spawania i lutowania, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji urządzeń do opryskiwania wykorzystywanych w rolnictwie, sklasyfikowanej 28.30.Z,
- produkcji urządzeń do walcowania metalu lub szkła oraz walców do tych urządzeń, sklasyfikowanej w 28.91.Z, 28.99.Z,
- produkcji suszarni do produktów rolniczych, sklasyfikowanej w 28.93.Z,
- produkcji maszyn do filtrowania lub oczyszczania żywności, sklasyfikowanej w 28.93.Z,
- produkcji wirówek do mleka, sklasyfikowanej w 28.93.Z,
- produkcji przemysłowych suszarek do odzieży, sklasyfikowanej w 28.94.Z,
- produkcji maszyn drukujących na tkaninach, sklasyfikowanej 28.94.Z.

### **28.30.Z Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję ciągników używanych w rolnictwie lub leśnictwie,
- produkcję ciągników kierowanych przez pieszego,
- produkcję kosiarek, włączając kosiarki do trawy,
- produkcję samozaładowczych i samowyladowczych przyczep i naczep rolniczych,
- produkcję maszyn rolniczych do uprawiania gleby, nawożenia i uprawy roślin, takich jak:
  - pługi, roztrzaskacze obornika, siewniki, brony itp.,
- produkcję maszyn do zbioru i omłotu płodów rolnych, takich jak:
  - kombajny, młockarnie, sortowniki itp.,
- produkcję dojarek mechanicznych,
- produkcję opryskiwaczy stosowanych w rolnictwie,
- produkcję różnych maszyn i urządzeń rolniczych, takich jak:
  - maszyny wykorzystywane przy chowie i hodowli drobiu, w pszczelarstwie, przy produkcji pasz itp.,
  - urządzenia do czyszczenia, sortowania lub klasyfikowania jaj, owoców itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji narzędzi ręcznych, innych niż mechaniczne stosowanych w rolnictwie, sklasyfikowanej w 25.73.Z,
- produkcji przenośników stosowanych w rolnictwie, sklasyfikowanej w 28.22.Z,
- produkcji narzędzi ręcznych z napędem mechanicznym, sklasyfikowanej w 28.24.Z,
- produkcji wirówek do mleka, produkcji maszyn do czyszczenia, sortowania, klasyfikowania nasion, ziarna lub suszonych roślin strączkowych, sklasyfikowanej w 28.93.Z,
- produkcji ciągników drogowych z możliwością dołączania naczep, sklasyfikowanej w 29.10.D,
- produkcji przyczep i naczep drogowych, sklasyfikowanej w 29.20.Z.

### **28.4 Produkcja maszyn i narzędzi mechanicznych**

Grupa ta obejmuje produkcję maszyn i narzędzi do obróbki metalu lub innych materiałów (drewna, kości, kamienia, ebonitu, twardego tworzywa sztucznego, szkła na zimno itp.), włączając maszyny i narzędzia pracujące w oparciu o wiązkę laserową, fale ultradźwiękowe, łuk plazmowy, impulsy magnetyczne itp.

### **28.41.Z Produkcja maszyn do obróbki metalu**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję obrabiarek do obróbki metalu, włączając obrabiarki pracujące w oparciu o wiązkę laserową, fale ultradźwiękowe, łuk plazmowy, impulsy magnetyczne itp.,
- produkcję obrabiarek do toczenia, wiercenia, frezowania, strugania poprzecznego i wzdłużnego, wytaczania, szlifowania itp.,
- produkcję urządzeń do tłoczenia,
- produkcję dziurkarek, pras hydraulicznych, hamulców hydraulicznych, młotów spadowych, kuźniarek itp.,
- produkcję ciągarok, walcarek do gwintów lub maszyn do obróbki drutu.

Podklasa nie obejmuje:

- produkcji narzędzi wymiennych, sklasyfikowanej w 25.73.Z,
- produkcji elektrycznych narzędzi do lutowania i spawania, sklasyfikowanej w 27.90.Z.

### **28.49.Z Produkcja pozostałych narzędzi mechanicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję narzędzi mechanicznych do obróbki drewna, kości, kamienia, ebonitu, twardych tworzyw sztucznych, szkła na zimno itp., włączając narzędzia pracujące w oparciu o wiązkę laserową, fale ultradźwiękowe, łuk plazmowy, impulsy magnetyczne itp.,
- produkcję uchwytów przedmiotów obrabianych do narzędzi mechanicznych,
- produkcję głowic podziałowych i pozostałego oprzyrządowania narzędzi mechanicznych,
- produkcję stacjonarnych maszyn do wbijania gwoździ, zszywarek introligatorskich, maszyn do klejenia lub w inny sposób łączących drewno, korek, kość, ebonit lub tworzywa sztuczne itp.,
- produkcję stacjonarnych wiertarek obrotowych lub obrotowo-udarowych, pilnikarek, niciarek, krajarek blach metalowych itp.,
- produkcję pras służących do wytwarzania płyt wiórowych i podobnych,
- produkcję maszyn do powlekania galwanicznego,
- produkcję wymiennych części i osprzętu do narzędzi mechanicznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wymiennych części do obrabiarek (wierteł, przebijaków, narzynek, gwintowników, frezów, noży tokarskich, brzeszczotów pił, noży do krojenia itp.), sklasyfikowanej w 25.73.Z,
- produkcji elektrycznych lutownic ręcznych, włączając pistoletowe, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji mechanicznych narzędzi ręcznych, sklasyfikowanej w 28.24.Z,
- produkcji maszyn i urządzeń stosowanych w walcowniach lub odlewniach, sklasyfikowanej w 28.91.Z,
- produkcji maszyn dla górnictwa i kopalnictwa, sklasyfikowanej w 28.92.Z.

### **28.9 Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia**

Grupa ta obejmuje:

- produkcję specjalistycznych maszyn i urządzeń, które są stosowane wyłącznie w danym przemyśle lub w wąskiej grupie przemysłów,
- produkcję specjalistycznych maszyn i urządzeń, takich jak: maszyny i urządzenia startowe dla statków powietrznych lub urządzenia parków rozrywkowych.

### **28.91.Z Produkcja maszyn dla metalurgii**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję maszyn i urządzeń do obróbki metali na gorąco, takich jak:
  - konwertory, urządzenia do odlewania, wlewnice, kadzie odlewnicze,
- produkcję walcarek do metali i walców do tych walcarek.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji skrzynek formierskich i form (z wyłączeniem wlewnic), sklasyfikowanej w 25.73.Z,
- produkcji ciągarek, sklasyfikowanej w 28.41.Z,
- produkcji maszyn do kształtowania form odlewniczych, sklasyfikowanej w 28.99.Z.

## **28.92.Z Produkcja maszyn dla górnictwa i do wydobywania oraz budownictwa**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję przenośników i podnośników stosowanych pod ziemią, pracujących w trybie ciągłym,
- produkcję maszyn wiertniczych, wrębiarek oraz maszyn do drażenia studni, szybów i tuneli, nawet do stosowania pod ziemią,
- produkcję maszyn do obróbki minerałów poprzez przesiewanie, sortowanie, rozdzielanie, płukanie, kruszenie itp.,
- produkcję maszyn do wyrobu betonów i zapraw,
- produkcję maszyn do prac ziemnych, takich jak:
  - buldożery, spycharki skośne, równiarki, niwelatory, zgarniarki, koparki, ładowarki łopateowe itp.,
- produkcję kafarów, maszyn do wyciągania pali, rozprowadzania zapraw i mas bitumicznych, maszyn do układania nawierzchni betonowych itp.,
- produkcję ciągników gąsienicowych i ciągników stosowanych w budownictwie lub górnictwie,
- produkcję łopat do buldożerów i spycharek skośnych,
- produkcję wywrotek terenowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji urządzeń dźwigowych i chwytaków, sklasyfikowanej w 28.22.Z,
- produkcji pozostałych ciągników, sklasyfikowanej w 28.30.Z, 29.10.D,
- produkcji narzędzi do obróbki kamieni, włączając urządzenia do cięcia i czyszczenia kamieni, sklasyfikowanej w 28.49.Z,
- produkcji betoniarek samochodowych, sklasyfikowanej w 29.10.E.

### **28.93.Z Produkcja maszyn stosowanych w przetwórstwie żywności, tytoniu i produkcji napojów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję suszarni do produktów rolniczych,
- produkcję urządzeń dla przemysłu mleczarskiego, takich jak:
  - wirówki do mleka,
  - maszyny i urządzenia do przetwórstwa mleka (np. homogenizatory),
  - masielnice, maszyny do formowania masła,
  - maszyny i urządzenia do produkcji sera (homogenizatory, prasy i maszyny do formowania itp.),
- produkcję maszyn i urządzeń dla przemysłu zbożowego, takich jak:
  - maszyny do czyszczenia, sortowania lub klasyfikowania nasion, ziarna lub suszonych warzyw strączkowych (wialni, przesiewaczy, opylaczy, szczotkarek i podobnych urządzeń),
  - maszyny do produkcji mąki i mączki itp. (młyny zbożowe, podajniki, przesiewacze, oczyszczacze otrąb, mieszarki, łuszcarki ryżu i grochu),
- produkcję pras, tłoczni i zgniatarek, stosowanych przy produkcji win, soków owocowych itp.,
- produkcję maszyn używanych w piekarnictwie oraz do produkcji makaronów lub podobnych wyrobów, takich jak:
  - piece piekarskie, mieszarki i dzielarki do ciasta, formierki, krajarki pieczywa itp.,
- produkcję maszyn i urządzeń do przetwarzania różnorodnej żywności, takich jak:
  - do produkcji wyrobów cukierniczych, kakao, czekolady, cukru, piwa; do przetwórstwa mięsa lub drobiu, owoców, orzechów lub warzyw; do przetwórstwa ryb, skorupiaków lub pozostałych produktów pochodzących z morza,
  - maszyny do filtrowania i czyszczenia,
  - urządzenia do przemysłowego przetwarzania żywności lub produkcji napojów, pozostałe,
- produkcję maszyn i urządzeń do otrzymywania lub przetwarzania tłuszczów lub olejów roślinnych lub zwierzęcych,
- produkcję maszyn i urządzeń do przetwórstwa tytoniu, produkcji papierosów, cygar, tytoniu fajkowego lub do żucia, tabaki,
- produkcję maszyn i urządzeń do przygotowywania potraw w hotelach i restauracjach.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji urządzeń do naświetlania żywności i mleka, sklasyfikowanej w 26.60.Z,
- produkcji maszyn i urządzeń do pakowania, zawijania i ważenia, sklasyfikowanej w 28.29.Z,
- produkcji maszyn i urządzeń do czyszczenia, sortowania i klasyfikowania jaj, owoców i pozostałych płodów rolnych (z wyłączeniem nasion, ziaren i suszonych roślin strączkowych), sklasyfikowanej w 28.30.Z.

## **28.94.Z Produkcja maszyn dla przemysłu tekstylnego, odzieżowego i skórzanego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję maszyn dla przemysłu tekstylnego, takich jak:
  - maszyny do przygotowywania, wytwarzania, wyłaczania, rozciągania, teksturowania lub cięcia włókien chemicznych, materiałów lub przędzy z włókien chemicznych,
  - maszyny do przygotowywania włókien tekstylnych: do odziarniania bawełny, targania bel, rozwłókniania, rozciągania, karbonizowania, czesania, zgrzeblenia, niedoprzędzarki itp.,
  - maszyny przędzalnicze,
  - maszyny do przygotowywania przędzy tekstylnej: przewijarki, snowarki i maszyny podobne,
  - maszyny tkackie (krosna), włącznie z krosnami ręcznymi,
  - maszyny dziewiarskie,
  - maszyny do produkcji sieci, tiulu, koronek, oplotu, galonów itp.,
- produkcję maszyn pomocniczych i sprzętu do maszyn tekstylnych, takich jak:
  - maszyny nicielnicowe, żakardowe, automatyczne mechanizmy wyłączające, mechanizmy zmieniające czółenka, wrzeciona i skrzydełka wrzecion itp.,
- produkcję maszyn do drukowania tkanin,
- produkcję maszyn do przetwarzania tkanin, takich jak:
  - maszyny do prania, wybielania, farbowania, wykończania, powlekania lub impregnowania tkanin,
  - maszyny do nawijania, rozwijania, składania, cięcia lub ażurowania tkanin,
- produkcję maszyn pralniczych, takich jak:
  - maszyny do prasowania, włączając prasy prasowalnicze,
  - maszyny do prania i suszenia typu przemysłowego,
  - maszyny do czyszczenia odzieży na sucho,
- produkcję maszyn do szycia, głowic i igieł do tych maszyn, nawet do użytku domowego,
- produkcję maszyn do wytwarzania lub wykończania filcu lub materiałów nietkanych,
- produkcję maszyn dla przemysłu skórzanego, takich jak:
  - do przygotowania, garbowania lub obróbki skór surowych lub wyprawionych,
  - do produkcji lub naprawy obuwia oraz pozostałych wyrobów ze skór surowych lub wyprawionych, włączając skóry futerkowe.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji kart z papieru lub tektury, do stosowania w maszynach żakardowych, sklasyfikowanej w 17.29.Z,
- produkcji domowych pralek i suszarek, sklasyfikowanej w 27.51.Z,
- produkcji maszyn do kalandrowania, sklasyfikowanej w 28.29.Z,
- produkcji maszyn stosowanych w introligatorstwie, sklasyfikowanej w 28.99.Z.

## **28.95.Z Produkcja maszyn dla przemysłu papierniczego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję maszyn do wytwarzania pulpy papierowej,
- produkcję maszyn do wytwarzania papieru i tektury,
- produkcję maszyn do wytwarzania artykułów z papieru lub tektury.

**28.96.Z Produkcja maszyn do obróbki gumy lub tworzyw sztucznych oraz wytwarzania wyrobów z tych materiałów**

Podklasa ta obejmuje produkcję maszyn do obróbki gumy lub tworzyw sztucznych oraz wytwarzania wyrobów z tych materiałów:

- wyłaczarek, maszyn do formowania, maszyn do produkcji lub bieżnikowania opon pneumatycznych oraz pozostałych maszyn do produkcji wyrobów z gumy lub tworzyw sztucznych.

**28.99.Z Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje produkcję pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję suszarni do drewna, pulpy papierowej, papieru, tektury lub innych materiałów, z wyłączeniem produktów rolnych i wyrobów tekstylnych,
- produkcję maszyn drukarskich i introligatorskich, maszyn do prac pomocniczych przy drukowaniu na różnego rodzaju materiałach,
- produkcję maszyn do wytwarzania płytek, cegieł, formowanych elementów ceramicznych, rur, elektrod grafitowych, kredy do pisania itp.,
- produkcję maszyn do produkcji półprzewodników,
- produkcję wielozadaniowych robotów przemysłowych przeznaczonych do wykonywania funkcji specjalnych,
- produkcję różnorodnych specjalistycznych maszyn i wyposażenia, takich jak:
  - maszyny do montażu lamp elektrycznych i elektronicznych, lamp elektronowych lub żarówek,
  - maszyny do wytwarzania lub hartowania szkła i wyrobów szklanych, szklanych włókien lub przędzy,
  - maszyny i urządzenia do rozdzielania izotopów,
- produkcję sprzętu do osiowania i wyważania opon; sprzęt do wyważania, z wyłączeniem wyważania kół,
- produkcję centralnych systemów smarowania,
- produkcję maszyn i urządzeń startowych do statków powietrznych, urządzeń do katapultowania oraz podobnych maszyn i urządzeń,
- produkcję łóżek opalających,
- produkcję urządzeń automatycznych kręgielni (np. urządzeń do ustawiania kręgli),
- produkcję karuzeli, huśtawek, strzelnic i pozostałych urządzeń dla wesołych miasteczek.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji urządzeń dla gospodarstw domowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 27.5,
- produkcji fotokopiarek itp., sklasyfikowanej w 28.23.Z,
- produkcji maszyn do obróbki ebonitu, tworzyw sztucznych lub szkła na zimno, sklasyfikowanej w 28.49.Z,
- produkcji wlewnic, sklasyfikowanej w 28.91.Z.

## **Dział 29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI**

Dział ten obejmuje produkcję pojazdów samochodowych do przewozu osób lub towarów, z wyłączeniem motocykli, produkcję części i akcesoriów do pojazdów silnikowych oraz produkcję przyczep i naczep.

Dział ten nie obejmuje:

- konserwacji i naprawy pojazdów objętych niniejszym działem, sklasyfikowanych w 45.20.Z.

### **29.10.A Produkcja silników do pojazdów samochodowych (z wyłączeniem motocykli) oraz do ciągników rolniczych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję silników do pojazdów samochodowych (z wyłączeniem motocykli) oraz do ciągników rolniczych,
- przebudowę fabryczną silników do pojazdów samochodowych (z wyłączeniem motocykli) oraz do ciągników rolniczych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji silników elektrycznych (z wyłączeniem silników rozruchowych), sklasyfikowanej w 27.11.Z,
- produkcji tłoków, pierścieni tłokowych i gaźników, sklasyfikowanej w 28.11.Z,
- produkcji silników do motocykli, sklasyfikowanej w 30.91.Z.

### **29.10.B Produkcja samochodów osobowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję samochodów osobowych z silnikiem z zapłonem iskrowym,
- produkcję samochodów osobowych z silnikiem z zapłonem samoczynnym,
- produkcję samochodów osobowych z silnikiem zasilanym gazem: LPG, CNG,
- produkcję samochodów osobowych z napędem hybrydowym,
- produkcję samochodów osobowych z napędem elektrycznym,
- produkcję samochodów osobowych z silnikiem zasilanym biopaliwami,
- produkcję pozostałych samochodów osobowych do przewozu osób,
- produkcję podwozi do samochodów osobowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sprzętu oświetleniowego do samochodów osobowych, sklasyfikowanej w 27.40.Z,
- produkcji nadwozi do samochodów osobowych, sklasyfikowanej w 29.20.Z,
- produkcji wyposażenia elektrycznego do samochodów osobowych, sklasyfikowanej w 29.31.Z,
- produkcji części i akcesoriów do samochodów osobowych, sklasyfikowanej w 29.32.Z,
- konserwacji, naprawy i przebudowy samochodów osobowych, sklasyfikowanych w 45.20.Z.



### **29.10.C Produkcja autobusów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję autobusów, trolejbusów i autokarów,
- produkcję podwozi do autobusów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sprzętu oświetleniowego do autobusów, sklasyfikowanej w 27.40.Z,
- produkcji nadwozi do autobusów, sklasyfikowanej w 29.20.Z,
- produkcji wyposażenia elektrycznego do autobusów, sklasyfikowanej w 29.31.Z,
- produkcji części i akcesoriów do autobusów, sklasyfikowanej w 29.32.Z,
- konserwacji, naprawy i przebudowy autobusów, sklasyfikowanych w 45.20.Z.

### **29.10.D Produkcja pojazdów samochodowych przeznaczonych do przewozu towarów**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję pojazdów samochodowych przeznaczonych do przewozu towarów, takich jak samochody:
  - dostawcze, ciężarowe, ciągniki przystosowane do poruszania się po wszystkich typach dróg z możliwością dołączania naczep, samowyładowcze przystosowane do wszystkich typów dróg itp.,
- produkcję podwozi do ww. pojazdów samochodowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sprzętu oświetleniowego do ww. pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w 27.40.Z,
- produkcji nadwozi do ww. pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w 29.20.Z,
- produkcji wyposażenia elektrycznego do ww. pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w 29.31.Z,
- produkcji części i akcesoriów do ww. pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w 29.32.Z,
- konserwacji, napraw i przebudowy ww. pojazdów samochodowych, sklasyfikowanych w 45.20.Z.

### **29.10.E Produkcja pozostałych pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję pojazdów terenowych, gokartów i podobnych pojazdów, włączając samochody wyścigowe,
- produkcję pozostałych pojazdów samochodowych, takich jak:
  - pojazdy śnieżne, wózki golfowe, pojazdy-amfibie,
  - samochody pożarnicze, śmieciarki, bibliobusy, pojazdy opancerzone, specjalne samochody do przewozu kosztowności, pieniędzy itp.,
  - betoniarki samochodowe,
  - samochody przeznaczone do pracy poza drogami publicznymi oraz do celów specjalnych, gdzie indziej niesklasyfikowane
- produkcję podwozi do ww. pojazdów samochodowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji ciągników rolniczych, sklasyfikowanej w 28.30.Z,
- produkcji ciągników stosowanych w budownictwie lub górnictwie, sklasyfikowanej w 28.92.Z,
- produkcji wywrotek terenowych, sklasyfikowanej w 28.92.Z,
- produkcji części i akcesoriów do ww. pozostałych pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w 29.32.Z,
- produkcji czołgów i pozostałych wojskowych wozów bojowych, sklasyfikowanej w 30.40.Z,
- produkcji motocykli, sklasyfikowanej w 30.91.Z,
- produkcji pojazdów ciągnionych przez zwierzęta, sklasyfikowanej w 30.99.Z,
- konserwacji, naprawy i przebudowy ww. pozostałych pojazdów samochodowych, sklasyfikowanych w 45.20.Z.

### **29.20.Z Produkcja nadwozi do pojazdów silnikowych; produkcja przyczep i naczep**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję nadwozi do pojazdów silnikowych, włączając kabiny do tych pojazdów,
- produkcję wyposażenia dla pojazdów silnikowych, przyczep i naczep,
- produkcję przyczep i naczep, takich jak:
  - cysterny samochodowe, przyczepy do przewozu mebli itp.,
  - przyczepy kempingowe itp.,
- produkcję pojemników i kontenerów przystosowanych do przewozu jednym lub więcej środkami transportu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji przyczep i naczep specjalnie zaprojektowanych do wykorzystywania w rolnictwie, sklasyfikowanej w 28.30.Z,
- produkcji części i akcesoriów do nadwozi pojazdów silnikowych, sklasyfikowanej w 29.32.Z,
- produkcji pojazdów ciągnionych przez zwierzęta, sklasyfikowanej w 30.99.Z.

### **29.31.Z Produkcja wyposażenia elektrycznego i elektronicznego do pojazdów silnikowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wyposażenia elektrycznego do pojazdów silnikowych, takiego, jak: prądnice, alternatory, świece zapłonowe, zespoły przewodów do układu zapłonowego, elektryczne systemy otwierania okien i drzwi, wycieraczki do szyb oraz nadmuch elektryczny zapobiegający oszronieniu lub zamgleniu szyb, zespoły wskaźników do tablicy rozdzielczej, regulatory napięcia prądu itp.,
- produkcję sprzętów elektromagnetycznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji akumulatorów do pojazdów, sklasyfikowanej w 27.20.Z,
- produkcji sprzętu oświetleniowego do pojazdów silnikowych, sklasyfikowanej w 27.40.Z,
- produkcji pomp do pojazdów silnikowych i silników, sklasyfikowanej w 28.13.Z.

### **29.32.Z Produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję różnorodnych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych (z wyłączeniem motocykli), takich jak:
  - hamulce, skrzynie biegów, osie, koła, amortyzatory, chłodnice, tłumiki, rury wydechowe, katalizatory, sprzęgła, kierownice, kolumny i przekładnie do układu kierowniczego,
- produkcję części i akcesoriów do nadwozi pojazdów silnikowych (z wyłączeniem motocykli), takich jak:
  - pasy bezpieczeństwa, poduszki powietrzne, drzwi, zderzaki,
- produkcję siedzeń do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji opon, sklasyfikowanej w 22.11.Z,
- produkcji węży, pasków i pozostałych wyrobów z gumy, sklasyfikowanej w 22.19.Z,
- produkcji tłoków, pierścieni tłokowych i gaźników, sklasyfikowanej w 28.11.Z,
- konserwacji, naprawy i przebudowy pojazdów silnikowych, sklasyfikowanych w 45.20.Z.

## **Dział 30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO**

Dział ten obejmuje:

- produkcję sprzętu transportowego, takiego jak:
  - statki i łodzie,
  - lokomotywy kolejowe i tabor szynowy,
  - statki powietrzne i statki kosmiczne,
- produkcję części do ww. sprzętu transportowego.

**30.11.Z Produkcja statków i konstrukcji pływających**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję statków (z wyłączeniem łodzi sportowych i wycieczkowych), takich jak:
  - statki pasażerskie, promy, statki handlowe, tankowce, holowniki itp.,
  - okręty wojenne,
  - kutry, łodzie rybackie i statki-przetwórnice,
  - poduszkowce, z wyłączeniem poduszkowców przeznaczonych na cele rekreacyjne,
  - pływające lub zanurzone platformy wiertnicze,
- produkcję jednostek pływających, takich jak:
  - doki pływające, pontony, grodzie izolacyjne, przystanie pływające, pławy, boje, zbiorniki pływające, barki, latarnie, dźwigi pływające, tratwy nadmuchiwane przeznaczone na cele inne niż rekreacyjne itp.,
- produkcję sekcji dla statków i jednostek pływających,

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji części statku, innych niż podstawowe zespoły kadłuba:
  - produkcji żagli, sklasyfikowanej w 13.92.Z,
  - produkcji śrub napędowych dla statków, sklasyfikowanej w 25.99.Z,
  - produkcji kotwic ze stali lub żeliwa, sklasyfikowanej w 25.99.Z,
  - produkcji silników do statków, sklasyfikowanej w 28.11.Z,
- produkcji przyrządów nawigacyjnych, sklasyfikowanej w 26.51.Z,
- produkcji sprzętu oświetleniowego dla statków, sklasyfikowanej w 27.40.Z,
- produkcji pojazdów-amfibii, sklasyfikowanej w 29.10.E,
- produkcji łodzi nadmuchiwanych i tratw na cele rekreacyjne, sklasyfikowanej w 30.12.Z,
- specjalistycznych napraw i konserwacji statków i pozostałych konstrukcji pływających, sklasyfikowanych w 33.15.Z,
- demontażu statków, sklasyfikowanego w 38.31.Z,
- wykonywania instalacji wewnętrznych statków i łodzi, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 43.3.

**30.12.Z Produkcja łodzi wycieczkowych i sportowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję nadmuchiwanych łodzi i tratw,
- produkcję łodzi żaglowych, nawet wyposażonych w silnik,
- produkcję łodzi motorowych,
- produkcję poduszkowców na cele rekreacyjne,
- produkcję jednostek pływających na zamówienia indywidualne,
- produkcję pozostałych łodzi sportowych i wycieczkowych:
  - kajaków, czółen, łodzi wiosłowych, łodzi sportowych typu skif.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji części łodzi wycieczkowych i sportowych:
  - produkcji żagli, sklasyfikowanej w 13.92.Z,
  - produkcji kotwic ze stali lub żeliwa, sklasyfikowanej w 25.99.Z,
  - produkcji silników dla jednostek pływających, sklasyfikowanej w 28.11.Z,
- produkcji desek surfingowych (włączając deski surfingowe z żaglem), sklasyfikowanej w 32.30.Z,
- naprawy i konserwacji łodzi wycieczkowych i sportowych, sklasyfikowanych w 33.15.Z.

### **30.20.Z Produkcja lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję elektrycznych, spalinowych, parowych i pozostałych lokomotyw kolejowych,
- produkcję pojazdów kolejowych lub tramwajowych z własnym napędem: wagonów pasażerskich, towarowych, platform, pojazdów naprawczych lub serwisowych,
- produkcję taboru kolejowego i tramwajowego bez własnego napędu, takiego jak:
  - wagony pasażerskie, towarowe, samowyładowcze, cysterny oraz wagony warsztatowe, dźwigi kolejowe, tendry itp.,
- produkcję wyspecjalizowanych części do lokomotyw kolejowych lub tramwajowych lub do taboru kolejowego, takich jak:
  - wózki zwrotne, osie i koła, hamulce i części do nich; haki i elementy sprzęgające, zderzaki i ich części; amortyzatory; podwozia do lokomotyw i wagonów; szkielety konstrukcyjne wagonów i lokomotyw; nadwozia; połączenia korytarzowe itp.,
- produkcję kopalnianych lokomotyw dołowych i wagonów silnikowych,
- produkcję mechanicznych i elektromechanicznych urządzeń sygnalizacyjnych, bezpieczeństwa i sterowania ruchem na drogach szynowych, wodach śródlądowych, ulicach, drogach, miejscach parkingowych, lotniskach itp.,
- produkcję siedzeń do wagonów taboru szynowego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji szyn niezmontowanych, sklasyfikowanej w 24.10.Z,
- produkcji gotowych elementów metalowych wyposażenia torów kolejowych, sklasyfikowanej w 25.99.Z,
- produkcji silników elektrycznych, sklasyfikowanej w 27.11.Z,
- produkcji elektrycznego wyposażenia do sygnalizacji bezpieczeństwa i kontroli ruchu, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji silników i turbin, sklasyfikowanej w 28.11.Z.

### **30.30.Z Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję samolotów do transportu towarów lub pasażerów, samolotów używanych przez siły zbrojne, samolotów sportowych i do innych zastosowań,
- produkcję śmigłowców,
- produkcję szybowców i lotni,
- produkcję sterowców i balonów,
- produkcję części i akcesoriów samolotów, sklasyfikowanych w tej podklasie, takich jak:
  - podzespoły podstawowe: kadłuby, skrzydła, drzwi, elementy sterujące, podwozia, zbiorniki na paliwo, gondole itp.,
  - śmigła, wirniki śmigłowców i łopaty do tych wirników,
  - silniki i napędy typowe dla statków powietrznych,
  - części do napędów turboodrzutowych i turbośmigłowych,
- produkcję urządzeń do trenowania pilotażu na ziemi,
- produkcję statków kosmicznych i rakiet wynoszących statki kosmiczne na orbitę, satelitów, sond kosmicznych, stacji orbitalnych, promów kosmicznych,
- produkcję międzykontynentalnych pocisków balistycznych (ICBM),
- przeglądy i remonty kapitalne oraz przebudowy statków powietrznych i silników statków powietrznych,
- produkcję siedzeń do statków powietrznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji spadochronów, sklasyfikowanej w 13.92.Z,
- produkcji uzbrojenia wojskowego i amunicji, sklasyfikowanej w 25.40.Z,
- produkcji urządzeń (tele)komunikacyjnych do satelitów, sklasyfikowanej w 26.30.Z,
- produkcji instrumentów lotniczych, sklasyfikowanej w 26.51.Z,
- produkcji systemów nawigacji powietrznej, sklasyfikowanej w 26.51.Z,
- produkcji sprzętu oświetleniowego dla statków powietrznych, sklasyfikowanej w 27.40.Z,
- produkcji części układu zapłonowego i innych elektrycznych części do silników wewnętrznego spalania, sklasyfikowanej w 27.90.Z,
- produkcji tłoków, pierścieni tłokowych i gaźników, sklasyfikowanej w 28.11.Z,
- produkcji maszyn i urządzeń startowych do statków powietrznych, urządzeń do katapultowania oraz podobnych urządzeń, sklasyfikowanej w 28.99.Z.

### **30.40.Z Produkcja wojskowych pojazdów bojowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję czołgów,
- produkcję opancerzonych pojazdów wodno-łądowych,
- produkcję pozostałych wojskowych pojazdów bojowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji broni i amunicji, sklasyfikowanej w 25.40.Z.

### **30.91.Z Produkcja motocykli**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję motocykli, motorynek i rowerów posiadających silnik pomocniczy,
- produkcję silników do motocykli,
- produkcję przyczep motocyklowych bocznych,
- produkcję części i akcesoriów do motocykli.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wyposażenia elektrycznego i elektronicznego do motocykli, sklasyfikowanej w 29.31.Z,
- konserwacji i naprawy motocykli, sklasyfikowanych w 45.40.Z.

### **30.92.Z Produkcja rowerów i wózków inwalidzkich**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję rowerów nieposiadających silników, włączając rowery trzykołowe, tandemy, metalowe dwu- i trzykołowe rowerki dziecięce,
- produkcję części i akcesoriów do rowerów,
- produkcję wózków inwalidzkich, nawet z silnikiem,
- produkcję części i akcesoriów do wózków inwalidzkich,
- produkcję wózków dziecięcych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji rowerów posiadających silnik pomocniczy, sklasyfikowanej w 30.91.Z,
- produkcji zabawek na kółkach przeznaczonych do jeżdżenia, włączając dziecięce rowerki dwu- i trzykołowe, z tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 32.40.Z.

### **30.99.Z Produkcja pozostałego sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję pojazdów wprawianych w ruch ręcznie: wózków bagażowych, wózków ręcznych, sanek, wózków na zakupy itp.,
- produkcję pojazdów ciągnionych przez zwierzęta.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji wózków roboczych, nawet wyposażonych w sprzęt do podnoszenia czy przemieszczania, nawet samojezdnych, stosowanych w zakładach przemysłowych, włączając wózki ręczne i taczki, sklasyfikowanej w 28.22.Z,
- produkcji wózków dekoracyjnych wykorzystywanych w restauracjach, sklasyfikowanej w 31.01.Z.

## Dział 31 PRODUKCJA MEBLI

Dział ten obejmuje:

- produkcję mebli i wyrobów pokrewnych, z dowolnego materiału, z wyłączeniem kamienia, betonu i ceramiki.

Procesy stosowane w produkcji mebli są standardowymi metodami polegającymi na formowaniu materiału i zmontowaniu elementów, włączając cięcie, formowanie i laminowanie. Zaprojektowanie wyrobu, ze względu na estetyczne i funkcjonalne właściwości, jest ważnym aspektem procesu produkcyjnego.

Niektóre procesy wykorzystywane w produkcji mebli są podobne do procesów, które są stosowane w innych działach przetwórstwa przemysłowego.

*Na przykład:* cięcie i montaż występują podczas produkcji więźby drewnianej, której produkcja jest sklasyfikowana w odpowiednich podklasach działu 16 *Produkcja wyrobów z drewna oraz z korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania*. Jednakże wiele procesów odróżnia produkcję *mebli z drewna* od produkcji wyrobów z drewna.

Podobnie, podczas produkcji *mebli metalowych* stosowane są techniki, które są również stosowane w produkcji wyrobów z kształowników, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 25 *Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń*.

Proces formowania *mebli z tworzyw sztucznych* jest podobny do formowania innych wyrobów z tworzyw sztucznych. Jednak produkcja mebli z tworzyw sztucznych wykazuje tendencję stawiania się działalnością wyspecjalizowaną.

### 31.01.Z Produkcja mebli biurowych i sklepowych

Podklasa ta obejmuje produkcję mebli dowolnego typu, z dowolnego materiału, używanych w różnych miejscach i różnych celach, z wyłączeniem mebli z kamienia, betonu, ceramiki.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję krzeseł i siedzeń do pomieszczeń biurowych, produkcyjnych, hoteli, restauracji oraz budynków publicznych,
- produkcję krzeseł i siedzeń teatralnych, kinowych itp.,
- produkcję specjalnych mebli sklepowych: lad, gablot wystawowych, półek itp.,
- produkcję mebli biurowych,
- produkcję stołów laboratoryjnych, stołków i pozostałych siedzeń wykorzystywanych w laboratoriach, pozostałych mebli laboratoryjnych, np. szafek,
- produkcję mebli wykorzystywanych w kościołach, szkołach lub restauracjach,
- produkcję wózków dekoracyjnych wykorzystywanych w restauracjach.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji tablic do pisania, sklasyfikowanej w 28.23.Z,
- mocowania i instalowania mebli modułowych stałych, montażu ścianek działowych, stałego wyposażenia meblowego, sklasyfikowanych w 43.32.Z.

### 31.02.Z Produkcja mebli kuchennych



### **31.03.Z Produkcja materaców**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję materaców:
  - wyposażonych w sprężyny lub wypchanych dowolnym materiałem,
  - niepokrytych materiałem, z gumy piankowej lub gąbczastego tworzywa sztucznego,
- produkcję stelaży pod materace.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji gumowych materaców nadmuchiwanym, sklasyfikowanej w 22.19.Z,
- produkcji gumowych materaców do łóżek wodnych, sklasyfikowanej w 22.19.Z.

### **31.09.Z Produkcja pozostałych mebli**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję sof, rozkładanych kanap i kanap do siedzenia,
- produkcję krzesel i mebli ogrodowych do siedzenia,
- produkcję mebli do sypialni, pokoi wypoczynkowych, ogrodów itp.,
- produkcję szafek pod maszyny do szycia, telewizory itp.,
- wykańczanie krzesel i siedzeń, takie jak tapicerowanie,
- wykańczanie mebli takie jak: malowanie (włączając natryskowe), politurowanie i tapicerowanie.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji mebli z ceramiki, betonu i kamienia, sklasyfikowanej w 23.42.Z, 23.69.Z, 23.70.Z,
- produkcji opraw oświetleniowych i lamp, sklasyfikowanej w 27.40.Z,
- produkcji siedzeń samochodowych, sklasyfikowanej w 29.32.Z,
- produkcji siedzeń do wagonów taboru szynowego, sklasyfikowanej w 30.20.Z,
- produkcji siedzeń do statków powietrznych, sklasyfikowanej w 30.30.Z,
- naprawy i konserwacji mebli, sklasyfikowanych w 95.24.Z.

## **Dział 32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW**

Dział ten obejmuje produkcję różnorodnych wyrobów, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Ponieważ dział ten obejmuje pozostałą działalność produkcyjną, dlatego procesy produkcyjne, materiały wejściowe oraz przeznaczenie produkowanych wyrobów mogą się znacznie różnić, zaś przyjęte kryteria przypisywania podklas do działów nie mają tutaj zastosowania.

### **32.11.Z Produkcja monet**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję monet, włączając monety obiegowe, nawet z metali szlachetnych.

### **32.12.Z Produkcja wyrobów jubilerskich i podobnych**

Podklasa ta obejmuje:

- obróbkę pereł,
- szlifowanie kamieni szlachetnych i półszlachetnych, włączając kamienie szlachetne przemysłowe, syntetyczne i odtworzone kamienie szlachetne i półszlachetne,
- produkcję biżuterii z metali szlachetnych lub metali nieszlachetnych platerowanych metalami szlachetnymi lub z kamieniami szlachetnymi i półszlachetnymi, lub jako połączenie metali szlachetnych z kamieniami szlachetnymi lub półszlachetnymi, lub z innymi materiałami,
- produkcję wyrobów złotniczych z metali szlachetnych lub innych metali platerowanych metalami szlachetnymi:
  - zastaw stołowych, sztućców, artykułów toaletowych, przyborów biurowych, przedmiotów przeznaczonych do celów religijnych itp.,
- produkcję wyrobów technicznych lub laboratoryjnych, z metali szlachetnych: tygli, szpatulek, anod galwanicznych itp., z wyłączeniem instrumentów i aparatów technicznych oraz laboratoryjnych i ich części,
- produkcję pasków, bransoletek, opasek do zegarków oraz papierośnic, z metali szlachetnych,
- grawerowanie osobistych wyrobów wykonanych z metali szlachetnych lub nieszlachetnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji pasków do zegarków z materiałów niemetalicznych, np. tkaniny, skóry, tworzyw sztucznych, sklasyfikowanej w 15.12.Z,
- produkcji wyrobów z metali nieszlachetnych platerowanych metalami szlachetnymi, z wyłączeniem sztucznej biżuterii, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 25,
- produkcji kopert zegarków, sklasyfikowanej w 26.52.Z,
- produkcji pasków do zegarków z metalu, innego niż metale szlachetne, sklasyfikowanej w 32.13.Z,
- produkcji sztucznej biżuterii, sklasyfikowanej w 32.13.Z,
- naprawy biżuterii, sklasyfikowanej w 95.25.Z.

### **32.13.Z Produkcja sztucznej biżuterii i wyrobów podobnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję sztucznej biżuterii, takiej jak:
  - pierścionki, bransoletki, naszyjniki i podobne wyroby jubilerskie wykonane z metali nieszlachetnych pokrywanych metalami szlachetnymi,
  - biżuteria zawierająca imitację kamieni, takich jak imitacja kamieni szlachetnych, diamentów itp.,
- produkcję metalowych pasków do zegarków, z wyłączeniem pasków z metali szlachetnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji biżuterii wykonanej z metali szlachetnych lub platerowanej metalami szlachetnymi, sklasyfikowanej w 32.12.Z,
- produkcji biżuterii zawierającej naturalne kamienie szlachetne, sklasyfikowanej w 32.12.Z,
- produkcji pasków do zegarków z metali szlachetnych, sklasyfikowanej w 32.12.Z.

### **32.20.Z Produkcja instrumentów muzycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję instrumentów strunowych,
- produkcję klawiszowych instrumentów strunowych, włączając pianina automatyczne,
- produkcję klawiszowych organów piszczałkowych, włączając fisharmonie i podobne instrumenty klawiszowe z wolnym metalowym stroikiem,
- produkcję akordeonów i podobnych instrumentów, włączając harmonijki ustne,
- produkcję instrumentów dętych,
- produkcję perkusyjnych instrumentów muzycznych,
- produkcję instrumentów muzycznych, w których dźwięk jest wytwarzany elektronicznie,
- produkcję pozytywek, szaf grających, katarynek itp.,
- produkcję części i akcesoriów do instrumentów muzycznych, takich jak:
  - metronomy, widełki stroikowe, kamertony, karty, tarcze i walce do mechanicznych instrumentów muzycznych itp.,
- produkcję gwizdków, rogów i pozostałych dętych instrumentów sygnalizacyjnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji mikrofonów, wzmacniaczy, głośników, słuchawek i podobnych urządzeń, sklasyfikowanej w 26.40.Z,
- produkcji gramofonów, magnetofonów i podobnych wyrobów, sklasyfikowanej w 26.40.Z,
- produkcji instrumentów muzycznych - zabawek, sklasyfikowanej w 32.40.Z,
- renowacji organów i pozostałych historycznych instrumentów muzycznych, sklasyfikowanej w 33.19.Z,
- wydawania nagranych kaset, taśm i płyt, z zarejestrowanym dźwiękiem i obrazem, sklasyfikowanego w 59.20.Z,
- strojenia fortepianów, sklasyfikowanego w 95.29.Z.

### **32.30.Z Produkcja sprzętu sportowego**

Podklasa ta obejmuje produkcję artykułów sportowych, z wyłączeniem odzieży i obuwia.

Podklasa ta obejmuje produkcję artykułów i sprzętu, do uprawiania sportu i gier na otwartym powietrzu i w pomieszczeniach, wykonanych z dowolnego materiału:

- piłek twardych, miękkich i nadmuchiwanych,
- rakiet, raketek, kijów golfowych,
- nart, wiązań i kijków do nart,
- butów narciarskich,
- desek surfingowych i nart wodnych,
- sprzętu do wędkarstwa sportowego, włączając siatki do połowów,
- sprzętu myśliwskiego, sprzętu wspinaczkowego itp.,
- skórzanych rękawic sportowych i sportowych kasków ochronnych,
- basenów do pływania i kąpieli itp.,
- łyżew, wrotek itp.,
- łuków i kusz,
- sprzętu gimnastycznego i atletycznego stosowanego w klubach fitness.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji żagli do łodzi, sklasyfikowanej w 13.92.Z,
- produkcji odzieży sportowej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 14.1,
- produkcji wyrobów rymarskich i uprząży, batów, pejczów i sprzętu do jazdy konnej, sklasyfikowanej w 15.12.Z,
- produkcji obuwia sportowego, sklasyfikowanej w 15.20.Z,
- produkcji broni sportowej i amunicji, sklasyfikowanej w 25.40.Z,
- produkcji odważników stosowanych w podnoszeniu ciężarów, sklasyfikowanej w 25.99.Z,
- produkcji pojazdów sportowych innych niż sanki i tobogany, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działów 29 i 30,
- produkcji łodzi, sklasyfikowanej w 30.12.Z,
- produkcji stołów bilardowych, sklasyfikowanej w 32.40.Z,
- produkcji zatyczek do uszu i nosa (np. do ochrony przy pływaniu i przed hałasem), sklasyfikowanej w 32.99.Z,
- napraw sprzętu sportowego, sklasyfikowanych w 95.29.Z.

### **32.40.Z Produkcja gier i zabawek**

Podklasa ta obejmuje produkcję gier i zabawek (włączając elektroniczne), zestawów hobbystycznych i pojazdów dziecięcych, z wyłączeniem metalowych rowerów dwu- i trzykołowych.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję lalek, ubranek i akcesoriów dla lalek,
- produkcję ruchomych figurek,
- produkcję zabawek-zwierzątek,
- produkcję instrumentów muzycznych-zabawek,
- produkcję kart do gry,
- produkcję gier planszowych i podobnych,
- produkcję gier elektronicznych: szachów itp.,
- produkcję modeli (o zmniejszonej skali) i podobnych modeli zabawkowych, kolejek elektrycznych, zestawów do montażu takich modeli itp.,
- produkcję automatów do gry we flippera, gier uruchamianych monetą, stołów bilardowych i specjalnych stołów do gier w kasynach itp.,
- produkcję artykułów dla wesołych miasteczek oraz gier stołowych lub towarzyskich,
- produkcję zabawek na kółkach przeznaczonych do jeżdżenia, włączając rowerki dwu- i trzykołowe z tworzyw sztucznych,
- produkcję układanek (puzzli) itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji konsoli do gier wideo , sklasyfikowanej w 26.40.Z,
- produkcji rowerów, sklasyfikowanej w 30.92.Z,
- produkcji akcesoriów do sztuk magicznych i żartów, sklasyfikowanej w 32.99.Z,
- pisania i publikacji oprogramowania do gier wideo, sklasyfikowanych w 58.21.Z, 62.01.Z.

**32.50.Z Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne**

Podklasa ta obejmuje produkcję aparatury i mebli laboratoryjnych, instrumentów medycznych (włączając chirurgiczne); produkcję urządzeń i artykułów chirurgicznych, sprzętu i artykułów dentystycznych (włączając wyroby ortodontyczne, protezy dentystyczne) i przyrządów ortopedycznych.

Podklasa ta obejmuje także meble medyczne, włączając dentystyczne, posiadające specjalną funkcję, która określa ich przeznaczenie, np. fotele dentystyczne z wbudowaną funkcją hydrauliczną.

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję prześcieradeł chirurgicznych, sterylnych chusteczek,
- produkcję dentystycznych wypełniaczy i cementu (z wyłączeniem klejów do protez dentystycznych), produkcję wosku dentystycznego i pozostałych gipsowych preparatów dentystycznych,
- produkcję cementu do rekonstrukcji kości,
- produkcję pieców dentystycznych,
- produkcję laboratoryjnych ultradźwiękowych urządzeń czyszczących,
- produkcję sterylizatorów laboratoryjnych,
- produkcję laboratoryjnych urządzeń filtrujących oraz wirówek laboratoryjnych,
- produkcję mebli medycznych, włączając chirurgiczne, dentystyczne i weterynaryjne:
  - stołów operacyjnych,
  - mebli do przeprowadzania badań,
  - łóżek szpitalnych z wyposażeniem mechanicznym,
  - foteli dentystycznych,
- produkcję płytek i śrub do łączenia kości, strzykawek, igieł, cewników, kaniuli itp.,
- produkcję narzędzi dentystycznych, włączając fotele dentystyczne wyposażone w sprzęt dentystyczny,
- produkcję sztucznych zębów, mostków itp., wykonywanych w laboratoriach dentystycznych,
- produkcję urządzeń ortopedycznych i protetycznych,
- produkcję obuwia ortopedycznego,
- produkcję aparatów słuchowych,
- produkcję szklanych oczu,
- produkcję termometrów medycznych,
- produkcję okularów korekcyjnych, okularów słonecznych, soczewek wykonywanych na receptę, soczewek kontaktowych, okularów ochronnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji klejów do protez dentystycznych, sklasyfikowanej w 20.42.Z,
- produkcji impregnowanej waty, opatrunków itp. wyrobów dla celów medycznych, sklasyfikowanej 21.20.Z,
- produkcji aparatury elektromedycznej i elektroterapeutycznej, sklasyfikowanej w 26.60.Z,
- produkcji wózków inwalidzkich, sklasyfikowanej w 30.92.Z,
- działalności optyków, sklasyfikowanej w 47.78.Z.

**32.91.Z Produkcja mioteł, szczotek i pędzli**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję mioteł i szczotek (włączając szczotki będące elementami składowymi maszyn), sterowanych mechanicznie ręcznych zamiatarek podłóg, mopów i przyborów do odkurzania wykonanych z piór, pędzli malarskich, poduszek i wałków do malowania, wałków gumowych i pozostałych pędzli, szczotek, zmywaków itp.,
- produkcję szczotek do butów i ubrań.

**32.99.Z Produkcja pozostałych wyrobów, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję wyrobów ochronnych, takich jak:
  - ubrania ognioodporne i ochronne,
  - pasy bezpieczeństwa dla monterów i inne pasy do celów zawodowych,
  - urządzenia ratownicze wykonane z korka,
  - kaski ochronne i pozostały sprzęt ochronny do użytku osobistego, z tworzyw sztucznych (np. kaski stosowane przez sportowców),
  - kombinezony przeciwpożarowe,
  - ochronne nakrycia głowy i inny sprzęt ochronny do użytku osobistego, z metalu,
  - zatyczki do uszu i nosa (np. do ochrony podczas pływania i przed hałasem),
  - maski gazowe,
- produkcję piór, długopisów i ołówków, dowolnego rodzaju, nawet mechanicznych,
- produkcję wkładów grafitowych do ołówków,
- produkcję datowników, pieczęci lub numeratorów, ręcznych urządzeń do drukowania lub wyłaczania etykiet, drukarek ręcznych, taśm nasączonych tuszem do maszyn do pisania i poduszek do tuszu,
- produkcję globusów,
- produkcję parasoli, parasoli przeciwsłonecznych, lasek, stołków myśliwskich,
- produkcję guzików, zatrzasków, zatrzasków guzikowych, zamków błyskawicznych,
- produkcję zapalniczek do papierosów,
- produkcję artykułów użytku osobistego: fajek, grzebieni, spinek do włosów, spryskiwaczy i rozpylaczy do perfum, termosów i pozostałych naczyń próżniowych do użytku osobistego lub domowego, peruk, sztucznych bród, sztucznych rzęs,
- produkcję rozmaitych artykułów: świec i podobnych artykułów, sztucznych kwiatów, owoców i liści, akcesoriów do sztuk magicznych i żartów, ręcznych sit i przesiewaczy; manekinów krawieckich itp.,
- produkcję trumien, urn itp.,
- produkcję koszy kwiatowych, bukietów, wieńców,
- działalność związaną z wypychaniem zwierząt.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji knotów, sklasyfikowanej w 13.99.Z,
- produkcji ubrań roboczych i ubiorów służbowych (np. fartuchów laboratoryjnych, kombinezonów roboczych, mundurów), sklasyfikowanej w 14.12.Z,
- produkcji ozdóbek i pamiątek z papieru, sklasyfikowanej w 17.29.Z.

### **Dział 33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ**

Dział ten obejmuje specjalistyczne naprawy maszyn, urządzeń i wyrobów wyprodukowanych przez zakłady przemysłowe, których celem jest przywrócenie sprawności oraz ogólne i rutynowe konserwacje (tzn. serwis), co zapewnia efektywną pracę sprzętu oraz zapobiega awariom i naprawom.

Dział ten obejmuje tylko specjalistyczne naprawy i konserwacje.

Znacząca liczba napraw wykonywana jest przez producentów maszyn, sprzętu i pozostałych wyrobów, i w tym przypadku klasyfikacja danej jednostki zajmującej się łącznie naprawami i produkcją następuje zgodnie z zasadą przeważającej wartości dodanej, powodując często, że te działalności zostają określone łącznie jako produkcja wyrobu.

Ta sama zasada jest stosowana w przypadku łączenia handlu i napraw.

Odbudowa i przebudowa maszyn i sprzętu jest traktowana jako działalność produkcyjna ujęta w innych działach niniejszej Sekcji.

Naprawa i konserwacja wyrobów, które są wykorzystywane zarówno jako środki produkcji jak i wyroby konsumpcyjne, jest zazwyczaj sklasyfikowana jako naprawa i konserwacja artykułów użytku domowego (np. naprawa mebli biurowych i użytku domowego, sklasyfikowana w 95.24.Z).

Dział ten obejmuje także specjalistyczne instalowanie maszyn.

Jednak instalowanie sprzętu, który stanowi integralną część budynku lub podobnych konstrukcji, jak na przykład wykonanie okablowania elektrycznego, instalowanie schodów ruchomych lub systemów klimatyzacyjnych, jest sklasyfikowana w odpowiednich podklasach Sekcji F *Budownictwo*.

Dział ten nie obejmuje:

- czyszczenia maszyn przemysłowych, sklasyfikowanego w 81.22.Z,
- naprawy i konserwacji sprzętu komputerowego i (tele)komunikacyjnego, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 95.1,
- naprawy i konserwacji artykułów użytku domowego, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 95.2.

#### **33.11.Z Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację wyrobów metalowych objętych działem 25.

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę metalowych zbiorników, cystern, pojemników,
- naprawę i konserwację rur i rurociągów,
- naprawy spawalnicze,
- naprawę stalowych bębnow transportowych,
- naprawę i konserwację generatorów pary wodnej i innych rodzajów par,
- naprawę i konserwację pomocniczych urządzeń stosowanych z generatorami pary wodnej:
  - skraplaczy, podgrzewaczy wody, przegrzewaczy, kolektorów i akumulatorów pary,
- naprawę i konserwację reaktorów jądrowych, z wyłączeniem separatorów izotopów,
- naprawę i konserwację części kotłów okrętowych lub energetycznych,
- naprawę płyt kotłów i grzejników centralnego ogrzewania,
- naprawę i konserwację broni palnej i sprzętu zbrojeniowego, włączając naprawę broni sportowej i rekreacyjnej,
- naprawę i konserwację wózków sklepowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- ostrzenia brzeszczotów, ostrzy i pił, sklasyfikowanego w 33.12.Z,
- naprawy systemów centralnego ogrzewania itp., sklasyfikowanej w 43.22.Z,
- usług ślusarskich, takich jak: naprawy mechanicznych urządzeń zamykających, sejfów itp., sklasyfikowanych w 80.20.Z.



### **33.12.Z Naprawa i konserwacja maszyn**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację elementów maszyn i urządzeń przemysłowych, naprawy maszyn rolniczych oraz pozostałych maszyn i urządzeń (np. podnośników widłowych i pozostałych urządzeń transportu bliskiego, obrabiarek, sprzętu chłodniczego, sprzętu budowlanego oraz maszyn górniczych), maszyn i urządzeń objętych działem 28.

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę i konserwację silników innych niż samochodowe,
- naprawę i konserwację pomp, sprężarek i ich wyposażenia,
- naprawę zaworów,
- naprawę elementów przekładni i elementów napędu,
- naprawę i konserwację pieców do procesów przemysłowych,
- naprawę i konserwację urządzeń dźwigowych i chwytaków,
- naprawę i konserwację przemysłowych urządzeń chłodniczych i sprzętu do oczyszczenia powietrza,
- naprawę i konserwację przemysłowych maszyn ogólnego zastosowania,
- naprawę i konserwację ręcznych narzędzi mechanicznych,
- naprawę i konserwację obrabiarek do cięcia i formowania metali oraz akcesoriów do nich,
- naprawę i konserwację pozostałych obrabiarek,
- naprawę i konserwację ciągników rolniczych,
- naprawę i konserwację maszyn rolniczych, maszyn do prac leśnych i maszyn do przygotowywania dłuźcy,
- naprawę i konserwację maszyn metalurgicznych,
- naprawę i konserwację maszyn górniczych, budowlanych, do eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu,
- naprawę i konserwację maszyn dla przetwórstwa żywności i tytoniu oraz produkcji napojów,
- naprawę i konserwację maszyn do produkcji odzieży tekstylnej i ze skór wyprawionych,
- naprawę i konserwację maszyn do produkcji papieru,
- naprawę i konserwację pozostałych maszyn specjalistycznych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 28,
- naprawę i konserwację maszyn do produkcji tworzyw sztucznych i gumy,
- naprawę i konserwację urządzeń do ważenia,
- naprawę i konserwację automatów sprzedających,
- naprawę i konserwację kas rejestrujących,
- naprawę i konserwację urządzeń kopiujących,
- naprawę kalkulatorów,
- naprawę maszyn do pisania.

Podklasa ta nie obejmuje:

- naprawy i konserwacji pieców przemysłowych i pozostałego sprzętu grzewczego, sklasyfikowanych w 43.22.Z,
- instalowania, naprawy i konserwacji wind i schodów ruchomych, sklasyfikowanych w 43.29.Z,
- naprawy komputerów, sklasyfikowanej w 95.11.Z.

### **33.13.Z Naprawa i konserwacja urządzeń elektronicznych i optycznych**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację wyrobów produkowanych w odpowiednich podklasach grup 26.5, 26.6 i 26.7, z wyłączeniem wyrobów traktowanych jako sprzęt gospodarstwa domowego.

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę i konserwację przyrządów pomiarowych, badawczych, nawigacyjnych i kontrolnych, objętych grupą 26.5, takich jak:
  - przyrządy silników samolotowych,
  - przyrządy do pomiaru emisji spalin pojazdów samochodowych,
  - przyrządy meteorologiczne,
  - przyrządy do kontroli i badania właściwości fizycznych, elektrycznych i chemicznych,
  - przyrządy geodezyjne,
  - przyrządy do wykrywania i monitorowania promieniowania,
- naprawę i konserwację aparatury napromieniowującej, elektromedycznej i elektroterapeutycznej objętej podklasą 26.60.Z, takiej jak:
  - aparatura obrazująca za pomocą rezonansu magnetycznego,
  - aparatura medyczna do badań ultradźwiękowych,
  - rozruszniki serca,
  - aparaty słuchowe,
  - elektrokardiografy,
  - elektromedyczna aparatura endoskopowa,
  - aparatura napromieniowująca,
- naprawę przyrządów i sprzętu optycznego, objętych podklasą 26.70.Z (jeżeli są one wykorzystywane przede wszystkim do celów komercyjnych), takich jak:
  - lornetki,
  - mikroskopy (z wyłączeniem mikroskopów elektronowych i protonowych),
  - teleskopy,
  - pryzmaty,
  - soczewki (z wyłączeniem soczewek do zastosowań okulistycznych),
  - sprzęt fotograficzny.

Podklasa ta nie obejmuje:

- naprawy i konserwacji fotokopiarek, sklasyfikowanych w 33.12.Z,
- naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu peryferyjnego, sklasyfikowanych w 95.11.Z,
- naprawy i konserwacji projektorów komputerowych, sklasyfikowanych w 95.11.Z,
- naprawy i konserwacji sprzętu komunikacyjnego, sklasyfikowanych w 95.12.Z,
- naprawy i konserwacji kamer TV i wideo wykorzystywanych do celów komercyjnych, sklasyfikowanych w 95.12.Z,
- naprawy domowych kamer wideo, sklasyfikowanej w 95.21.Z,
- naprawy zegarków i zegarów, sklasyfikowanej w 95.25.Z.

### **33.14.Z Naprawa i konserwacja urządzeń elektrycznych**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację wyrobów objętych działem 27, z wyłączeniem wyrobów objętych grupą 27.5 *Produkcja sprzętu gospodarstwa domowego*.

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę i konserwację transformatorów mocy, rozdzielczych i specjalnych,
- naprawę i konserwację silników elektrycznych, prądnic i zespołów silnikowo-prądnicowych,
- naprawę i konserwację aparatury łącznikowej i tablic rozdzielczych,
- naprawę i konserwację przełączników i regulatorów przemysłowych,
- naprawę i konserwację baterii galwanicznych i akumulatorowych,
- naprawę i konserwację elektrycznego sprzętu oświetleniowego,
- naprawę i konserwację przewodów dla obwodów instalacji elektrycznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu peryferyjnego, sklasyfikowanych w 95.11.Z,
- naprawy i konserwacji sprzętu (tele)komunikacyjnego, sklasyfikowanych w 95.12.Z,
- naprawy i konserwacji elektroniki użytkowej, sklasyfikowanych w 95.21.Z,
- naprawy zegarków i zegarów, sklasyfikowanej w 95.25.Z.

### **33.15.Z Naprawa i konserwacja statków i łodzi**

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę i rutynową konserwację statków i pozostałych konstrukcji pływających,
- naprawę i konserwację łodzi sportowych i wycieczkowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- fabrycznej przebudowy statków, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 30.1,
- naprawy silników do łodzi i statków, sklasyfikowanej w 33.12.Z,
- demontażu statków, sklasyfikowanych w 38.31.Z.

### **33.16.Z Naprawa i konserwacja statków powietrznych i statków kosmicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę i konserwację statków powietrznych, z wyłączeniem odbudowy i przebudowy fabrycznej oraz fabrycznego przeglądu kapitalnego,
- naprawę i konserwację silników statków powietrznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- fabrycznej przebudowy i odbudowy statków powietrznych oraz fabrycznego przeglądu kapitalnego, sklasyfikowanych w 30.30.Z.

### **33.17.Z Naprawa i konserwacja pozostałego sprzętu transportowego**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację pozostałego sprzętu transportowego, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 30, z wyłączeniem motocykli i rowerów.

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę i konserwację lokomotyw i wagonów (z wyłączeniem fabrycznych remontów i przebudowy),
- naprawę pojazdów ciągnionych przez zwierzęta.

Podklasa ta nie obejmuje:

- fabrycznej przebudowy lokomotyw i wagonów, sklasyfikowanej w 30.20.Z,
- naprawy i konserwacji bojowych pojazdów militarnych, sklasyfikowanych w 30.40.Z,
- naprawy i konserwacji wózków sklepowych, sklasyfikowanych w 33.11.Z,
- naprawy i konserwacji silników przeznaczonych dla lokomotyw, sklasyfikowanych w 33.12.Z,
- naprawy i konserwacji motocykli, sklasyfikowanych w 45.40.Z,
- naprawy rowerów, sklasyfikowanej w 95.29.Z.

### **33.19.Z Naprawa i konserwacja pozostałego sprzętu i wyposażenia**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację sprzętu nieujętego w innych grupach tego działu.

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę sieci rybackich, włączając cerowanie,
- naprawę lin, olinowania, żagli i brezentu,
- naprawę worków do przechowywania nawozów i chemikaliów,
- naprawę i odnawianie palet drewnianych, bębnow transportowych lub beczek i podobnych artykułów,
- naprawę automatów do gry we flippera i pozostałych gier uruchamianych monetą,
- renowację organów i pozostałych zabytkowych instrumentów muzycznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- naprawy mebli domowych i biurowych, odnawiania mebli, sklasyfikowanych w 95.24.Z,
- naprawy rowerów, sklasyfikowanej w 95.29.Z,
- naprawy i przeróbek odzieży, sklasyfikowanych w 95.29.Z.

### **33.20.Z Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia**

Podklasa ta obejmuje specjalistyczne instalowanie maszyn.

Jednak instalowanie elementów stanowiących integralną część budynku lub podobnej konstrukcji, takich jak instalowanie schodów ruchomych, zakładanie przewodów instalacji elektrycznej, alarmów przeciwwłamaniowych lub systemów klimatyzacyjnych, traktowana jest jako roboty budowlane.

Podklasa ta obejmuje:

- instalowanie maszyn przemysłowych w zakładzie przemysłowym,
- montaż przemysłowych urządzeń kontrolno-pomiarowych,
- instalowanie innych urządzeń przemysłowych, takich jak:
  - sprzęt (tele)komunikacyjny,
  - komputery dużej mocy (mainframe),
  - urządzenia napromieniowujące i sprzęt elektromedyczny,
- demontowanie dużych maszyn i urządzeń,
- działalność związaną ze specjalistyczną budową młynów,
- montaż konstrukcji maszyn,
- instalowanie wyposażenia kręgielni.

Podklasa ta nie obejmuje:

- instalowania wind, schodów ruchomych, automatycznych drzwi, systemów odkurzania itp., sklasyfikowanej w 43.29.Z,
- instalowania drzwi, klatek schodowych, wyposażenia sklepów, mebli itp., sklasyfikowanej w 43.32.Z,
- instalowania komputerów osobistych, sklasyfikowanego w 62.09.Z.

## **SEKCJA D WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH**

Sekcja ta obejmuje:

- dostarczanie energii elektrycznej, gazu ziemnego, pary wodnej i gorącej wody za pomocą stałej infrastruktury (sieci) zasilającej i rurociągów (rozmiar sieci nie wpływa na zaklasyfikowanie),
- dystrybucję energii elektrycznej, gazu, pary wodnej, gorącej wody itp. na terenach przemysłowych i w budynkach mieszkalnych,
- wytwarzanie, kontrolę oraz rozprowadzanie energii elektrycznej i gazu,
- dostarczanie pary wodnej i powietrza do układów klimatyzacyjnych.

Sekcja nie obejmuje:

- działalności zakładów wodociągowych i kanalizacyjnych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działów 36 i 37,
- transportu gazu rurociągami przesyłowymi, sklasyfikowanego w 49.50.A.

### **35.1 Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną**

Grupa ta obejmuje wytwarzanie energii elektrycznej, przesyłanie jej z miejsca wytworzenia do systemów dystrybucji oraz dystrybucję do odbiorców końcowych.

#### **35.11.Z Wytwarzanie energii elektrycznej**

Podklasa ta obejmuje:

- wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowniach, elektrociepłowniach, elektrowniach atomowych lub hydroelektrowniach, za pomocą turbin gazowych, generatorów wysokoprężnych i ze źródeł odnawialnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wytwarzania energii elektrycznej przez spalanie odpadów, sklasyfikowanego w 38.21.Z.

#### **35.12.Z Przesyłanie energii elektrycznej**

Podklasa ta obejmuje:

- przesyłanie energii elektrycznej sieciami przesyłowymi z miejsca jej wytworzenia do systemu dystrybucji.

#### **35.13.Z Dystrybucja energii elektrycznej**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność systemów dystrybucji (obejmujących linie, słupy, liczniki oraz instalacje elektryczne), przesyłających energię elektryczną z miejsca jej wytworzenia lub z systemu przesyłowego, do odbiorcy końcowego.

#### **35.14.Z Handel energią elektryczną**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż energii elektrycznej użytkownikom,
- działalność pośredników i agentów organizujących sprzedaż energii elektrycznej za pomocą systemów dystrybucji, obsługiwanych przez inne jednostki,
- działalność w zakresie wymiany mocy i zdolności przesyłowej energii elektrycznej.

## **35.2 Wytwarzanie paliw gazowych; dystrybucja i handel paliwami gazowymi w systemie sieciowym**

Grupa ta obejmuje:

- produkcję i dystrybucję gazu ziemnego lub innych paliw gazowych do użytkownika systemem sieciowym,
- działalność pośredników i agentów, którzy organizują sprzedaż gazu za pomocą systemów dystrybucji obsługiwanych przez inne jednostki.

Grupa ta nie obejmuje:

- transportu gazu rurociągami przesyłowymi łączącymi producentów z dystrybutorami gazu lub pomiędzy aglomeracjami, sklasyfikowanego w 49.50.A.

### **35.21.Z Wytwarzanie paliw gazowych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję paliw gazowych o standardowej wartości opałowej poprzez oczyszczanie, mieszanie i w innych procesach, z gazów różnego pochodzenia, włączając gaz ziemny,
- produkcję gazu uzyskanego z destylacji węgla lub jako produkt uboczny pochodzenia rolniczego lub z odpadów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- górnictwa gazu ziemnego, sklasyfikowanego w 06.20.Z,
- działalności koksowni, sklasyfikowanej w 19.10.Z,
- wytwarzania produktów rafinacji ropy naftowej, sklasyfikowanego w 19.20.Z,
- wytwarzania gazów technicznych, sklasyfikowanego w 20.11.Z.

### **35.22.Z Dystrybucja paliw gazowych w systemie sieciowym**

Podklasa ta obejmuje:

- dystrybucję i dostarczanie wszelkiego rodzaju paliw gazowych w systemie sieciowym.

Podklasa ta nie obejmuje:

- transportu gazu rurociągami przesyłowymi, sklasyfikowanego w 49.50.A.

### **35.23.Z Handel paliwami gazowymi w systemie sieciowym**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż detaliczną i hurtową paliw gazowych dostarczanych użytkownikom systemem sieciowym,
- działalność pośredników i agentów organizujących sprzedaż paliw gazowych za pomocą systemów dystrybucji obsługiwanych przez inne jednostki,
- zdolność wymienną towarów i transportu dla paliw gazowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej gazów skroplonych, sklasyfikowanej w 46.71.Z,
- sprzedaży detalicznej gazu w butlach, sklasyfikowanej w 47.78.Z,
- sprzedaży bezpośredniej paliw (oleju opałowego, drewna opałowego), sklasyfikowanej w 47.99.Z.

**35.30.Z Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję, gromadzenie i dystrybucję pary wodnej oraz gorącej wody dla celów grzewczych, energetycznych i innych,
- produkcję oraz dystrybucję schłodzonego powietrza,
- produkcję oraz dystrybucję wody schłodzonej dla celów chłodniczych,
- produkcję lodu dla celów żywnościowych lub nie (np. dla celów chłodniczych).



## **SEKCJA E DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ**

Sekcja ta obejmuje:

- gospodarowanie (włączając gromadzenie, przetwarzanie oraz usuwanie) różnymi formami odpadów, takimi jak stałe i niestałe odpady przemysłowe czy pochodzące z gospodarstw domowych, działalność składowisk odpadów.

Produkt końcowy gospodarowania odpadami i ściekami może być przeznaczony do składowania albo stać się produktem wejściowym dla innego procesu produkcyjnego.

- działalność w zakresie dostawy wody, która często prowadzona jest w połączeniu z działalnością w zakresie oczyszczania ścieków przez tę samą jednostkę, ale może być prowadzona także przez odrębne jednostki.

### **36.00.Z Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody**

Podklasa ta obejmuje pobór, uzdatnianie i dystrybucję wody dla potrzeb domowych i przemysłowych; pobór wody z różnych źródeł, jak również dystrybucję różnymi środkami. Obejmuje również obsługę systemów irygacyjnych, z wyłączeniem wykorzystania ich do celów rolniczych.

Podklasa ta obejmuje:

- pobór wód z rzek, jezior, studni itp.,
- gromadzenie wód deszczowych,
- oczyszczanie wody w celu jej dostawy,
- uzdatnianie wody dla celów przemysłowych i innych,
- odsalanie wody morskiej lub wody gruntowej w celu produkcji wody, gdy traktowane jest jako działalność podstawowa,
- dystrybucję wody za pośrednictwem sieci wodociągowych, cysternami lub innymi środkami transportu,
- obsługę systemów irygacyjnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wykorzystania systemów irygacyjnych do celów rolniczych, sklasyfikowanego w 01.61.Z,
- oczyszczania ścieków w celu likwidacji zanieczyszczeń, sklasyfikowanego w 37.00.Z,
- transportu wody rurociągami przesyłowymi, sklasyfikowanego w 49.50.B.

### **37.00.Z Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków**

Podklasa ta obejmuje:

- obsługę sieci kanalizacyjnych i systemów oczyszczania ścieków,
- gromadzenie i transport ścieków przemysłowych lub pochodzących z gospodarstw domowych od jednego lub wielu użytkowników oraz wody deszczowej za pomocą sieci kanalizacyjnej, kolektorów, zbiorników oraz pozostałych środków transportu (wagonów-cystern itp.),
- opróżnianie i czyszczenie zbiorników gnilnych, dołów ściekowych (kloacznych); utrzymanie toalet chemicznych,
- oczyszczanie ścieków (włączając ścieki przemysłowe, pochodzące z gospodarstw domowych lub basenów kąpielowych itp.) w procesach fizycznych, chemicznych i biologicznych takich jak: odsiewanie, filtrowanie, oczyszczanie mechaniczne na kratkach i sitach, sedymentację itp.,
- utrzymanie, czyszczenie systemów kanalizacyjnych i drenażowych, włączając przetykanie rur.

Podklasa ta nie obejmuje:

- odkażania wód powierzchniowych i wód gruntowych w miejscu ich skażenia, sklasyfikowanego w 39.00.Z,
- czyszczenia i udrażniania instalacji wodno-kanalizacyjnych w budynkach, sklasyfikowanych w 43.22.Z.

### **38.11.Z Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne**

Podklasa ta obejmuje:

- zbieranie stałych odpadów (śmieci), takich jak: odpady pochodzące z gospodarstw domowych lub odpady przemysłowe z pojemników na odpady, kontenerów itp., które mogą zawierać różne materiały nadające się do odzysku,
- zbieranie surowców wtórnych,
- zbieranie odpadów z koszy na śmieci w miejscach publicznych,
- zbieranie odpadów pochodzących z budowy lub rozbiórki,
- zbieranie i usuwanie resztek typu zarośla, krzewy, gruz, tłuczeń,
- zbieranie odpadów z produkcji zakładów tekstylnych,

Podklasa ta nie obejmuje:

- zbierania odpadów niebezpiecznych, sklasyfikowanego w 38.12.Z,
- działalności składowisk w zakresie usuwania odpadów innych niż niebezpieczne, sklasyfikowanej w 38.21.Z,
- sortowania i oddzielania, w różne kategorie różnorodnych surowców, takich jak: papier, tworzywa sztuczne itp., nadających się do ponownego przetworzenia czy odzysku, sklasyfikowanych w 38.32.Z.

**Uwaga:**

*Podklasa ta obejmuje także transport jeżeli jest on integralną częścią zbierania odpadów.*

### **38.12.Z Zbieranie odpadów niebezpiecznych**

Podklasa ta obejmuje zbieranie stałych i niestałych odpadów niebezpiecznych, tj. substancji wybuchowych, utleniających się, łatwopalnych, toksycznych, drażniących, szkodliwych, rakotwórczych, żrących, zakaźnych oraz innych substancji i środków szkodliwych dla zdrowia ludzkiego i środowiska.

Działalność ta może obejmować również identyfikację, przetwarzanie, pakowanie i oznakowanie odpadów dla celów transportowych.

Podklasa ta obejmuje:

- zbieranie odpadów niebezpiecznych, takich jak:
  - zużyte oleje ze statków i warsztatów naprawczych,
  - odpady niebezpieczne dla środowiska,
  - odpady radioaktywne,
  - stare baterie itp.,
- działalność składowisk odpadów niebezpiecznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- odkażania i sprzątanía skażonych budynków, miejsc po eksploatacji górniczej, gleby, wód gruntowych, np. usuwania azbestu, sklasyfikowanych w 39.00.Z.

**Uwaga:**

*Podklasa ta obejmuje także transport jeżeli jest on integralną częścią zbierania odpadów.*

### **38.21.Z Obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne**

Podklasa ta obejmuje obróbkę i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne stałych lub nie:

- działalność składowisk odpadów innych niż niebezpieczne,
- usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne poprzez spalanie lub inne metody, któremu może towarzyszyć produkcja prądu, pary, kompostu, paliw zastępczych, biogazu, popiołu lub innych produktów ubocznych do dalszego zastosowania itp.,
- obróbkę odpadów organicznych w celu ich usunięcia.

Podklasa ta nie obejmuje:

- spalania odpadów niebezpiecznych, sklasyfikowanego w 38.22.Z,
- sortowania i oddzielania, w różne kategorie różnorodnych surowców takich jak: papier, tworzywa sztuczne itp., nadających się do ponownego przetworzenia czy odzysku, sklasyfikowanych w 38.32.Z,
- odkażania, oczyszczania gleb i wód gruntowych, zmniejszania toksyczności surowców, sklasyfikowanych w 39.00.Z.

### **38.22.Z Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych**

Podklasa ta obejmuje przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, włączając substancje wybuchowe, utleniające się, łatwopalne, toksyczne, drażniące, szkodliwe, rakotwórcze, żrące, zakaźne oraz pozostałe substancje i środki szkodliwe dla zdrowia ludzkiego i środowiska, w celu dalszego ich zagospodarowania.

Podklasa ta obejmuje:

- działalność urzędzeń do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,
- działalność związaną z unieszkodliwianiem zarażonych żywych zwierząt lub zwierząt martwych i pozostałych skażonych odpadów
- spalanie odpadów niebezpiecznych,
- unieszkodliwianie zużytych sprzętów, np. lodówek, w celu eliminacji substancji i materiałów szkodliwych,
- przetwarzanie, unieszkodliwianie i składowanie radioaktywnych odpadów jądrowych włączając:
  - przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów o słabej radioaktywności pochodzących ze szpitali itp., których radioaktywność zmniejsza się w czasie transportu,
  - hermetyzację, przygotowanie oraz inną obróbkę odpadów radioaktywnych w celu ich składowania.

Podklasa ta nie obejmuje:

- spalania odpadów innych niż niebezpieczne, sklasyfikowanego w 38.21.Z,
- odkażania, oczyszczania gleby, wód gruntowych, zmniejszania toksyczności surowców, sklasyfikowanych w 39.00.Z.

### **38.31.Z Demontaż wyrobów zużytych**

Podklasa ta obejmuje:

- demontaż wszelkiego rodzaju wyrobów i urzędzeń wycofanych z eksploatacji (samochodów, statków, komputerów, telewizorów i pozostałych wyrobów ) w celu odzyskania surowców.

Podklasa ta nie obejmuje:

- unieszkodliwiania zużytych sprzętów, np. lodówek, w celu eliminacji substancji i materiałów szkodliwych, sklasyfikowanego w 38.22.Z,
- odsprzedaży części nadających się do użytku, wymontowywanych z wycofanych z eksploatacji samochodów, statków, komputerów, telewizorów i innych wyrobów, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji G.

### **38.32.Z Odzysk surowców z materiałów segregowanych**

Podklasa ta obejmuje

- przetwarzanie metalowych i niemetalowych odpadów na surowce wtórne poprzez proces przetworzenia mechanicznego lub chemicznego,
- oddzielanie i sortowanie surowców nadających się do ponownego przetworzenia pochodzących z odpadów innych niż niebezpieczne (tj. śmieci) lub oddzielanie i sortowanie, w różne kategorie różnorodnych surowców takich jak: papier, tworzywa sztuczne, puszki po napojach, metal, nadających się do przetworzenia czy odzysku.

Proces przetworzenia mechanicznego lub chemicznego odpadów przykładowo obejmuje:

- mechaniczne zgniatanie metalowych przedmiotów, takich jak: stare samochody, rowery, niesprawne pralki itp.,
- mechaniczne zmniejszanie dużych elementów stalowych, takich jak wagony kolejowe,
- rozdrabnianie odpadów metalowych, złomowanych samochodów itp.,
- cięcie, prasowanie odpadów w celu zmniejszenia objętości,
- odzyskiwanie metali z odpadów fotograficznych, np. z utrwalaczy, kliszy i papieru fotograficznego,
- odzyskiwanie gumy, np. ze zużytych opon, w celu wytworzenia surowców wtórnych,
- sortowanie i granulowanie tworzyw sztucznych w celu uzyskania surowców wtórnych do produkcji rur, doniczek do kwiatów, palet itp.,
- przetwarzanie (poprzez oczyszczanie, stapianie, rozdrabnianie) na granulaty odpadów z tworzyw sztucznych i gumy,
- zgniatanie, czyszczenie i sortowanie szkła,
- zgniatanie, czyszczenie i sortowanie pozostałych odpadów, takich jak odpady z rozbiórki w celu uzyskania surowców wtórnych,
- przetwarzanie na surowce wtórne zużytych olejów i tłuszczów spożywczych,
- przetwarzanie na surowce wtórne pozostałych odpadów pochodzących z żywności, napojów, wyrobów tytoniowych i innych pozostałości.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przetwarzania odpadów i złomu żelaznego, sklasyfikowanego w 24.10.Z,
- odzyskiwania surowców w procesie spalania odpadów, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 38.2,
- przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne, sklasyfikowanego w 38.21.Z,
- przetwarzania odpadów organicznych, włączając produkcję kompostu, sklasyfikowanego w 38.21.Z,
- odzysku wytworzonej energii w procesie spalania odpadów innych niż niebezpieczne, sklasyfikowanego w 38.21.Z,
- przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów o słabej radioaktywności pochodzących ze szpitali itp., sklasyfikowanego w 38.22.Z,
- przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów toksycznych, skażonych, sklasyfikowanego w 38.22.Z,
- sprzedaży hurtowej surowców nadających się do ponownego przetworzenia, sklasyfikowanej w 46.77.Z,
- produkcji nowego produktu finalnego powstałego z surowców wtórnych (pochodzących lub nie z produkcji własnej), np.: przędzy z szarpanki rozwłóknionej, produkcji pulpy papierowej z makulatury, bieżnikowania opon czy produkcji metalu ze złomu, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach Sekcji C *Przetwórstwo przemysłowe*.

**39.00.Z Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami**

Podklasa ta obejmuje:

- odkażanie gleby i wód gruntowych w miejscu zanieczyszczenia lub poza nim, przy zastosowaniu metod mechanicznych, chemicznych lub biologicznych,
- odkażanie zakładów i terenów przemysłowych, włączając zakłady i tereny elektrowni jądrowych,
- odkażanie i czyszczenie wód powierzchniowych z zanieczyszczeń powstałych w wyniku gromadzenia się substancji szkodliwych lub przez zastosowanie środków chemicznych,
- usuwanie wycieku oleju lub pozostałych zanieczyszczeń na lądzie i na wodzie,
- usuwanie azbestu, farb ołowiowych i pozostałych surowców toksycznych,
- pozostałe specjalistyczne działalności związane z kontrolą zanieczyszczeń.

Podklasa ta nie obejmuje:

- oczyszczania wody w celu jej dostawy, sklasyfikowanego w 36.00.Z,
- przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne, sklasyfikowanych w 38.21.Z,
- przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych, sklasyfikowanych w 38.22.Z,
- zmiatania i polewania ulic itp., sklasyfikowanych w 81.29.Z.

## **SEKCJA F BUDOWNICTWO**

Sekcja ta obejmuje roboty ogólnobudowlane i specjalistyczne w zakresie budownictwa i prac inżynierii lądowej i wodnej, które polegają na budowie (tzn. wznoszeniu obiektu budowlanego w określonym miejscu, odbudowie, rozbudowie i nadbudowie obiektu budowlanego) oraz obejmują prace polegające na przebudowie, remoncie, rozbiórce lub montażu obiektu budowlanego, włączając montaż budowli z elementów prefabrykowanych oraz konstrukcji o charakterze stałym lub tymczasowym.

Roboty ogólnobudowlane obejmują budowę:

- kompletnych budynków mieszkalnych, budynków biurowych, sklepów oraz pozostałych budynków użyteczności publicznej, budynków w gospodarstwach rolnych itp.,
- obiektów inżynierii lądowej i wodnej, takich jak: autostrady, ulice, mosty, tunele, drogi szynowe, płyty lotnisk, porty i inne inwestycje wodne, systemy irygacyjne, systemy kanalizacyjne, infrastruktura przemysłowa, rurociągi i linie elektryczne, obiekty sportowe itp.

Roboty budowlane mogą być prowadzone na rachunek własny lub na podstawie umowy. Część robót, a czasami nawet cała praca może być zlecona podwykonawcom.

Jednostka, która ponosi całkowitą odpowiedzialność za realizację projektu budowlanego oraz podwykonawcy wykonujący roboty budowlane sklasyfikowani są w niniejszej Sekcji.

Sekcja ta obejmuje także remonty budynków i obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

Sekcja ta obejmuje budowę:

- kompletnych budynków (odpowiednie podklasy działu 41),
- kompletnych obiektów inżynierii lądowej i wodnej (odpowiednie podklasy działu 42).

Sekcja ta obejmuje również specjalistyczne roboty budowlane, pod warunkiem, że stanowią część realizacji budowy (odpowiednie podklasy działu 43).

Wynajem sprzętu budowlanego z operatorem jest sklasyfikowany w tej Sekcji, jeśli roboty budowlane wykonywane są przy jego użyciu.

W niniejszej Sekcji mieści się także realizacja projektów budowlanych na własny rachunek obejmujących przedsięwzięcia finansowe, techniczne i rzeczowe w celu przygotowania budowy lub budowy budynków czy obiektów inżynierii lądowej i wodnej do sprzedaży.

Natomiast jednostka, która realizuje projekty budowlane na własny rachunek, nie w celu ich sprzedaży, lecz na cele własne (np. w celu wynajmu powierzchni w budynkach lub prowadzenia działalności produkcyjnej w tym miejscu) będzie klasyfikowana zgodnie z prowadzoną przez siebie działalnością, np. w nieruchomościach, produkcji itp.

### **Dział 41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSZENIEM BUDYNKÓW**

Dział ten obejmuje:

- roboty ogólnobudowlane dotyczące wszystkich rodzajów budynków,
- budowę kompletnych budynków mieszkalnych, budynków biurowych, budynków handlowych oraz innych budynków użyteczności publicznej, budynków gospodarstw rolnych itp.

We wszystkich grupowaniach niniejszego działu zawarte są prace związane ze wznoszeniem, rozbudową, nadbudową, odbudową, przebudową, remontem oraz montażem budynków z elementów prefabrykowanych o charakterze stałym lub tymczasowym.

#### **41.10.Z Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków**

Podklasa ta obejmuje:

- realizację projektów budowlanych obejmujących przedsięwzięcia finansowe, techniczne i rzeczowe w celu przygotowania lub budowy budynków do sprzedaży.

Podklasa ta nie obejmuje:

- robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, sklasyfikowanych w 41.20.Z,
- działalności w zakresie architektury i inżynierii oraz zarządzania projektami budowlanymi, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 71.1.

#### **41.2 Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych**

Grupa ta obejmuje wznoszenie kompletnych budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, na własny rachunek lub na zlecenie.

Część robót budowlanych, a czasami nawet cała praca może być zlecona podwykonawcom. Wyspecjalizowane roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych sklasyfikowane są w odpowiednich podklasach działu 43.

#### **41.20.Z Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych**

Podklasa ta obejmuje:

- wznoszenie wszelkich typów budynków mieszkalnych:
  - jednorodzinnych,
  - wielomieszkaniowych, włączając wieżowce,
- wznoszenie wszelkiego typu budynków niemieszkalnych, takich jak:
  - budynki przemysłowe, np. fabryki, warsztaty, montownie itp.,
  - budynki szpitali, szkół i biurowe,
  - hotele, sklepy, centra handlowe, restauracje,
  - budynki lotnisk,
  - kryte obiekty sportowe,
  - garaże parkingowe, włączając podziemne,
  - budynki magazynowe,
  - budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych,
- montaż i wznoszenie budynków z elementów prefabrykowanych w określonym miejscu,
- przebudowę lub remont istniejących budynków mieszkalnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wznoszenia obiektów przemysłowych, z wyłączeniem budynków, sklasyfikowanego w 42.99.Z,
- działalności w zakresie architektury i inżynierii oraz zarządzania projektami budowlanymi sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 71.1.



## **Dział 42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ**

Dział ten obejmuje roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

We wszystkich grupowaniach niniejszego działu mieszczą się roboty budowlane związane ze wznoszeniem, rozbudową, odbudową, przebudową, remontem, montażem budynków z elementów prefabrykowanych o charakterze stałym lub tymczasowym.

Dział ten obejmuje budowę takich obiektów inżynierii lądowej i wodnej, jak: autostrady, drogi, ulice, mosty, tunele, wiadukty, estakady, drogi szynowe, płyty lotniska, porty oraz obiekty inżynierii wodnej, systemy irygacyjne, systemy kanalizacyjne, sieci wodno-kanalizacyjne, obiekty przemysłowe, rurociągi oraz linie elektroenergetyczne, odkryte obiekty sportowe itp.

Roboty takie mogą być wykonywane na rachunek własny lub na zlecenie.

Część robót lub czasami praktycznie cały zakres robót może być zlecony podwykonawcom.

### **42.11.Z Roboty związane z budową dróg i autostrad**

Podklasa ta obejmuje:

- roboty związane z budową autostrad, ulic, dróg, chodników, ścieżek dla pieszych i rowerzystów,
- roboty nawierzchniowe na autostradach, ulicach, drogach, mostach, wiaduktach lub w tunelach:
  - układanie nawierzchni bitumicznych na drogach,
  - malowanie oznakowania poziomego i pozostałych oznaczeń na drogach itp.,
  - instalowanie barier drogowych, znaków drogowych itp.,
- roboty związane z budową pasów startowych oraz płyt lotniskowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wykonywania instalacji oświetlenia ulic i sygnalizacji świetlnej, sklasyfikowanego w 43.21.Z,
- działalności w zakresie architektury i inżynierii oraz zarządzania projektami budowlanymi sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 71.1.

### **42.12.Z Roboty związane z budową dróg szynowych i kolei podziemnej**

Podklasa ta obejmuje roboty związane z budową:

- dróg szynowych i kolei podziemnej,
- przejść podziemnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wykonywania instalacji oświetlenia ulic i sygnalizacji świetlnej, sklasyfikowanego w 43.21.Z,
- działalności w zakresie architektury i inżynierii oraz zarządzania projektami budowlanymi sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 71.1.

#### **42.13.Z Roboty związane z budową mostów i tuneli**

Podklasa ta obejmuje roboty związane z budową:

- mostów, wiaduktów, estakad drogowych, włączając autostradowe, kładek dla pieszych,
- tuneli.

Podklasa ta nie obejmuje:

- robót związanych z budową przejść podziemnych, sklasyfikowanych w 42.12.Z,
- wykonywania instalacji oświetleniowej i sygnalizacji świetlnej, sklasyfikowanego w 43.21.Z,
- działalności w zakresie architektury i inżynierii oraz zarządzania projektami budowlanymi sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 71.1.

#### **42.21.Z Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych**

Podklasa ta obejmuje roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych oraz związanych z nimi budynków i budowli, które stanowią integralną część tych systemów.

Podklasa ta obejmuje roboty związane z budową:

- rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych,
- magistrali i linii wodociągowych,
- systemów irygacyjnych (kanałów), zbiorników,
- sieci kanalizacyjnych, włączając remonty,
- oczyszczalni ścieków, stacji pomp

oraz

- roboty związane z wierceniem studni i ujęć wodnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zarządzania projektami budowlanymi w zakresie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 71.1.

#### **42.22.Z Roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych**

Podklasa ta obejmuje roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych oraz związanych z nimi budynków i budowli, które stanowią integralną część tych systemów.

Podklasa ta obejmuje roboty związane z budową:

- linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych, przesyłowych i rozdzielczych,
- elektrowni.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zarządzania projektami budowlanymi w zakresie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 71.1.

#### **42.91.Z Roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej**

Podklasa ta obejmuje roboty związane z budową:

- dróg wodnych, portów morskich i rzecznych, przystani, śluz itp.,
- zapór wodnych oraz grobli (wały ochronne, rowy odwadniające)

oraz

- pogłębianie dna dróg wodnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zarządzania projektami budowlanymi w zakresie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 71.1.

#### **42.99.Z Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane**

Podklasa ta obejmuje roboty związane z budową:

- obiektów przemysłowych (z wyłączeniem budynków), takich jak: rafinerie, zakłady chemiczne,
- obiektów sportowych przeznaczonych do uprawiania sportów na świeżym powietrzu oraz
- podziału ziemi w celu jej ulepszenia (np. dla poszerzania dróg, infrastruktury użyteczności publicznej itp.).

Podklasa ta nie obejmuje:

- instalowania przemysłowych maszyn i urządzeń, sklasyfikowanego w 33.20.Z,
- podziału ziemi bez jej ulepszenia, sklasyfikowanego 68.10.Z,
- zarządzania projektami w zakresie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 71.1.

#### **Dział 43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE**

Dział ten obejmuje specjalistyczne roboty budowlane związane z budową budynków oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej, prowadzone przez wykonawców posiadających specjalistyczne umiejętności i specjalny sprzęt.

Prace te obejmują:

- wbijanie pali, budowanie fundamentów, roboty betoniarskie, murarskie, kamieniarskie, montowanie i demontowanie rusztowań, wykonywanie pokryć dachowych itp.

Dział ten obejmuje także montaż konstrukcji stalowych, o ile pojedyncze elementy konstrukcji nie zostały wykonane przez tę samą jednostkę, która zajmuje się ich montażem.

Specjalistyczne roboty budowlane wykonywane są z reguły przez podwykonawców.

Roboty wykończeniowe i wykonywanie instalacji budowlanych mieszczą się również w niniejszym dziale.

Instalacje budowlane obejmują instalacje wszelkich rodzajów, które są niezbędne do funkcjonowania budynku lub budowli zgodnie z jego przeznaczeniem. Roboty instalacyjne mogą być przeprowadzone na terenie budowy lub w warsztatach.

Zalicza się tu wykonywanie:

- instalacji gazowych, wodnych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania i wentylacyjnych, instalowanie anten, wykonywanie instalacji alarmowych i pozostałych instalacji elektrycznych, instalowanie przeciwpożarowego systemu zraszającego, instalowanie dźwigów osobowych i towarowych oraz schodów ruchomych itp.,
- zakładanie izolacji cieplnych, wodnych, dźwiękochłonnych, roboty blacharskie, zakładanie przemysłowych instalacji chłodniczych, systemów oświetleniowych i systemów sygnalizacyjnych dróg, szlaków kolejowych, portów lotniczych i wodnych itp.

Instalacje te obejmują także związane z nimi prace remontowe.

Do pozostałych działalności związanych z wykańczaniem obiektów budowlanych zalicza się m.in.:

- szklenie, tynkowanie, malowanie, układanie ceramicznych, betonowych lub kamiennych płytek podłogowych i ściennych, układanie pokryć dywanowych i parkietów, tapetowanie ścian itp., cyklinowanie podłóg, zakładanie stolarki budowlanej, zewnętrzne mycie budynków itp. Zalicza się tu również związane z tymi robotami prace remontowe.

Wynajem sprzętu z operatorem należy klasyfikować w zakresie niniejszego działu w odpowiednich grupowaniach obejmujących roboty budowlane wykonywane przy jego użyciu.

#### **43.11.Z Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych**

Podklasa ta obejmuje:

- rozbiórkę i burzenie budynków i pozostałych obiektów budowlanych.

#### **43.12.Z Przygotowanie terenu pod budowę**

Podklasa ta obejmuje:

- oczyszczanie terenu budowy,
- roboty ziemne związane z kopaniem rowów i wykopów, wyrównywaniem terenu, usuwaniem kamieni, wyburzaniem metodą wybuchową itp.,
- przygotowywanie terenów dla kopalnictwa odkrywkowego: usuwanie nadkładu oraz inne roboty ziemne na terenach zawierających złoża, z wyłączeniem terenów wydobywania ropy naftowej i gazu,
- odwadnianie terenu budowy,
- drenowanie terenów rolniczych i leśnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wierceń eksploatacyjnych ropy naftowej i gazu ziemnego, sklasyfikowanych w 06.10.Z i 06.20.Z,
- odkażania gleby, sklasyfikowanego w 39.00.Z,
- wiercenia studni i ujęć wodnych, sklasyfikowanego w 42.21.Z,
- wiercenia szybów, sklasyfikowanego w 43.99.Z.

#### **43.13.Z Wykonywanie wykopów i wierceń geologiczno-inżynierskich**

Podklasa ta obejmuje:

- wykopy i wiercenia próbne mające na celu badanie mechaniki gruntu dla celów budowlanych, geofizycznych, geologicznych i podobnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wierceń eksploatacyjnych ropy naftowej i gazu ziemnego, sklasyfikowanych w 06.10.Z i 06.20.Z,
- działalności usługowej wspomagającej górnictwo i wydobywanie, sklasyfikowanej w 09.90.Z,
- wiercenia studni i ujęć wodnych, sklasyfikowanego w 42.21.Z,
- wiercenia szybów, sklasyfikowanego w 43.99.Z,
- prowadzenia pomiarów geofizycznych, geologicznych i sejsmicznych, sklasyfikowanych w 71.12.Z.

#### **43.21.Z Wykonywanie instalacji elektrycznych**

Podklasa ta obejmuje wykonywanie instalacji elektrycznych we wszelkiego rodzaju budynkach i budowlach, takich jak:

- instalacje telekomunikacyjne,
- strukturalne sieci komputerowe i instalacje dla telewizji kablowej, włącznie ze światłowodami,
- instalacje anten satelitarnych,
- instalacje oświetleniowe, włączając oświetlenie ulic, sygnalizację świetlną oraz oświetlenie pasów startowych,
- instalacje alarmowe: przeciwpożarowe, przeciwwłamaniowe itp.,
- instalacje dla elektrycznych urządzeń i sprzętu gospodarstwa domowego, włączając ogrzewanie podłogowe.

Podklasa ta nie obejmuje:

- budowy linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych, przesyłowych i rozdzielczych, sklasyfikowanej w 42.22.Z,
- monitorowania i zdalnego monitorowania elektronicznych systemów ochrony, takich jak: alarmy przeciwwłamaniowe oraz przeciwpożarowe (włącznie z ich instalowaniem i konserwacją), sklasyfikowanego w 80.20.Z.

#### **43.22.Z Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych**

Podklasa ta obejmuje wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych, klimatyzacyjnych.

Podklasa ta obejmuje wykonywanie w budynkach i budowlach:

- instalacji systemów grzewczych (elektrycznych, gazowych i olejowych),
- instalacji pieców, wieży chłodniczej,
- instalacji nieelektrycznych kolektorów słonecznych,
- instalacji wodno-kanalizacyjnych i sanitarnych,
- instalacji wentylacyjnych, klimatyzacyjnych,
- instalacji gazowych,
- instalacji przewodów doprowadzających parę,
- instalacji przeciwpożarowych systemów zraszających,
- instalacji systemów zraszania trawników,
- instalacji przewodów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wykonywania instalacji elektrycznego ogrzewania podłogowego, sklasyfikowanej w 43.21.Z.

#### **43.29.Z Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych**

Podklasa ta obejmuje wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych, z wyłączeniem instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych, grzewczych, klimatyzacyjnych oraz instalowania maszyn przemysłowych w budynkach i budowlach.

Podklasa ta obejmuje instalowanie w budynkach i budowlach:

- dźwigów osobowych i towarowych, schodów ruchomych, włączając naprawy i konserwacje,
- drzwi automatycznych oraz obrotowych,
- instalacji odgromowej,
- podciśnieniowych systemów czyszczących,
- izolacji termicznej, akustycznej i przeciwwstrząsowej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- instalowania maszyn przemysłowych, sklasyfikowanego w 33.20.Z.

#### **43.31.Z Tynkowanie**

Podklasa ta obejmuje:

- wykonywanie w budynkach i budowlach tynków lub sztukaterii wewnętrznych i zewnętrznych, włączając zakładanie siatek i listew podtynkowych.

#### **43.32.Z Zakładanie stolarki budowlanej**

Podklasa ta obejmuje:

- instalowanie drzwi (z wyłączeniem drzwi automatycznych i obrotowych), okien, futryn okiennych i drzwiowych, z drewna i innych materiałów,
- wyposażanie pomieszczeń w meble wbudowane: meble kuchenne, kredensy, szafy wnękowe, meble sklepowe i inne elementy wbudowywane,
- wykańczanie wewnątrz w zakresie sufitów, ruchomych ścianek działowych itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- instalowania drzwi automatycznych i obrotowych, sklasyfikowanego 43.29.Z.

#### **43.33.Z Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian**

Podklasa ta obejmuje:

- układanie ceramicznych, betonowych lub kamiennych płytek podłogowych i ściennych, ceramicznej obudowy pieców,
- układanie parkietów oraz innych drewnianych pokryć podłogowych i ściennych,
- układanie pokryć dywanowych, linoleum, wykładzin gumowych i z tworzyw sztucznych,
- wykładanie ścian i podłóg lastryko, marmurem, granitem lub łupkiem,
- tapetowanie ścian.

#### **43.34.Z Malowanie i szklenie**

Podklasa ta obejmuje:

- wewnętrzne i zewnętrzne malowanie budynków,
- malowanie obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- instalowanie pokryć szklanych, luster itp.,
- szklenie okien.

Podklasa ta nie obejmuje:

- instalowania okien, sklasyfikowanego w 43.32.Z.

### **43.39.Z Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych**

Podklasa ta obejmuje:

- czyszczenie nowych budynków po zakończeniu budowania,
- roboty budowlane wykończeniowe pozostałe, gdzie indziej niesklasyfikowane.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności dekoratorów wnętrz, sklasyfikowanej w 74.10.Z,
- niespecjalistycznego sprzątanía wñetrz budynków i budowli, sklasyfikowanego w 81.21.Z,
- wewnętrznego i zewnętrznego specjalistycznego czyszczenia budynków, sklasyfikowanego w 81.22.Z.

### **43.91.Z Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych**

Podklasa ta obejmuje:

- wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych,
- pokrywanie dachów,
- instalowanie rynien i rur spustowych.

### **43.99.Z Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane**

Podklasa ta obejmuje

- działalność budowlaną wymagającą specjalistycznych umiejętności lub sprzętu:
  - budowa fundamentów, włączając wbijanie pali,
  - zakładanie izolacji przeciwwilgociowych i wodochronnych,
  - osuszanie budynków,
  - wiercenie szybów,
  - montaż elementów stalowych,
  - wyginanie elementów stalowych,
  - montowanie i demontowanie rusztowań i platform roboczych, z wyłączeniem ich wynajmowania,
  - wznoszenie konstrukcji z cegieł i kamienia,
  - wznoszenie kominów i pieców przemysłowych,
  - specjalistyczne roboty budowlane wymagające umiejętności wspinaczkowych i zastosowania specjalnego sprzętu, np. do prac na wysokościach,
- roboty podpowierzchniowe,
- budowę odkrytych basenów kąpielowych,
- czyszczenie zewnętrzných ścian budynku za pomocą pary wodnej, piaskowania i podobnych metod,
- wynajem dźwigów i innego sprzętu budowlanego wraz z obsługą operatorską, które nie są przeznaczone do określonych rodzajów budowli.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu maszyn i urządzeń budowlanych bez operatora, sklasyfikowanego w 77.32.Z.

## **SEKCJA G HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE**

Sekcja ta obejmuje:

- sprzedaż hurtową i detaliczną (tj. sprzedaż niewymagającą przetworzenia) wszystkich rodzajów towarów,
- świadczenie usług związanych ze sprzedażą towarów
- naprawy pojazdów samochodowych i motocykli.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna są końcowymi etapami dystrybucji towarów.

Sprzedaż bez przetworzenia obejmuje czynności podstawowe (lub manipulacyjne) związane z handlem, np. sortowanie, klasyfikowanie, składanie wyrobów, mieszanie (łączenie) wyrobów (np. wina lub piasku), butelkowanie (poprzedzone lub nie myciem butelek), pakowanie, dzielenie na mniejsze partie i przepakowywanie towarów w celu dystrybucji w mniejszych partiach, przechowywanie (nawet mrożonych lub chłodzonych) wyrobów, czyszczenie i suszenie produktów rolnych, przycinanie płyt pilśniowych z włókien drzewnych lub arkuszy metalowych, traktowane jako działalność drugorzędna.

Dział 45 *Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych* obejmuje wszystkie rodzaje działalności związane ze sprzedażą i naprawą pojazdów samochodowych i motocykli.

Dział 46 *Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami* obejmuje odsprzedaż (sprzedaż bez przetworzenia) nowych i używanych towarów sprzedawcom detalicznym, użytkownikom przemysłowym, handlowym, profesjonalnym, korporacjom, instytucjom lub innym hurtownikom; agentom i pośrednikom prowadzącym działalność handlową, polegającą na zakupie i następnie odsprzedaży, przy czym mogą to być osoby lub jednostki prowadzące działalność, np.: hurtownicy, pośrednicy, maklerzy, dystrybutorzy towarów przemysłowych, eksporterzy, importerzy, spółdzielnie handlowe oraz oddziały i biura sprzedaży (z wyłączeniem sklepów detalicznych) utrzymywane przez jednostki produkcyjne lub wydobywcze, w celu sprzedaży ich towarów, ale nieumiejscowione na terenach ich zakładów lub kopalni.

Dział ten obejmuje także działalność maklerów, sprzedawców komisowych i agentów, akwizytorów oraz organizacje spółdzielcze i inne organizacje handlowe zaangażowane w handel produktami gospodarki rolnej.

Obejmuje również wykonywanie czynności związanych zwykle z handlem hurtowym, takich jak: montowanie, sortowanie i klasyfikowanie towarów w dużych ilościach, magazynowanie buforowe, przepakowywanie i butelkowanie, redystrybucję w mniejsze partie, np. wyrobów farmaceutycznych; przechowywanie, chłodzenie, dostarczanie i instalowanie towarów na własny rachunek, promowanie sprzedaży i projektowanie etykiet.

Większość hurtowników jest prawnymi właścicielami sprzedawanych towarów, ale niektórzy działają jako agenci komisowi lub prowadzą sprzedaż na zlecenie.

Dział 47 *Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* obejmuje odsprzedaż (sprzedaż bez przetworzenia) nowych i używanych artykułów użytku osobistego i artykułów gospodarstwa domowego prowadzoną przez sklepy, domy towarowe, domy sprzedaży wysyłkowej, na straganach, przez domokrażców i akwizytorów, spółdzielnie konsumenckie, domy aukcyjne itp.

Rozróżnienie pomiędzy działem 46 a działem 47 określone jest przez rodzaj dominującego klienta.



## **Dział 45 HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH**

Dział ten obejmuje:

- sprzedaż hurtową i detaliczną pojazdów samochodowych, nowych i używanych,
- naprawy i konserwację pojazdów samochodowych, włączając motocykle,
- sprzedaż hurtową i detaliczną części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, włączając motocykle,
- działalność agentów komisowych zaangażowanych w sprzedaż hurtową i detaliczną pojazdów samochodowych,
- hurtową sprzedaż aukcyjną pojazdów samochodowych, włączając motocykle,
- hurtową sprzedaż pojazdów samochodowych za pośrednictwem Internetu,
- mycie, polerowanie pojazdów samochodowych włączając motocykle itp.

Dział ten nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej paliwa silnikowego, produktów smarowych i chłodniczych, sklasyfikowanej w 47.30.Z.

### **45.11.Z Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż hurtową i detaliczną pojazdów samochodowych, nowych i używanych:
  - samochodów osobowych, włączając wyspecjalizowane samochody takie jak: ambulanse i mikrobusy itp. (<= 3,5 t.),
- sprzedaż hurtową i detaliczną samochodów terenowych (<= 3,5 t.).

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej i detalicznej części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 45.3.

### **45.19.Z Sprzedaż hurtowa i detaliczna pozostałych pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż hurtową i detaliczną pojazdów samochodowych, nowych i używanych:
  - samochodów ciężarowych, przyczep i naczep,
  - samochodów kempingowych, przyczep turystycznych i pozostałych pojazdów turystycznych,
- sprzedaż hurtową i detaliczną samochodów terenowych (> 3,5 t).

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej i detalicznej części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 45.3.

**45.20.Z Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli**

Podklasa ta obejmuje:

- naprawy, konserwację i przebudowę pojazdów samochodowych (z wyłączeniem motocykli), takie jak:
  - naprawy mechaniczne,
  - naprawy elektryczne,
  - naprawy elektronicznych systemów wtryskowych,
  - przeglądy,
  - naprawy nadwozia,
  - naprawy części,
  - mycie, polerowanie itp.,
  - lakierowanie i malowanie,
  - naprawy szyb i okien,
  - naprawy siedzeń samochodowych,
- naprawy opon i dętek, zakładanie lub wymiana,
- wykonywanie zabiegów antykorozyjnych w pojazdach samochodowych, z wyłączeniem motocykli,
- instalowanie części i akcesoriów w pojazdach samochodowych (niebędące częścią procesu produkcji), z wyłączeniem motocykli.

Podklasa ta nie obejmuje:

- bieżnikowania i regeneracji opon, sklasyfikowanego w 22.11.Z,
- konserwacji i naprawy motocykli, sklasyfikowanych w 45.40.Z,
- wykonywania badań silników, pojazdów samochodowych itp., sklasyfikowanego w 71.20.B.

**45.31.Z Sprzedaż hurtowa części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli**

**45.32.Z Sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli**

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw, sklasyfikowanej w 47.30.Z.

**45.40.Z Sprzedaż hurtowa i detaliczna motocykli, ich naprawa i konserwacja oraz sprzedaż hurtowa i detaliczna części i akcesoriów do nich**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż hurtową i detaliczną motocykli, włączając motorowery,
- sprzedaż hurtową i detaliczną części i akcesoriów do motocykli, włączając sprzedaż komisową i wysyłkową,
- naprawę i konserwację motocykli.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu motocykli, sklasyfikowanego w 77.39.Z.

## **Dział 46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI**

Dział ten obejmuje handel hurtowy towarami krajowym oraz towarami pochodzącymi z importu i eksportu, prowadzony na rachunek własny lub na zlecenie.

Dział ten obejmuje:

- odsprzedaż (sprzedaż bez przetwarzania) nowych i używanych towarów sprzedawcom detalicznym, przedsiębiorstwom, firmom i instytucjom; innym hurtownikom, agentom i pośrednikom prowadzącym działalność handlową, polegającą na zakupie i następnie odsprzedaży. Mogą to być osoby lub jednostki prowadzące działalność, np.: hurtownicy, pośrednicy, maklerzy, dystrybutorzy towarów przemysłowych, eksporterzy, importerzy, spółdzielnie handlowe oraz oddziały i biura sprzedaży (z wyłączeniem sklepów detalicznych) utrzymywane przez jednostki produkcyjne lub wydobywcze, w celu sprzedaży ich towarów, ale nieumiejscowione na terenach ich zakładów lub kopalni,
- działalność maklerów, sprzedawców komisowych i agentów, monterów, organizacji kupieckich i spółdzielczych zajmujących się handlem produktami gospodarki rolnej,
- wykonywanie czynności związanych zwykle z handlem hurtowym, takich jak: montowanie, sortowanie i klasyfikowanie towarów w dużych ilościach, magazynowanie buforowe, przepakowywanie i butelkowanie, redystrybucję w mniejsze partie, przechowywanie, chłodzenie, dostarczanie i instalowanie towarów na własny rachunek, promowanie sprzedaży i projektowanie etykiet.

Dział ten nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej pojazdów samochodowych, przyczep kempingowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grup 45.1 i 45.4,
- sprzedaży hurtowej akcesoriów samochodowych oraz do motocykli, sklasyfikowanej w 45.31.Z, 45.40.Z,
- wynajmu i dzierżawy, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 77,
- pakowania towarów stałych i butelkowania towarów płynnych (włącznie z mieszaniem i filtrowaniem dla stron trzecich), sklasyfikowanego w 82.92.Z.

### **46.1 Sprzedaż hurtowa realizowana na zlecenie**

Grupa ta obejmuje:

- działalność agentów komisowych, maklerów i innych sprzedawców hurtowych, którzy działają na rachunek innych jednostek,
- działalność polegającą na organizowaniu wspólnych spotkań sprzedawców i nabywców lub realizowaniu transakcji handlowych w imieniu innych zleceńodawców, także za pośrednictwem Internetu,
- działalność w zakresie handlu hurtowego realizowana przez domy aukcyjne oraz Internet.

### **46.11.Z Działalność agentów zajmujących się sprzedażą płodów rolnych, żywych zwierząt, surowców dla przemysłu tekstylnego i półproduktów**

Podklasa ta nie obejmuje:

- handlu hurtowego na własny rachunek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 46.2 – 46.9,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez agentów komisowych poza siecią sklepową, sklasyfikowanej w 47.99.Z.

**46.12.Z Działalność agentów zajmujących się sprzedażą paliw, rud, metali i chemikaliów przemysłowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność agentów zajmujących się sprzedażą paliw, rud, metali i chemikaliów przemysłowych, włączając nawozy sztuczne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- handlu hurtowego na własny rachunek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 46.2 – 46.9,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez agentów komisowych poza siecią sklepową, sklasyfikowanej w 47.99.Z.

**46.13.Z Działalność agentów zajmujących się sprzedażą drewna i materiałów budowlanych**

Podklasa ta nie obejmuje:

- handlu hurtowego na własny rachunek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 46.2 – 46.9,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez agentów komisowych poza siecią sklepową, sklasyfikowanej w 47.99.Z.

**46.14.Z Działalność agentów zajmujących się sprzedażą maszyn, urządzeń przemysłowych, statków i samolotów**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność agentów zajmujących się sprzedażą maszyn, włączając maszyny biurowe i komputery, wyposażenia przemysłowego oraz sprzedażą statków i samolotów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności agentów komisowych zajmujących się sprzedażą pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 45.1,
- sprzedaży aukcyjnej pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 45.1,
- handlu hurtowego na własny rachunek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 46.2-46.9,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez agentów komisowych poza siecią sklepową, sklasyfikowanej w 47.99.Z.

**46.15.Z Działalność agentów zajmujących się sprzedażą mebli, artykułów gospodarstwa domowego i drobnych wyrobów metalowych**

Podklasa ta nie obejmuje:

- handlu hurtowego na własny rachunek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 46.2 – 46.9,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez agentów komisowych poza siecią sklepową, sklasyfikowanej w 47.99.Z.

**46.16.Z Działalność agentów zajmujących się sprzedażą wyrobów tekstylnych, odzieży, wyrobów futrzarskich, obuwia i artykułów skórzanych**

Podklasa ta nie obejmuje:

- handlu hurtowego na własny rachunek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 46.2 – 46.9,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez agentów komisowych poza siecią sklepową, sklasyfikowanej w 47.99.Z.

**46.17.Z Działalność agentów zajmujących się sprzedażą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych**

Podklasa ta nie obejmuje:

- handlu hurtowego na własny rachunek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 46.2 – 46.9,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez agentów komisowych poza siecią sklepową, sklasyfikowanej w 47.99.Z.

**46.18.Z Działalność agentów specjalizujących się w sprzedaży pozostałych określonych towarów**

Podklasa ta nie obejmuje:

- handlu hurtowego na własny rachunek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 46.2 – 46.9,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez agentów komisowych poza siecią sklepową, sklasyfikowanej w 47.99.Z,
- działalności agentów ubezpieczeniowych, sklasyfikowanej w 66.22.Z,
- działalności agentów w handlu nieruchomościami, sklasyfikowanej w 68.31.Z.

**46.19.Z Działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju**

Podklasa ta nie obejmuje:

- handlu hurtowego na własny rachunek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 46.2 – 46.9,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez agentów komisowych poza siecią sklepową, sklasyfikowanej w 47.99.Z.

**46.21.Z Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- zboża i nasion,
- owoców oleistych,
- nieprzetworzonego tytoniu,
- pasz dla zwierząt oraz surowych produktów rolniczych, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej włókien tekstylnych, sklasyfikowanej w 46.76.Z.

**46.22.Z Sprzedaż hurtowa kwiatów i roślin**

Podklasa ta obejmuje także sprzedaż hurtową cebulek kwiatów i roślin.

**46.23.Z Sprzedaż hurtowa żywych zwierząt**

**46.24.Z Sprzedaż hurtowa skór**

**46.31.Z Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- świeżych owoców i warzyw,
- zakonserwowanych owoców i warzyw.

**46.32.Z Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów z mięsa**

**46.33.Z Sprzedaż hurtowa mleka, wyrobów mleczarskich, jaj, olejów i tłuszczów jadalnych**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- mleka i wyrobów mleczarskich,
- jaj i wyrobów z jaj,
- jadalnych olejów i tłuszczów pochodzenia zwierzęcego i roślinnego.

**46.34.A Sprzedaż hurtowa napojów alkoholowych**

Podklasa ta obejmuje także zakup win luzem i ich butelkowanie, bez przetworzenia.

Podklasa ta nie obejmuje:

- mieszania wina lub alkoholu destylowanego, sklasyfikowanego w 11.01.Z, 11.02.Z.

**46.34.B Sprzedaż hurtowa napojów bezalkoholowych**

**46.35.Z Sprzedaż hurtowa wyrobów tytoniowych**

**46.36.Z Sprzedaż hurtowa cukru, czekolady, wyrobów cukierniczych i piekarskich**

**46.37.Z Sprzedaż hurtowa herbaty, kawy, kakao i przypraw**

**46.38.Z Sprzedaż hurtowa pozostałej żywności, włączając ryby, skorupiaki i mięczaki**

Podklasa ta obejmuje także sprzedaż hurtową karmy dla zwierząt domowych.

**46.39.Z Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych**

**46.41.Z Sprzedaż hurtowa wyrobów tekstylnych**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- przędzy,
- tkanin,
- firanek, zasłon, pościeli oraz różnorodnych artykułów użytku domowego z materiałów tekstylnych,
- pasmanterii, igieł, nici do szycia itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej włókien tekstylnych, sklasyfikowanej w 46.76.Z.

**46.42.Z Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- odzieży, włączając odzież ochronną i roboczą oraz ubrania sportowe,
- wyrobów pończosznicych,
- dodatków odzieżowych takich jak rękawiczki, krawaty i szelki,
- obuwia,
- artykułów futrzarskich,
- parasoli.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej biżuterii, sklasyfikowanej w 46.48.Z,
- sprzedaży hurtowej wyrobów skórzanych, sklasyfikowanej w 46.49.Z,
- sprzedaży hurtowej specjalistycznego obuwia sportowego takiego jak buty narciarskie, sklasyfikowanej w 46.49.Z.

#### **46.43.Z Sprzedaż hurtowa elektrycznych artykułów użytku domowego**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- elektrycznych urządzeń użytku domowego,
- sprzętu radiowo-telewizyjnego,
- artykułów fotograficznych i optycznych,
- elektrycznych urządzeń grzewczych,
- nagranych taśm audio i wideo, płyt CD i DVD.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej czystych taśm audio i wideo, płyt CD i DVD, sklasyfikowanej w 46.52.Z,
- sprzedaży hurtowej maszyn do szycia, sklasyfikowanej w 46.64.Z.

#### **46.44.Z Sprzedaż hurtowa wyrobów porcelanowych, ceramicznych i szklanych oraz środków czyszczących**

#### **46.45.Z Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków**

Podklasa ta obejmuje także sprzedaż hurtową mydeł.

#### **46.46.Z Sprzedaż hurtowa wyrobów farmaceutycznych i medycznych**

Podklasa ta obejmuje także sprzedaż hurtową wyrobów ortopedycznych.

#### **46.47.Z Sprzedaż hurtowa mebli, dywanów i sprzętu oświetleniowego**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- mebli domowych,
- dywanów i chodników,
- sprzętu oświetleniowego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej mebli biurowych, sklasyfikowanej w 46.65.Z.

#### **46.48.Z Sprzedaż hurtowa zegarków, zegarów i biżuterii**

#### **46.49.Z Sprzedaż hurtowa pozostałych artykułów użytku domowego**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- wyrobów z drewna, wikliny i korka itp.,
- rowerów, ich części i akcesoriów,
- artykułów piśmiennych, książek, czasopism i gazet,
- artykułów skórzanych i akcesoriów podróżnych,
- instrumentów muzycznych,
- gier i zabawek,
- artykułów sportowych, włączając specjalistyczne obuwie sportowe, takie jak buty narciarskie.

#### **46.51.Z Sprzedaż hurtowa komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania**

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej części elektronicznych, sklasyfikowanej w 46.52.Z,
- sprzedaży hurtowej maszyn i urządzeń biurowych (z wyłączeniem komputerów i urządzeń peryferyjnych), sklasyfikowanej w 46.66.Z.

**46.52.Z Sprzedaż hurtowa sprzętu elektronicznego i telekomunikacyjnego oraz części do niego**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- elektronicznych zaworów i lamp,
- urządzeń półprzewodnikowych,
- układów scalonych i obwodów zintegrowanych,
- obwodów drukowanych,
- czystych taśm audio i wideo, dyskietek, dysków magnetycznych i optycznych (CD, DVD),
- wyposażenia telefonicznego i komunikacyjnego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej nagranych taśm audio i wideo oraz płyt CD i DVD, sklasyfikowanej w 46.43.Z,
- sprzedaży hurtowej komputerów i urządzeń peryferyjnych, sklasyfikowanej w 46.51.Z.

**46.61.Z Sprzedaż hurtowa maszyn i urządzeń rolniczych oraz dodatkowego wyposażenia**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż hurtową maszyn i urządzeń rolniczych, takich jak:
  - pługi, roztrzásacze nawozu, siewniki,
  - kombajny,
  - młockarnie,
  - dojarki,
  - maszyny wykorzystywane przy hodowli drobiu, maszyny pszczelarskie,
  - ciągniki stosowane w rolnictwie i leśnictwie,
- sprzedaż hurtową kosiarek do trawy, niezależnie od rodzaju napędu.

**46.62.Z Sprzedaż hurtowa obrabiarek**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- obrabiarek dowolnego typu i do dowolnego rodzaju materiału,
- obrabiarek automatycznie sterowanych komputerem.

**46.63.Z Sprzedaż hurtowa maszyn wykorzystywanych w górnictwie, budownictwie oraz inżynierii lądowej i wodnej**

**46.64.Z Sprzedaż hurtowa maszyn dla przemysłu tekstylnego oraz maszyn do szycia i maszyn dziewiarskich**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż hurtową automatycznie sterowanych komputerem maszyn dla przemysłu tekstylnego, maszyn do szycia i dziewiarskich.

**46.65.Z Sprzedaż hurtowa mebli biurowych**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż hurtową wyrobów sklasyfikowanych w 31.01.Z.



#### **46.66.Z Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń biurowych**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż hurtową maszyn i urządzeń biurowych, z wyłączeniem komputerów i urządzeń peryferyjnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej komputerów i urządzeń peryferyjnych, sklasyfikowanej w 46.51.Z,
- sprzedaży hurtowej elektronicznych części oraz sprzętu telefonicznego i komunikacyjnego, sklasyfikowanej w 46.52.Z.

#### **46.69.Z Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową:

- sprzętu transportowego, z wyłączeniem pojazdów samochodowych i rowerów,
- robotów do linii produkcyjnych,
- przewodów i przełączników oraz pozostałego sprzętu do użytku przemysłowego,
- pozostałych urządzeń elektrycznych, takich jak: silniki elektryczne, transformatory,
- pozostałych maszyn i urządzeń dla przemysłu (z wyłączeniem górnictwa, budownictwa, inżynierii lądowej i wodnej i przemysłu tekstylnego), handlu i nawigacji oraz innych usług, gdzie indziej niesklasyfikowaną,
- przyrządów i urządzeń pomiarowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej pojazdów samochodowych, naczep, przyczep, włączając przyczepy kempingowe, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 45.1,
- sprzedaży hurtowej części do pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w 45.31.Z,
- sprzedaży hurtowej motocykli, sklasyfikowanej w 45.40.Z,
- sprzedaży hurtowej rowerów, sklasyfikowanej w 46.49.Z.

#### **46.71.Z Sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych**

Podklasa ta obejmuje wyspecjalizowaną sprzedaż hurtową paliw, smarów, olejów, takich jak:

- węgiel drzewny, węgiel, koks, drewno opałowe, ciężka benzyna,
- ropa naftowa, olej surowy, olej napędowy, benzyna, paliwo olejowe, olej opałowy, nafta,
- gaz ziemny skroplony, butan, propan, mieszanki propan-butan,
- oleje smarowe i smary, produkty rafinacji ropy naftowej.

#### **46.72.Z Sprzedaż hurtowa metali i rud metali**

Podklasa ta obejmuje wyspecjalizowaną sprzedaż hurtową:

- rud metali żelaznych i nieżelaznych,
- metali żelaznych i nieżelaznych w postaci nieprzetworzonej,
- metalowych półwyrobów żelaznych i nieżelaznych, gdzie indziej niesklasyfikowaną,
- złota i pozostałych metali szlachetnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej odpadów i złomu, sklasyfikowanej w 46.77.Z.

#### **46.73.Z Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego**

Podklasa ta obejmuje wyspecjalizowaną sprzedaż hurtową:

- drewna nieobrobionego,
- wyrobów z drewna wstępnie obrobionego,
- farb, werniksów i pokostów,
- materiałów budowlanych, np.: piasku, żwiru,
- tapet i pokryć podłogowych,
- okien i drzwi,
- szkła płaskiego,
- sprzętu sanitarnego: wanien, umywalek, sedesów i pozostałych wyrobów sanitarnych z porcelany,
- budynków prefabrykowanych.

#### **46.74.Z Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego**

Podklasa ta obejmuje wyspecjalizowaną sprzedaż hurtową:

- drobnych wyrobów metalowych i zamków,
- łączników i armatury,
- grzejników gorącej wody,
- instalacyjnego sprzętu sanitarnego: rur, złączek, uszczelek, zaworów, trójników, rur gumowych itp.,
- narzędzi: młotków, pił, wkrętaaków i pozostałych narzędzi ręcznych.

#### **46.75.Z Sprzedaż hurtowa wyrobów chemicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- wyspecjalizowaną sprzedaż hurtową chemikaliów przemysłowych:
  - aniliny, farby drukarskiej, olejków eterycznych, gazów przemysłowych, klejów chemicznych, substancji barwiących, żywic syntetycznych, metanolu, parafiny, środków zapachowych i aromatów, sody, soli przemysłowej, kwasów i siarki, pochodnych skrobi itp.,
- wyspecjalizowaną sprzedaż hurtową nawozów mineralnych, środków ochrony roślin i pozostałych środków agrochemicznych.

#### **46.76.Z Sprzedaż hurtowa pozostałych półproduktów**

Podklasa ta obejmuje wyspecjalizowaną sprzedaż hurtową:

- tworzyw sztucznych w formach podstawowych,
- gumy,
- włókien tekstylnych itp.,
- papieru w belkach,
- kamieni szlachetnych i półszlachetnych oraz pereł.

#### **46.77.Z Sprzedaż hurtowa odpadów i złomu**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż hurtową metalowych i niemetalowych odpadów i złomu oraz materiałów przeznaczonych do recyklingu, włącznie ze zbieraniem, sortowaniem, wymontowywaniem części nadających się do wielokrotnego użycia, ze zużytych wyrobów takich jak samochody; pakowanie, przepakowywanie, magazynowanie i dostarczanie, ale bez procesu dalszego przekształcenia,
- odsprzedaż części nadających się do użytku, wymontowywanych z wycofanych z eksploatacji samochodów, statków, komputerów, telewizorów i innych wyrobów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zbierania odpadów z gospodarstw domowych i pochodzenia przemysłowego, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 38.1,
- obróbki odpadów, niezdatnych do wykorzystania w przemysłowym procesie produkcji, lecz przeznaczonych do usunięcia, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 38.2,
- przetwarzania odpadów i złomu oraz pozostałych materiałów na surowce wtórne, gdzie wymaganym sposobem przetwarzania odpadów jest ich przekształcenie mechaniczne lub chemiczne (wyprodukowane surowce wtórne nadają się do bezpośredniego użytku w przemysłowym procesie produkcji i nie są nowym produktem finalnym), sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 38.3,
- demontażu wszelkiego rodzaju wyrobów i urządzeń wycofanych z eksploatacji (samochodów, statków, komputerów, telewizorów i pozostałych wyrobów) w celu odzyskania surowców, sklasyfikowanego w 38.31.Z,
- złomowania statków, sklasyfikowanego w 38.31.Z,
- zgniatania samochodów w procesie mechanicznym, sklasyfikowanego w 38.32.Z,
- sprzedaży detalicznej artykułów używanych, sklasyfikowanej w 47.79.Z.

#### **46.90.Z Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż hurtową różnych wyrobów bez określonej specjalizacji.

## **Dział 47 HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI**

Handel detaliczny najpierw sklasyfikowany jest według miejsca sprzedaży (sprzedaż w sklepie: odpowiednie podklasy grup 47.1 do 47.7; sprzedaż poza siecią sklepową: odpowiednie podklasy grup 47.8 i 47.9).

Handel detaliczny prowadzony w sklepach został podzielony na sprzedaż detaliczną artykułów nowych w sklepach niewyspecjalizowanych (odpowiednie podklasy grupy 47.1) i wyspecjalizowanych (odpowiednie podklasy grup 47.2 do 47.7) i oraz sprzedaż detaliczną artykułów używanych w sklepach wyspecjalizowanych (podklasa 47.79.Z).

W ramach sprzedaży detalicznej prowadzonej w sklepach wyspecjalizowanych dokonano podziału według rodzaju sprzedawanych towarów.

Sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową została podzielona według miejsca sprzedaży, np.: sprzedaż prowadzona na straganach i targowiskach (odpowiednie podklasy grupy 47.8) oraz pozostała sprzedaż detaliczna, np. sprzedaż korespondencyjna, handel obwoźny, automaty sprzedające itp. (odpowiednie podklasy grupy 47.9).

Handel detaliczny obejmuje sprzedaż towarów zwanych towarami konsumpcyjnymi lub detalicznymi.

Natomiast sprzedaż dóbr, takich jak: ziarna zbóż, rudy, maszyny przemysłowe itp. jest wyłączona z tego działu.

Dział ten obejmuje:

- odsprzedaż (sprzedaż bez przetwarzania) nowych i używanych artykułów użytku osobistego i artykułów gospodarstwa domowego prowadzoną przez sklepy, domy towarowe, domy sprzedaży wysyłkowej, na straganach, przez domokrążców i akwizytorów, spółdzielnie konsumenckie, domy aukcyjne, Internet itp.,
- jednostki zaangażowane głównie w sprzedaż na rzecz ludności, takich towarów jak: komputery, materiały piśmienne, farba lub tarcica, pomimo, że towary te przeznaczone są nie tylko do użytku osobistego lub dla potrzeb gospodarstw domowych,
- wykonywanie czynności związanych zwykle z handlem, ale nie zmieniających podstawowego charakteru towaru, np.: sortowanie, rozdzielanie, mieszanie i pakowanie,
- sprzedaż detaliczną prowadzoną przez agentów komisowych.

Dział ten nie obejmuje:

- sprzedaży produktów rolnych przez rolników, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 01,
- produkcji wyrobów i ich sprzedaży, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działów 10-32,
- sprzedaży pojazdów samochodowych, motocykli i ich części, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 45,
- handlu ziarnami zbóż, rudami, ropą naftową, chemikaliami przemysłowymi, stalą i żeliwem oraz maszynami i urządzeniami przemysłowymi, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 46,
- sprzedaży żywności i napojów do konsumpcji na miejscu i sprzedaży żywności na wynos, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 56,
- wynajmu i wypożyczania dla ludności artykułów przeznaczonych do użytku osobistego i artykułów gospodarstwa domowego, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 77.2.

**47.11.Z Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną różnego rodzaju towarów, wśród których przeważa żywność, napoje i wyroby tytoniowe.

Poza sprzedażą ww. artykułów jako głównej działalności handlowej, prowadzi się także sprzedaż innych towarów, takich jak: odzież, meble, urządzenia gospodarstwa domowego, artykuły metalowe, kosmetyki itp.

**47.19.Z Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż detaliczną różnego rodzaju towarów, wśród których żywność, napoje i wyroby tytoniowe nie zajmują dominującej pozycji,
- działalność domów towarowych prowadzących sprzedaż towarów, takich jak: odzież, meble, urządzenia gospodarstwa domowego, artykuły metalowe, kosmetyki, biżuteria, zabawki, artykuły sportowe itp.

**47.21.Z Sprzedaż detaliczna owoców i warzyw prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- świeżych owoców i warzyw,
- przygotowanych lub zakonserwowanych owoców i warzyw.

**47.22.Z Sprzedaż detaliczna mięsa i wyrobów z mięsa prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną mięsa i wyrobów z mięsa, włączając drób.

**47.23.Z Sprzedaż detaliczna ryb, skorupiaków i mięczaków prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną ryb i innych owoców morza oraz otrzymywanych z nich wyrobów.

**47.24.Z Sprzedaż detaliczna pieczywa, ciast, wyrobów ciastkarskich i cukierniczych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

**47.25.Z Sprzedaż detaliczna napojów alkoholowych i bezalkoholowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych i bezalkoholowych bez ich konsumpcji na miejscu.

**47.26.Z Sprzedaż detaliczna wyrobów tytoniowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

**47.29.Z Sprzedaż detaliczna pozostałej żywności prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- wyrobów mleczarskich i jaj,
- pozostałych artykułów żywnościowych, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

**47.30.Z Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- paliwa do pojazdów silnikowych,
- smarów i płynów chłodzących dla pojazdów silnikowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej paliw, sklasyfikowanej w 46.71.Z,
- sprzedaży detalicznej skroplonego gazu ziemnego do gotowania albo ogrzewania, sklasyfikowanej w 47.78.Z.

**47.41.Z Sprzedaż detaliczna komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- komputerów,
- urządzeń peryferyjnych,
- konsoli do gier wideo,
- oprogramowania standardowego, włącznie z grami wideo.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej czystych taśm i dyskietek, sklasyfikowanej w 47.63.Z.

**47.42.Z Sprzedaż detaliczna sprzętu telekomunikacyjnego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

**47.43.Z Sprzedaż detaliczna sprzętu audiowizualnego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- sprzętu radiowo-telewizyjnego,
- sprzętu audiowizualnego,
- odtwarzaczy i nagrywarek CD i DVD itp.

**47.51.Z Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- tkanin,
- przędzy dla celów dziewiarskich,
- przędzy do produkcji dywanów, kilimów, gobelinów lub haftów,
- wyrobów tekstylnych,
- wyrobów pasmanteryjnych, igieł, nici do szycia itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej odzieży, sklasyfikowanej w 47.71.Z.

**47.52.Z Sprzedaż detaliczna drobnych wyrobów metalowych, farb i szkła prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- drobnych wyrobów metalowych,
- farb, lakierów i werniksu,
- szkła płaskiego,
- pozostałych materiałów budowlanych, takich jak: cegły, drewno, sprzęt sanitarny itp.,
- płytek podłogowych z korka,
- okien i drzwi,
- artykułów i sprzętu dla majsterkowiczów,
- kosiarek do trawy, niezależnie od rodzaju napędu,
- saun.

**47.53.Z Sprzedaż detaliczna dywanów, chodników i innych pokryć podłogowych oraz pokryć ściennych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- dywanów i chodników,
- zasłon i firanek,
- pokryć ściennych i podłogowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej płytek podłogowych z korka, sklasyfikowanej w 47.52.Z.

**47.54.Z Sprzedaż detaliczna elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej sprzętu audiowizualnego, sklasyfikowanej w 47.43.Z.

**47.59.Z Sprzedaż detaliczna mebli, sprzętu oświetleniowego i pozostałych artykułów użytku domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- mebli,
- wyrobów oświetleniowych,
- artykułów gospodarstwa domowego: naczyń, sztucców, wyrobów ze szkła, porcelany i ceramiki,
- wyrobów z drewna, korka i wikliny,
- urządzeń domowych innych niż elektryczne,
- instrumentów muzycznych i nut,
- systemów bezpieczeństwa, takich jak: urządzenia zamykające, sejfy i skarbce, z wyłączeniem instalacji i konserwacji,
- artykułów i sprzętu gospodarstwa domowego, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej antyków, sklasyfikowanej w 47.79.Z.

**47.61.Z Sprzedaż detaliczna książek prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej książek używanych lub antykwarycznych, sklasyfikowanej w 47.79.Z.

**47.62.Z Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmiennych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną gazet i artykułów piśmiennych, takich jak: pióra, ołówki, papier itp.

**47.63.Z Sprzedaż detaliczna nagrań dźwiękowych i audiowizualnych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- nagrań muzycznych, taśm wideo i audio, płyt CD i DVD,
- czystych taśm, płyt i dyskietek.

**47.64.Z Sprzedaż detaliczna sprzętu sportowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną artykułów sportowych, sprzętu wędkarskiego, artykułów turystycznych, łódek i rowerów.

**47.65.Z Sprzedaż detaliczna gier i zabawek prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną gier i zabawek, wykonanych z dowolnych materiałów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej konsoli do gier wideo, sklasyfikowanej w 47.41.Z,
- sprzedaży detalicznej oprogramowania standardowego, włączając gry wideo, sklasyfikowanej w 47.41.Z.

**47.7 Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Grupa ta obejmuje:

- sprzedaż detaliczną określonych towarów, które nie zostały zaliczone do żadnej z poprzednich podklas, takich jak: odzież, obuwie i artykuły skórzane, wyroby farmaceutyczne i medyczne, zegarki, zegary, pamiątki, materiały do czyszczenia, broń, kwiaty, zwierzęta domowe i inne, prowadzoną w sklepach wyspecjalizowanych,
- sprzedaż detaliczną artykułów używanych, prowadzoną w wyspecjalizowanych sklepach.

**47.71.Z Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- wyrobów odzieżowych, w tym bielizny,
- wyrobów futrzarskich,
- dodatków odzieżowych, takich jak: rękawiczki, krawaty, szelki itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej wyrobów tekstylnych, sklasyfikowanej w 47.51.Z.



**47.72.Z Sprzedaż detaliczna obuwia i wyrobów skórzanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- obuwia,
- artykułów ze skóry,
- przyborów podróżnych ze skóry i jej substytutów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej artykułów sportowych (włączając specjalistyczne obuwie sportowe, np. buty narciarskie), sklasyfikowanej w 47.64.Z.

**47.73.Z Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje:

- sprzedaż detaliczną wyrobów farmaceutycznych prowadzoną w wyspecjalizowanych sklepach, w tym w aptekach.

**47.74.Z Sprzedaż detaliczna wyrobów medycznych, włączając ortopedyczne, prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

**47.75.Z Sprzedaż detaliczna kosmetyków i artykułów toaletowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje także sprzedaż detaliczną perfum.

**47.76.Z Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

**47.77.Z Sprzedaż detaliczna zegarków, zegarów i biżuterii prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

**47.78.Z Sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- sprzętu fotograficznego, optycznego i precyzyjnego,
- pamiątek, wyrobów rzemieślniczych i artykułów religijnych,
- realizowaną przez handlowe galerie artystyczne,
- oleju opałowego, gazu w butlach, węgla i drewna dla potrzeb gospodarstwa domowego,
- broni i amunicji,
- znaczków i monet,
- produktów innych niż żywnościowe, gdzie indziej niesklasyfikowaną oraz
- działalność optyków.

**47.79.Z Sprzedaż detaliczna artykułów używanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- używanych książek,
- pozostałych artykułów używanych,
- antyków,
- prowadzoną przez domy aukcyjne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej używanych pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 45.1,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej na aukcjach internetowych, sklasyfikowanej w 47.91.Z,
- działalności domów aukcyjnych, prowadzonej poza siecią sklepową i zajmującej się sprzedażą detaliczną, sklasyfikowanej w 47.99.Z,
- działalności lombardów, sklasyfikowanej w 64.92.Z.

**47.8 Sprzedaż detaliczna prowadzona na straganach i targowiskach**

Grupa ta obejmuje sprzedaż detaliczną dowolnych nowych lub używanych towarów prowadzoną zazwyczaj na straganach umiejscowionych wzdłuż dróg publicznych lub wyznaczonych targowiskach.

**47.81.Z Sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych prowadzona na straganach i targowiskach**

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej gotowej żywności przeznaczonej do bezpośredniej konsumpcji (sprzedaż obwoźna), sklasyfikowanej w 56.10.B.

**47.82.Z Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzona na straganach i targowiskach**

**47.89.Z Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną prowadzoną na straganach i targowiskach pozostałych wyrobów, takich jak:

- dywany i chodniki,
- książki,
- gry i zabawki,
- urządzenia domowe i elektroniczne powszechnego użytku,
- nagrania muzyczne i nagrania wideo.

**47.91.Z Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet**

Klient dokonuje wyboru towaru w oparciu o ogłoszenia, katalogi, informacje dostarczone na stronie internetowej, modele albo inny środek reklamy i składa swoje zamówienie za pośrednictwem poczty, telefonu lub przez Internet (zwykle poprzez specjalne środki zapewnione w ramach takiej strony internetowej). Nabyte towary mogą być albo bezpośrednio ściągnięte z Internetu lub fizycznie dostarczone do klienta.

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną:

- dowolnego towaru drogą zamówienia pocztowego,
- dowolnego produktu przez Internet,
- bezpośrednią przez telewizję, radio i telefon,
- prowadzoną na aukcjach internetowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej pojazdów samochodowych oraz części i akcesoriów do pojazdów samochodowych poprzez Internet, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grup 45.1, 45.3,
- sprzedaży detalicznej motocykli oraz części i akcesoriów do motocykli poprzez Internet, sklasyfikowanej w 45.40.Z.

**47.99.Z Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami**

Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną dowolnych towarów w dowolny sposób, która nie została zaliczona do żadnej z poprzednich podklas:

- sprzedaż bezpośrednią lub przez domokrażców,
- z automatów sprzedających itp.,
- sprzedaż paliw (oleju opałowego, drewna opałowego) bezpośrednio dostarczanych do klientów,
- działalność domów aukcyjnych, prowadzoną poza siecią sklepową zajmującą się sprzedażą detaliczną,
- sprzedaż detaliczną prowadzoną przez agentów komisowych poza siecią sklepową.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej prowadzonej na aukcjach internetowych, sklasyfikowanych w 47.91.Z.

## **SEKCJA H TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA**

Sekcja ta obejmuje:

- działalność związaną z przewozem osób lub towarów realizowaną przez transport kolejowy, rurociągowy, drogowy, wodny lub powietrzny,
- działalność wspomagającą przewozy świadczoną przez stacje, porty, dworce kolejowe, autobusowe itp. terminale w zakresie kontroli ruchu, obsługi pasażerów, bagażu i ładunków,
- wynajem sprzętu transportowego z kierowcą lub załogą,
- działalność pocztową i kurierską.

Sekcja ta nie obejmuje:

- wykonywania generalnych przeglądów i napraw środków transportu, z wyłączeniem pojazdów samochodowych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grup 33.1,
- budowy, utrzymania i naprawy dróg kołowych, szynowych, portów morskich, płyt lotnisk, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 42,
- konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych, sklasyfikowanych w 45.20.Z,
- wynajmu środków transportu bez kierowcy lub załogi, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grup 77.1 i 77.3.

### **Dział 49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY**

Dział ten obejmuje:

- przewóz pasażerów i towarów środkami transportu drogowego, kolejowego,
- transport rurociągowy.

#### **49.10.Z Transport kolejowy pasażerski międzymiastowy**

Podklasa ta obejmuje:

- przewozy kolejowe pasażerskie wykonywane na sieciach magistralnych na obszarze kraju,
- przewozy kolejowe pasażerskie międzymiastowe,
- działalność wagonów sypialnych i wagonów restauracyjnych wykonywana w ramach przedsiębiorstwa kolejowego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- transportu pasażerskiego w ramach miejskiego i podmiejskiego systemu komunikacyjnego, sklasyfikowanego w 49.31.Z,
- działalności terminali pasażerskich, obsługi infrastruktury kolejowej, prac manewrowych na sieciach i bocznicach kolejowych, sklasyfikowanych w 52.21.Z,
- obsługi wagonów sypialnych lub wagonów restauracyjnych, kiedy jest ona prowadzona przez oddzielne jednostki, sklasyfikowanej w 55.90.Z, 56.10.A.

#### **49.20.Z Transport kolejowy towarów**

Podklasa ta obejmuje:

- transport kolejowy towarów zarówno na sieciach magistralnych jak i na sieciach lokalnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przechowywania i magazynowania, sklasyfikowanego w 52.10.A, 52.10.B,
- działalności terminali towarowych; obsługi infrastruktury kolejowej; prac manewrowych na sieciach i bocznicach kolejowych, sklasyfikowanych w 52.21.Z,
- przeładunku towarów, sklasyfikowanego w 52.24.A, 52.24.B.

#### **49.31.Z Transport lądowy pasażerski, miejski i podmiejski**

Podklasa ta obejmuje:

- miejskie lub podmiejskie przewozy pasażerskie realizowane środkami transportu lądowego, takimi jak: autobus, tramwaj, trolejbus, kolej podziemna lub nadziemna itp., po ustalonych trasach w oparciu o rozkład jazdy, uwzględniający zabieranie pasażerów oraz ich wysadzanie na ustalonych przystankach,
- przewozy pasażerskie na trasach między lotniskiem czy stacją kolejową a centrum miasta,
- działalność kolei linowo-naziemnych, linowych itp. w przypadku, gdy należą do miejskiego lub podmiejskiego systemu komunikacji.

Podklasa ta nie obejmuje:

- transportu kolejowego pasażerskiego międzymiastowego, sklasyfikowanego w 49.10.Z.

#### **49.32.Z Działalność taksówek osobowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność polegająca na przewozie indywidualnych pasażerów do ustalonych przez nich miejsc,
- działalność polegająca na wynajmowaniu samochodów osobowych i furgonetek (< =3,5 t) z kierowcą.

#### **49.39.Z Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany**

Podklasa ta obejmuje:

- transport drogowy pasażerski pozostały, taki jak:
  - rozkładowe dalekobieżne przewozy autobusowe,
  - wynajem autobusów z kierowcą, przewozy wycieczkowe i turystyczne oraz inne okazjonalne przewozy autobusowe kursujące bez ustalonego rozkładu,
  - przewozy wahadłowe między portem lotniczym a stałymi punktami w centrum miasta,
- działalność kolejek linowych naziemnych, kolejek linowych, wyciągów orczykowych i wyciągów narciarskich pod warunkiem, że nie są częścią miejskiego lub podmiejskiego systemu komunikacji,
- autobusowe przewozy szkolne i pracownicze,
- transport pasażerski pojazdami napędzanymi siłą mięśni ludzkich lub ciągniętymi przez zwierzęta.

Podklasa ta nie obejmuje:

- transportu sanitarnego, sklasyfikowanego w 86.90.B.

#### **49.41.Z Transport drogowy towarów**

Podklasa ta obejmuje:

- przewozy towarów realizowane środkami transportu drogowego przystosowanymi do przewozu:
  - dłużyc,
  - inwentarza żywego,
  - towarów zamrożonych lub schłodzonych,
  - towarów ciężkich,
  - towarów masowych, włączając transport cysternami mleka z gospodarstw rolnych,
  - samochodów,
  - odpadów i materiałów wtórnych, z wyłączeniem ich zbierania i usuwania,
- wynajem samochodów ciężarowych z kierowcą,
- transport towarów pojazdami napędzanymi siłą mięśni ludzkich lub ciągniętymi przez zwierzęta.

Podklasa ta nie obejmuje:

- transportu drewna na terenie lasu związanego z jego pozyskiwaniem, sklasyfikowanego w 02.40.Z,
- dystrybucji wody za pośrednictwem cystern, sklasyfikowanej w 36.00.Z,
- transportu odpadów, będącego integralną częścią ich zbierania, sklasyfikowanego w 38.11.Z, 38.12.Z.
- działalności terminali w zakresie obsługi towarów, sklasyfikowanej w 52.21.Z,
- pakowania towarów przeznaczonych do transportu, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach klasy 52.29,
- działalności pocztowej i kurierskiej, sklasyfikowanej w 53.10.Z, 53.20.Z,

#### **49.42.Z Działalność usługowa związana z przewodzkami**

Podklasa ta obejmuje:

- transport drogowy związany z przewodzkami świadczony na rzecz przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

#### **49.50.A Transport rurociągami paliw gazowych**

Podklasa ta obejmuje:

- transport rurociągami paliw gazowych,
- działalność stacji pomp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- dystrybucji paliw gazowych w systemie sieciowym, sklasyfikowanej w 35.22.Z,
- transportu cieczy samochodami ciężarowymi, sklasyfikowanego w 49.41.Z.

#### **49.50.B Transport rurociągowy pozostałych towarów**

Podklasa ta obejmuje:

- transport rurociągami cieczy, wody, zawiesin i pozostałych towarów,
- działalność stacji pomp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- dystrybucji pary wodnej lub wody, włączając dystrybucję wody za pośrednictwem cystern, sklasyfikowanej w 35.30.Z, 36.00.Z,
- transportu cieczy samochodami ciężarowymi, sklasyfikowanego w 49.41.Z.

## **Dział 50 TRANSPORT WODNY**

Dział ten obejmuje:

- transport wodny pasażerów lub towarów, rozkładowy i pozarozkładowy,
- holowanie i pchanie w transporcie wodnym,
- działalność łodzi wycieczkowych, promów, taksówek wodnych itp.

Czynnikiem decydującym, pozwalającym na rozróżnienie transportu morskiego od transportu wodnego śródlądowego jest rodzaj używanych statków.

Transport statkami pełnomorskimi sklasyfikowany jest w odpowiednich podklasach grup 50.1 i 50.2, natomiast transport wodny przy użyciu innych rodzajów statków sklasyfikowany jest w odpowiednich podklasach grup 50.3 i 50.4.

Dział ten nie obejmuje:

- działalności restauracji i barów na pokładach statków, jeśli wykonywana jest przez odrębną jednostkę, sklasyfikowanej w 56.10.A, 56.30.Z.

### **50.10.Z Transport morski i przybrzeżny pasażerski**

Podklasa ta obejmuje:

- przewozy pasażerskie na pełnym morzu i wodach przybrzeżnych, rozkładowe lub pozarozkładowe:
  - działalność łodzi wycieczkowych i podobnych jednostek pływających,
  - działalność promów, taksówek wodnych itp.,
- wynajem łodzi żeglugi morskiej i przybrzeżnej wraz z załogą w celach rekreacyjnych (np. dla rejsów wędkarskich).

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności restauracji i barów na pokładach statków, wykonywanej przez odrębną jednostkę, sklasyfikowanej w 56.10.A, 56.30.Z,
- wynajmu łodzi wycieczkowych i jachtów bez załogi, sklasyfikowanego w 77.21.Z,
- wynajmu łodzi i statków handlowych, bez załogi, sklasyfikowanego w 77.34.Z,
- działalności „pływających kasyn”, sklasyfikowanej w 92.00.Z.

### **50.20.Z Transport morski i przybrzeżny towarów**

Podklasa ta obejmuje:

- transport towarów na pełnym morzu i wodach przybrzeżnych, rozkładowy lub pozarozkładowy,
- holowanie i pchanie barek, platform wiertniczych itp.,
- wynajem środków transportu morskiego i wodnego przybrzeżnego towarów, z załogą.

Podklasa ta nie obejmuje:

- magazynowania towarów, sklasyfikowanego w 52.10.A, 52.10.B,
- obsługi portów i pozostałej działalności pomocniczej, np. dokowania, pilotowania, lichtowania, ratownictwa okrętowego, sklasyfikowanych w 52.22.A,
- przeładunku towarów, sklasyfikowanego w 52.24.A,
- wynajmu łodzi i statków handlowych bez załogi, sklasyfikowanego w 77.34.Z.

### **50.30.Z Transport wodny śródlądowy pasażerski**

Podklasa ta obejmuje:

- transport pasażerski na drogach wodnych śródlądowych: rzekach, kanałach, jeziorach i wewnątrz portów, zatok i w dokach,
- wynajem łodzi transportu śródlądowego wraz z załogą w celach rekreacyjnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu łodzi wycieczkowych i jachtów bez załogi, sklasyfikowanego w 77.21.Z.

### **50.40.Z Transport wodny śródlądowy towarów**

Podklasa ta obejmuje:

- transport towarów na drogach wodnych śródlądowych: rzekach, kanałach, jeziorach i wewnątrz portów, zatok i w dokach,
- wynajem statków transportu wodnego śródlądowego towarów, z załogą.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przeładunku towarów, sklasyfikowanego w 52.24.B,
- wynajmu łodzi i statków handlowych bez załogi, sklasyfikowanego w 77.34.Z.

## **Dział 51 TRANSPORT LOTNICZY**

Dział ten obejmuje:

- lotniczy i kosmiczny transport pasażerów i towarów.

Dział ten nie obejmuje:

- opryskiwania upraw roślinnych, sklasyfikowanego w 01.61.Z,
- wykonywania generalnych przeglądów samolotów i silników lotniczych, sklasyfikowanego w 33.16.Z,
- działalności portów lotniczych, sklasyfikowanej w 52.23.Z,
- prowadzenia reklam w powietrzu, sklasyfikowanego w 73.11.Z,
- wykonywania fotografii lotniczej, sklasyfikowanego w 74.20.Z.

### **51.10.Z Transport lotniczy pasażerski**

Podklasa ta obejmuje:

- transport lotniczy pasażerski na stałych trasach i według ustalonego rozkładu lotów,
- loty czarterowe,
- loty widokowe i wycieczkowe,
- wynajem środków lotniczego transportu pasażerskiego z załogą,
- działalność lotnictwa ogólnego, taką jak: przewozy pasażerów organizowane przez aerokluby w celach szkoleniowych lub dla przyjemności.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu środków transportu lotniczego bez załogi, sklasyfikowanego w 77.35.Z.

### **51.21.Z Transport lotniczy towarów**

Podklasa ta obejmuje:

- transport lotniczy towarów na stałych trasach i według ustalonego rozkładu lotów,
- transport lotniczy towarów, nieobjęty rozkładem lotów,
- wynajem środków transportu lotniczego z załogą, w celu przewozu towarów.



### **51.22.Z Transport kosmiczny**

Podklasa ta obejmuje:

- wystrzeliwanie satelitów i pojazdów kosmicznych,
- transport kosmiczny pasażerów i towarów.

## **Dział 52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT**

Dział ten obejmuje magazynowanie i działalność wspomagającą transport, taką jak: działalność dotyczącą infrastruktury transportowej (np. działalność portów lotniczych, portów morskich, tuneli, mostów itp.), działalność agencji transportowych i przeładunek towarów.

### **52.10.A Magazynowanie i przechowywanie paliw gazowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność polegającą na magazynowaniu i przechowywaniu paliw gazowych, z wyłączeniem tej części instalacji, która jest wykorzystywana do działalności produkcyjnej oraz instalacji służącej do realizacji zadań operatorów systemu przesyłowego paliw gazowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności składowania gazu ziemnego w górotworze podziemnym, wyrobisku górniczym, komorach solnych lub miejscach powstałych po wydobyciu, sklasyfikowanej w 06.20.Z
- wynajmu i zarządzania magazynami własnymi lub dzierżawionymi, sklasyfikowanych w 68.20.Z,
- wynajmu wolnej przestrzeni, sklasyfikowanego w 68.20.Z.

### **52.10.B Magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność polegającą na magazynowaniu i przechowywaniu wszystkich rodzajów towarów (z wyłączeniem paliw gazowych):
  - w silosach zbożowych, magazynach towarowych ogólnego przeznaczenia, chłodniach składowych, zbiornikach magazynowych itp.,
- magazynowanie towarów w strefach wolnocłowych,
- zamrażanie towarów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności parkingów samochodowych, sklasyfikowanej w 52.21.Z,
- wynajmu i zarządzania magazynami własnymi lub dzierżawionymi, sklasyfikowanych w 68.20.Z,
- wynajmu wolnej przestrzeni, sklasyfikowanego w 68.20.Z.

### **52.21.Z Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność związaną z transportem lądowym pasażerów, zwierząt i towarów, taką jak:
  - działalność terminali, takich jak: dworce kolejowe, dworce autobusowe, stacje towarowe,
  - działalność związaną z infrastrukturą kolejową,
  - działalność związaną z drogami, mostami, tunelami, parkingami samochodowymi i rowerowymi, garażami, magazynami do przechowywania przyczep kempingowych w czasie zimy,
- prace manewrowe na kolei,
- holowanie i pomoc drogową,
- skraplanie gazu w celu dalszego transportu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przeładunku towarów, sklasyfikowanego w 52.24.A, 52.24.B.

### **52.22.A Działalność usługowa wspomagająca transport morski**

Podklasa ta obejmuje działalność usługową wspomagającą transport morski pasażerów, zwierząt i towarów, taką jak:

- działalność terminali portowych,
- działalność związaną z nawigacją, pilotażem i miejscami postoju statków,
- lichtowanie (przeładowywanie części ładunku na inny statek w celu zmniejszenia zanurzenia statku),
- działalność ratownictwa okrętowego,
- działalność latarni morskich.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności śluz na drogach wodnych itp., sklasyfikowanej w 52.22.B,
- przeładunku towarów, sklasyfikowanego w 52.24.A,
- działalności przystani jachtowych, sklasyfikowanej w 93.29.Z.

### **52.22.B Działalność usługowa wspomagająca transport śródlądowy**

Podklasa ta obejmuje działalność usługową wspomagającą transport śródlądowy pasażerów, zwierząt i towarów, taką jak:

- działalność terminali portowych,
- działalność śluz dróg wodnych itp.,
- działalność związaną z nawigacją, pilotażem i miejscami postoju statków,
- lichtowanie (przeładowywanie części ładunku na inny statek w celu zmniejszenia zanurzenia statku).

Podklasa ta nie obejmuje:

- przeładunku towarów, sklasyfikowanego w 52.24.B,
- działalności przystani jachtowych, sklasyfikowanej w 93.29.Z.

### **52.23.Z Działalność usługowa wspomagająca transport lotniczy**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność usługową wspomagającą lotniczy transport pasażerów, zwierząt i towarów, taką jak:
  - działalność terminali, takich jak: porty, dworce lotnicze itp.,
  - kontrola ruchu lotniczego,
  - obsługa naziemna statków powietrznych itp.,
- usługi gaszenia pożarów i ochrony przeciwpożarowej w portach lotniczych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przeładunku towarów, sklasyfikowanego w 52.24.C,
- działalności szkół pilotażu, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 85.

### **52.24.A Przeładunek towarów w portach morskich**

Podklasa ta obejmuje:

- załadunek, rozładunek i przeładunek towarów oraz bagażu pasażerów w portach morskich.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności terminali, sklasyfikowanej w 52.21.Z, 52.22.A, 52.23.Z.

### **52.24.B Przeładunek towarów w portach śródlądowych**

Podklasa ta obejmuje:

- załadunek, rozładunek i przeładunek towarów oraz bagażu pasażerów w portach śródlądowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności terminali, sklasyfikowanej w 52.21.Z, 52.22.B, 52.23.Z.

### **52.24.C Przeładunek towarów w pozostałych punktach przeładunkowych**

Podklasa ta obejmuje:

- załadunek, rozładunek i przeładunek towarów oraz bagażu pasażerów przeładunek w pozostałych punktach przeładunkowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności terminali, sklasyfikowanej w 52.21.Z, 52.22.A, 52.22.B, 52.23.Z.

### **52.29.A Działalność morskich agencji transportowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność agentów morskich statków pasażerskich,
- spedycję towarów (działalność wspomagającą transport lądowy i śródlądowy),
- organizację lub przygotowywanie, przez morskie agencje transportowe, transportu morskiego w imieniu nadawcy ładunku,
- przyjmowanie przesyłek towarów zbiorowych lub indywidualnych, włącznie z odbiorem i dostarczaniem towarów oraz ich pogrupowaniem, przez morskie agencje transportowe,
- wystawianie i realizowanie dokumentów przewozowych przez morskie agencje transportowe,
- działalność agentów celnych,
- działalność agentów spedycji towarowej morskich agencji transportowych,
- działalność maklerów okrętowych,
- działalność przez morskie agencje transportowe związana z obsługą towarową, np. załadunek towaru w tymczasowe opakowania w celu jego ochrony podczas transportu, wyładowywanie, sprawdzanie jakości i ważenie towarów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności kurierskiej, sklasyfikowanej w 53.10.Z i 53.20.Z,
- działalności śródlądowych agencji transportowych, sklasyfikowanej w 52.29.B,
- działalności związanej z ubezpieczeniem floty morskiej i przewozów, sklasyfikowanej w 65.12.Z,
- kontroli dokumentów przewozowych, informacji dotyczących stawek za fracht, sklasyfikowanych w 74.90.Z
- działalności agentów turystycznych, sklasyfikowanej w 79.11.A,
- działalności organizatorów turystyki, sklasyfikowanej w 79.12.Z,
- działalności w zakresie informacji turystycznej, sklasyfikowanej w 79.90.B.

### **52.29.B Działalność śródlądowych agencji transportowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność agentów śródlądowych statków pasażerskich,
- organizację lub przygotowywanie, przez śródlądowe wodne agencje transportowe, transportu w imieniu nadawcy ładunku,
- przyjmowanie przesyłek towarów zbiorowych lub indywidualnych, włącznie z odbiorem i dostarczaniem towarów oraz ich pogrupowaniem, przez śródlądowe wodne agencje transportowe,
- wystawianie i realizowanie dokumentów i listów przewozowych przez śródlądowe wodne agencje transportowe,
- działalność agentów celnych,
- działalność agentów spedycji towarowej śródlądowych wodnych agencji transportowych,
- działalność śródlądowych wodnych agencji transportowych związana z obsługą towarową, np. załadunek towaru w tymczasowe opakowania w celu jego ochrony podczas transportu, wyładowywanie, sprawdzanie jakości i ważenie towarów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności kurierskiej, sklasyfikowanej w 53.10.Z i 53.20.Z,
- działalności morskich agencji transportowych, sklasyfikowanej w 52.29.A,
- działalności związanej z ubezpieczeniem towarów, sklasyfikowanej w 65.12.Z,
- działalności agentów turystycznych, sklasyfikowanej w 79.11.A,
- działalności organizatorów turystyki, sklasyfikowanej w 79.12.Z,
- działalności w zakresie informacji turystycznej, sklasyfikowanej w 79.90.B.

**52.29.C Działalność pozostałych agencji transportowych**

Podklasa ta obejmuje:

- organizację lub przygotowywanie transportu w imieniu nadawcy ładunku,
- przyjmowanie przesyłek zbiorowych lub indywidualnych, włącznie z odbiorem i dostarczaniem towarów oraz ich pogrupowaniem,
- wystawianie i realizowanie dokumentów przewozowych,
- działalność agentów celnych,
- działalność agentów spedycji towarowej,
- działalność związana z obsługą towarową, np. załadunek towaru w tymczasowe opakowania w celu jego ochrony podczas transportu, wyładowywanie, sprawdzanie jakości i ważenie towarów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności kurierskiej, sklasyfikowanej w 53.10.Z i 53.20.Z,
- działalności morskich agencji transportowych, sklasyfikowanej w 52.29.A,
- działalności śródlądowych agencji transportowych, sklasyfikowanej w 52.29.B,
- działalności związanej z ubezpieczeniem samochodowym, floty morskiej, lotnictwa i przewozów, sklasyfikowanej w 65.12.Z,
- kontroli dokumentów przewozowych, informacji dotyczących stawek za fracht, sklasyfikowanych w 74.90.Z
- działalności agentów turystycznych, sklasyfikowanej w 79.11.A,
- działalności organizatorów turystyki, sklasyfikowanej w 79.12.Z,
- działalności w zakresie informacji turystycznej, sklasyfikowanej w 79.90.B.

**Dział 53 DZIAŁALNOŚĆ POCZTOWA I KURIERSKA**

Dział ten obejmuje:

- działalność pocztową i kurierską, taką jak: odbieranie, przewóz i doręczanie przesyłek listowych i paczek,
- lokalne usługi doręczycieli i pościągów.

**53.10.Z Działalność pocztowa objęta obowiązkiem świadczenia usług powszechnych (operatora publicznego)**

Podklasa ta obejmuje działalność pocztową objętą obowiązkiem usług powszechnych (operatora publicznego). Działalność ta korzysta z infrastruktury usług powszechnych, włączając punkty handlu detalicznego, pomieszczenia do sortowania i obróbki oraz tras przewoźników, którzy odbierają i doręczają pocztę. Doręczanie może obejmować przesyłki listowe do 2000 g, przesyłki dla ociemniałych, przesyłki reklamowe i paczki pocztowe do 10 kg. W niniejszym dziale mieszczą się również inne niezbędne usługi związane z usługami powszechnymi, takie jak: potwierdzenie odbioru, traktowanie przesyłki jako przesyłki z zadeklarowaną wartością, usługi poste-restante.

Podklasa ta obejmuje:

- zbieranie, sortowanie, przewóz i doręczanie przesyłek listowych, paczek pocztowych niezależnie od miejsca przeznaczenia, świadczone przez operatora publicznego, objęte obowiązkiem usług powszechnych, z wykorzystaniem jednego lub więcej środków transportu prywatnego lub publicznego,
- działalność kurierską objętą obowiązkiem usług powszechnych,
- odbiór przesyłek listowych i paczek (ze skrzynek pocztowych lub placówek pocztowych).

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności operatora publicznego w zakresie usług pocztowych i kurierskich nie objętej obowiązkiem świadczenia usług powszechnych, sklasyfikowanej w 53.20.Z,
- działalności związanej z obsługą kredytów i oszczędności oraz pozostałych operacji finansowych, sklasyfikowanych w 64.19.Z.

### **53.20.Z Pozostała działalność pocztowa i kurierska**

Podklasa ta obejmuje:

- zbieranie, sortowanie, przewóz i doręczanie listów, paczek i innych przesyłek pocztowych nie objętych obowiązkiem ich świadczenia, niezależnie od miejsca przeznaczenia, świadczone przez operatorów pocztowych i kurierów, z wykorzystaniem jednego lub więcej środków transportu prywatnego lub publicznego,
- usługi doręczania przesyłek do domu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- transportu towarów, sklasyfikowanego w zależności od środka transportu w 49.20.Z, 49.41.Z, 50.20.Z, 50.40.Z, 51.21.Z lub 51.22.Z,
- działalności kurierskiej objętej obowiązkiem świadczenia usług powszechnych, sklasyfikowanej w 53.10.Z.

## **SEKCJA I DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI**

Sekcja ta obejmuje:

- zapewnienie krótkotrwałego pobytu, włącznie z wyżywieniem przeznaczonym do bezpośredniej konsumpcji.

Ilość i rodzaj usług dodatkowych ujętych w niniejszej Sekcji jest bardzo zróżnicowany.

Sekcja ta nie obejmuje:

- przygotowywania posiłków i napojów nieprzeznaczonych do bezpośredniego spożycia sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji C,
- sprzedaży hurtowej i detalicznej żywności i napojów, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach Sekcji G,
- zapewnienia długotrwałego zakwaterowania jako głównego miejsca pobytu, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji L.

### **Dział 55 ZAKWATEROWANIE**

Dział ten obejmuje:

- zapewnienie krótkotrwałego pobytu turystom i pozostałym podróżnym oraz zakwaterowania na dłuższy okres studentom, osobom pracującym i pozostałym osobom.

Niektóre jednostki mogą zapewnić jedynie miejsce zakwaterowania, podczas gdy inne zapewniają zakwaterowanie łącznie z wyżywieniem i/lub możliwością korzystania z obiektów rekreacyjnych.

Dział ten nie obejmuje:

- zapewnienia długotrwałego zakwaterowania jako głównego miejsca pobytu w obiektach takich jak: apartamenty, zazwyczaj w cyklu miesięcznym lub rocznym, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji L.

#### **55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania**

Podklasa ta obejmuje zapewnienie zakwaterowania w cyklu dziennym lub tygodniowym.

Obiekty tu sklasyfikowane zapewniają zakwaterowanie w umeblowanych pokojach, apartamentach z usługami codziennego sprzątnięcia, ślania łóżek oraz szeroki zakres usług dodatkowych takich jak: usługi podawania posiłków i napojów, usługi parkingowe, usługi pralni, udostępnianie basenów kąpielowych, pomieszczeń do ćwiczeń gimnastycznych czy urządzeń rekreacyjnych oraz udostępnianie sal konferencyjnych.

Podklasa ta obejmuje zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w:

- hotelach,
- motelach,
- pensjonatach,
- innych obiektach hotelowych (np. wotele, botele, novotele, airtele, zajazdy, zamki).

Podklasa ta nie obejmuje:

- zapewnienia zakwaterowania w domach, mieszkaniach lub apartamentach, włączając umeblowane, w celu dłuższego pobytu, zazwyczaj w cyklu miesięcznym lub rocznym, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 68.

### **55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania**

Podklasa ta obejmuje zapewnienie zakwaterowania w cyklu dziennym lub tygodniowym w specjalnie wydzielonych umeblowanych pokojach lub pomieszczeniach umożliwiających mieszkanie, przygotowywanie posiłków oraz spanie lub z warunkami do gotowania lub wyposażonymi kuchniami. Mogą to być pokoje, apartamenty lub mieszkania w budynkach wielopiętrowych lub zespołach budynków, domki letniskowe lub domki kempingowe. Mogą być zapewnione minimalne usługi towarzyszące zakwaterowaniu.

Podklasa ta obejmuje zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w:

- ośrodkach kolonijnych i pozostałych obiektach wypoczynku wakacyjnego (np. w ośrodkach wczasowych, domach wycieczkowych, ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych),
- kwaterach dla gości i bungalowach,
- domkach lub chatach, bez obsługi,
- gospodarstwach wiejskich (agroturystyka),
- schroniskach młodzieżowych i górskich.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zapewnienia umeblowanych miejsc krótkotrwałego zakwaterowania z codziennym sprzątaniem, słaniem łóżek, podawaniem posiłków i napojów, sklasyfikowanego w 55.10.Z,
- zapewnienia zakwaterowania w domach, mieszkaniach lub apartamentach, włączając umeblowane, w celu dłuższego pobytu, zazwyczaj w cyklu miesięcznym lub rocznym, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 68.

### **55.30.Z Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe**

Podklasa ta obejmuje:

- zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w obozowiskach (np. rekreacyjnych, wędkarskich, łowieckich), przyczepach kempingowych,
- zapewnienie miejsc dla pojazdów kempingowych,
- zapewnienie miejsc na ustawienie namiotów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zapewnienia krótkotrwałego zakwaterowania w schroniskach młodzieżowych i górskich, chatach, sklasyfikowanego w 55.20.Z.

### **55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie**

Podklasa ta obejmuje zapewnienie tymczasowego lub długoterminowego zakwaterowania w pojedynczych lub wspólnych pokojach lub domach dla studentów, pracowników sezonowych lub innych osób.

Podklasa ta obejmuje

- zapewnienie zakwaterowania w:
  - domach studenckich,
  - internatach i bursach szkolnych,
  - hotelach robotniczych,
  - blokach mieszkalnych,
- usługi sypialne w wagonach kolejowych oraz pozostałych środkach transportu.



## **Dział 56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM**

Dział ten obejmuje:

- działalność usługową związaną z zapewnianiem pełnego wyżywienia przeznaczonego do bezpośredniej konsumpcji w restauracjach, włączając restauracje samoobsługowe i oferujące posiłki „na wynos”, z lub bez miejsc do siedzenia.

Nie jest tu istotny rodzaj obiektu serwującego posiłki, ale fakt, że są one przeznaczone do bezpośredniej konsumpcji.

Dział ten nie obejmuje

- produkcji posiłków, które nie są przeznaczone do bezpośredniej konsumpcji lub produkcji gotowej żywności, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działów 10 i 11,
- sprzedaży żywności produkowanej przez inne jednostki, która nie jest traktowana jako gotowy posiłek lub sprzedaży gotowych posiłków, które nie są przeznaczone do bezpośredniej konsumpcji, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach Sekcji G.

### **56.10.A Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne**

Podklasa ta obejmuje przygotowywanie i podawanie posiłków gościom siedzącym przy stołach lub gościom dokonującym własnego wyboru potraw z wystawionego menu, bez względu na to czy spożywają oni przygotowywane posiłki na miejscu, biorą je na wynos czy są im dostarczane.

Podklasa ta obejmuje działalność:

- restauracji,
- kawiarni,
- restauracji typu fast food,
- barów mlecznych,
- barów szybkiej obsługi,
- lodziarni,
- pizzerii,
- miejsc z żywnością na wynos,
- restauracyjną lub barową prowadzoną w środkach transportu, wykonywaną przez oddzielne jednostki.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej żywności z automatów, sklasyfikowanej w 47.99.Z,
- gastronomicznej działalności usługowej, sklasyfikowanej w 56.29.Z.

### **56.10.B Ruchome placówki gastronomiczne**

Podklasa ta obejmuje działalność:

- obwoźnych sprzedawców lodów,
- wózków z żywnością,
- przyczep gastronomicznych,
- związaną z przygotowywaniem żywności na straganach.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej żywności z automatów, sklasyfikowanej w 47.99.Z.

### **56.21.Z Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering)**

Podklasa ta obejmuje:

- przygotowywanie i dostarczanie żywności świadczone w oparciu o zawartą z klientem umowę, na określone uroczystości do miejsc przez niego wyznaczonych,
- przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji gotowej żywności łatwo psującej się, sklasyfikowanej w 10.89.Z,
- sprzedaży detalicznej gotowej żywności łatwo psującej się, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 47.

### **56.29.Z Pozostała usługowa działalność gastronomiczna**

Podklasa ta obejmuje katering przemysłowy tj. przygotowywanie i dostarczanie żywności świadczone w oparciu o zawartą z klientem umowę, przez określony czas. Podklasa ta obejmuje także określone umową usługi gastronomiczne świadczone w obiektach sportowych i podobnych.

Żywność zazwyczaj przygotowywana jest w jednostkach centralnych.

Podklasa ta obejmuje:

- przygotowywanie i dostarczanie żywności na postawie umowy, np. dla przedsiębiorstw transportowych,
- usługi gastronomiczne świadczone w obiektach sportowych i podobnych,
- działalność stołówek i kawiarni (np. w zakładach przemysłowych, biurach, szpitalach lub szkołach).

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji gotowej żywności łatwo psującej się, sklasyfikowanej w 10.89.Z,
- sprzedaży detalicznej gotowej żywności łatwo psującej się, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 47.

### **56.30.Z Przygotowywanie i podawanie napojów**

Podklasa ta obejmuje przygotowywanie i podawanie napojów do konsumpcji na miejscu.

Podklasa ta obejmuje działalność:

- barów,
- tawern,
- koktajlbarów,
- dyskotek (serwujących głównie napoje),
- piwiarni i pubów,
- sklepów z kawą,
- pijalni soków owocowych,
- sprzedawców napojów w ruchomych punktach,
- przygotowywania i podawania napojów w środkach transportu, wykonywaną przez oddzielne jednostki.

Podklasa ta nie obejmuje:

- odsprzedaży opakowanych lub gotowych napojów, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 47,
- sprzedaży detalicznej napojów z automatów, sklasyfikowanej w 47.99.Z,
- działalności dyskotek i sal tanecznych, z wyłączeniem serwujących napoje, sklasyfikowanej w 93.29.Z.

## SEKCJA J INFORMACJA I KOMUNIKACJA

Sekcja ta obejmuje produkcję i rozpowszechnianie informacji i dóbr kultury, przekazywanie lub rozpowszechnianie tych dóbr, działalność usługową w zakresie technologii informatycznych, przetwarzanie danych oraz pozostałą działalność usługową w zakresie informacji.

Sekcja ta obejmuje:

- działalność wydawniczą, włącznie z publikowaniem oprogramowania (odpowiednie podklasy działu 58),
- działalność związaną z produkcją filmów i nagrań dźwiękowych (odpowiednie podklasy działu 59),
- działalność radiofoniczną i telewizyjną (odpowiednie podklasy działu 60),
- telekomunikację (odpowiednie podklasy działu 61)
- działalność w zakresie technologii informatycznych (odpowiednie podklasy działu 62),
- pozostałą działalność usługową w zakresie informacji (odpowiednie podklasy działu 63).

Działalność wydawnicza obejmuje nabywanie praw autorskich do treści publikacji oraz udostępnianie tej treści społeczeństwu poprzez wydawanie i rozpowszechnianie jej w różnych formach, tj. drukiem, w formie elektronicznej lub dźwiękowej, poprzez Internet, jako wyroby multimedialne takie jak: słowniki, leksykony, encyklopedie na CD-ROM.

Działalności związane z produkcją i nadawaniem programów telewizyjnych, mieszczące się w odpowiednich podklasach działów 59, 60 i 61, odzwierciedlają różne etapy tych procesów.

Działalność związana z produkcją filmów, seriali telewizyjnych mieści się w odpowiednich podklasach działu 59. Natomiast stworzenie całego programu telewizyjnego obejmuje elementy z odpowiednich podklas działu 59 lub elementy (takie jak programy informacyjne „na żywo”) z odpowiednich podklas działu 60.

Dział 60 obejmuje także nadawanie programów przez ich producenta. Nadawanie całego programu telewizyjnego przez osoby trzecie, tzn. bez wprowadzania zmian do programów, mieści się w odpowiednich podklasach działu 61.

Transmisja programów może odbywać się przez stacje satelitarne lub sieć kablową i mieści się w odpowiednich podklasach działu 61.

### Dział 58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Dział ten obejmuje wydawanie:

- książek, broszur, folderów, słowników i encyklopedii,
- atlasów i map,
- gazet, czasopism i pozostałych periodyków,
- książek telefonicznych i wykazów adresowych,
- pozostałych publikacji takich jak: edycję oprogramowania.

Działalność wydawnicza obejmuje nabywanie praw autorskich do treści publikacji oraz udostępnianie tej treści ogółowi społeczeństwa poprzez wydawanie i rozpowszechnianie jej w różnych formach, tj. drukiem, w formie elektronicznej lub dźwiękowej, przez Internet, jako wyroby multimedialne, takie jak: słowniki, leksykony, encyklopedie na CD-ROM, z wyłączeniem wydawania filmów.

Dział ten nie obejmuje:

- drukowania, sklasyfikowanego w 18.11.Z, 18.12.Z,
- reprodukcji zapisanych nośników informacji, sklasyfikowanej w 18.20.Z,
- rozpowszechniania filmów, kaset wideo oraz filmów na DVD lub podobnych nośnikach, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 59,
- produkcji wzorcowych kopii płyt lub materiału dźwiękowego, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 59.

### **58.11.Z Wydawanie książek**

Podklasa ta obejmuje wydawanie:

- książek, broszur, ulotek i podobnych publikacji, włączając słowniki i encyklopedie, w formie drukowanej, elektronicznej i dźwiękowej lub w Internecie,
- atlasów, map i wykresów w formie drukowanej i elektronicznej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji globusów, sklasyfikowanej w 32.99.Z,
- wydawania materiałów reklamowych, sklasyfikowanego w 58.19.Z,
- wydawania nut, sklasyfikowanego w 59.20.Z,
- działalności pisarzy niezależnych, sklasyfikowanej w 90.03.Z.

### **58.12.Z Wydawanie wykazów oraz list (np. adresowych, telefonicznych)**

Podklasa ta obejmuje wydawanie:

- list adresowych w formie drukowanej lub elektronicznej,
- książek telefonicznych,
- pozostałych informatorów i zestawów, takich jak: orzecznictwo prawne, poradniki farmaceutyczne itp.

### **58.13.Z Wydawanie gazet**

Podklasa ta obejmuje:

- wydawanie gazet, włączając gazety ogłoszeniowe i reklamowe, ukazujące się co najmniej 4 razy w tygodniu, w formie drukowanej lub elektronicznej, włączając Internet.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności agencji informacyjnych, sklasyfikowanej w 63.91.Z.

### **58.14.Z Wydawanie czasopism i pozostałych periodyków**

Podklasa ta obejmuje:

- wydawanie czasopism i pozostałych periodyków ukazujących się mniej niż 4 razy w tygodniu, w formie drukowanej lub elektronicznej, włączając Internet,
- wydawanie programów radiowych i telewizyjnych.

### **58.19.Z Pozostała działalność wydawnicza**

Podklasa ta obejmuje:

- wydawanie, włączając udostępnianie w trybie on-line:
  - katalogów,
  - materiałów reklamowych,
  - fotografii, rycin i pocztówek,
  - kartek z życzeniami,
  - formularzy,
  - plakatów, reprodukcji dzieł sztuki,
  - pozostałych wyrobów drukowanych
- wydawanie (udostępnianie) danych statystycznych i innych informacji w trybie on-line

Podklasa ta nie obejmuje:

- wydawania gazet ogłoszeniowych i reklamowych, sklasyfikowanego w 58.13.Z,
- udostępnienia oprogramowania w trybie on-line (oferowania hostingu do wykonywania aplikacji, świadczenia usług aplikacyjnych), sklasyfikowane w 63.11.Z.

**58.21.Z Działalność wydawnicza w zakresie gier komputerowych**

Podklasa ta obejmuje działalność wydawniczą w zakresie gier komputerowych dla wszystkich platform.

**58.29.Z Działalność wydawnicza w zakresie pozostałego oprogramowania**

Podklasa ta obejmuje tworzenie, dostarczanie oraz dokumentację standardowego oprogramowania, bez uwzględniania specyficznych wymagań klienta:

- systemów operacyjnych,
- programów użytkowych i pozostałych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- reprodukcji oprogramowania, sklasyfikowanej w 18.20.Z,
- sprzedaży detalicznej gotowego oprogramowania, sklasyfikowanej w 47.41.Z
- produkcji oprogramowania niezwiązanego z działalnością wydawniczą, włącznie z przełożeniem lub dostosowaniem gotowego programu na potrzeby rynku, wykonane na zlecenie, sklasyfikowanej w 62.01.Z,
- udostępniania oprogramowania w trybie on-line (oferowania hostingu do wykonywania aplikacji, świadczenia usług aplikacyjnych), sklasyfikowane w 63.11.Z.

**Dział 59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH, NAGRAŃ DŹWIĘKOWYCH I MUZYCZNYCH**

Dział ten obejmuje:

- produkcję filmów na taśmie filmowej, wideo lub DVD przeznaczonych do projekcji w kinach lub telewizji,
- działalność pomocniczą związaną z produkcją filmów tj.: montaż, dubbingowanie itp.,
- dystrybucję filmów kinowych lub innych produkcji filmowych dla innych jednostek,
- zakup i sprzedaż praw do dystrybucji filmów i innych produkcji filmowych,
- wydawanie nut,
- nagrywanie dźwięku, tzn. produkcja oryginalnych wzorcowych nagrań dźwiękowych, wykonywane w studio lub innym miejscu oraz ich wydawanie, promowanie i dystrybucja.

**59.11.Z Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję filmów kinowych, nagrań wideo, programów telewizyjnych (seriali telewizyjnych, programów dokumentalnych) i reklam telewizyjnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- kopiowania filmów (z wyłączeniem reprodukcji filmów w celu zapewnienia dystrybucji kinowej), taśm filmowych, płyt CD lub DVD z egzemplarza wzorcowego, sklasyfikowanego w 18.20.Z,
- sprzedaży hurtowej nagranych kaset wideo, płyt CD i DVD, sklasyfikowanej w 46.43.Z,
- sprzedaży hurtowej czystych kaset wideo, płyt CD i DVD, sklasyfikowanej w 46.52.Z,
- sprzedaży detalicznej kaset wideo, płyt CD i DVD, sklasyfikowanej w 47.63.Z,
- działalności postprodukcyjnej związanej z filmami, nagraniami wideo i programami telewizyjnymi, sklasyfikowanej w 59.12.Z,
- nagrywania dźwięku i książek na taśmę, sklasyfikowanego w 59.20.Z,
- tworzenia i nadawania programów telewizyjnych, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 60.2,
- obróbki taśm filmowych niezwiązanej z obróbką taśm dla przemysłu filmowego, sklasyfikowanej w 74.20.Z,
- działalności agentów lub agencji występujących w imieniu indywidualnych osób, w celu zaangażowania do filmu, teatru lub innej działalności artystycznej, sklasyfikowanej w 74.90.Z,
- wypożyczania kaset wideo, płyt DVD, sklasyfikowanego w 77.22.Z,
- wykonywania napisów kodowanych w czasie rzeczywistym dla programów telewizyjnych na żywo z różnych spotkań, konferencji itp., sklasyfikowanego w 82.99.Z,
- działalności aktorów, animatorów, reżyserów, scenografów i innych specjalistów przemysłu filmowego prowadzonej na własny rachunek, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 90.0.

### **59.12.Z Działalność postprodukcyjna związana z filmami, nagraniami wideo i programami telewizyjnymi**

Podklasa ta obejmuje:

- montaż filmowy, telewizyjny i wideo realizowany przy pomocy dowolnej techniki w sferze obrazu i dźwięku, wykonywanie napisów, napisów czołowych i końcowych, postprodukcyjne efekty specjalne, w tym: grafika i animacja komputerowa,
- działalność laboratoriów filmowych,
- cyfrowe przeniesienie filmu z taśmy filmowej,
- wykonywanie materiałów wyjściowych obrazu i dźwięku do kopii eksploatacyjnych,
- działalność filmotek przechowujących materiały filmowe i podobną działalność.

Podklasa ta nie obejmuje:

- kopiowania filmów (z wyłączeniem reprodukcji filmów w celu zapewnienia dystrybucji kinowej), kaset wideo, płyt CD lub DVD z egzemplarza wzorcowego, sklasyfikowanego w 18.20.Z,
- sprzedaży hurtowej nagranych kaset wideo, płyt CD i DVD, sklasyfikowanej w 46.43.Z,
- sprzedaży hurtowej czystych kaset wideo, płyt CD, sklasyfikowanej w 46.52.Z,
- sprzedaży detalicznej kaset wideo, płyt CD i DVD, sklasyfikowanej w 47.63.Z,
- obróbki taśm filmowych niezwiązanej z obróbką taśm dla przemysłu filmowego, sklasyfikowanej w 74.20.Z,
- wypożyczania kaset wideo, płyt DVD, sklasyfikowanego w 77.22.Z,
- działalności aktorów, animatorów, reżyserów, scenografów i innych specjalistów przemysłu filmowego prowadzonej na własny rachunek, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 90.0.

### **59.13.Z Działalność związana z dystrybucją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych**

Podklasa ta obejmuje:

- dystrybucję filmów kinowych, kaset wideo, płyt DVD i podobnych produkcji do kin, stacji telewizyjnych itp. jednostek,
- nabywanie praw autorskich do filmów kinowych, nagrań wideo i DVD.

Podklasa ta nie obejmuje:

- kopiowania filmów, nagrań wideo, płyt CD lub DVD z egzemplarza wzorcowego, sklasyfikowanego w 18.20.Z,
- sprzedaży hurtowej kaset wideo i płyt DVD, sklasyfikowanej w 46.43.Z,
- sprzedaży detalicznej kaset wideo i płyt DVD, sklasyfikowanej w 47.63.Z.

### **59.14.Z Działalność związana z projekcją filmów**

Podklasa ta obejmuje:

- projekcję filmów lub nagrań wideo w kinach, na otwartym powietrzu lub w pozostałych miejscach,
- działalność klubów filmowych.

### **59.20.Z Działalność w zakresie nagrań dźwiękowych i muzycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- produkcję oryginalnych dźwiękowych nagrań wzorcowych, na taśmach, płyt CD,
- wydawanie, promocję i dystrybucję nagrań dźwiękowych przeznaczonych do sprzedaży hurtowej, detalicznej lub bezpośrednio do odbiorców,

Działalności te wykonywane w ramach tej samej jednostki mogą być związane lub nie z produkcją nagrań wzorcowych. Jeżeli nie są związane z produkcją nagrań wzorcowych, to jednostka taka musi uzyskać prawa do reprodukcji i dystrybucji nagrań wzorcowych.

- nagrywanie dźwięku zarówno w studio jak i w innych miejscach, włączając produkcję programów radiofonicznych na taśmach,
- nabywanie i rejestrowanie praw autorskich do kompozycji muzycznych,
- promowanie, autoryzowanie i stosowanie tych kompozycji w nagraniach radiofonicznych, telewizyjnych, filmach, przedstawieniach na żywo, druku i pozostałych mediach.

Jednostki zaangażowane w te działalności mogą posiadać prawa autorskie lub mogą zarządzać prawami autorskimi w imieniu ich właściciela.

- wydawanie nut.

### **Dział 60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH**

Dział ten obejmuje:

- nadawanie programów radiofonicznych i telewizyjnych, które mogą być programami rozrywkowymi, informacyjnymi, mogą dotyczyć wywiadów, rozmów itp., łącznie z tworzeniem treści tych programów czy nabywaniem praw do ich dystrybucji,
- transmisję danych, zazwyczaj zintegrowaną z programami radiofonicznymi lub telewizyjnymi,
- produkcję programów radiowych i telewizyjnych do późniejszej emisji, które są zazwyczaj przeznaczone dla określonej grupy odbiorców, a dotyczą programów informacyjnych, sportowych, edukacyjnych oraz programów dla młodzieży, na podstawie abonamentu lub opłaty przekazywanej osobom trzecim.

Nadawanie programów może odbywać się przy użyciu różnych technologii, drogą radiową, przez stacje satelitarne, sieć kablową lub przez Internet.

Dział ten nie obejmuje:

- dystrybucji programów za pomocą sieci kablowej lub innych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 61.

### **60.10.Z Nadawanie programów radiofonicznych**

Podklasa ta obejmuje:

- transmisję radiofoniczną sygnałów dźwiękowych przez studia nadawcze i systemy do transmisji programów dźwiękowych, ogólnodostępnych lub dla abonentów,
- działalność stacji radiofonicznych, tj. układanie i nadawanie programów dźwiękowych dla osób stowarzyszonych lub dla abonentów, drogą radiową, kablową lub satelitarną,
- transmisję radiofoniczną przez Internet (internetowe stacje radiowe),
- transmisję danych zintegrowaną z programami radiofonicznymi.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji programów radiofonicznych nagranych na taśmę, sklasyfikowanej w 59.20.Z.



## **60.20.Z Nadawanie programów telewizyjnych ogólnodostępnych i abonamentowych**

Podklasa ta obejmuje:

- tworzenie programów telewizyjnych, poprzez nabywanie określonych programów (np. filmów, programów dokumentalnych itp.), produkcję określonych programów we własnym zakresie (np. wiadomości lokalne, relacje na żywo) lub ich kombinację.
- programowanie i transmisję programów telewizyjnych ogólnych i specjalistycznych (relacje sportowe, informacyjne itp.),
- nadawanie programów na życzenie.

Programy te mogą być nadawane przez producenta lub dystrybuowane przez osoby trzecie takie jak telewizje kablowe lub dostawcy telewizji satelitarnej. Programy te mogą być ogólnodostępne lub abonamentowe.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji elementów programu telewizyjnego (np. filmów, programów dokumentalnych, reklam), niezwiązanych z nadawaniem programów, sklasyfikowanej w 59.11.Z,
- montażu pakietów programowych i ich dystrybucji, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 61.1

## **Dział 61 TELEKOMUNIKACJA**

Dział ten obejmuje:

- usługi telekomunikacyjne i działalności usługowe z nimi powiązane, tj. transmitowanie głosu, danych, tekstu, dźwięku i obrazu. Systemy transmisyjne, które realizują tę działalność mogą być oparte na pojedynczej technologii lub na kombinacji technologii.

Wspólną cechą działalności zaklasyfikowanych do tego działu jest transmisja programów, a nie ich produkcja. Podział w tym dziale został przeprowadzony w oparciu o rodzaj funkcjonującej infrastruktury.

W przypadku transmisji sygnałów telewizyjnych może to oznaczać łączenie całych plików programowych w pakiety programowe przeznaczone do dystrybucji (produkcja w odpowiednich podklasach działu 60).

### **61.10.Z Działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej**

Podklasa ta obejmuje działalności związane z obsługą, konserwacją lub udostępnianiem systemów transmisyjnych do przesyłania głosu, danych, tekstu, dźwięku i obrazu realizowane za pomocą infrastruktury telekomunikacji przewodowej. Systemy transmisyjne mogą być oparte na jednej technologii lub ich kombinacji.

Podklasa ta obejmuje:

- obsługę i konserwację systemów łącznościowych i transmisyjnych w celu zapewnienia komunikacji pomiędzy dwiema centralami przez linie naziemne, mikrofałe lub kombinację linii naziemnych z połączeniami satelitarnymi,
- obsługę systemów dystrybucji kablowej, np. dystrybucja danych, sygnałów telewizyjnych,
- zapewnienie komunikacji telegraficznej i pozostałej innej niż głosowa, przy użyciu własnych systemów,
- dzierżawę łączy od właścicieli i operatorów,
- świadczenie usług telekomunikacyjnych firmom i gospodarstwom domowym,
- zapewnianie dostępu do Internetu przez operatora sieci przewodowej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- odsprzedaży usług telekomunikacyjnych, sklasyfikowanej w 61.90.Z.

**61.20.Z Działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej**

Podklasa ta obejmuje:

- obsługę, konserwację lub udostępnianie systemów transmisyjnych do przesyłania głosu, danych, tekstu, dźwięku i obrazu realizowane za pomocą infrastruktury telekomunikacji bezprzewodowych. Systemy transmisyjne zapewniają transmisję wielokierunkową dzięki wykorzystaniu fal radiowych i mogą być one oparte na jednej technologii lub ich kombinacji,
- obsługę i konserwację bezprzewodowych sieci telekomunikacyjnych, takich jak: pagery, telefony komórkowe i podobne,
- zakup dostępu i pojemności do sieci od właścicieli i operatorów sieci,
- świadczenie usług telekomunikacji bezprzewodowej (z wyłączeniem satelitarnych) firmom i gospodarstwom domowym,
- zapewnianie dostępu do Internetu przez operatora sieci bezprzewodowej.

Podklasa nie obejmuje:

- pośrednictwa w zakresie usług telekomunikacyjnych, sklasyfikowanego w 61.90.Z.

**61.30.Z Działalność w zakresie telekomunikacji satelitarnej**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność związaną z obsługą, konserwacją lub udostępnianiem systemów transmisyjnych do przesyłania głosu, danych, tekstu, dźwięku i obrazu realizowane za pomocą infrastruktury telekomunikacji satelitarnej,
- dostarczanie programów wizualnych, dźwiękowych i tekstowych odbieranych z kanałów telewizyjnych, stacji i sieci telewizyjnych lub radiowych, przez systemy satelitarne bezpośrednio do domu odbiorców. Jednostki które są tu klasyfikowane nie uczestniczą w tworzeniu programów,
- zapewnianie dostępu do Internetu przez operatora sieci satelitarnej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- pośrednictwa w zakresie usług telekomunikacyjnych, sklasyfikowanego w 61.90.Z.

### **61.90.Z Działalność w zakresie pozostałej telekomunikacji**

Podklasa ta obejmuje:

- świadczenie wyspecjalizowanych usług telekomunikacyjnych takich jak: śledzenie za pomocą satelitów, telemetria komunikacyjna i obsługa stacji radarowych,
- obsługę końcowych stacji satelitarnych i związanych z nimi systemów operacyjnych połączonych z jednym lub większą liczbą naziemnych systemów komunikacyjnych, zdolnych do przesyłania lub odbioru sygnałów telekomunikacyjnych z systemów satelitarnych,
- zapewnienie dostępu do Internetu przez sieci, na podstawie umowy pomiędzy klientem a dostawcą usług internetowych (ISP – Internet Service Provider), które nie są jego własnością i nie są przez niego kontrolowane, tak jak na przykład komutowany dostęp do Internetu,
- udostępnienie telefonu i Internetu w obiektach ogólnie dostępnych,
- dostarczanie usług telekomunikacyjnych przez istniejące połączenia telekomunikacyjne:
  - umożliwianie rozmów za pośrednictwem Internetu (VOIP - Voice Over Internet Protocol),
- pośrednictwo w zakresie usług telekomunikacyjnych (tj. zakup i odsprzedaż uprawnień do sieci bez świadczenia dodatkowych usług).

Podklasa ta nie obejmuje:

- zapewnienia dostępu do Internetu świadczonego przez operatorów infrastruktury telekomunikacyjnej, sklasyfikowanego w 61.10.Z, 61.20.Z, 61.30.Z

### **Dział 62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA**

Dział ten obejmuje:

- dostarczanie ekspertyz w zakresie technologii informatycznych,
- pisanie, modyfikowanie, badanie i wspomaganie oprogramowania,
- planowanie i projektowanie systemów komputerowych, które łączą sprzęt komputerowy, oprogramowanie i sprzęt komunikacyjny;
- zarządzanie i obsługa systemów komputerowych i/lub urządzeń przetwarzania danych należących do klienta w miejscu ich zainstalowania,
- pozostałe profesjonalne i techniczne działalności związane z komputerem.

#### **62.01.Z Działalność związana z oprogramowaniem**

Podklasa ta obejmuje pisanie, modyfikowanie, badanie, dokumentowanie i wspomaganie oprogramowania, włączając pisanie zleceń sterujących programami dla użytkowników.

Podklasa ta obejmuje analizowanie, projektowanie systemów gotowych do użycia:

- rozbudowę, tworzenie, dostarczanie oraz dokumentację oprogramowania wykonanego na zlecenie określonego użytkownika,
- pisanie programów na zlecenie użytkownika,
- projektowanie stron internetowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- publikowania pakietów oprogramowania, sklasyfikowanego w 58.29.Z,
- tłumaczenia i przystosowania programów na potrzeby rynku, wykonywane na własny rachunek, sklasyfikowanych w 58.29.Z,
- planowania i projektowania systemów komputerowych, które integrują sprzęt komputerowy, oprogramowanie i technologie komunikacyjne, nawet wtedy, gdy dostarczane oprogramowanie może być ich integralną częścią, sklasyfikowanego w 62.02.Z

### **62.02.Z Działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki**

Podklasa ta obejmuje:

- planowanie i projektowanie systemów komputerowych, które łączą sprzęt komputerowy, oprogramowanie i technologie komunikacyjne, włączając szkolenia dla użytkowników.

Podklasa ta nie obejmuje:

- instalowania komputerów dużej mocy i podobnych, sklasyfikowanej w 33.20.Z,
- sprzedaży komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania, sklasyfikowanej w 46.51.Z, 47.41.Z,
- instalowania komputerów osobistych, sklasyfikowanego w 62.09.Z,
- oddzielnego instalowania oprogramowania i odzyskiwania danych z uszkodzonych komputerów, sklasyfikowanych w 62.09.Z.

### **62.03.Z Działalność związana z zarządzaniem urządzeniami informatycznymi**

Podklasa ta obejmuje:

- zarządzanie i obsługę systemów komputerowych i/lub urządzeń przetwarzania danych należących do klienta w miejscu ich zainstalowania, włączając usługi wspomagające.

### **62.09.Z Pozostała działalność usługowa w zakresie technologii informatycznych i komputerowych**

Podklasa ta obejmuje pozostałą działalność związaną z technologią informatyczną i komputerową, gdzie indziej niesklasyfikowaną:

- usługi odzyskiwania danych z uszkodzonych komputerów,
- instalowanie komputerów osobistych,
- instalowanie oprogramowania.

Podklasa ta nie obejmuje:

- instalowania komputerów dużej mocy i podobnych, sklasyfikowanego w 33.20.Z,
- działalności w zakresie oprogramowania, sklasyfikowanego w 62.01.Z,
- konsultacji w zakresie sprzętu komputerowego, sklasyfikowanej w 62.02.Z,
- zarządzania sprzętem komputerowym, sklasyfikowanego w 62.03.Z,
- przetwarzania danych i hostingu, sklasyfikowanych w 63.11.Z.

## **Dział 63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI**

Dział ten obejmuje:

- działalność wyszukiwarek portali internetowych,
- przetwarzanie danych,
- działalność hostingu,
- pozostałą działalność związaną głównie z dostarczaniem informacji.

### **63.11.Z Przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność**

Podklasa ta obejmuje:

- działalności związane z zapewnieniem infrastruktury dla usług hostingowych, przetwarzania danych i działalności powiązanych,
- specjalistyczne usługi hostingowe, takie jak: hosting sieci www, usługi przesyłania strumieniowego lub oferowania hostingu do wykonywania aplikacji, świadczenie usług aplikacyjnych, dostarczanie klientom urządzeń głównego komputera ze współdzieleniem czasu,
- przetwarzanie danych, włączając kompletną obróbkę i specjalistyczne raporty z danych dostarczonych przez klienta lub zapewnienie automatycznego przetwarzania danych oraz wprowadzania danych, włącznie z prowadzeniem bazy danych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności, przy wykonywaniu których dostawca wykorzystuje komputery wyłącznie jako narzędzie, są sklasyfikowane zgodnie z rodzajem świadczonych usług.

### **63.12.Z Działalność portali internetowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działanie witryn internetowych, które wykorzystują wyszukiwarki, aby generować i utrzymywać obszerne bazy danych internetowych adresów i treści w formacie łatwym do wyszukania,
- działanie pozostałych witryn internetowych, które działają jak portale internetowe, tj.: strony mediów dostarczających aktualne informacje.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wydawania książek, gazet, czasopism w Internecie, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 58,
- nadawania programów przez Internet, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 60.

### **63.91.Z Działalność agencji informacyjnych**

Podklasa ta obejmuje

- działalność agencji informacyjnych dostarczających wiadomości, zdjęcia i reportaże dla mediów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności niezależnych fotoreporterów, sklasyfikowanej w 74.20.Z,
- działalności niezależnych dziennikarzy, sklasyfikowanej w 90.03.Z.

### **63.99.Z Pozostała działalność usługowa w zakresie informacji, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje pozostałą działalność w zakresie usług informacyjnych, gdzie indziej niesklasyfikowaną, taką jak:

- zautomatyzowane udzielanie informacji przez telefon,
- wyszukiwanie informacji wykonywane na zlecenie,
- dostarczanie wycinków w zakresie informacji i wycinków prasowych itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności centrów telefonicznych, sklasyfikowanej w 82.20.Z,
- działalności bibliotek i archiwów, sklasyfikowanej w 91.01.A, 91.01.B.

## **SEKCJA K DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA**

Sekcja ta obejmuje:

- działalność związaną z usługami finansowymi, włączając ubezpieczenia, reasekurację, działalność związaną z funduszami emerytalnymi oraz działalność pomocniczą w stosunku do usług finansowych,
- działalność spółek holdingowych, trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych.

### **Dział 64 FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH**

Dział ten obejmuje działalność związaną z pozyskiwaniem i redystrybucją środków finansowych innych niż fundusze ubezpieczeniowe, emerytalne, rentowe lub obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

**Uwaga:**

*Krajowe uregulowania prawne odgrywają znaczną rolę w określaniu klasyfikacji w ramach działu.*

#### **64.11.Z Działalność banku centralnego**

Podklasa ta obejmuje:

- emisję krajowych znaków pieniężnych oraz prowadzenie polityki pieniężnej,
- monitorowanie i kontrolę podaży pieniądza,
- przyjmowanie depozytów, które są wykorzystywane do rozliczeń pomiędzy instytucjami finansowymi,
- nadzorowanie operacji bankowych,
- utrzymywanie krajowych rezerw dewizowych,
- działalność banku centralnego jako bankiera rządu.

#### **64.19.Z Pozostałe pośrednictwo pieniężne**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność związaną z przyjmowaniem depozytów i udzielaniem kredytów, w takich formach jak: pożyczki, zastawy hipoteczne, karty kredytowe itp. przez instytucje finansowe inne niż bank centralny, np. banki, kasy oszczędnościowe, towarzystwa kredytowe,
- działalność związaną z pocztową obsługą kredytów i oszczędności oraz pozostałych operacji finansowych realizowanych za pośrednictwem poczty,
- działalność związaną z udzielaniem kredytów mieszkaniowych przez specjalistyczne instytucje przyjmujące depozyty,
- działalność agencji bankowych i punktów pobierania opłat.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności związanej z udzielaniem kredytów mieszkaniowych przez specjalistyczne instytucje nieprzyjmujące depozytów, sklasyfikowanej w 64.92.Z,
- działalności związanej z kartami kredytowymi, tzn. finansowania zakupów produktów przez przyznawanie kredytu w sieci sprzedaży, sklasyfikowanej w 66.19.Z.

#### **64.20.Z Działalność holdingów finansowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność spółek holdingowych, które poprzez posiadanie odpowiednich udziałów (akcji) w innych spółkach (spółkach zależnych) zapewniają sobie nad nimi kontrolę, z wyłączeniem zarządzania nimi.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zarządzania holdingami, sklasyfikowanego w 70.10.Z.

#### **64.30.Z Działalność trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych**

Podklasa ta obejmuje działalność osób prawnych (np. funduszy, trustów) lokujących w papiery wartościowe lub inne aktywa w imieniu akcjonariuszy lub beneficjentów, z wyłączeniem zarządzania. Portfele papierów wartościowych są konstruowane tak, aby osiągnąć określone zyski z inwestycji uwzględniając następujące kryteria: dywersyfikację, ryzyko, stopę zwrotu, niestabilność cen. Te przedsięwzięcia inwestycyjne dające dywidendy i inne dochody z nieruchomości, mają niewielkie (lub zerowe) zatrudnienie oraz niewiele lub żadnych zysków ze sprzedaży swoich usług.

Podklasa ta obejmuje:

- fundusze inwestycyjne otwarte,
- fundusze inwestycyjne zamknięte,
- fundusze powiernicze zarządzane w imieniu akcjonariuszy lub beneficjentów, zgodnie z warunkami umów powierniczych, oświadczeniami woli lub umowami agencyjnymi,
- powiernicze fundusze inwestycyjne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności holdingów finansowych, sklasyfikowanej w 64.20.Z,
- działalności funduszy emerytalnych, sklasyfikowanych w 65.30.Z,
- zarządzania funduszami, sklasyfikowanego w 66.30.Z,
- działalności funduszy i trustów osiągających zyski ze sprzedaży swoich wyrobów i usług, sklasyfikowanych zgodnie z ich przeważającą działalnością.

#### **64.91.Z Leasing finansowy**

Podklasa ta obejmuje:

- dzierżawy, których okres w przybliżeniu pokrywa się z przewidywanym czasem amortyzacji środków trwałych, a dzierżawca otrzymuje wszelkie zyski płynące z dzierżawy i ponosi wszelkie ryzyko związane z posiadaniem prawem własności. Prawo własności środka trwałego może, ale nie musi być ostatecznie przeniesione na dzierżawcę. Tego rodzaju dzierżawa obejmuje wszystkie lub praktycznie wszystkie koszty, włączając odsetki.

Podklasa ta nie obejmuje:

- leasingu operacyjnego, sklasyfikowanego w dziale 77, w odpowiednich podklasach według rodzaju dzierżawionych dóbr.

#### **64.92.Z Pozostałe formy udzielania kredytów**

Podklasa ta obejmuje działalność związaną z usługami finansowymi dotyczącymi przede wszystkim udzielania kredytów przez instytucje nieobjęte pośrednictwem pieniężnym, tj.:

- udzielanie kredytów konsumpcyjnych,
- finansowanie handlu międzynarodowego,
- zapewnienie długoterminowego finansowania działalności przemysłowej,
- pożyczki pieniężne poza systemem bankowym,
- udzielanie kredytów mieszkaniowych przez specjalistyczne instytucje, nieprzyjmujące depozytów,
- udzielanie pożyczek pod zastaw (np. działalność lombardów).

Podklasa ta nie obejmuje:

- udzielania kredytów mieszkaniowych przez specjalistyczne instytucje przyjmujące depozyty, sklasyfikowanego w 64.19.Z,
- leasingu operacyjnego, sklasyfikowanego w dziale 77 w odpowiednich podklasach według rodzaju dzierżawionych dóbr,
- działalności związanej z przyznawaniem dotacji przez organizacje członkowskie, sklasyfikowanej w 94.99.Z.

#### **64.99.Z Pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych**

Podklasa ta obejmuje:

- pozostałe pośrednictwo finansowe związane głównie z dystrybucją środków finansowych, w inny sposób niż udzielanie pożyczek:
  - faktoring,
  - wystawianie swapów, dokonywanie opcji oraz zawieranie transakcji zabezpieczających,
- działalność inwestycyjną na własny rachunek dokonywaną poprzez lokatę kapitału za pośrednictwem przedsiębiorstw wysokiego ryzyka, klubów inwestycyjnych itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- leasingu finansowego, sklasyfikowanego w 64.91.Z,
- obrotu papierami wartościowymi na zlecenie, sklasyfikowanego w 66.12.Z,
- sprzedaży, dzierżawy i wynajmu nieruchomości, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 68,
- inkasowania należności z tytułu roszczeń, bez przejęcia długów, sklasyfikowanego w 82.91.Z,
- przyznawania dotacji przez organizacje członkowskie, sklasyfikowanego w 94.99.Z.

#### **Dział 65 UBEZPIECZENIA, REASEKURACJA ORAZ FUNDUSZE EMERYTALNE, Z WYŁĄCZENIEM OBOWIĄZKOWEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO**

Dział ten obejmuje:

- zapewnienie dochodów emerytalnych i rentowych poprzez gromadzenie i lokowanie funduszy na poczet przyszłych roszczeń,
- ubezpieczenie bezpośrednio i reasekurację.

##### **65.11.Z Ubezpieczenia na życie**

Podklasa ta obejmuje:

- ubezpieczenia rentowe, ubezpieczenia na życie, ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa oraz ubezpieczenia na wypadek śmierci (z oszczędnościami jako elementem składowym lub bez oszczędności).

##### **65.12.Z Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe**

Podklasa ta obejmuje ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie, tj.:

- ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków i pożaru,
- ubezpieczenia na wypadek choroby,
- ubezpieczenia na czas podróży,
- ubezpieczenia majątkowe,
- ubezpieczenia pojazdów samochodowych oraz transportu morskiego, lotniczego i transportu pozostałego,
- ubezpieczenia od straty pieniędzy i odpowiedzialności cywilnej.

##### **65.20.Z Reasekuracja**

Podklasa ta obejmuje:

- ponoszenie całego lub częściowego ryzyka związanego z polisami ubezpieczeniowymi wydawanymi przez innych ubezpieczycieli.



### **65.30.Z Fundusze emerytalne**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność osób prawnych (np. funduszy) zajmujących się zapewnieniem dochodów emerytalnych, wyłącznie dla pracowników lub członków funduszu,
- fundusze emerytalne z ustalonym z góry dochodem, jak również fundusze indywidualne, gdzie wysokość dochodu uzależniona jest od wysokości składki,
- działalność pracowniczych programów emerytalnych,
- działalność funduszy emerytalnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zarządzania funduszami emerytalnymi, sklasyfikowanego w 66.30.Z,
- obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, sklasyfikowanych w 84.30.Z.

### **Dział 66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE**

Dział ten obejmuje świadczenie usług objętych pośrednictwem finansowym lub ściśle z nim związanych, które jednak samo nie jest usługą finansową.

#### **66.11.Z Zarządzanie rynkami finansowymi**

Podklasa ta obejmuje prowadzenie operacji i nadzoru nad rynkiem finansowym przez czynniki inne niż urzędowe:

- giełdy towarowe,
- terminowe giełdowe kontrakty towarowe,
- giełdy papierów wartościowych,
- transakcje opcjami na giełdach papierów wartościowych lub towarowych

#### **66.12.Z Działalność maklerska związana z rynkiem papierów wartościowych i towarów giełdowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność na rynkach finansowych wykonywaną na cudzy rachunek (np. maklera giełdowego) i działalności pokrewne,
- pośrednictwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi,
- pośrednictwo w zakresie obrotu towarami giełdowymi,
- działalność kantorów wymiany walut itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności na rynkach finansowych wykonywanej na własny rachunek, sklasyfikowanej w 64.99.Z,
- zarządzania portfelem papierów wartościowych, wykonywanego na zlecenie, sklasyfikowanego w 66.30.Z.

### **66.19.Z Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych**

Podklasa ta obejmuje:

- przetwarzanie i rozliczanie transakcji finansowych, włączając obsługę transakcji dokonywanych za pomocą kart płatniczych,
- doradztwo dotyczące inwestycji,
- doradztwo i pośrednictwo dotyczące kredytów hipotecznych,
- powiernictwo i nadzór wykonywane na zlecenie.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności agentów i brokerów ubezpieczeniowych, sklasyfikowanej w 66.22.Z,
- zarządzania funduszami, sklasyfikowanego w 66.30.Z.

### **66.21.Z Działalność związana z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat**

Podklasa ta obejmuje:

- szacowanie roszczeń ubezpieczeniowych:
  - ocena roszczeń,
  - obliczenie ryzyka i poniesionych szkód,
  - ocena ryzyka,
  - likwidacja szkód,
- dochodzenie roszczeń ubezpieczeniowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wyceny nieruchomości, sklasyfikowanej w 68.31.Z,
- wyceny wykonywanej w innych celach, sklasyfikowanej w 74.90.Z,
- działalności detektywistycznej, sklasyfikowanej w 80.30.Z.

### **66.22.Z Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych zajmujących się sprzedażą oraz prowadzeniem negocjacji dotyczących polis ubezpieczeniowych,
- działalność akwizycyjną na rzecz otwartych funduszy emerytalnych.

### **66.29.Z Pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność pomocniczą ściśle związaną z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi, z wyłączeniem pośrednictwa finansowego, oceny roszczeń oraz działalności agentów i brokerów ubezpieczeniowych:
  - zarządzanie dobrami powypadkowymi,
  - usługi aktuariuszy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności w zakresie ratownictwa morskiego, sklasyfikowanej w 52.22.A.

### **66.30.Z Działalność związana z zarządzaniem funduszami**

Podklasa ta obejmuje działalność związaną z zarządzaniem portfelem papierów wartościowych i funduszami, wykonywaną na zlecenie osób indywidualnych, przedsiębiorstw i innych jednostek:

- zarządzanie funduszami lokacyjnymi,
- zarządzanie pozostałymi funduszami inwestycyjnymi,
- zarządzanie funduszami emerytalnymi.

## **SEKCJA L DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI**

Sekcja ta obejmuje:

- działalność wynajmujących, agentów i/lub maklerów w zakresie: kupna lub sprzedaży nieruchomości, wynajmowania nieruchomości oraz pozostała działalność usługowa związana z nieruchomościami, taka jak: wycena nieruchomości; działalność ta może być prowadzona na własnej lub dzierżawionej nieruchomości lub na zlecenie,
- budowę obiektów, na użytek własny lub na wynajem,
- zarządzanie nieruchomościami.

### **68.10.Z Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek**

Podklasa ta obejmuje:

- kupno i sprzedaż nieruchomości własnych lub dzierżawionych, takich jak:
  - budynki mieszkalne i mieszkania,
  - budynki niemieszkalne, włączając obiekty wystawowe, magazyny, centra handlowe,
  - grunty;
- podział nieruchomości na parcele, bez rekultywacji gruntów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- realizacji projektów budowlanych do sprzedaży, sklasyfikowanej w 41.10.Z,
- podziału ziemi w celu jej ulepszenia, sklasyfikowanego w 42.99.Z,

### **68.20.Z Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi**

Podklasa ta obejmuje:

- wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi, takimi jak:
  - budynki mieszkalne i mieszkania,
  - budynki niemieszkalne, włączając obiekty wystawowe, magazyny, włącznie z przeznaczonymi na użytek handlu hurtowego artykułami rolno-spożywczymi umożliwianego przez rolno-spożywcze rynki hurtowe,
  - grunty,
- wynajem domów, mieszkań i apartamentów, włączając umeblowane, na dłuższy okres użytkowania, tzn. w cyklu miesięcznym lub rocznym,
- wynajem miejsc pod przewoźne domy mieszkalne,
- wynajem miejsca w schroniskach dla zwierząt gospodarskich.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności hoteli, letnich domów, wynajmu pokoi gościnnych, pól namiotowych, kempingów i pozostałych obiektów i miejsc zakwaterowania na krótkie pobyty, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 55,

### **68.31.Z Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami**

Podklasa ta obejmuje działalność agencji obrotu nieruchomościami w zakresie:

- pośrednictwa w kupnie, sprzedaży i dzierżawie nieruchomości,
- doradztwa i szacowania wartości nieruchomości związanych z jej kupnem, sprzedażą lub dzierżawą.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności prawniczej, sklasyfikowanej w 69.10.Z.

**68.32.Z Zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie**

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności prawniczej, sklasyfikowanej w 69.10.Z,
- działalności usługowej związanej z utrzymaniem porządku w budynkach, włączając sprząatanie wewnątrz, konserwacji i drobnych napraw, usuwania śmieci, usług ochrony, sklasyfikowanej w 81.10.Z,
- obsługi związanej z utrzymaniem porządku w takich obiektach jak: bazy wojskowe, więzienia i inne obiekty (z wyłączeniem zarządzania urządzeniami komputerowymi), sklasyfikowanego w 81.10.Z.

## **SEKCJA M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA**

Sekcja ta obejmuje:

- działalność profesjonalną, naukową i techniczną wymagającą wiedzy specjalistycznej.

### **Dział 69 DZIAŁALNOŚĆ PRAWNICZA, RACHUNKOWO-KSIĘGOWA I DORADZTWO PODATKOWE**

Dział ten obejmuje:

- reprezentowanie interesów jednej strony przeciw drugiej stronie przed sądem lub innym ciałem orzekającym, prowadzone przez adwokatów, radców prawnych lub pod ich nadzorem w sprawach cywilnych i karnych oraz doradztwo prawne w przypadkach sporów pracowniczych,
- przygotowanie dokumentów prawnych w zakresie umów i porozumień zawieranych między podmiotami gospodarczymi i innych dokumentów związanych z prowadzeniem firm, dokumentacją patentową i prawami autorskimi, testamentami, aktami darowizn, udzielaniem pełnomocnictw itp.,
- działalność notariuszy, komorników, sędziów polubownych, rzeczników patentowych, radców prawnych.
- działalność rachunkowo-księgową, np.: sporządzanie sprawozdań i bilansów finansowych, ich kontrolę i potwierdzanie poprawności (działalność biegłych księgowych) oraz księgowanie wszelkiego rodzaju transakcji gospodarczych.

#### **69.10.Z Działalność prawnicza**

Podklasa ta obejmuje:

- reprezentowanie interesów jednej strony przeciw drugiej stronie przed sądem lub innym ciałem orzekającym, prowadzone przez adwokatów, radców prawnych lub pod ich nadzorem:
  - doradztwo i reprezentowanie w sprawach cywilnych,
  - doradztwo i reprezentowanie w sprawach karnych,
  - doradztwo i reprezentowanie w przypadkach sporów pracowniczych,
- doradztwo prawne i ogólne konsultacje, przygotowywanie dokumentów prawnych w zakresie:
  - statutów, umów, porozumień i innych dokumentów związanych z prowadzeniem firm,
  - dokumentacji patentowej i praw autorskich,
  - przygotowywanie innych dokumentów prawnych, np.: testamentów, pełnomocnictw,
- działalność notariuszy, komorników, sędziów polubownych, rzeczników patentowych, radców prawnych, mediatorów sądowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności sądów, sklasyfikowanej w 84.23.Z.

### **69.20.Z Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe**

Podklasa ta obejmuje:

- księgowanie wszelkiego rodzaju transakcji gospodarczych, wykonywane na zlecenie,
- sporządzanie sprawozdań i bilansów finansowych,
- kontrolę i potwierdzanie poprawności sprawozdań i bilansów finansowych (działalność biegłych księgowych/ biegłych rewidentów),
- przygotowywanie dokumentów o dochodach osób i firm w celach podatkowych,
- doradztwo podatkowe i reprezentowanie klientów przed organami podatkowymi.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przetwarzania danych, sklasyfikowanego w 63.11.Z,
- konsultacji w zakresie zarządzania, np. systemami księgowymi, procedurami kontroli wydatków, sklasyfikowanej w 70.22.Z,
- ściągania należności płatniczych, sklasyfikowanego w 82.91.Z.

### **Dział 70 DZIAŁALNOŚĆ FIRM CENTRALNYCH (HEAD OFFICES); DORADZTWO ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM**

Dział ten obejmuje:

- doradztwo i bezpośrednią pomoc dla podmiotów gospodarczych i innych jednostek w zakresie planowania strategicznego i organizacyjnego, prowadzenia rachunkowości i kontroli wydatków, planowania, organizacji pracy, efektywności zarządzania oraz strategii i działalności marketingowej,
- działalność firm centralnych zajmujących się kontrolowaniem i zarządzaniem innymi jednostkami spółki lub przedsiębiorstwa.

#### **70.10.Z Działalność firm centralnych (head offices) i holdingów, z wyłączeniem holdingów finansowych**

Podklasa ta obejmuje:

- kontrolowanie i zarządzanie innymi spółkami lub przedsiębiorstwami,
- planowanie strategiczne lub organizacyjne oraz procesy podejmowania decyzji.

Jednostki objęte tą podklasą mogą kontrolować i zarządzać bieżącymi operacjami w powiązanych z nimi jednostkach.

Podklasa ta obejmuje działalność:

- firm centralnych (head offices),
- holdingów, z wyłączeniem działalności holdingów finansowych,
- zarządów spółek,
- zarządów jednostek lokalnych i regionalnych,
- zarządów filii przedsiębiorstw.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności holdingów finansowych, sklasyfikowanej w 64.20.Z.

#### **70.21.Z Stosunki międzyludzkie (public relations) i komunikacja**

Podklasa ta obejmuje:

- doradztwo i bezpośrednią pomoc, włączając lobbing dla podmiotów gospodarczych i innych jednostek w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji.

Podklasa ta nie obejmuje:

- reklamy i działalności związanej z prowadzeniem kampanii reklamowych w środkach masowego przekazu, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 73.1,
- badań rynku i opinii publicznej, sklasyfikowanych w 73.20.Z.

## **70.22.Z Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania**

Podklasa ta obejmuje:

- doradztwo i bezpośrednią pomoc dla podmiotów gospodarczych i innych jednostek w zakresie:
  - planowania strategicznego i organizacyjnego,
  - strategii i działalności marketingowej,
  - kontroli kosztów i innych zagadnień finansowych,
  - zarządzania produkcją,
  - zarządzania zasobami ludzkimi, doradztwa personalnego,
  - planowania, organizacji pracy, efektywności zarządzania,
  - opracowywania systemów prowadzenia rachunkowości i kontroli wydatków.
- doradztwo i bezpośrednią pomoc dla podmiotów gospodarczych i administracji państwowej w zakresie:
  - planowania metod czy procedur dotyczących rachunkowości, programów związanych z kalkulowaniem kosztów, procedur dotyczących kontroli budżetu,
  - planowania, organizacji, efektywności i kontroli itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- projektowania księgowych systemów informatycznych, sklasyfikowanego w 62.01.Z,
- doradztwa i reprezentowania prawnego, sklasyfikowanych w 69.10.Z,
- działalności rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, sklasyfikowanych w 69.20.Z,
- doradztwa w zakresie architektury i inżynierii, sklasyfikowanego w 71.11.Z, 71.12.Z,
- doradztwa w zakresie ochrony środowiska, rolnictwa, bezpieczeństwa, sklasyfikowanego w 74.90.Z,
- doradztwa w zakresie wyszukiwania miejsc pracy i poszukiwania pracowników, sklasyfikowanego w 78.10.Z,
- doradztwa w zakresie edukacji, sklasyfikowanego w 85.60.Z.

## **Dział 71 DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ARCHITEKTURY I INŻYNIERII; BADANIA I ANALIZY TECHNICZNE**

Dział ten obejmuje:

- działalność w zakresie architektury, inżynierii oraz opracowywanie projektów, sprawowanie nadzoru budowlanego,
- działalność w zakresie usług mierniczych i kartograficznych,
- badania właściwości fizycznych, analizy chemiczne i pozostałe badania.

### **71.11.Z Działalność w zakresie architektury**

Podklasa ta obejmuje opracowywanie projektów architektonicznych oraz doradztwo w zakresie architektury związane z:

- projektowaniem budowlanym,
- projektowaniem urbanistycznym i architektonicznym kształtowaniem krajobrazu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- doradztwa z dziedziny informatycznej, sklasyfikowanego w 62.02.Z, 62.09.Z,
- dekorowania wnętrz, sklasyfikowanego w 74.10.Z.

### **71.12.Z Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne**

Podklasa ta obejmuje:

- projektowanie inżynierskie (tj. zastosowanie praw fizycznych i zasad inżynierskich w projektowaniu maszyn, materiałów, instrumentów, konstrukcji, procesów i systemów) i doradztwo związane z:
  - maszynami, procesami przemysłowymi i zakładami przemysłowymi,
  - projektowaniem w zakresie inżynierii lądowej i wodnej, hydrotechniki i inżynierii ruchu, włączając doradztwo i sprawowanie nadzoru budowlanego,
  - projektowaniem w zakresie elektrotechniki i elektroniki, górnictwa, inżynierii chemicznej, technologii budowy maszyn, bezpieczeństwa pracy oraz projektowaniem zakładów przemysłowych, włączając doradztwo i sprawowanie nadzoru budowlanego,
  - projektowaniem w zakresie techniki zarządzania gospodarką wodną, włączając doradztwo i sprawowanie nadzoru budowlanego,
- opracowywanie projektów w zakresie instalacji klimatyzacyjnych, chłodniczych, sanitarnych oraz kontroli zanieczyszczeń itp.,
- projektowanie obiektów produkcyjnych i przemysłowych,
- wykonywanie pomiarów geofizycznych, geologicznych i sejsmicznych,
- wykonywanie pomiarów geodezyjnych, w tym dla potrzeb ewidencji:
  - wykonywanie pomiarów geodezyjnych na i pod powierzchnią Ziemi,
  - wykonywanie pomiarów hydrologicznych,
  - opracowywanie map topograficznych i ogólnogeograficznych oraz map tematycznych, w tym ortofotomap.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wierceń i wykopów próbnych związanych z górnictwem/wydobywaniem surowców, sklasyfikowanych w 09.10.Z, 09.90.Z,
- działalności w zakresie oprogramowania, sklasyfikowanej w 58.29.Z, 62.01.Z,
- doradztwa z dziedziny informatycznej, sklasyfikowanego w 62.02.Z, 62.09.Z,
- wykonywania badań technicznych, sklasyfikowanego w 71.20.B,
- badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie nauk technicznych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 72.1,
- projektowania przemysłowego, sklasyfikowanego w 74.10.Z,
- fotografii lotniczej, sklasyfikowanej w 74.20.Z
- prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz prowadzenia państwowych ewidencji, sklasyfikowanych w 84.13.Z.

### **71.20.A Badania i analizy związane z jakością żywności**

Podklasa ta obejmuje:

- wykonywanie badań i analiz związanych z jakością żywności, włączając badanie zwierząt rzeźnych przed ubojem i mięsa po uboju,
- nadzór związany z produkcją żywności, włączając pasze dla zwierząt,
- wydawanie atestów dla artykułów konsumpcyjnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- badań próbek zwierzęcych, sklasyfikowanych w 75.00.Z,
- działalności związanej z testami medycznymi i dentystycznymi, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 86.



## **71.20.B Pozostałe badania i analizy techniczne**

Podklasa ta obejmuje:

- wykonywanie fizycznych, chemicznych i innych rodzajów badań, pomiarów i analiz wszystkich typów materiałów i wyrobów, włączając:
  - wykonywanie badań akustycznych i związanych z wibracjami,
  - wykonywanie badań składu i czystości minerałów itp.,
  - wykonywanie badań wytrzymałościowych, dotyczących gęstości, trwałości oraz wykonywanie pomiarów poziomu radioaktywności itp.,
  - wykonywanie badań na zgodność z wymaganiami i niezawodność,
  - wykonywanie badań silników, pojazdów samochodowych, sprzętu elektronicznego itp.,
  - wykonywanie badań radiograficznych spawów i spoin,
  - wykonywanie pomiarów uszkodzeń,
  - wykonywanie badań, pomiarów i analiz chemicznych i biologicznych składu i czystości wody i powietrza,
- wydawanie atestów dla pojazdów silnikowych, statków, samolotów, pojemników ciśnieniowych, elektrowni jądrowych itp.,
- wykonywanie okresowych przeglądów technicznych pojazdów silnikowych,
- wykonywanie prób przy użyciu modeli lub makiet (np. samolotów, statków, tam itp.),
- działalność laboratoriów policyjnych.

## **Dział 72 BADANIA NAUKOWE I PRACE ROZWOJOWE**

Dział ten obejmuje następujące badania naukowe i prace rozwojowe:

- badania podstawowe – badania obejmujące działalność badawczą, eksperymentalną lub teoretyczną podejmowaną w celu zdobycia nowej wiedzy o zjawiskach i faktach, nieukierunkowaną na bezpośrednie zastosowanie w praktyce,
- badania stosowane – badania obejmujące działalność badawczą podejmowaną w celu zdobycia nowej wiedzy, ukierunkowaną na zastosowanie w praktyce,
- prace rozwojowe - prace wykorzystujące dotychczasową wiedzę, prowadzone w celu wytworzenia nowych lub udoskonalenia istniejących materiałów, wyrobów, urządzeń, usług, procesów, systemów lub metod.

Dział ten nie obejmuje:

- badania rynku, sklasyfikowanego w 73.20.Z.

### **72.11.Z    Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie biotechnologii**

Podklasa ta obejmuje prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie biotechnologii:

- związanych z budową DNA/RNA (kwas deoksyrybonukleinowy /kwas rybonukleinowy): badaniem genomów, farmakogenetyką, genosondą, inżynierią genetyczną, sekwencjonowaniem /synteza/ rozwinięcie DNA/RNA, określaniem profilu genu,
- w zakresie białek i pozostałych cząsteczek: sekwencjonowanie/synteza/inżynieria białek i peptydów (włączając wielkie cząsteczki hormonów); ulepszone metody pozyskiwania leków; proteom (zespół białek wytwarzanych w organizmie na podstawie informacji genetycznej), białko - izolacja, oczyszczanie i oznakowanie, rozpoznanie receptorów komórkowych,
- związanych z hodowlą i inżynierią komórek i tkanek: hodowla komórek/tkanek, inżynieria tkanek (włączając strukturyzację tkanek i inżynierię biomedyczną), łączenie komórek, stymulanty szczepionek/środków odpornościowych, prace nad embrionami,
- w zakresie technik/metod procesu biotechnologicznego: fermentacje stosujące bioreaktory, bioprocesy, bioekstrakcje, bioroztwieranie, biowybielanie, bioodsierczanie, biokorektę, biofiltrację i fitokorektę,
- w zakresie wektorów genów i RNA: terapia genowa, wektory wirusowe,
- w zakresie bioinformatyki: opracowywanie baz danych o genomach, sekwencjach białek; modelowanie kompleksowych procesów biologicznych, włączając biologię systemów,
- w zakresie nanobiotechnologii: zastosowanie narzędzi i procesów nano/mikroprodukcji służących do zbudowania urządzeń stosowanych w badaniach biosystemów i zastosowania w produkcji leków, diagnostyce itp.

### **72.19.Z    Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych**

Podklasa ta obejmuje prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych, innych niż biotechnologia, w zakresie:

- nauk przyrodniczych,
- nauk technicznych,
- nauk medycznych, włączając badania kliniczne,
- nauk rolniczych,
- międzydyscyplinarnych nauk z przewagą nauk przyrodniczych i technicznych.

### **72.20.Z    Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych**

Podklasa ta obejmuje prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych w zakresie:

- nauk społecznych,
- nauk humanistycznych,
- międzydyscyplinarnych nauk z przewagą nauk społecznych i humanistycznych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- badania rynku, sklasyfikowanego w 73.20.Z.

## **Dział 73 REKLAMA, BADANIE RYNKU I OPINII PUBLICZNEJ**

Dział ten obejmuje projektowanie i realizowanie kampanii reklamowych i ich umieszczanie w czasopiśmie, gazetach, radiu i telewizji, lub innych mediach, jak również projektowanie miejsc na cele reklamowe.

### **73.1 Reklama**

Grupa ta obejmuje:

- pełną ofertę kampanii reklamowej (tzn. od możliwości wewnątrz firmy po zadania zlecane podwykonawcom) zawierającą:
  - strategię i planowanie mediów,
  - projektowanie reklam, ilustracji i plakatów,
  - pisanie scenariuszy do filmów reklamowych, umieszczanie ich w mediach,
  - doradztwo,
  - usługi kreatywne,
  - planowanie materiałów reklamowych (bez ich produkcji),
  - marketing bezpośredni i reklama bezpośrednia,
- działalność związaną z reprezentowaniem mediów:
  - pośrednictwo w sprzedaży miejsca i czasu na cele reklamowe w różnych mediach,
  - pośrednictwo w odsprzedaży miejsca i czasu na cele reklamowe w różnych mediach.

#### **73.11.Z Działalność agencji reklamowych**

Podklasa ta obejmuje:

- kompleksowe projektowanie i realizowanie kampanii reklamowych poprzez:
  - projektowanie, planowanie i umieszczanie reklam w mediach drukowanych, radiu, telewizji, Internecie oraz innych mediach,
  - projektowanie, planowanie i umieszczanie reklam zewnętrznych, w formie billboardów, paneli, gablot, balonów i sterowców reklamowych, wystawach okiennych, reklam na samochodach i autobusach itp.,
  - dystrybucję i doręczanie prospektów i próbek reklamowych,
  - tworzenie stoisk oraz innych konstrukcji i miejsc wystawowych,
- prowadzenie kampanii reklamowych i pozostałe usługi reklamowe mające na celu przyciągnięcie lub zatrzymanie klientów, np. poprzez:
  - promocję wyrobów,
  - marketing bezpośredni,
  - doręczanie i zamieszczanie prospektów i próbek reklamowych oraz bezpośrednią reklamę korespondencyjną,
  - doradztwo marketingowe.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności wydawniczej dotyczącej materiałów reklamowych, sklasyfikowanej w 58.19.Z,
- produkcji reklam telewizyjnych, sklasyfikowanej w 59.11.Z,
- badań rynku, sklasyfikowanych w 73.20.Z,
- fotografii reklamowej, sklasyfikowanej w 74.20.Z,
- wysyłania materiałów reklamowych, sklasyfikowanego w 82.19.Z,
- organizacji targów i wystaw, sklasyfikowanej w 82.30.Z.

**73.12.A Pośrednictwo w sprzedaży czasu i miejsca na cele reklamowe w radio i telewizji**

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności specjalistów stosunków międzyludzkich (public relations), sklasyfikowanej w 70.21.Z,
- sprzedaży czasu lub miejsca na reklamę bezpośrednio przez właściciela tego czasu i miejsca (np. wydawcę), sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach.

**73.12.B Pośrednictwo w sprzedaży miejsca na cele reklamowe w mediach drukowanych**

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności specjalistów stosunków międzyludzkich (public relations), sklasyfikowanej w 70.21.Z,
- sprzedaży miejsca na reklamę bezpośrednio przez właściciela tego miejsca (np. wydawcę), sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach.

**73.12.C Pośrednictwo w sprzedaży miejsca na cele reklamowe w mediach elektronicznych (Internet)**

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności specjalistów stosunków międzyludzkich (public relations), sklasyfikowanej w 70.21.Z,
- sprzedaży czasu lub miejsca na reklamę bezpośrednio przez właściciela tego czasu i miejsca (np. wydawcę), sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach.

**73.12.D Pośrednictwo w sprzedaży czasu i miejsca na cele reklamowe w pozostałych mediach**

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności specjalistów stosunków międzyludzkich (public relations), sklasyfikowanej w 70.21.Z,
- sprzedaży czasu lub miejsca na reklamę bezpośrednio przez właściciela tego czasu i miejsca (np. wydawcę), sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach.

**73.20.Z Badanie rynku i opinii publicznej**

Podklasa ta obejmuje:

- badanie potencjału rynkowego, popytu i zwyczajów konsumentów w celu zwiększenia sprzedaży i wprowadzania nowych produktów, włączając analizę statystyczną uzyskanych wyników,
- badanie opinii publicznej w kwestiach zagadnień politycznych, gospodarczych i społecznych oraz analizę statystyczną uzyskanych wyników.

## **Dział 74 POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA**

Dział ten nie obejmuje:

- działalności prawniczej i rachunkowo-księgowej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 69,
- doradztwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, sklasyfikowanego w 70.22.Z,
- działalności w zakresie architektury i inżynierii, sklasyfikowanej w 71.11.Z,
- badań i analiz technicznych, sklasyfikowanych w 71.20.B,
- badań naukowych i prac rozwojowych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 72,
- reklamy i badania rynku, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 73.

### **74.10.Z Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania**

Podklasa ta obejmuje:

- projektowanie wzornictwa tkanin, odzieży, obuwia, biżuterii, mebli i pozostałego wystroju i dekoracji wnętrz oraz pozostałe wzornictwo wyrobów użytku osobistego i gospodarstwa domowego,
- projektowanie przemysłowe, tj. tworzenie i rozwój projektów i specyfikacji, które optymalizują użytkowanie, wartość i wygląd wyrobów, włącznie z określeniem materiałów, mechanizmów, kształtu, koloru i wykończeniem powierzchni wyrobu, biorąc pod uwagę cechy i potrzeby użytkowników, bezpieczeństwo, popyt, sposób dystrybucji, użytkowanie i konserwację,
- działalność projektantów graficznych,
- działalność dekoratorów wnętrz.

Podklasa ta nie obejmuje:

- projektowania i programowania stron internetowych, sklasyfikowanego w 62.01.Z,
- projektowania architektonicznego, sklasyfikowanego w 71.11.Z,
- projektowania inżynierskiego, tj. zastosowania praw fizycznych i zasad inżynierskich w projektowaniu maszyn, materiałów, instrumentów, konstrukcji, procesów i systemów, sklasyfikowanego w 71.12.Z.

#### **74.20.Z Działalność fotograficzna**

Podklasa ta obejmuje:

- usługi fotograficzne w zakresie:
  - fotografii portretowej, zdjęć paszportowych, zdjęć do legitymacji, zdjęć z uroczystości ślubnych itp.,
  - fotografii komercyjnej, dla wydawców, dla potrzeb kreatorów mody, dla agentów handlu nieruchomościami lub dla celów turystyki,
  - fotografii lotniczej,
  - fotografii obiektów w ruchu, takiej jak: nagrywanie wideokaset z wydarzeń takich jak: śluby, spotkania, pokazy mody itp.,
- obróbkę materiałów fotograficznych, taką jak:
  - wywoływanie klisz, wykonywanie odbitek zdjęć, drukowanie i powiększanie z negatywów i taśm filmowych przyjętych od klienta,
  - wywoływanie i wykonywanie odbitek zdjęć przez laboratoria fotograficzne,
  - wywoływanie zdjęć (w godzinę) przez punkty zajmujące się ich ekspresowym wywoływaniem, z wyłączeniem sklepów sprzedających sprzęt fotograficzny,
  - oprawianie slajdów,
  - kopiowanie, restaurowanie i retuszowanie fotografii,
- działalność fotoreporterów,
- mikrofilmowanie dokumentów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- obróbki taśm filmowych związanej z przemysłem filmowym i telewizją, sklasyfikowanej w 59.12.Z,
- działalności kartograficznej, sklasyfikowanej w 71.12.Z,
- działalności samoobsługowych automatów fotograficznych na monety, sklasyfikowanej w 96.09.Z.

#### **74.30.Z Działalność związana z tłumaczeniami**

Podklasa ta obejmuje także działalność tłumaczy przysięgłych.

**74.90.Z Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- pośrednictwo w interesach tj. organizowanie zaopatrzenia lub sprzedaży dla małych i średnich firm, z wyłączeniem pośrednictwa w handlu nieruchomościami,
- pośrednictwo w zakupie lub sprzedaży patentów,
- działalność związaną z wyceną, z wyłączeniem wyceny nieruchomości i wyceny dla towarzystw ubezpieczeniowych (antyki, biżuteria itp.),
- kontrolę dokumentów przewozowych, informacje dotyczące stawek za fracht,
- działalność związaną z prognozowaniem pogody,
- doradztwo w zakresie bezpieczeństwa,
- działalność agronomów i ekonomistów rolnych,
- doradztwo w sprawach środowiska naturalnego,
- pozostałe doradztwo techniczne,
- doradztwo inne niż doradztwo z zakresu architektury lub inżynierii oraz doradztwo w zakresie zarządzania,
- działalność związaną z opracowywaniem kosztorysów,
- działalność agentów lub agencji występujących w imieniu indywidualnych osób, w celu zaangażowania do filmu, teatru oraz innej działalności artystycznej lub sportowej, wydania książek, nagrań muzycznych, scenariuszy sztuk, prac artystycznych i fotografii przez wydawców, producentów itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży hurtowej na aukcjach używanych pojazdów samochodowych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 45.1,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez domy wysyłkowe lub Internet, sklasyfikowanej w 47.91.Z,
- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez domy aukcyjne, sklasyfikowanej w 47.99.Z,
- pośrednictwa w handlu nieruchomościami, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 68.3,
- działalności rachunkowo-księgowej, sklasyfikowanej w 69.20.Z,
- doradztwa w zakresie zarządzania, sklasyfikowanego w 70.22.Z,
- działalności doradców w zakresie architektury i inżynierii, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 71.1,
- projektowania maszyn, urządzeń i obiektów produkcyjnych, sklasyfikowanego w grupie 71.12.Z, 74.10.Z,
- badań weterynaryjnych i nadzoru związanego z produkcją żywności, sklasyfikowanych w 71.20.A,
- projektowania i realizowania kampanii reklamowych, sklasyfikowanych w 73.11.Z,
- tworzenia stoisk oraz innych miejsc wystawowych, sklasyfikowanego w 73.11.Z,
- działalności związanej z organizacją targów i wystaw, sklasyfikowanej w 82.30.Z,
- działalności niezależnych licytatorów, sklasyfikowanej w 82.99.Z,
- zarządzania programami lojalnościowymi, sklasyfikowanego w 82.99.Z,
- poradnictwa w zakresie zaciągania kredytów i spłacania długów, sklasyfikowanego w 88.99.Z.

## **75.00.Z Działalność weterynaryjna**

Podklasa ta obejmuje:

- opiekę zdrowotną dla zwierząt gospodarskich,
- opiekę zdrowotną dla zwierząt domowych,
- działalność asystentów weterynaryjnych i pozostałego pomocniczego personelu weterynaryjnego,
- działalność kliniczno-patologiczną oraz pozostałą działalność związaną z rozpoznaniem i ustalaniem przyczyn chorób zwierząt,
- działalność pogotowia dla zwierząt.

Działalności te są prowadzone przez lekarzy weterynarii w klinikach weterynaryjnych, w prywatnych gabinetach lekarzy weterynarii, w formie wizyt w gospodarstwach rolnych, domach, schroniskach dla zwierząt lub innych miejscach.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności schronisk dla zwierząt gospodarskich, bez zapewnienia opieki weterynaryjnej, sklasyfikowanej w 01.62.Z,
- strzyżenia owiec, sklasyfikowanego w 01.62.Z,
- opieki nad stadem, wypasania cudzego inwentarza, trzebienia kogutów, czyszczenia kopców itp., sklasyfikowanych w 01.62.Z,
- sztucznego unasienniania, sklasyfikowanego w 01.62.Z,
- badań i analiz związanych z jakością żywności, sklasyfikowanych w 71.20.A,
- działalności schronisk dla zwierząt domowych, bez zapewnienia opieki weterynaryjnej, sklasyfikowanej w 96.09.Z.



## **SEKCJA N DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA**

Sekcja ta obejmuje wiele rodzajów działalności wspomagających działalność gospodarczą, ale niewymagających specjalistycznej wiedzy.

### **Dział 77 WYNAJEM I DZIERŻAWA**

Dział ten obejmuje wynajem lub dzierżawę aktywów materialnych i innych niż finansowe niematerialnych, włączając szeroki asortyment dóbr materialnych, takich jak: pojazdy, komputery, towary konsumpcyjne, maszyny i urządzenia przemysłowe, za opłatą za czasowy wynajem lub dzierżawę.

Dział ten jest podzielony na:

- (1) wynajem pojazdów samochodowych,
- (2) wynajem sprzętu rekreacyjnego i sportowego oraz artykułów użytku osobistego i domowego,
- (3) dzierżawę maszyn i urządzeń stosowanych przy prowadzeniu działalności gospodarczej, włączając środki transportu,
- (4) dzierżawę produktów objętych prawem własności intelektualnej i podobnych produktów.

Dział ten obejmuje tylko wynajem i dzierżawę (tzw. leasing operacyjny).

Dział ten nie obejmuje:

- leasingu finansowego, sklasyfikowanego w 64.91.Z,
- wynajmu maszyn i urządzeń z obsługą, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach według działalności na nich wykonywanej, np. w budownictwie (Sekcja F), transporcie (Sekcja H),
- wynajmu nieruchomości, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji L.

#### **77.11.Z Wynajem i dzierżawa samochodów osobowych i furgonetek**

Podklasa ta obejmuje:

- wynajem i dzierżawę samochodów osobowych i furgonetek ( $\leq 3,5$  t), bez kierowcy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu samochodów osobowych i furgonetek z kierowcą, sklasyfikowanego w 49.32.Z.

#### **77.12.Z Wynajem i dzierżawa pozostałych pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli**

Podklasa ta obejmuje wynajem i dzierżawę:

- samochodów ciężarowych i pozostałych pojazdów samochodowych przeznaczonych do przewozu towarów ( $> 3,5$  t),
- pojazdów kempingowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu samochodów ciężarowych i pozostałych pojazdów samochodowych do przewozu towarów, z kierowcą, sklasyfikowanego w 49.41.Z,
- wynajmu motocykli, sklasyfikowanego w 77.39.Z.

### **77.2 Wypożyczanie i dzierżawa artykułów użytku osobistego i domowego**

Grupa ta obejmuje wypożyczanie i dzierżawę artykułów użytku osobistego i domowego, sprzętu rekreacyjnego i sportowego oraz kaset wideo, zazwyczaj na krótki okres czasu, jednakże w niektórych przypadkach wypożyczanie lub dzierżawa może być dokonywana na dłuższe okresy czasu.

### **77.21.Z Wypożyczanie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego**

Podklasa ta obejmuje wypożyczanie i dzierżawę sprzętu rekreacyjnego i sportowego:

- łodzi wycieczkowych, kajaków, żaglówek,
- rowerów,
- leżaków oraz parasoli,
- nart,
- pozostałego sprzętu sportowego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu łodzi wycieczkowych i jachtów wraz z załogą, sklasyfikowanego w 50.10.Z, 50.30.Z,
- wypożyczania kaset wideo i płyt, sklasyfikowanego w 77.22.Z,
- wypożyczania pozostałych artykułów użytku osobistego i domowego, gdzie indziej niesklasyfikowanego, sklasyfikowanego w 77.29.Z,
- wypożyczania sprzętu wypoczynkowego i rekreacyjnego, będącego integralną częścią obiektów rekreacyjnych, sklasyfikowanego w 93.29.Z

### **77.22.Z Wypożyczanie kaset wideo, płyt CD, DVD itp.**

### **77.29.Z Wypożyczanie i dzierżawa pozostałych artykułów użytku osobistego i domowego**

Podklasa ta obejmuje wypożyczanie i dzierżawę wszystkich rodzajów artykułów użytku osobistego i domowego, z wyłączeniem sprzętu rekreacyjnego i sportowego, gospodarstwom domowym czy przedsiębiorstwom:

- tkanin, odzieży i obuwia,
- mebli, wyrobów szklanych i ceramicznych, zastawy kuchennej i stołowej, urządzeń elektrycznych i artykułów gospodarstwa domowego,
- biżuterii, instrumentów muzycznych, elementów dekoracyjnych i kostiumów,
- książek, magazynów i czasopism,
- maszyn i urządzeń stosowanych przez amatorów lub hobbistów, np. sprzętu do majsterkowania,
- kwiatów i roślin,
- sprzętu elektronicznego do użytku domowego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu samochodów osobowych i ciężarowych, przyczep i pojazdów kempingowych, bez kierowcy, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach grupy 77.1,
- wynajmu sprzętu rekreacyjnego i sportowego, sklasyfikowanego w 77.21.Z,
- wypożyczania kaset wideo, płyt CD, DVD itp., sklasyfikowanego w 77.22.Z,
- wypożyczania mebli biurowych, sklasyfikowanego w 77.33.Z,
- wynajmu motocykli i przyczep kempingowych, bez kierowcy, sklasyfikowanego w 77.39.Z,
- wypożyczania bielizny pościelowej, odzieży roboczej i podobnych wyrobów, przez pralnie, sklasyfikowanego w 96.01.Z.

### **77.31.Z Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń rolniczych**

Podklasa ta obejmuje wynajem i dzierżawę bez obsługi:

- maszyn i urządzeń rolniczych i leśnych sklasyfikowanych w 28.30.Z.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu maszyn i urządzeń rolniczych i leśnych z obsługą, sklasyfikowanego w 01.61.Z, 02.40.Z.

### **77.32.Z Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń budowlanych**

Podklasa ta obejmuje wynajem i dzierżawę maszyn i urządzeń budowlanych oraz inżynierii lądowej i wodnej bez obsługi, m.in.:

- dźwigów samochodowych,
- rusztowań i platform roboczych, bez ich wznoszenia i demontażu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu maszyn i urządzeń budowlanych i inżynierii lądowej i wodnej, z obsługą, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 43.

### **77.33.Z Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń biurowych, włączając komputery**

Podklasa ta obejmuje wynajem i dzierżawę maszyn i urządzeń biurowych bez obsługi:

- komputerów i sprzętu peryferyjnego,
- urządzeń kopiujących, maszyn do pisania i urządzeń do przetwarzania tekstów,
- maszyn i urządzeń księgujących: kas sklepowych, kalkulatorów elektronicznych itp.,
- pozostałych maszyn i urządzeń biurowych,
- mebli biurowych.

### **77.34.Z Wynajem i dzierżawa środków transportu wodnego**

Podklasa ta obejmuje wynajem i dzierżawę środków transportu wodnego bez załogi, m.in.:

- łodzi i statków handlowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu środków transportu wodnego z załogą, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 50,
- wynajmu łodzi wycieczkowych bez załogi, sklasyfikowanego w 77.21.Z.

### **77.35.Z Wynajem i dzierżawa środków transportu lotniczego**

Podklasa ta obejmuje wynajem i dzierżawę środków transportu lotniczego bez załogi, m.in.:

- samolotów,
- balonów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu środków transportu lotniczego, z załogą, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 51.

**77.39.Z Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane**

Podklasa ta obejmuje:

- wynajem i dzierżawę pozostałych maszyn i urządzeń bez obsługi, zazwyczaj będących środkami produkcji:
  - silników i turbin,
  - obrabiarek,
  - urządzeń górniczych oraz do wydobywania ropy naftowej,
  - profesjonalnego sprzętu radiowego, telewizyjnego i łączności,
  - sprzętu do produkcji filmów,
  - sprzętu kontrolno-pomiarowego,
  - pozostałych maszyn i urządzeń stosowanych do badań naukowych, w handlu i przemyśle;
- wynajem i dzierżawę środków transportu lądowego bez kierowcy (z wyłączeniem pojazdów samochodowych):
  - motocykli, przyczep kempingowych i turystycznych itp.,
  - pojazdów szynowych;
- wynajem zwierząt (np. stad, koni wyścigowych),
- wynajem kontenerów mieszkalnych lub biurowych,
- wynajem pozostałych kontenerów,
- wynajem palet.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wynajmu rowerów, sklasyfikowanego w 77.21.Z,
- wynajmu maszyn i urządzeń rolniczych i leśnych bez obsługi, sklasyfikowanego w 77.31.Z,
- wynajmu maszyn i urządzeń budowlanych oraz inżynierii lądowej i wodnej bez obsługi, sklasyfikowanego w 77.32.Z,
- wynajmu maszyn i urządzeń biurowych (włącznie z komputerami) bez obsługi, sklasyfikowanego w 77.33.Z.

#### **77.40.Z Dzierżawa własności intelektualnej i podobnych produktów, z wyłączeniem prac chronionych prawem autorskim**

Podklasa ta obejmuje działalności związane z dzierżawą własności intelektualnej i podobnych produktów, za którą pobierane są opłaty w formie tantiemów lub opłat licencyjnych dla ich właściciela. Dzierżawa tych produktów może dotyczyć: zezwolenia na reprodukcję, wykorzystywania w późniejszych procesach lub produktach, koncesji autoryzowanej dystrybucji (franszyzy).

Obecni właściciele mogą, ale nie muszą, być twórcami tych produktów.

Podklasa ta obejmuje:

- dzierżawę własności intelektualnej, z wyłączeniem prac chronionych prawem autorskim, takich jak książki lub oprogramowanie komputerowe,
- tantiemy lub opłaty licencyjne płacone za prawo do korzystania z:
  - prawa do patentu,
  - znaków handlowych, nazwy marek,
  - prawa do badania i oceny minerałów,
  - franszyzy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- uzyskiwania praw do publikacji, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działów 58 i 59,
- produkcji, powielania i rozpowszechniania prac chronionych prawem autorskim (książki, oprogramowanie komputerowe, filmy), sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działów 58, 59,
- dzierżawy nieruchomości, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 68.2,
- dzierżawy aktywów materialnych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grup 77.1, 77.2, 77.3.

#### **Dział 78 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM**

Dział ten obejmuje działalności związane z pozyskiwaniem ofert pracy, wyszukiwania pracowników oraz kierowania ich do pracy, przy czym osoby te nie są pracownikami urzędu pracy / agencji zatrudnienia.

Dział ten obejmuje także działalności w zakresie udostępniania pracowników na określony czas w celu uzupełnienia siły roboczej w firmie klienta oraz dostarczania innych pracowników.

Dział ten obejmuje:

- wyszukiwanie i kierowanie do pracy personelu kierowniczego,
- działalność agencji zajmujących się obsadą ról teatralnych.

Dział ten nie obejmuje:

- działalności agentów występujących w imieniu indywidualnych artystów, sklasyfikowanej w 74.90.Z.

### **78.10.Z Działalność związana z wyszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników**

Podklasa ta obejmuje działalność w zakresie pozyskiwania ofert pracy, poszukiwania pracowników oraz kierowania ich do pracy, przy czym osoby te nie są pracownikami urzędu/agencji pracy.

Podklasa ta obejmuje:

- wyszukiwanie pracowników, weryfikację kandydatów, kierowanie do pracy, włącznie z wyszukiwaniem i kierowaniem do pracy personelu kierowniczego,
- działalność biur i agencji castingowych, takich jak: agencje zajmujące się obsadą ról teatralnych,
- działalność związaną z poszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników przez Internet.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności agentów lub agencji występujących w imieniu indywidualnych artystów, sklasyfikowanej w 74.90.Z.

### **78.20.Z Działalność agencji pracy tymczasowej**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność związaną z kierowaniem pracowników do pracodawcy na określony czas, w celu zastępstwa lub uzupełnienia jego personelu.

Agencje pracy tymczasowej ujęte w niniejszej podklasie nie prowadzą bezpośredniego nadzoru nad swoimi pracownikami w miejscach pracy klientów.

### **78.30.Z Pozostała działalność związana z udostępnianiem pracowników**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność związaną z udostępnianiem pracowników dla firm klientów.

Jednostki tu klasyfikowane reprezentują pracodawcę w sprawach związanych z listami płac, podatkami oraz innymi zagadnieniami fiskalnymi dotyczącymi pracowników, ale nie są one odpowiedzialne za kierowanie i nadzór nad pracownikami.

- działalność związaną z udostępnianiem pracowników na długi okres lub na stałe.

Jednostki tu klasyfikowane wykonują szeroki zakres czynności związany z udostępnianiem pracowników oraz zarządzaniem personelem.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności związanej z kierowaniem pracowników na określony czas w celu zastępstwa lub uzupełnienia siły roboczej w firmie klienta, sklasyfikowanej w 78.20.Z,
- dostarczania pracowników połączonego z nadzorem lub prowadzeniem firmy, sklasyfikowanego w podklasie odpowiedniej dla danej działalności gospodarczej.

**Dział 79 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE REZERWACJI I DZIAŁALNOŚCI Z NIĄ ZWIĄZANE**

Dział ten obejmuje:

- działalność polegającą na organizowaniu imprez turystycznych, włączając wycieczki turystyczne, z kompleksowym programem imprez,
- działalność polegającą na wykonywaniu na zlecenie klienta, czynności faktycznych i prawnych, związanych z zawieraniem umów o świadczenie usług turystycznych,
- działalność polegającą na stałym pośredniczeniu w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych na rzecz organizatorów turystyki,
- działalność usługową związaną z informacją turystyczną, doradztwem turystycznym, rezerwacją,
- działalność przewodników turystycznych i pilotów wycieczek,
- pozostałą działalność związaną z turystyką, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

**79.11.A Działalność agentów turystycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność polegającą na stałym pośredniczeniu w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych na rzecz organizatorów turystyki.

**79.11.B Działalność pośredników turystycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność polegającą na wykonywaniu na zlecenie klienta, czynności faktycznych i prawnych, związanych z zawieraniem umów o świadczenie usług turystycznych.

**79.12.Z Działalność organizatorów turystyki**

Podklasa ta obejmuje:

- organizowanie imprez turystycznych, włączając wycieczki turystyczne, z kompleksowym programem imprez, uwzględniające transport, zakwaterowanie, wyżywienie, zwiedzanie muzeów, miejsc historycznych, oglądanie widowisk teatralnych, muzycznych i sportowych.

**79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych**

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności przewodników górskich, sklasyfikowanej w 93.19.Z.

**79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej**

### **79.90.C Pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- pozostałą działalność usługową w zakresie rezerwacji, np. rezerwacja:
  - środków transportu, hoteli, restauracji, wynajmu samochodu, widowisk rozrywkowych i sportowych,
- sprzedaż biletów na przedstawienia teatralne, sportowe i pozostałe wydarzenia rozrywkowe i widowiskowe.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności agentów i pośredników turystycznych oraz organizatorów turystyki, sklasyfikowanej w 79.11.A, 79.11.B i 79.12.Z,
- działalności związanej z organizowaniem targów, wystaw i kongresów, sklasyfikowanej w 82.30.Z.

## **Dział 80 DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA**

Dział ten obejmuje:

- działalność usługową związaną z bezpieczeństwem, taką jak: działalność dochodzeniową i detektywistyczną,
- działalność usługową związaną z ochroną i patrolowaniem;
- działalność ochroniarską związaną z transportem pieniędzy, papierów wartościowych lub innych wartościowych rzeczy,
- działalność ochroniarską w zakresie obsługi i monitorowania elektronicznych systemów bezpieczeństwa, takich jak: alarmy przeciwwłamaniowe czy przeciwpożarowe, włącznie z ich sprzedażą, instalacją i naprawą, ale tylko w przypadku, gdy są świadczone łącznie z niniejszą działalnością.

### **80.10.Z Działalność ochroniarska, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa**

Podklasa ta obejmuje wykonywanie jednej lub kilku z poniższych działalności ochroniarskich, to jest: działalności w zakresie ochrony i patrolowania, działalności ochroniarskiej związanej z transportem pieniędzy, papierów wartościowych lub innych wartościowych rzeczy.

Podklasa ta obejmuje:

- działalność ochroniarską w zakresie przewozów samochodami opancerzonymi,
- działalność usługową w zakresie ochrony osobistej,
- działalność usługową w zakresie wykrywania kłamstw,
- działalność usługową związaną z pobieraniem i identyfikacją odcisków palców,
- pozostałą działalność ochroniarską, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego, sklasyfikowanej w 84.24.Z.



### **80.20.Z Działalność ochroniarska w zakresie obsługi systemów bezpieczeństwa**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność ochroniarską w zakresie obsługi i monitorowania elektronicznych systemów bezpieczeństwa, takich jak: alarmy przeciwwłamaniowe czy przeciwpożarowe, włączając ich instalację i konserwację,
- instalację, naprawę, przebudowę oraz regulację mechanicznych lub elektronicznych urządzeń zamykających, sejfów i skarbców w powiązaniu z późniejszym monitoringiem.

Jednostki prowadzące niniejszą działalność mogą prowadzić również sprzedaż ww. urządzeń tj. elektronicznych systemów bezpieczeństwa, mechanicznych lub elektronicznych urządzeń zamykających, sejfów i skarbców.

Podklasa ta nie obejmuje:

- instalacji systemów bezpieczeństwa, takich jak alarmy przeciwwłamaniowe i przeciwpożarowe bez późniejszego ich monitoringu, sklasyfikowanej w 43.21.Z,
- sprzedaży detalicznej w wyspecjalizowanych sklepach elektrycznych systemów bezpieczeństwa, mechanicznych lub elektronicznych urządzeń zamykających, sejfów i skarbców (z wyłączeniem ich monitoringu, instalacji i konserwacji), sklasyfikowanej w 47.59.Z,
- doradztwa w zakresie bezpieczeństwa, sklasyfikowanego w 74.90.Z,
- działalności w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego, sklasyfikowanej w 84.24.Z,
- dorabiania kluczy, sklasyfikowanego w 96.09.Z.

### **80.30.Z Działalność detektywistyczna**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność dochodzeniową i detektywistyczną,
- działalność prywatnych detektywów, niezależnie od typu klienta czy celu dochodzenia.

### **Dział 81 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI**

Dział ten obejmuje:

- utrzymanie porządku wewnątrz budynku,
- sprzątnięcie wewnątrz i na zewnątrz budynków wszelkich typów,
- czyszczenie maszyn przemysłowych,
- mycie pociągów, autobusów, samolotów itd.,
- czyszczenie od wewnątrz cystern i tankowców,
- dezynfekcję, dezynsekcję i deratyzację m.in. budynków, statków, pociągów itp.,
- mycie butelek,
- zamykanie ulic, usuwanie śniegu i lodu,
- działalność usługową związaną z zagospodarowywaniem terenów zieleni, włącznie z zaprojektowaniem krajobrazu i/lub budową pasaży, przejść dla pieszych, ścian oporowych, pomostów, płotów, stawów oraz podobnych konstrukcji.

### **81.10.Z Działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku w budynkach**

Podklasa ta obejmuje działalność pomocniczą związaną z utrzymywaniem porządku w budynkach klienta, poprzez:

- ogólne sprzątanie wewnątrz,
- wywóz śmieci
- ochronę i środki bezpieczeństwa,
- działalności recepcyjne, pralnicze i podobne działalności pomocnicze.

Działalności pomocnicze związane z utrzymaniem porządku w budynkach wykonywane są przez personel, który nie jest zaangażowany, ani odpowiedzialny za istotne sprawy czy działalność klienta.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zarządzania i obsługi systemów komputerowych i/lub urządzeń do przetwarzania danych na miejscu u klienta, sklasyfikowanych w 62.03.Z,
- obsługi obiektów więziennych wykonywanej na zlecenie, sklasyfikowanej w 84.23.Z,
- działalności w zakresie wykonywania tylko jednego rodzaju usług pomocniczych (np. usług sprzątania wewnątrz) lub zajmowania się wykonywaniem pojedynczych zadań (np. ogrzewania), sklasyfikowanej w odpowiedniej podklasie zgodnie ze świadczoną usługą,
- zabezpieczenia personelu wykonującego kompleksową obsługą placówek klienta, takich jak: hotel, restauracja, kopalnia lub szpital, sklasyfikowanego w odpowiedniej podklasie zgodnie z działalnością obsługiwanego placówki.

### **81.2 Sprzątanie obiektów**

Grupa ta obejmuje:

- sprzątanie wewnątrz budynków wszelkich typów,
- sprzątanie na zewnątrz budynków,
- specjalistyczne czyszczenie budynków lub inne specjalistyczne czyszczenia,
- czyszczenie maszyn przemysłowych,
- mycie wewnątrz cystern i tankowców,
- dezynfekcję, dezynsekcję i deratyzację budynków lub maszyn przemysłowych,
- mycie butelek,
- zmiatanie ulic i usuwanie śniegu i lodu.

Grupa ta nie obejmuje:

- zwalczania szkodników w rolnictwie, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji A,
- czyszczenia zewnętrznych ścian budynków za pomocą pary wodnej, piaskowania i podobnych metod oraz czyszczenia nowo wybudowanych budynków, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji F,
- prania dywanów, wykładzin, zasłon i firanek, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji S.

### **81.21.Z   Niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych**

Podklasa ta obejmuje działalności związane z ogólnym, niespecjalistycznym sprzątaniem budynków wszelkich typów, takich jak:

- biura,
- domy i mieszkania,
- fabryki,
- sklepy,
- instytucje,
- pozostałe objekty przemysłowe i budynki wielomieszkaniowe.

Działalności te obejmują głównie sprzątanie wewnątrz budynków, ale mogą również obejmować sprzątanie wspólnych miejsc zewnętrznych, takich jak okna czy chodniki.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności związanej z specjalistycznym sprzątaniem, tj. myciem okien, czyszczeniem kominów i palenisk, pieców, włącznie z piecami do spalania śmieci, oraz kotłów, bojlerów, przewodów wentylacyjnych i kanałów wylotowych, sklasyfikowanej w 81.22.Z.

### **81.22.Z   Specjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych**

Podklasa ta obejmuje:

- zewnętrzne czyszczenie budynków wszelkich typów, takich jak: biura, fabryki, sklepy, instytucje i pozostałe objekty przemysłowe i budynki wielomieszkaniowe,
- działalność w zakresie specjalistycznego sprzątania budynków, taką jak: mycie okien, czyszczenie kominów i palenisk, pieców, włącznie z piecami do spalania śmieci, kotłów, bojlerów, przewodów wentylacyjnych i kanałów wylotowych,
- czyszczenie maszyn przemysłowych,
- pozostałą działalność w zakresie sprzątania budynków i obiektów przemysłowych, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Podklasa ta nie obejmuje:

- czyszczenia zewnętrznych ścian budynków za pomocą pary wodnej, piaskowania i podobnych metod, sklasyfikowanego w 43.99.Z.

### **81.29.Z   Pozostałe sprzątanie**

Podklasa ta obejmuje:

- czyszczenie i utrzymanie w czystości basenów,
- mycie pociągów, autobusów, samolotów itp.,
- czyszczenie wewnątrz cystern i tankowców,
- działalność związaną z dezynfekcją, dezynsekcją i deratyzacją,
- mycie butelek,
- zamykanie i polewanie ulic i usuwanie śniegu i lodu, włącznie z usuwaniem śniegu i lodu z dachów budynków,
- pozostałą działalność w zakresie sprzątania, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Podklasa ta nie obejmuje:

- zwalczania szkodników w rolnictwie, sklasyfikowanego w 01.61.Z,
- czyszczenia i mycia samochodów, sklasyfikowanego w 45.20.Z.

### **81.30.Z Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni**

Podklasa ta obejmuje:

- dokonywanie zasadzeń, pielęgnację i utrzymanie:
  - parków i ogrodów:
    - przy domach prywatnych i domach wielomieszkaniowych,
    - przy budynkach użyteczności publicznej i częściowo publicznej (szkoły, szpitale, budynki administracyjne, kościoły itp.),
    - na terenach miejskich (parki miejskie, strefy zieleni, cmentarze itp.),
    - przy budynkach przemysłowych i handlowych,
  - zieleni:
    - budynków (zieleń fasad, ogrody na dachach i wewnątrz budynków itp.),
    - autostrad, ulic, dróg kolejowych i tramwajowych, brzegów dróg wodnych, w portach itp.,
    - terenów sportowych, terenów przeznaczonych do gier i zabaw na świeżym powietrzu i innych terenów rekreacyjnych (np. trawniki przeznaczone do zażywania kąpieli słonecznych, pola golfowe),
    - wód stojących i płynących (zbiorniki wodne, bagna, stawy, baseny kąpielowe, fosy, strumyki, potoki, rzeki, systemy oczyszczania ścieków),
- zagospodarowanie terenów zieleni i dokonywanie zasadzeń w celu ochrony przed hałasem, wiatrem, erozją, oślepieniem lub dla ułatwienia widoczności.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji w celach handlowych i dokonywania zasadzeń w celu sprzedaży roślin, drzew, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działów 01, 02,
- działalności szkółek, włączając szkółkarstwo leśne, sklasyfikowanej w 01.30.Z, 02.10.Z,
- utrzymania terenów rolniczych w dobrym stanie ekologicznym, sklasyfikowanego w 01.61.Z,
- działalności architektury i projektowania krajobrazu, sklasyfikowanej w 71.11.Z,
- działalności budowlanej w celu zaprojektowania krajobrazu, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach Sekcji F.

### **Dział 82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ**

Dział ten obejmuje:

- działalność związaną z codzienną administracyjną obsługą biura, jak również wykonywanie regularnych, rutynowych zadań w zakresie obsługi biurowej, wykonywaną na zlecenie,
- pomocniczą działalność wspomagającą prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Jednostki sklasyfikowane w tym dziale nie wynajmują pracowników zajmujących się administracyjną obsługą całości spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

## **82.1 Działalność związana z administracyjną obsługą biura, włączając działalność wspomagającą**

Grupa ta obejmuje:

- działalność związaną z codzienną administracyjną obsługą biura, taką jak: planowanie finansowe, rachunkowość, księgowość, dostarczanie personelu oraz logistyka, wykonywaną na zlecenie,
- wykonywanie regularnych, rutynowych zadań w zakresie obsługi biurowej, wykonywaną na zlecenie, które zwykle wykonywane są we własnym zakresie.

Jednostki sklasyfikowane w tej grupie nie wynajmują pracowników zajmujących się administracyjną obsługą całości spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Jednostki prowadzące poszczególne rodzaje działalności są sklasyfikowane zgodnie z wykonywaną działalnością.

### **82.11.Z Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność związaną z codzienną administracyjną obsługą biura, taką jak: recepcja, planowanie finansowe, rachunkowość, księgowość, obsługa personelu i dostarczanie poczty, wykonywaną na zlecenie.

Podklasa ta nie obejmuje:

- dostarczania pracowników, bez nadzoru, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach działu 78,
- działalności w zakresie wykonywania tylko jednego rodzaju działalności, sklasyfikowanej w odpowiedniej podklasie zgodnie z wykonywaną działalnością.

### **82.19.Z Wykonywanie fotokopii, przygotowywanie dokumentów i pozostała specjalistyczna działalność wspomagająca prowadzenie biura**

Podklasa ta obejmuje kopiowanie i przygotowywanie dokumentów oraz pomocniczą specjalistyczną działalność związaną z prowadzeniem biura. Działalność w zakresie kopiowania/drukowania dokumentów dotyczy jedynie drukowania krótkoseryjnego.

Podklasa ta obejmuje:

- przygotowywanie, archiwizację i niszczenie dokumentów,
- edycję i korektę dokumentów,
- pisanie na maszynie i komputerowe redagowanie tekstu,
- przepisywanie dokumentów
- pozostałe usługi sekretarskie,
- pisanie listów lub streszczeń,
- działalność usługową w zakresie wynajmu skrzynki pocztowej oraz obsługę poczty, włączając pocztę elektroniczną, w zakresie sortowania wstępnego, adresowania itp.,
- fotokopiowanie,
- powielanie,
- światłokopiowanie,
- działalność usługową w zakresie pozostałego kopiowania dokumentów, z wyłączeniem świadczenia usług drukarskich, takich jak: drukowanie offsetowe, szybkie drukowanie, drukowanie z nośników cyfrowych, drukowanie wstępne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- drukowania dokumentów (drukowania offsetowego, szybkiego drukowania itp.), sklasyfikowanego w 18.12.Z,
- działalności usługowej związanej z przygotowaniem do druku, sklasyfikowanej w 18.13.Z,
- realizowania i organizowania kampanii reklamowej, sklasyfikowanych w 73.11.Z,
- działalności związanej z tłumaczeniami, sklasyfikowanej w 74.30.Z,
- specjalistycznych usług stenotypii, takich jak: relacje sądowe oraz działalności usługowej w zakresie stenografii, sklasyfikowanych w 82.99.Z,
- działalności archiwów, sklasyfikowanej w 91.02.B.

### **82.20.Z Działalność centrów telefonicznych (call center)**

Podklasa ta obejmuje działalność centrów telefonicznych (call center):

- obsługujących zgłoszenia przychodzące za pośrednictwem pracowników z serwisu operatorskiego lub przy zastosowaniu automatycznego rozdziału zgłoszeń, zintegrowanych systemów komputerowo-telefonicznych lub interaktywnych systemów głosowych lub podobnych metod do przyjmowania zamówień, dostarczania informacji o produkcie, obsługi klienta lub rozpatrywania skarg;
- prowadzących działalność związaną ze sprzedażą i promocją skierowaną do klienta, z badaniem rynku, marketingiem bezpośrednim, weryfikacją adresów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- udzielania informacji przez telefon, sklasyfikowanego w 63.99.Z.

### **82.30.Z Działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów**

Podklasa ta obejmuje:

- organizację, promocję i/lub zarządzanie imprezami, takimi jak targi, wystawy, kongresy, konferencje, spotkania, włączając zarządzanie i dostarczenie pracowników do obsługi obiektów, w których te imprezy mają miejsce.

### **82.91.Z Działalność świadczona przez agencje inkasa i biura kredytowe**

Podklasa ta obejmuje:

- ściąganie należności płatniczych z tytułu roszczeń, odbiór płatności, takich jak rachunki lub długi,
- opracowywanie informacji, takich jak historie kredytowe osób, firm czy dotyczące zatrudnienia,
- ocenę zdolności kredytowej osób i jednostek gospodarczych przeprowadzaną w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej.

### **82.92.Z Działalność związana z pakowaniem**

Podklasa ta obejmuje działalność związaną z pakowaniem wykonywaną na zlecenie, nawet z zastosowaniem technik zautomatyzowanych:

- butelkowanie płynów, włączając napoje,
- pakowanie żywności,
- pakowanie przedmiotów stałych (w folię termokurczliwą, owijanie folią itp.),
- pakowanie wyrobów farmaceutycznych,
- etykietowanie, stemplowanie i nadrukowywanie,
- pakowanie paczek i prezentów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji napojów bezalkoholowych i wody mineralnej, sklasyfikowanej w 11.07.Z,
- pakowania związanego z transportem, sklasyfikowanego w 52.29.A, 52.29.B.

### **82.99.Z Pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje działalności usługowe pomocnicze, takie jak:

- sporządzanie dosłownej relacji i stenotypii z przebiegu postępowania sądowego, na żywo oraz przepisywanie zarejestrowanych materiałów, przykładowo:
  - sporządzenie protokołu z przebiegu postępowania sądowego oraz usługi stenotypii,
  - usługi stenografii ogólnie dostępne,
- tworzenie napisów w czasie rzeczywistym (symultanicznie) dla transmisji telewizyjnych na żywo z różnych spotkań,
- wykonywanie adresowych kodów kreskowych,
- wdrukowywanie kodów kreskowych,
- organizowanie zbiórki pieniędzy, gromadzenie funduszy, wykonywane na zlecenie,
- odzyskiwanie własności (rzeczy, nieruchomości),
- zbieranie monet z parkomatów,
- działalność niezależnych licytatorów,
- zarządzanie programami lojalnościowymi,
- odczytywanie wskazań gazomierzy, liczników wody i elektryczności,
- pozostałą działalność komercyjną wspomagającą prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

Podklasa ta nie obejmuje:

- opracowywania napisów na taśmach filmowych, sklasyfikowanego w 59.12.Z,
- przepisywania dokumentów, sklasyfikowanego w 82.19.Z.

## **SEKCJA O ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE**

Sekcja ta obejmuje:

- działalność ustawodawczą i wykonawczą prowadzoną przez centralne i naczelne organy administracji państwowej, terenowe organy administracji rządowej i organy samorządowe w zakresie sprawowania funkcji wewnętrznej państwa w sferze finansowej, podatkowej, gospodarczej, kulturalnej, edukacji, ochrony zdrowia i pozostałej socjalnej,
- działalność wykonawczą związaną ze sprawowaniem funkcji zewnętrznych państwa w sferze spraw zagranicznych i obronności,
- działalność w sferze ochrony bezpieczeństwa państwa oraz porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- działalność wymiaru sprawiedliwości łącznie z wykonywaniem wyroków sądowych, z wyłączeniem działalności komorników,
- działalność straży pożarnej finansowaną ze środków społecznych,
- działalność związaną z obowiązkowymi zabezpieczeniami społecznymi.

W Sekcji O nie została ujęta cała działalność prowadzona przez organy administracji publicznej. Na przykład:

- działalność w zakresie kierowania realizacją programów dotyczących edukacji ujęta jest w niniejszej Sekcji, ale proces edukacji mieści się w odpowiednich podklasach Sekcji P *Edukacja*,
- kierowanie ochroną zdrowia mieści się w niniejszej Sekcji, ale działalność szpitali, włączając szpitale wojskowe i więzienne ujęta jest w odpowiednich podklasach Sekcji Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna*.

Niektóre rodzaje działalności opisane w tej Sekcji mogą być prowadzone przez organy administracji publicznej innej niż rządowa.



#### **84.11.Z Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność ustawodawczą i wykonawczą prowadzoną przez naczelne i centralne organy administracji państwowej oraz terenowe organy administracji publicznej,
- zarządzanie i nadzór nad sprawami podatkowymi w zakresie:
  - funkcjonowania systemu podatkowego,
  - poboru cła/podatków od produktów oraz prowadzenie dochodzeń w sprawach o naruszenie prawa podatkowego,
  - działalności służb celnych,
- realizowanie budżetu państwa oraz zarządzanie funduszami publicznymi i zadłużeniem publicznym:
  - zbieranie i gromadzenie środków pieniężnych oraz kontrola w zakresie ich dystrybucji,
- działalność związaną z ogólną (społeczną) polityką dotyczącą badań naukowych i prac rozwojowych oraz zarządzanie związanymi z nią funduszami,
- działalność związaną z ogólnopaństwowym planowaniem społeczno-gospodarczym,
- działalność służb statystycznych na różnych szczeblach administracji publicznej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności związanej z zarządzaniem budynkami stanowiącymi własność rządową lub zajmowanymi przez rząd, sklasyfikowanej w 68.32.Z,
- prowadzenia polityki w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących poprawy warunków życia ludności i zarządzania funduszami przeznaczonymi na te cele, sklasyfikowanej w 84.12.Z,
- prowadzenia polityki w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących poprawy efektywności gospodarowania oraz konkurencyjności, sklasyfikowanej w 84.13.Z,
- prowadzenia polityki w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących obrony narodowej i zarządzania funduszami przeznaczonymi na te cele, sklasyfikowanej w 84.22.Z,
- działalności archiwów rządowych, sklasyfikowanej w 91.01.B.

**84.12.Z Kierowanie w zakresie działalności związanej z ochroną zdrowia, edukacją, kulturą oraz pozostałymi usługami społecznymi, z wyłączeniem zabezpieczeń społecznych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność administracji publicznej w zakresie kierowania realizacją programów mających na celu poprawę warunków życia ludności:
  - związaną z opieką zdrowotną i profilaktyką zdrowotną,
  - dotyczącą edukacji,
  - mającą na celu zapewnienie społeczeństwu świadczeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
  - mającą na celu ochronę środowiska naturalnego,
  - związaną z budownictwem mieszkaniowym,
  - związaną z pozostałą działalnością społeczną,
- działalność administracji publicznej związaną z badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi i funduszami przeznaczonymi na te cele,
- sponsorowanie działalności rekreacyjnej i kulturalnej,
- rozdział grantów publicznych dla artystów,
- kierowanie programami wspomagającymi w zakresie dostawy wody pitnej,
- kierowanie działaniami w zakresie zbierania i usuwania odpadów,
- kierowanie programami związanymi z ochroną środowiska,
- kierowanie programami związanymi z gospodarką mieszkaniową.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności związanej z usuwaniem ścieków, nieczystości, wywozem śmieci i rekultywacją, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działów 37, 38, 39,
- obowiązkowego zabezpieczenia społecznego, sklasyfikowanego w 84.30.Z,
- opieki zdrowotnej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 86,
- działalności muzeów oraz innych obiektów kulturalnych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 91,
- działalności rządowych bibliotek i archiwów, sklasyfikowanej w 91.01.A, 91.01.B,
- działalności sportowej i rekreacyjnej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 93,
- edukacji, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach Sekcji P.

#### **84.13.Z Kierowanie w zakresie efektywności gospodarowania**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność administracji publicznej w zakresie kierowania przedsięwzięciami, włącznie z przyznawaniem subwencji różnym sektorom gospodarki, związanymi z:
  - rolnictwem,
  - gospodarką gruntami,
  - energetyką, kopalnictwem i wydobywaniem,
  - infrastrukturą,
  - transportem,
  - komunikacją,
  - hotelarstwem i turystyką,
  - handlem hurtowym i detalicznym,
- działalność związaną z polityką dotyczącą badań naukowych i prac rozwojowych, której celem jest poprawa efektywności gospodarowania,
- ewidencję pojazdów i wydawanie praw jazdy,
- prowadzenie państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
- prowadzenie państwowych ewidencji,
- działalność związaną z rynkiem siły roboczej,
- wdrażanie środków regionalnej polityki rozwojowej, np. w celu zredukowania bezrobocia.

Podklasa ta nie obejmuje:

- badań naukowych i prac rozwojowych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 72.

#### **84.21.Z Sprawy zagraniczne**

Podklasa ta obejmuje:

- kierowanie i wykonywanie prac Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz misji dyplomatycznych i konsularnych znajdujących się poza granicami kraju lub w siedzibach organizacji międzynarodowych,
- kierowanie, wykonywanie i wspieranie działalności informacyjnej i kulturalnej prowadzonej za granicą,
- udzielanie pomocy innym krajom niezależnie od tego, czy jest ona organizowana przez instytucje międzynarodowe, czy nie,
- pomoc militarną na rzecz innych krajów,
- prowadzenie polityki w zakresie handlu zagranicznego, finansów międzynarodowych oraz międzynarodowej współpracy technicznej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- pomocy dla uchodźców, którzy ucierpieli w wyniku katastrof lub konfliktów, sklasyfikowanej w 88.99.Z.

#### **84.22.Z Obrona narodowa**

Podklasa ta obejmuje:

- kierowanie i nadzór nad działalnością związaną z obronnością (wojskami lądowymi, morskimi i powietrznymi) obejmujące:
  - bojowe formacje wojsk lądowych, marynarki i wojsk lotniczych,
  - jednostki inżynieryjne, transportowe, łączności, wywiadu, zaopatrzenia materiałowego, kadrowego i inne formacje niebojowe,
  - obronne formacje pomocnicze i rezerwy:
    - wojskowe jednostki logistyczne (zaopatrzenie w sprzęt, jednostki budowlane itp.),
    - działalność polowych szpitali wojskowych,
- kierowanie, funkcjonowanie i wspieranie sił obrony cywilnej,
- działalność w zakresie opracowania strategii na wypadek sytuacji kryzysowej oraz przeprowadzanie ćwiczeń w tym zakresie,
- działalność związaną z polityką dotyczącą badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie obronności oraz zarządzanie funduszami na te cele.

Podklasa ta nie obejmuje:

- badań naukowych i prac rozwojowych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach działu 72,
- udzielania pomocy wojskowej innym krajom, sklasyfikowanej w 84.21.Z,
- działalności sądów wojskowych, sklasyfikowanej w 84.23.Z,
- zapewnienia bezpieczeństwa na wypadek zagrożenia wewnętrznego w czasie pokoju, klęsk żywiołowych, sklasyfikowanej w 84.24.Z,
- działalności edukacyjnej prowadzonej przez szkoły, uczelnie i akademie wojskowe, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 85.4,
- działalności szpitali wojskowych, sklasyfikowanej w 86.10.Z.

#### **84.23.Z Wymiar sprawiedliwości**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność Sądu Najwyższego oraz Trybunałów: Konstytucyjnego i Stanu,
- działalność powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, sądów powszechnych, sądów administracyjnych, sądów karnych oraz wojskowych prokuratur i sądów,
- działalność więziennictwa, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, włączając usługi resocjalizacyjne,
- działalność rehabilitacyjną w przypadku niesłusznie skazanych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- doradztwa i reprezentowania w sprawach cywilnych, karnych i innych, sklasyfikowanych w 69.10.Z,
- działalności szkół w zakładach karnych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 85,
- działalności szpitali w zakładach karnych, sklasyfikowanej w 86.10.Z.

#### **84.24.Z Bezpieczeństwo państwa, porządek i bezpieczeństwo publiczne**

Podklasa ta obejmuje:

- kierowanie oraz nadzór nad działalnością regularnych i pomocniczych sił policyjnych, włączając policję portową, graniczną, przybrzeżną i pozostałe formacje policyjne finansowane ze środków publicznych oraz policję drogową, jednostki rejestracji cudzoziemców i utrzymywania archiwów policyjnych,
- zapewnienie bezpieczeństwa na wypadek zagrożenia wewnętrznego, w przypadkach klęsk żywiołowych i innych zagrożeń w czasie pokoju.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności laboratoriów policyjnych, sklasyfikowanej w 71.20.B,
- działalności wojskowych sił zbrojnych, sklasyfikowanej w 84.22.Z.

#### **84.25.Z Ochrona przeciwpożarowa**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność regularnych i ochotniczych jednostek straży pożarnej w zakresie ochrony przeciwpożarowej, gaszenia pożarów, ratowania ludzi i zwierząt, pomocy w przypadkach klęsk żywiołowych i innych zagrożeń (klęski cywilizacyjne, powodzie, wypadki drogowe itp.),
- działalność operacyjną obejmującą zwalczanie skutków klęsk żywiołowych i katastrof, ratowanie ludzi i zwierząt itp., finansowaną ze środków publicznych, realizowaną poprzez ratownictwo podczas pożarów, ratownictwo techniczne, chemiczne i ekologiczne oraz ratownictwo medyczne realizowane przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostki ochotniczych straży pożarnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- ochrony lasu przed pożarami, włącznie z gaszeniem pożarów w lasach, sklasyfikowanej w 02.40.Z,
- gaszenia pożarów na terenach wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego, sklasyfikowanego w 09.10.Z,
- działalności związanej z ochroną przeciwpożarową i gaszeniem pożaru na lotniskach, prowadzonej przez niewyspecjalizowane jednostki, sklasyfikowanej w 52.23.Z.

#### **84.30.Z Obowiązkowe zabezpieczenia społeczne**

Podklasa ta obejmuje finansowanie i administrowanie programów rządowych związanych z zabezpieczeniem społecznym, takim jak:

- ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych),
- zaopatrzenie emerytalne (np. służb mundurowych, inwalidów wojennych i wojskowych, kombatantów itp.),
- zabezpieczenia społeczne na wypadek bezrobocia,
- powszechne ubezpieczenia zdrowotne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- nieobowiązkowych ubezpieczeń społecznych, sklasyfikowanych w 65.30.Z,
- działalności ośrodków pomocy społecznej (bez zakwaterowania), sklasyfikowanej w 88.10.Z, 88.99.Z

## **SEKCJA P EDUKACJA**

Sekcja ta obejmuje:

- szkoły publiczne i niepubliczne wszystkich typów, prowadzone przez organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego lub inne osoby prawne lub fizyczne w ramach obowiązującego systemu oświaty i szkolnictwa wyższego,
- edukację w formach: stacjonarnej, zaocznej lub na odległość przez radio, telewizję, Internet lub drogą korespondencyjną,
- edukację prowadzoną na różnych poziomach kształcenia, włączając kształcenie specjalne oraz edukację dla dorosłych (w tym: edukację dla dorosłych wchodzącą w skład publicznych Centrów Kształcenia Ustawicznego),
- szkoły wojskowe i akademie wojskowe,
- szkoły w zakładach karnych, w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich na odpowiednich poziomach nauczania,
- pozaszkolne formy dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- pozaszkolne formy edukacji związane głównie ze sportem i rekreacją, np. kursy gry w tenisa lub golfa itp.,
- działalność usługową wspomagającą edukację.

Podział na grupowania w ramach tej Sekcji opiera się na poziomach edukacji przyjętych w ISCED 1997. Działalność instytucji edukacyjnych realizujących programy określone w ISCED na poziomie 0 klasyfikowane są w podklasie 85.10.Z, na poziomie 1 w podklasie 85.20.Z, na poziomach 2 i 3 w odpowiednich podklasach grupy 85.3, na poziomie 4 w podklasie 85.41.Z a na poziomach 5 i 6 w podklasach 85.42.A i 85.42.B.

### **85.10.Z Wychowanie przedszkolne**

Podklasa ta obejmuje:

- wychowanie przedszkolne dla dzieci w wieku od 3 lat do 6 lat, którego celem jest wspieranie rozwoju dziecka i przygotowanie go do rozpoczęcia nauki. Ostatni rok edukacji przedszkolnej (dla dzieci w wieku 6 lat) jest obowiązkowy i prowadzony w przedszkolach lub oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- żłobków i pozostałej dziennej opieki nad dziećmi, sklasyfikowanej w 88.91.Z.

### **85.20.Z Szkoły podstawowe**

Podklasa ta obejmuje:

- edukację na poziomie podstawowym zapewniającą uczniom zdobycie umiejętności w zakresie czytania, pisania i liczenia oraz podstawowych umiejętności i wiedzy w zakresie takich przedmiotów, jak: język polski, język obcy nowożytny, matematyka, historia i wiedza o społeczeństwie, przyroda, plastyka, muzyka, technika, informatyka i wychowanie fizyczne. Edukacja w zakresie szkoły podstawowej jest obowiązkowa. Warunkiem koniecznym ukończenia szkoły podstawowej jest przystąpienie do zewnętrznego sprawdzianu przeprowadzanego w klasie szóstej,
- edukację w szkołach artystycznych niedających uprawnień zawodowych (I stopnia) realizujące pierwszy etap kształcenia artystycznego, którego ukończenie nie daje zawodu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- edukacji pozaszkolnej określonej i sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 85.5,
- dziennej opieki nad dziećmi, sklasyfikowanej w 88.91.Z.

### **85.31.A Gimnazja**

Podklasa ta obejmuje:

- obowiązkową edukację w trzyletnich gimnazjach. Warunkiem formalnym przyjęcia do gimnazjum jest ukończenie szkoły podstawowej. Natomiast warunkiem koniecznym ukończenia gimnazjum jest przystąpienie do egzaminu zewnętrznego przeprowadzanego w klasie trzeciej. Absolwenci gimnazjum mają obowiązek kontynuowania nauki (do ukończenia 18 roku życia) w szkołach ponadgimnazjalnych lub w formach pozaszkolnych.

### **85.31.B Licea ogólnokształcące**

Podklasa ta obejmuje:

- edukację w trzyletnich liceach ogólnokształcących. Warunkiem formalnym przyjęcia do liceum jest ukończenie gimnazjum. Jednym z głównych celów kształcenia jest przygotowanie uczniów do ubiegania się o przyjęcie do szkół wyższych lub szkół policealnych (absolwenci liceów po ukończeniu klasy programowo najwyższej, uzyskują wykształcenie średnie, co daje im możliwość ubiegania się o przyjęcie do szkół policealnych; po zdaniu egzaminu maturalnego uzyskują prawo do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe),
- edukację w dwuletnich uzupełniających liceach ogólnokształcących dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. Ukończenie liceum umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,

### **85.31.C Licea profilowane**

Podklasa ta obejmuje:

- edukację w trzyletnich liceach profilowanych o zróżnicowanych profilach kształcenia ogólnozawodowego, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. Nabyta wiedza ogólnozawodowa w tym typie szkoły ma umożliwić absolwentowi uzyskanie kwalifikacji zawodowych w szkołach policealnych o skróconym okresie nauczania. Kształcenie w liceum profilowanym mogą podejmować absolwenci gimnazjów.

### **85.32.A Technika**

Podklasa ta obejmuje:

- edukację w czteroletnim technikum, którego ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. Kształcenie w technikum mogą podejmować absolwenci gimnazjów,
- edukację w trzyletnim technikum uzupełniającym dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. Ukończenie tego technikum umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,
- edukację w szkołach artystycznych (włączając realizujące program ogólnokształcący) dających uprawnienia zawodowe.

### **85.32.B Zasadnicze szkoły zawodowe**

Podklasa ta obejmuje:

- edukację w zasadniczych szkołach zawodowych o okresie nauczania nie krótszym niż dwa lata i nie dłuższym niż trzy lata, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także dalsze kształcenie w dwuletnich uzupełniających liceach ogólnokształcących lub trzyletnich technikumach uzupełniających. Kształcenie w zasadniczej szkole zawodowej mogą podejmować absolwenci gimnazjów,

### **85.32.C Szkoły specjalne przysposabiające do pracy**

Podklasa ta obejmuje:

- edukację w trzyletnich szkołach specjalnych przysposabiających do pracy uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Absolwent otrzymuje świadectwo ukończenia szkoły przysposabiającej do pracy. Jest to typ szkoły, której ukończenie nie przewiduje kontynuowania nauki w systemie szkolnym.

### **85.41.Z Szkoły policealne**

Podklasa ta obejmuje:

- edukację w szkołach policealnych przygotowujących do wykonywania zawodu, gdzie nauka trwa nie dłużej niż 2,5 roku. Okres kształcenia, w zależności od zdobywanego zawodu, określa klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego. Warunkiem przyjęcia do szkoły policealnej jest posiadanie wykształcenia średniego,

### **85.42.A Zakłady kształcenia nauczycieli i kolegia pracowników służb społecznych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność zakładów kształcenia nauczycieli tj. 3-letnich nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów nauczycielskich, których celem jest kształcenie nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych, placówek oświatowo-wychowawczych oraz nauczycieli języków obcych. Warunkiem formalnym przyjęcia do kolegium jest legitymowanie się świadectwem maturalnym. Kształcenie w kolegiach zakończone jest egzaminem dyplomowym. Dyplom ukończenia kolegium potwierdza uzyskane kwalifikacje nauczycielskie. Absolwenci kolegiów mają możliwość składania egzaminu dyplomowego w szkole wyższej, sprawującej opiekę naukowo-dydaktyczną nad kolegium i uzyskania tytułu zawodowego licencjata, co umożliwi ubieganie się o przyjęcie na studia drugiego stopnia,
- edukację w trzyletnich kolegiach pracowników służb społecznych. Kolegia kształcą w zawodzie pracownika socjalnego w systemie dziennym, wieczorowym lub zaocznym. Słuchaczem kolegium może być osoba, która posiada świadectwo dojrzałości oraz uzyskała pozytywny wynik w postępowaniu rekrutacyjnym. Absolwenci kolegiów mają możliwość składania egzaminu dyplomowego i po spełnieniu odpowiednich warunków możliwość uzyskania tytułu zawodowego licencjata w szkole wyższej sprawującej opiekę naukowo-dydaktyczną nad kolegium, co umożliwi ubieganie się o przyjęcie na studia drugiego stopnia.

### **85.42.B Szkoły wyższe**

Podklasa ta obejmuje:

- uczelnie publiczne i niepubliczne prowadzące kształcenie na poziomie studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, których absolwenci otrzymują dyplom licencjata (inżyniera), magistra (magistra inżyniera) lub równorzędny,
- studia trzeciego stopnia (studia doktoranckie), na które przyjmowani są kandydaci posiadający tytuł magistra lub równorzędny, umożliwiające uzyskanie zaawansowanej wiedzy w określonej dziedzinie lub dyscyplinie nauki, przygotowujące do samodzielnej działalności badawczej i twórczej oraz uzyskanie stopnia naukowego doktora.

Kształcenie odbywa się w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.



## **85.5 Pozaszkolne formy edukacji**

Grupa ta obejmuje:

- kontynuację edukacji ogólnej oraz kształcenie zawodowe (kształcenie związane jest głównie z rozwijaniem własnych zainteresowań oraz doskonaleniem zawodowym).

Grupa ta obejmuje obozy i szkoły oferujące grupom i osobom indywidualnym, kursy i zajęcia sportowe, z języków obcych, zajęcia artystyczne, teatralne lub muzyczne, szkolenia specjalistyczne, inne niż ujęte w odpowiednich podklasach grup 85.1- 85.4.

Grupa nie obejmuje:

- działalności sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grup 85.1-85.4 tj. edukacji na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym i wyższym.

### **85.51.Z Pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych**

Podklasa ta obejmuje kursy, zajęcia sportowe i rekreacyjne dla grup i osób indywidualnych. Zajęcia mogą być prowadzone w szkołach, na obozach, obiektach własnych jednostki nauczającej, obiektach klienta lub innych obiektach, włączając zakwaterowanie. Kursy i zajęcia ujęte w tej podklasie mają charakter formalnie zorganizowany.

Podklasa ta obejmuje:

- zajęcia sportowe (siatkówkę, koszykówkę, piłkę nożną itp.),
- obozy sportowe,
- zajęcia gimnastyczne,
- szkoły nauki jazdy konnej,
- naukę pływania,
- działalność profesjonalnych instruktorów sportowych, nauczycieli i trenerów,
- kursy sztuk walki, kursy jogi,
- kursy gry w karty (np. brydż).

Podklasa ta nie obejmuje:

- pozaszkolnej formy edukacji artystycznej, sklasyfikowanej w 85.52.Z.

### **85.52.Z Pozaszkolne formy edukacji artystycznej**

Podklasa ta obejmuje kursy i zajęcia w zakresie sztuki, teatru oraz muzyki. Jednostki prowadzące ten rodzaj nauczania mogą być nazywane „szkołami”, „studiami”, „klasami” itp. Zapewniają one formalnie zorganizowane zajęcia związane z hobby, rekreacją lub rozwojem własnym. Nie prowadzą one do uzyskania dyplomu zawodowego, licencjata czy stopnia naukowego.

Podklasa ta obejmuje:

- naukę gry na instrumentach muzycznych i inne zajęcia muzyczne,
- zajęcia z dziedziny sztuki,
- kursy tańca,
- szkoły teatralne, z wyłączeniem akademickich,
- szkoły sztuk pięknych, z wyłączeniem akademickich,
- szkoły sztuk widowiskowych, z wyłączeniem akademickich,
- kursy fotograficzne, z wyłączeniem fotografii profesjonalnej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- szkół artystycznych nie dających uprawnień zawodowych, sklasyfikowanych w 85.20.Z,
- szkół plastycznych, sztuk pięknych oraz sztuk widowiskowych zaliczanych do szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe, sklasyfikowanych w 85.32.A i 85.41.Z,
- szkół fotograficznych, sklasyfikowanych w 85.32.A,
- szkół wyższych artystycznych, sklasyfikowanych w 85.42.B.

### **85.53.Z Pozaszkolne formy edukacji z zakresu nauki jazdy i pilotażu**

Podklasa ta obejmuje:

- naukę jazdy,
- szkoły pilotażu, żeglarstwa, nawigacji morskiej inne niż wydające zawodowe certyfikaty i uprawnienia.

Podklasa ta nie obejmuje:

- nauki jazdy realizowanej w szkołach zawodowych, sklasyfikowanej 85.32.A, 85.32.B.

### **85.59.A Nauka języków obcych**

### **85.59.B Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane**

Podklasa ta obejmuje:

- edukację, w której nie da się zdefiniować poziomu nauczania,
- działalność placówek kształcenia praktycznego, ustawicznego oraz ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- korepetycje, włączając korepetycje z języków obcych,
- działalność ośrodków prowadzących kursy wyrównawcze,
- kursy przygotowujące do egzaminu z wiedzy zawodowej,
- kursy komputerowe,
- naukę religii,
- kursy udzielania pierwszej pomocy,
- szkoły przetrwania,
- szkolenia z zakresu komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
- kursy szybkiego czytania,
- pozostałe pozaszkolne formy edukacji związane głównie z rozwijaniem własnych zainteresowań oraz doskonaleniem zawodowym.

Podklasa ta nie obejmuje:

- edukacji sklasyfikowanej w podklasach od 85.10.Z do 85.59.A.

**85.60.Z Działalność wspomagająca edukację**

Podklasa ta obejmuje:

- doradztwo edukacyjno-zawodowe,
- działalność w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- działalność komisji egzaminacyjnych,
- działalność dotyczącą oceny szkoleń,
- organizowanie programów wymiany studenckiej,
- działalność edukacyjną zespołów przedszkoli i szkół.

Podklasa ta nie obejmuje:

- badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, sklasyfikowanych w 72.20.Z
- działalności związanej z doskonaleniem zawodowym nauczycieli sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach niniejszej Sekcji.

## **SEKCJA Q OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA**

Sekcja ta obejmuje:

- opiekę zdrowotną prowadzoną przez lekarzy w szpitalach lub innych placówkach,
- działalność fizjoterapeutyczną,
- działalność pogotowia ratunkowego,
- pomoc społeczną z zakwaterowaniem, która wymaga w pewnym stopniu opieki zdrowotnej,
- pomoc społeczną niewymagającą zaangażowania specjalistów w zakresie opieki medycznej.

### **Dział 86 OPIEKA ZDROWOTNA**

Dział ten obejmuje:

- działalność szpitali ogólnych i specjalistycznych, sanatoriów, prewentoriów, centrów rehabilitacyjnych oraz pozostałych placówek medycznych zapewniających pacjentom zakwaterowanie i wyżywienie,
- porady lekarskie, diagnostykę i leczenie świadczone przez lekarzy,
- praktykę dentystryczną o charakterze ogólnym lub specjalistycznym, włączając działalność ortodontyczną,
- praktykę pielęgniarek i położnych,
- działalność paramedyczną.

#### **86.10.Z Działalność szpitali**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność szpitali ogólnych oraz specjalistycznych, takich jak: szpitale psychiatryczne, zakłady dla osób uzależnionych, szpitale zakaźne, położnicze zapewniające pacjentom zakwaterowanie i wyżywienie,
- działalność prewentoriów, sanatoriów, centrów rehabilitacyjnych i pozostałych placówek medycznych zapewniających pacjentom zakwaterowanie i wyżywienie,
- działalność szpitali wojskowych i w zakładach karnych,
- usługi personelu medycznego i paramedycznego,
- działalność prowadzoną przez laboratoria, pracownie techniczne, włącznie z usługami radiologów,
- działalność izb przyjęć,
- działalność aptek szpitalnych,
- obsługę sal operacyjnych, usługi wyżywienia oraz pozostałe usługi szpitalne.

Działalność tych placówek nastawiona jest głównie na obsługę pacjentów przebywających w szpitalach i prowadzona jest pod bezpośrednim nadzorem lekarzy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- sprzedaży detalicznej wyrobów farmaceutycznych prowadzonej w aptekach, sklasyfikowanej w 47.73.Z,
- badań i analiz laboratoryjnych innych niż medyczne, sklasyfikowanych w 71.20.A, 71.20.B,
- działalności weterynaryjnej, sklasyfikowanej w 75.00.Z,
- działalności polowych szpitali wojskowych, sklasyfikowanej w 84.22.Z,
- konsultacji świadczonych przez lekarzy osobom chorym, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 86.2,
- praktyki dentystrycznej o charakterze ogólnym lub specjalistycznym, np. periodontologii, ortodontcji, sklasyfikowanych w 86.23.Z,
- działalności pogotowia ratunkowego, sklasyfikowanej w 86.90.B,
- działalności paramedycznej, sklasyfikowanej w 86.90.D,
- działalności samodzielnych laboratoriów medycznych, sklasyfikowanej w 86.90.E.

## **86.2 Praktyka lekarska**

Grupa ta obejmuje:

- porady lekarskie, diagnostykę oraz leczenie świadczone przez lekarzy.

Działalność ta może być prowadzona w placówkach medycznych, takich jak: przychodnie (ogólne, przyszpitalne, medycyny pracy, przy domach pomocy społecznej), specjalistyczne placówki medyczne inne niż szpitale, prywatne gabinety oraz w domu pacjenta.

### **86.21.Z Praktyka lekarska ogólna**

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności szpitali, sklasyfikowanej w 86.10.Z,
- praktyki lekarskiej specjalistycznej, sklasyfikowanej w 86.22.Z,
- praktyki lekarskiej dentystrycznej, sklasyfikowanej w 86.23.Z,
- działalności fizjoterapeutycznej, sklasyfikowanej w 86.90.A,
- działalności paramedycznej, sklasyfikowanej w 86.90.D.

### **86.22.Z Praktyka lekarska specjalistyczna**

Podklasa ta obejmuje:

- porady, diagnostykę i leczenie świadczone przez lekarzy specjalistów, włączając chirurgów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności szpitali, sklasyfikowanej w 86.10.Z,
- praktyki lekarskiej dentystrycznej, sklasyfikowanej w 86.23.Z,
- działalności fizjoterapeutycznej, sklasyfikowanej w 86.90.A,
- działalności paramedycznej, sklasyfikowanej w 86.90.D.

### **86.23.Z Praktyka lekarska dentystryczna**

Podklasa ta obejmuje:

- praktyki dentystryczne o charakterze ogólnym lub specjalistycznym np. periodontologia, ortodoncja, operacje dentystryczne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji sztucznych zębów, protez zębowych i aparatów ortodontycznych przez techników, którzy ich nie dopasowują pacjentom, sklasyfikowanej w 32.50.Z,
- działalności szpitali, sklasyfikowanej w 86.10.Z,
- pomocniczej działalności dentystrycznej, tj. higienistek i asystentek dentystrycznych, sklasyfikowanej w 86.90.E.

### **86.90.A Działalność fizjoterapeutyczna**

Podklasa ta obejmuje:

- indywidualną lub zespołową działalność fizjoterapeutów, prowadzoną w takich dziedzinach jak: diagnostyka fizjoterapeutyczna, fizykoterapia, hydroterapia, masaż leczniczy, terapia ruchowa itp.

Działalność ta może być prowadzona w placówkach medycznych, takich jak: przychodnie (ogólne, przyszpitalne, medycyny pracy, przy domach pomocy społecznej), specjalistyczne placówki medyczne inne niż szpitale, prywatne gabinety oraz w domu pacjenta.

Działalność ta może być prowadzona także w obiektach zapewniających zakwaterowanie, ale innych niż szpitale.

### **86.90.B Działalność pogotowia ratunkowego**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność pogotowia ratunkowego w zakresie transportu chorych, włączając transport samolotowy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- transportu chorych, bez użycia sprzętu do ratowania życia ani udziału personelu medycznego, sklasyfikowanego w odpowiednich podklasach Sekcji H,
- działalności szpitalnego oddziału ratunkowego, sklasyfikowanej w 86.10.Z.

### **86.90.C Praktyka pielęgniarek i położnych**

Podklasa ta obejmuje:

- indywidualną praktykę pielęgniarek i położnych, włącznie z indywidualną praktyką specjalistyczną,
- grupową praktykę pielęgniarek i położnych

Działalność ta może być prowadzona w placówkach medycznych, takich jak: przychodnie (ogólne, przyszpitalne, medycyny pracy), specjalistyczne placówki medyczne inne niż szpitale, prywatne gabinety oraz w domu pacjenta.

Działalność ta nie obejmuje leczenia medycznego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- pomocy społecznej z zakwaterowaniem zapewniającej opiekę pielęgniarską, sklasyfikowanej w 87.10.Z,
- działalności domów pomocy społecznej z minimalną opieką pielęgniarską, sklasyfikowanej w 87.30.Z.

### **86.90.D Działalność paramedyczna**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność paramedyczną prowadzoną w takich dziedzinach jak: irydologia, homeopatia, akupunktura, akupresura itp.

Działalność ta może być prowadzona w placówkach medycznych, takich jak: przychodnie ogólne, specjalistyczne placówki medyczne inne niż szpitale, prywatne gabinety oraz w domu pacjenta.

Działalność ta może być prowadzona także w obiektach zapewniających zakwaterowanie, ale innych niż szpitale.

### **86.90.E Pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- pomocniczą działalność dentystyczną, taką jak: działalność higienistek i asystentek dentystycznych. Osoby te mogą pracować samodzielnie, lecz co jakiś czas są kontrolowane przez lekarzy dentystów,
- działalność związaną z prowadzeniem profilaktyki i promocji zdrowia prowadzoną m.in. przez higienistki szkolne, ortoptystów, instruktorów higieny, dietetyków i specjalistów promocji zdrowia,
- działalność diagnostyczną prowadzoną przez samodzielne laboratoria medyczne,
- działalność banków krwi, spermy, organów i tkanek do przeszczepów oraz zbiór moczu kobiecego do produkcji leków hormonalnych,
- działalność w dziedzinie terapii logopedycznej, optometrii,
- działalność w zakresie zdrowia psychicznego świadczoną przez psychologów i psychoterapeutów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności laboratoriów innych niż medyczne, sklasyfikowanej w 71.20.A, 71.20.B,
- wykonywania badań i analiz związanych z jakością żywności, sklasyfikowanego w 71.20.A,
- działalności szpitali, sklasyfikowanej w 86.10.Z,
- działalności w zakresie praktyki medycznej i dentystycznej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 86.2,
- działalności fizjoterapeutycznej, sklasyfikowanej w 86.90.A,
- działalności pogotowia ratunkowego, sklasyfikowanej w 86.90.B,
- praktyki pielęgniarek i położnych, sklasyfikowanej w 86.90.C,
- działalności paramedycznej, sklasyfikowanej w 86.90.D,
- działalności w zakresie zdrowia psychicznego świadczonej przez psychologów i psychoterapeutów, sklasyfikowanej w 85.60.Z, 87.20.Z, 88.99.Z.

### **Dział 87 POMOC SPOŁECZNA Z ZAKWATEROWANIEM**

Dział ten obejmuje;

- pomoc społeczną z zakwaterowaniem zapewniającą pomoc pielęgniarską lub innego typu pomoc świadczoną osobom jej potrzebującym.

#### **87.10.Z Pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniająca opiekę pielęgniarską**

Podklasa ta obejmuje pomoc społeczną z zakwaterowaniem zapewniającą opiekę pielęgniarską realizowaną w:

- domach pomocy społecznej,
- domach rehabilitacyjnych,
- pozostałych placówkach pomocy społecznej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- profesjonalnej opieki zdrowotnej, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 86,
- pomocy społecznej realizowanej w domach pomocy społecznej z minimalną opieką pielęgniarską lub bez opieki pielęgniarskiej, sklasyfikowanej w 87.30.Z,
- pozostałej pomocy społecznej z zakwaterowaniem dla dzieci oraz osób o ograniczonej zdolności radzenia sobie samemu, sklasyfikowanej w 87.90.Z.

### **87.20.Z Pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

Podklasa ta obejmuje pomoc społeczną zapewniającą zakwaterowanie, wyżywienie, nadzór ochronny, pomoc i opiekę zdrowotną do pewnego stopnia świadczoną osobom upośledzonym umysłowo lub osobom uzależnionym w placówkach innych niż szpitale, takich jak:

- placówki dla osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków,
- psychiatryczne placówki rekonwalescencyjne,
- domy mieszkalne dla osób z zaburzeniami emocjonalnymi,
- placówki dla osób opóźnionych umysłowo,
- ośrodki zdrowia psychicznego.

Podklasa ta nie obejmuje:

- szpitali psychiatrycznych, sklasyfikowanych w 86.10.Z,
- pozostałej pomocy społecznej z zakwaterowaniem dla osób o ograniczonej zdolności radzenia sobie samemu, sklasyfikowanej w 87.90.Z.

### **87.30.Z Pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych**

Podklasa ta obejmuje pomoc społeczną zapewniającą całodobową opiekę osobom w podeszłym wieku i osobom niepełnosprawnym realizowaną w:

- domach emeryta,
- domach pomocy społecznej z minimalną opieką pielęgniarską,
- domach pomocy społecznej bez opieki pielęgniarskiej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- pomocy społecznej realizowanej w domach pomocy społecznej z opieką pielęgniarską, sklasyfikowanej w 87.10.Z,
- pomocy społecznej z zakwaterowaniem, w której opieka medyczna, edukacja i działalność rehabilitacyjna odgrywają rolę marginesową, sklasyfikowanej w 87.90.Z.

### **87.90.Z Pozostała pomoc społeczna z zakwaterowaniem**

Podklasa ta obejmuje pomoc społeczną zapewniającą całodobową opiekę dzieciom oraz osobom o ograniczonej zdolności radzenia sobie samemu, w której opieka medyczna, edukacja i działalność rehabilitacyjna odgrywają rolę marginesową, realizowaną przez instytucje administracji publicznej, organizacje prywatne lub społeczne w takich placówkach, jak:

- domy dziecka,
- pogotowia opiekuńcze,
- specjalne ośrodki wychowawcze,
- rodziny zastępcze,
- domy dla bezdomnych,
- domy dla samotnych matek z dziećmi,
- ośrodki pomocy dla osób z problemami socjalnymi lub osobistymi,
- ogniska wychowawcze.

Podklasa ta nie obejmuje:

- pomocy społecznej realizowanej w domach pomocy społecznej zapewniających opiekę pielęgniarską, sklasyfikowanej w 87.10.Z,
- pomocy społecznej z zakwaterowaniem dla osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych, sklasyfikowanej w 87.30.Z,
- działalności związanej z adopcją, sklasyfikowanej w 88.99.Z,
- działalności schronisk dla ofiar katastrof, sklasyfikowanych w 88.99.Z.



## **Dział 88 POMOC SPOŁECZNA BEZ ZAKWATEROWANIA**

Dział ten obejmuje pomoc społeczną bez zakwaterowania.

### **88.10.Z Pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych**

Podklasa ta obejmuje działalność poradni, schronisk i pozostałą pomoc społeczną bez zakwaterowania świadczoną osobom w podeszłym wieku i osobom niepełnosprawnym, realizowaną przez instytucje administracji publicznej, organizacje o zasięgu ogólnopolskim lub lokalnym oraz przez specjalistów udzielających porad, m.in. poprzez:

- odwiedzanie osób w podeszłym wieku i chorych w ich domach,
- dzienną opiekę dla osób w podeszłym wieku lub dorosłych osób niepełnosprawnych,
- działalność związaną z przystosowaniem zawodowym osób upośledzonych umysłowo lub niepełnosprawnych fizycznie; w działalności tego typu czynnik edukacyjny powinien występować w ograniczonym zakresie.

Podklasa ta nie obejmuje:

- obowiązkowych zabezpieczeń społecznych, sklasyfikowanych w 84.30.Z,
- pomocy społecznej z zakwaterowaniem, sklasyfikowanej w 87.30.Z,
- opieki dziennej nad dziećmi niepełnosprawnymi, sklasyfikowanej w 88.91.Z.

### **88.91.Z Opieka dzienna nad dziećmi**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność żłobków,
- pozostałą opiekę dzienną nad dziećmi, włączając dzieci niepełnosprawne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wychowania przedszkolnego, sklasyfikowanego w 85.10.Z.

**88.99.Z Pozostała pomoc społeczna bez zakwaterowania, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje działalność poradni, schronisk, pomoc specjalną i pozostałą pomoc społeczną bez zakwaterowania świadczoną osobom i rodzinom w ich domach lub poza nimi, realizowaną przez instytucje administracji publicznej, organizacje niosące pomoc ofiarom katastrof, organizacje o zasięgu ogólnopolskim lub lokalnym oraz przez specjalistów udzielających porad, m.in. poprzez:

- pomoc społeczną i poradnictwo dla dzieci i młodzieży,
- działalność związaną z adopcją,
- działalność prewencyjną przeciwko przemocy wobec dzieci oraz inną działalność tego rodzaju,
- konsultacje i doradztwo związane z planowaniem budżetów domowych, działalność poradni małżeńskich i rodzinnych, poradnictwo w zakresie zaciągania kredytów i spłacania długów,
- działalność społeczną lokalną i sąsiedzką,
- działalność polegającą na niesieniu pomocy ofiarom klęsk żywiołowych, katastrof, uchodźcom, imigrantom itp., włączając działalność tymczasowych i długotrwałych schronisk dla tych osób,
- działalność związaną z przystosowaniem zawodowym osób bezrobotnych, w działalności tego typu czynnik edukacyjny powinien występować w ograniczonym zakresie,
- działalność polegającą na określeniu, czy ubiegający się o wsparcie spełniają warunki potrzebne do przyznania pomocy finansowej lub rzeczowej,
- placówki dzienne dla osób bezdomnych oraz innych osób potrzebujących pomocy,
- działalność charytatywną polegającą na gromadzeniu funduszy lub inne formy wspierania finansowego w ramach pomocy społecznej.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, sklasyfikowanej w 84.30.Z,
- działalności w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, sklasyfikowanej w 85.60.Z,
- działalności pomocy społecznej z zakwaterowaniem, sklasyfikowanej w 87.90.Z.

## **SEKCJA R DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ**

Sekcja ta obejmuje szeroki zakres działalności kulturalnych, rozrywkowych i rekreacyjnych związanych z różnymi zainteresowaniami ogółu społeczeństwa, włączając występy na żywo, działalność muzeów, gry hazardowe, działalności związane ze sportem i rekreacją.

### **Dział 90 DZIAŁALNOŚĆ TWÓRCZA ZWIĄZANA Z KULTURĄ I ROZRYWKĄ**

Dział ten obejmuje:

- funkcjonowanie obiektów i świadczenie usług związanych z zainteresowaniami kulturalnymi i rozrywkowymi klientów,
- produkcję, promocję i udział w występach na żywo, wydarzeniach lub wystawach przeznaczonych dla powszechnych odbiorców, zapewnienie odpowiedniego poziomu artystycznego, twórczego i umiejętności technicznych niezbędnych przy produkcji artystycznej i występach na żywo.

Dział ten nie obejmuje:

- działalności muzeów wszelkiego rodzaju, działalności ogrodów botanicznych i zoologicznych, ochrony miejsc historycznych i działalności rezerwatów przyrody, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 91,
- działalności w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 92,
- działalności związanej ze sportem, rozrywką i rekreacją, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 93.

Jednostki, które świadczą usługi kulturalne, rozrywkowe i rekreacyjne sklasyfikowane są w następujących grupowaniach:

- produkcja i dystrybucja filmów i nagrań wideo, sklasyfikowana w 59.11.Z, 59.12.Z, 59.13.Z,
- projekcja filmów, sklasyfikowana w 59.14.Z,
- nadawanie programów radiowych i telewizyjnych, sklasyfikowane w odpowiednich podklasach grup 60.1, 60.2.

#### **90.01.Z Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych**

Podklasa ta obejmuje wystawianie przedstawień teatralnych, operowych, baletowych, musicalowych i innych:

- działalność grup cyrkowych, orkiestr i zespołów muzycznych,
- działalność indywidualnych artystów takich jak: aktorzy, tancerze, piosenkarze, lektorzy lub prezenterzy.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności agentów i agencji artystycznych, występujących w imieniu indywidualnych artystów, sklasyfikowanej w 74.90.Z,
- działalności agencji odpowiedzialnych za casting, sklasyfikowanej w 78.10.Z.

### **90.02.Z Działalność wspomagająca wystawianie przedstawień artystycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność wspomagającą wystawianie przedstawień teatralnych, operowych, baletowych, musicalowych i innych:
  - działalność reżyserów, producentów, scenografów, projektantów i wykonawców teatralnych dekoracji scenicznych, maszynistów sceny, specjalistów od oświetlenia sceny, konferansjerów itd.
- działalność producentów przedstawień artystycznych, w obiektach lub poza nimi.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności agentów i agencji artystycznych, występujących w imieniu indywidualnych artystów, sklasyfikowanej w 74.90.Z,
- działalności agencji odpowiedzialnych za casting, sklasyfikowanej w 78.10.Z.

### **90.03.Z Artystyczna i literacka działalność twórcza**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność indywidualnych artystów takich jak: rzeźbiarze, malarze, rysownicy, grawerzy, artyści uprawiający kwasoryt itp.,
- działalność indywidualnych pisarzy wszystkich dziedzin, włączając fikcję literacką, literaturę popularno-naukową itp.,
- działalność niezależnych dziennikarzy,
- renowację prac artystycznych, takich jak obrazy itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wykonywania posągów innych niż artystyczne, sklasyfikowanej w 23.70.Z,
- renowacji organów i pozostałych zabytkowych instrumentów muzycznych, sklasyfikowanej w 33.19.Z,
- produkcji filmów kinowych i nagrań wideo, sklasyfikowanej w 59.11.Z, 59.12.Z,
- renowacji mebli (z wyłączeniem wykonywanego przez muzea), sklasyfikowanego w 95.24.Z.

### **90.04.Z Działalność obiektów kulturalnych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność teatrów i sal koncertowych, galerii i salonów wystawienniczych, domów i ośrodków kultury, świetlic oraz pozostałych obiektów kulturalnych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności handlowych galerii sztuki, sklasyfikowanej w 47.78.Z,
- działalności kin, sklasyfikowanej w 59.14.Z,
- działalności agencji biletowych, sklasyfikowanej w 79.90.C,
- działalności muzeów, sklasyfikowanej w 91.02.Z.

## **Dział 91 DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK, ARCHIWÓW, MUZEÓW ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ**

Dział ten obejmuje:

- działalność bibliotek i archiwów,
- działalność wszystkich rodzajów muzeów,
- działalność ogrodów botanicznych i zoologicznych,
- działalność związaną z ochroną miejsc historycznych,
- działalność rezerwatów przyrody,
- utrzymywanie i ochronę obiektów wystawienniczych, miejsc i cudów natury o znaczeniu historycznym, kulturalnym lub edukacyjnym (np. miejsca na liście światowego dziedzictwa UNESCO itp.).

Dział ten nie obejmuje:

- działalności związanej ze sportem, rozrywką i rekreacją, tj. działalności parków rekreacyjnych i plaż, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 93.

### **91.01.A Działalność bibliotek**

Podklasa ta obejmuje:

- dokumentacyjną i informacyjną działalność bibliotek wszystkich rodzajów, czytelni, pomieszczeń do odsłuchiwania i oglądania, świadczoną dla ogółu społeczeństwa lub specjalnych grup odbiorców, takich jak: studenci, naukowcy, nauczyciele, członkowie:
  - gromadzenie zbiorów
  - katalogowanie zbiorów,
  - wypożyczanie i przechowywanie książek, map, periodyków, filmów, płyt, taśm, prac artystycznych itp.,
  - wyszukiwanie informacji z posiadanych zbiorów itp.,
- przechowywanie zdjęć i filmów przez biblioteki i usługi z tym związane.

### **91.01.B Działalność archiwów**

Podklasa ta obejmuje dokumentacyjną i informacyjną działalność archiwów publicznych świadczoną dla ogółu społeczeństwa lub specjalnych grup odbiorców, takich jak: studenci, naukowcy, nauczyciele, członkowie oraz działalność archiwów rządowych:

- gromadzenie zbiorów,
- katalogowanie zbiorów,
- wypożyczanie i przechowywanie książek, map, periodyków, filmów, płyt, taśm, prac artystycznych itp.,
- wyszukiwanie informacji z posiadanych zbiorów itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- archiwizacji i niszczenia dokumentów wykonywanych na zlecenie, sklasyfikowanej w 82.19.Z.

### **91.02.Z Działalność muzeów**

Podklasa ta obejmuje działalność muzeów wszystkich rodzajów, takich jak:

- muzea sztuki, biżuterii, mebli, strojów, ceramiki, srebra stołowego,
- muzea historii naturalnej, nauki i techniki, historyczne, włączając muzea wojskowe i izby pamięci,
- pozostałe muzea wyspecjalizowane,
- muzea na wolnym powietrzu.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności handlowych galerii sztuki, sklasyfikowanej w 47.78.Z,
- renowacji dzieł sztuki i obiektów muzealnych, sklasyfikowanej w 90.03.Z,
- działalności archiwów i bibliotek, sklasyfikowanej w 91.01.A, 91.01.B.

### **91.03.Z Działalność historycznych miejsc i budynków oraz podobnych atrakcji turystycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- konserwację i ochronę miejsc i budynków zabytkowych i historycznych oraz zabytkowych obiektów ruchomych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie archeologii i historii, sklasyfikowanego w 72.20.Z,
- renowacji i restauracji miejsc i budynków historycznych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach Sekcji F.

### **91.04.Z Działalność ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz obszarów i obiektów ochrony przyrody**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność ogrodów botanicznych i zoologicznych, włączając ogrody zoologiczne dla dzieci,
- działalność rezerwatów przyrody, włączając ochronę dzikiej przyrody itd.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności związanej z zagospodarowaniem terenów zieleni, sklasyfikowanej w 81.30.Z.

## **Dział 92 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z GRAMI LOSOWYMI I ZAKŁADAMI WZAJEMNYMI**

Dział ten obejmuje:

- działalność obiektów, takich jak: kasyna, sale do gry w bingo, terminale do gier wideo,
- usługi związane z grami losowymi, takimi jak: loterie i zakłady wyścigów konnych

## **92.00.Z Działalność związana z grami losowymi i zakładami wzajemnymi**

Podklasa ta obejmuje działalność w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych, taką jak:

- sprzedaż losów na loterie,
- eksploatacja automatów do gier hazardowych na monety,
- obsługa stron internetowych z wirtualnymi grami losowymi,
- działalność bukmacherska oraz pozostała działalność w zakresie zakładów wzajemnych,
- zakłady wyścigów konnych,
- działalność kasyn, włączając „pływające kasyna”.

## **Dział 93 DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA, ROZRYWKOWA I REKREACYJNA**

Dział ten obejmuje:

- działalność w zakresie rekreacji, rozrywki i sportu, z wyłączeniem działalności muzeów, ochrony miejsc historycznych, działalności ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz rezerwatów przyrody, działalności w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych.

Dział ten nie obejmuje:

- działalności związanej z wystawianiem sztuk dramatycznych, musicali oraz pozostałej działalności artystycznej, takiej jak: produkcja przedstawień teatralnych na żywo, koncertów, przedstawień operowych, baletowych i pozostałych produkcji scenicznych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 90.

### **93.1 Działalność związana ze sportem**

Grupa ta obejmuje:

- prowadzenie obiektów sportowych,
- działalność drużyn i klubów sportowych oraz niezależnych sportowców biorących udział głównie w imprezach sportowych na żywo przed publicznością,
- działalność właścicieli samochodów wyścigowych, psów, koni itd. biorących udział w wyścigach, polegającą przede wszystkim na wystawianiu ich na wyścigach lub innych imprezach sportowych,
- działalność trenerów sportowych świadczących specjalistyczne usługi dla uczestników imprez i zawodów sportowych,
- działalność związaną z prowadzeniem hal sportowych i stadionów,
- pozostałą działalność w zakresie organizowania, promowania i zarządzania imprezami sportowymi, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

### **93.11.Z Działalność obiektów sportowych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność obiektów sportowych na otwartym powietrzu lub obiektów sportowych halowych (otwartych, zamkniętych lub zadaszonych, z miejscami siedzącymi dla widzów lub bez, tj.:
  - stadiony do gry w piłkę nożną,
  - stadiony do gry w krykieta, rugby,
  - tory wyścigowe dla samochodów, psów, koni,
  - baseny,
  - stadiony lekkoatletyczne,
  - hale i stadiony przeznaczone dla sportów zimowych, włączając hale do gry w hokeja,
  - hale bokserskie,
  - pola golfowe,
  - tory do gry w kręgle,
  - pozostałe obiekty sportowe
- organizowanie i przeprowadzanie imprez sportowych dla sportowców zawodowych lub amatorów z wykorzystaniem własnych, otwartych lub zamkniętych obiektów sportowych,
- zarządzanie i zapewnienie pracowników do obsługi tych obiektów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- obsługi wyciągów narciarskich, sklasyfikowanej w 49.39.Z,
- wypożyczania sprzętu rekreacyjnego i sportowego, sklasyfikowanego w 77.21.Z,
- działalności obiektów służących poprawie kondycji fizycznej, sklasyfikowanej w 93.13.Z,
- działalności związanej z prowadzeniem parków i plaż, sklasyfikowanej w 93.29.Z.

### **93.12.Z Działalność klubów sportowych**

Podklasa obejmuje działalność klubów sportowych zawodowych lub amatorskich, takich jak:

- kluby piłkarskie,
- kluby pływackie,
- kluby bokserskie,
- kluby lekkoatletyczne,
- kluby strzeleckie,
- kluby sportów zimowych,
- kluby golfowe,
- kluby kręglarskie,
- kluby szachowe itd.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności indywidualnych nauczycieli, trenerów, sklasyfikowanej w 85.51.Z,
- działalności obiektów sportowych, sklasyfikowanej w 93.11.Z,
- organizowania i przeprowadzania imprez sportowych dla sportowców zawodowych lub amatorów we własnych, otwartych lub zamkniętych obiektach sportowych, sklasyfikowanego w 93.11.Z.

### **93.13.Z Działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność centrów i klubów fitness oraz innych obiektów służących poprawie kondycji fizycznej i kulturystyce.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności indywidualnych nauczycieli, trenerów, sklasyfikowanej w 85.51.Z,
- działalności usługowej łaźni tureckich, saun i łaźni parowych, solariów, salonów odchudzających, sklasyfikowanej w 96.04.Z.



### **93.19.Z Pozostała działalność związana ze sportem**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność producentów i sponsorów wydarzeń sportowych, w obiektach lub poza nimi,
- działalność indywidualnych sportowców, sędziów, chronometrażystów itd.,
- działalność związaną z organizacją lig sportowych,
- działalność związaną z promocją imprez sportowych,
- działalność przewodników górskich.
- działalność stajni wyścigowych, ośrodków hodowli i tresury psów wyścigowych,
- działalność wspomagającą łowiectwo i wędkarstwo sportowe lub rekreacyjne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wypożyczania sprzętu sportowego, sklasyfikowanego w 77.21.Z,
- działalności szkół sportowych, sklasyfikowanej w 85.51.Z,
- działalności instruktorów, nauczycieli i trenerów sportowych, sklasyfikowanej w 85.51.Z,
- organizowania i przeprowadzania imprez sportowych dla sportowców zawodowych lub amatorów z wykorzystaniem własnych lub nie, obiektów sportowych, sklasyfikowanego w 93.11.Z,
- działalności związanej z prowadzeniem parków rekreacyjnych i plaż, sklasyfikowanej w 93.29.Z.

### **93.2 Działalność rozrywkowa i rekreacyjna**

Grupa ta obejmuje jednostki, które prowadzą obiekty lub świadczą usługi w zakresie zaspokajania potrzeb rekreacyjnych swoich klientów. Obejmuje ona organizowanie różnych atrakcji rozrywkowych i rekreacyjnych, takich jak: zjazdy wodne, gry, pokazy, wystawy tematyczne i imprezy plenerowe, włączając festyny i inne imprezy rekreacyjne.

Grupa ta nie obejmuje:

- działalności sportowej oraz działalności związanej z wystawianiem sztuk dramatycznych, musicali oraz pozostałej działalności artystycznej.

### **93.21.Z Działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki,
- organizowanie różnych atrakcji rozrywkowych i rekreacyjnych, takich jak: zjazdy wodne, gry, pokazy, wystawy tematyczne i imprezy plenerowe.

### **93.29.Z Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna**

Podklasa ta obejmuje pozostałą działalność rozrywkową i rekreacyjną, gdzie indziej niesklasyfikowaną (z wyłączeniem działalności wesołych miasteczek i parków rozrywki), taką jak:

- eksploatacja automatów do gier zręcznościowych, nawet na monety,
- działalność parków rekreacyjnych (bez zakwaterowania),
- transport rekreacyjny, np. działalność przystani jachtowych,
- obsługa stoków narciarskich,
- wypożyczanie sprzętu rekreacyjnego stanowiącego integralną część obiektu rekreacyjnego,
- działalność jarmarków i widowisk o charakterze rekreacyjnym
- działalność plaż, włączając wynajmowanie przebierałni, szafek na ubrania, wypożyczanie leżaków, itd.
- działalność miejsc do tańczenia (np. dyskoteki, sale taneczne),
- działalność producentów i sponsorów przedstawień na żywo, innych niż artystyczne lub sportowe, w obiektach lub poza nimi.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności związanej z funkcjonowaniem kolejek linowych naziemnych i nadziemnych oraz wyciągów narciarskich, sklasyfikowanej w 49.39.Z,
- rejsów wycieczkowych wędkarskich, sklasyfikowanych w 50.10.Z, 50.30.Z,
- wynajmowania miejsc i obiektów krótkotrwałego zakwaterowania dla gości odwiedzających lasy i parki rekreacyjne oraz wynajmowania pól namiotowych, sklasyfikowanego w 55.30.Z,
- działalności kempingów, obozowisk, kempingów łowieckich i wędkarskich, sklasyfikowanej w 55.30.Z,
- serwowania napojów przez dyskoteki, sklasyfikowanego w 56.30.Z,
- działalności grup teatralnych i cyrkowych, sklasyfikowanej w 90.01.Z.

## **SEKCJA S POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA**

Sekcja ta obejmuje:

- działalność organizacji członkowskich,
- naprawę komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego
- działalność usługową pozostałą, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

### **Dział 94 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH**

Dział ten obejmuje:

- działalność organizacji, których członkowie reprezentują interesy pewnych grup społecznych lub promują różne idee wśród ogółu społeczeństwa. Działalność tych organizacji może przynosić korzyści również osobom, które nie są ich członkami.

Podział tego działu określony jest przez cele, którym działalność tych organizacji ma służyć, to jest: interesom pracodawców, osobom pracującym na własny rachunek oraz środowiskom naukowym (odpowiednie podklasy grupy 94.1), interesom pracowników (odpowiednie podklasy grupy 94.2) oraz propagowaniu działalności religijnej, politycznej, kulturalnej, edukacyjnej lub rekreacyjnej (odpowiednie podklasy grupy 94.9).

Dział ten nie obejmuje:

- działalności komercyjnej prowadzonej przez organizacje członkowskie, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach niniejszej klasyfikacji (np. w zakresie edukacji - odpowiednie podklasy Sekcji P, a w zakresie opieki zdrowotnej - odpowiednie podklasy Sekcji Q).

#### **94.11.Z Działalność organizacji komercyjnych i pracodawców**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność organizacji, których członkowie zainteresowani są rozwojem i dobrą koniunkturą pewnych grup przemysłu i handlu, włączając rolnictwo, lub wzrostem gospodarczym i ogólnym pewnych regionów, jak również podziałem politycznym bez względu na branżę,
- działalność federacji i stowarzyszeń,
- działalność izb handlowych, zrzeszeń kupieckich i podobnych organizacji,
- działalność informacyjną, reprezentowanie interesów członków organizacji przed instytucjami rządowymi, w stosunkach międzyludzkich (public relations), przy negocjacjach biznesowych i przed organizacjami pracodawców.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności związków zawodowych, sklasyfikowanej w 94.20.Z.

#### **94.12.Z Działalność organizacji profesjonalnych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność organizacji, których członkowie zainteresowani są określoną dyscypliną nauki lub pewną dziedziną zawodową, zalicza się tu działalność stowarzyszeń lekarzy, prawników, księgowych, inżynierów, architektów itp.,
- działalność stowarzyszeń, których członkowie: pisarze, malarze, aktorzy, dziennikarze itp. zaangażowani są w działalność naukową, akademicką lub kulturalną,
- działalność informacyjną, ustalanie i nadzór nad praktykowanymi zasadami działalności zawodowej, reprezentowanie interesów członków organizacji przed instytucjami rządowymi i w stosunkach międzyludzkich (public relations),
- działalność stowarzyszeń naukowych.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności edukacyjnej prowadzonej przez te organizacje, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 85.

#### **94.20.Z Działalność związków zawodowych**

Podklasa ta obejmuje:

- propagowanie interesów zorganizowanych związków zawodowych i pracowników,
- działalność stowarzyszeń, których członkowie są z reguły pracownikami zainteresowanymi w reprezentowaniu ich interesów w zakresie zarobków i wykonywanej pracy oraz w prowadzeniu wspólnych akcji przez tego typu organizacje,
- działalność związków zawodowych: pracowników pracujących w pojedynczych zakładach, pracowników konkretnych grup zawodowych, pewnych gałęzi przemysłu oraz regionalnych związków zawodowych i związków zawodowych zorganizowanych w oparciu o inne kryteria.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności edukacyjnej prowadzonej przez te organizacje, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 85.

#### **94.91.Z Działalność organizacji religijnych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność organizacji religijnych lub osób indywidualnych świadczących usługi bezpośrednio wiernym w kościołach, meczetach, świątyniach, synagogach lub w innych miejscach,
- działalność klasztorów,
- działalność rekolekcyjną,
- praktyki religijne związane z uroczystościami pogrzebowymi.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności edukacyjnej prowadzonej przez te organizacje, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 85,
- działalności w zakresie ochrony zdrowia prowadzonej przez te organizacje, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działu 86,
- działalności w zakresie pomocy społecznej prowadzonej przez te organizacje, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach działów 87, 88.

#### **94.92.Z Działalność organizacji politycznych**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność organizacji politycznych i pomocniczych, takich jak: organizacje młodzieżowe związane z partią polityczną. Organizacje te są głównie zaangażowane w uzyskiwanie wpływu na decyzje podejmowane w instytucjach rządowych przez delegowanie swoich członków lub sympatyków do funkcji politycznych oraz działalność informacyjną, public relations, zbieranie funduszy itp.

#### **94.99.Z Działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność organizacji niezwiązanych bezpośrednio z partią polityczną, wspierających inicjatywy społeczne poprzez edukację, wpływy polityczne, gromadzenie funduszy itp., takich jak:
  - organizacje wspierające inicjatywy mieszkańców lub ruchy protestacyjne,
  - organizacje ekologiczne i działające w celu ochrony środowiska,
  - organizacje wspierające działalność stowarzyszeń regionalnych i edukacyjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane,
  - organizacje mające na celu ochronę i poprawę sytuacji pewnych grup specjalnych, np. grup etnicznych i mniejszościowych,
  - stowarzyszenia patriotyczne, włączając stowarzyszenia kombatanatów,
- działalność stowarzyszeń konsumentów,
- działalność związków motorowych,
- działalność stowarzyszeń kultywujących kontakty towarzyskie, takie jak kluby rotariańskie, loże itp.,
- działalność związków młodzieżowych, organizacji studenckich, klubów i bractw itp.,
- działalność stowarzyszeń agitujących do działalności kulturalnej, rekreacyjnej oraz hobbystycznej (innej niż sporty i gry), np.: koła poetyckie i literackie, kluby książki, kluby historyczne, koła działkowców, kluby filmowe, koła fotograficzne, muzyczne i artystyczne, kluby kolekcjonerskie, kluby środowiskowe itp.,
- działania wspierające myślistwo i łowiectwo,
- działalność związaną z przyznawaniem dotacji przez organizacje członkowskie i inne.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności charytatywnej związanej ze zbieraniem funduszy na działalność społeczną, sklasyfikowanej w 88.99.Z,
- działalności profesjonalnych grup i organizacji artystycznych, sklasyfikowanej w odpowiednich podklasach grupy 90.0,
- działalności klubów sportowych, sklasyfikowanej w 93.12.Z,
- działalności organizacji profesjonalnych, sklasyfikowanej w 94.12.Z.

#### **Dział 95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO**

Dział ten obejmuje:

- naprawę i utrzymanie peryferyjnego sprzętu komputerowego, takiego jak: komputery stacjonarne, komputery przenośne, terminale komputerowe, układy pamięci i drukarki,
- naprawę sprzętu telekomunikacyjnego, takiego jak: faksy, krótkofalówki oraz elektronicznego sprzętu powszechnego użytku, takiego jak: radiodbiorniki i telewizory,
- naprawę sprzętu domowego i ogrodniczego, takiego jak: kosiarki do trawy i dmuchawy,
- naprawę obuwia i wyrobów skórzanych, mebli i wyposażenia domu, odzieży i dodatków do odzieży, artykułów sportowych, instrumentów muzycznych, artykułów hobbystycznych i innych artykułów użytku osobistego i domowego.

Dział ten nie obejmuje:

- naprawy medycznej i diagnostycznej aparatury obrazującej, przyrządów pomiarowych i badawczych, narzędzi laboratoryjnych, sprzętu radarowego i sonarów, sklasyfikowanej w 33.13.Z.

### **95.11.Z Naprawa i konserwacja komputerów i urządzeń peryferyjnych**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację:

- komputerów stacjonarnych,
- komputerów przenośnych (laptopów),
- napędów dysków magnetycznych, dysków przenośnych i pozostałych układów pamięci,
- napędów dysków optycznych (CD-RW, CD-ROM, DVD-ROM, DVD- RW),
- drukarek,
- monitorów,
- klawiatury,
- akcesoriów typu mysz, joystick i manipulator kulkowy (trackball),
- wewnętrznych i zewnętrznych modemów komputerowych,
- wyspecjalizowanych terminali komputerowych,
- serwerów komputerowych,
- skanerów, włączając skanery kodów kreskowych,
- czytników kart magnetycznych (smart card),
- kasków (hełmów) do kreowania rzeczywistości wirtualnej,
- rzutników komputerowych,
- terminali komputerowych typu: bankomat (ATM); terminale kasowe (POS), które nie są obsługiwane mechanicznie,
- podręcznych komputerów typu „hand-help” (PDA).

Podklasa ta nie obejmuje:

- naprawy i konserwacji modemów (sprzętu transmisyjnego), sklasyfikowanych w 95.12.Z.

### **95.12.Z Naprawa i konserwacja sprzętu (tele)komunikacyjnego**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację:

- telefonów bezprzewodowych,
- telefonów komórkowych,
- modemów (sprzętu transmisyjnego),
- faksów,
- urządzeń komunikacyjnych do przesyłania danych (np. urządzeń trasujących, pomostów, modemów),
- krótkofalówek, urządzeń nadawczo-odbiorczych,
- komercyjnych kamer telewizyjnych i kamer wideo.

### **95.21.Z Naprawa i konserwacja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację elektronicznego sprzętu powszechnego użytku:

- telewizorów, radioodbiorników,
- magnetowidów (VCR),
- odtwarzaczy CD,
- kamer wideo użytku domowego.

### **95.22.Z Naprawa i konserwacja urządzeń gospodarstwa domowego oraz sprzętu użytku domowego i ogrodniczego**

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę i konserwację urządzeń gospodarstwa domowego:
  - lodówek, pieców, pralek, suszarek ubraniowych, urządzeń klimatyzacyjnych itp.,
- naprawę i konserwację sprzętu użytku domowego i ogrodniczego:
  - kosiarek do trawy, podkaszarek, dmuchaw do śniegu i liści, przycinarek itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- naprawy ręcznych narzędzi mechanicznych, sklasyfikowanej w 33.12.Z,
- naprawy centralnych systemów klimatyzacyjnych, sklasyfikowanej w 43.22.Z.

### **95.23.Z Naprawa obuwia i wyrobów skórzanych**

Podklasa ta obejmuje naprawę i konserwację:

- naprawę obuwia, toreb bagażowych i podobnych wyrobów skórzanych,
- dopasowywanie, montaż obcasów.

### **95.24.Z Naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego**

Podklasa ta obejmuje:

- tapicerowanie, obróbkę wykończającą, naprawę, renowację mebli i wyposażenia domowego, włączając meble biurowe.

### **95.25.Z Naprawa zegarów, zegarków oraz biżuterii**

Podklasa ta obejmuje:

- naprawę zegarków, zegarów i ich części, takich jak: koperty i obudowy;
- naprawę mechanizmów zegarowych, chronometrów itp.,
- naprawę biżuterii,
- usługi grawerowania „na poczekaniu”.

Podklasa ta nie obejmuje:

- przemysłowego grawerowania metali, sklasyfikowanego w 25.61.Z,
- naprawy zegarów kontrolnych, datowników, zamków z regulatorem czasowym i podobnej aparatury do rejestrowania czasu, sklasyfikowanej w 33.13.Z.

### **95.29.Z Naprawa pozostałych artykułów użytku osobistego i domowego**

Podklasa ta obejmuje naprawę artykułów użytku osobistego i domowego:

- naprawę rowerów,
- naprawę i przeróbki odzieży,
- naprawę artykułów sportowych i wyposażenia turystycznego, z wyłączeniem naprawy broni sportowej i rekreacyjnej,
- naprawę książek,
- naprawę instrumentów muzycznych, z wyłączeniem renowacji organów i pozostałych instrumentów zabytkowych,
- naprawę zabawek i podobnych artykułów,
- naprawę pozostałych artykułów użytku osobistego i domowego,
- strojenie fortepianów i pianin.

Podklasa ta nie obejmuje:

- naprawy broni sportowej i rekreacyjnej, sklasyfikowanej w 33.11.Z,
- naprawy ręcznych narzędzi mechanicznych, sklasyfikowanej w 33.12.Z,
- renowacji organów i pozostałych instrumentów zabytkowych, sklasyfikowanej w 33.19.Z.

## **Dział 96 POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA**

Dział ten obejmuje pranie i czyszczenie chemiczne wyrobów tekstylnych i futrzarskich, fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne, pogrzeby i działalność pokrewną oraz pozostałą indywidualną działalność usługową, gdzie indziej niesklasyfikowaną.

### **96.01.Z Pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich**

Podklasa ta obejmuje:

- pranie i czyszczenie chemicznie, prasowanie itp. wszystkich rodzajów odzieży (włączając odzież futrzaną) i wyrobów tekstylnych, wykonywane za pomocą urządzeń mechanicznych lub ręcznie, pranie samoobsługowe w urządzeniach na monety,
- zbieranie zabrudzonej odzieży od klientów i dostarczanie odzieży upranej,
- pranie dywanów, pledów, zasłon i firan, również u klienta,
- wypożyczanie przez pralnie bielizny pościelowej, odzieży roboczej i podobnych wyrobów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- wypożyczania odzieży innej niż odzież robocza, nawet jeśli czyszczenie tych rzeczy jest integralną częścią tej działalności, sklasyfikowanego w 77.29.Z,
- naprawy i przeróbek odzieży itp., sklasyfikowanych w 95.29.Z.

### **96.02.Z Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne**

Podklasa ta obejmuje:

- mycie, obcinanie i układanie, czesanie, suszenie, farbowanie, prostowanie włosów, wykonywanie trwałej ondulacji oraz podobne czynności świadczone dla mężczyzn i kobiet,
- golenie i przycinanie brody,
- masaż twarzy, manicure i pedicure, robienie makijażu itp.,
- pozostałe zabiegi kosmetyczne, gdzie indziej niesklasyfikowane.

Podklasa ta nie obejmuje:

- produkcji peruk, sklasyfikowanej w 32.99.Z,
- działalności salonów tatuażu i piercingu, sklasyfikowanej w 96.09.Z

### **96.03.Z Pogrzeby i działalność pokrewna**

Podklasa ta obejmuje:

- grzebanie i kremację zwłok ludzkich i zwierzęcych oraz usługi powiązane:
  - przygotowanie zwłok do pochówku lub kremacji, balsamowanie zwłok,
  - usługi zakładów pogrzebowych,
  - przeprowadzenie pogrzebu lub kremacji,
  - wynajmowanie przygotowanego miejsca w domach pogrzebowych,
- dzierżawę lub sprzedaż grobów,
- opiekę i utrzymywanie grobów i mauzoleów.

Podklasa ta nie obejmuje:

- utrzymania terenów zieleni na cmentarzach, sklasyfikowanej w 81.30.Z.
- działalności usługowej związanej z praktykami religijnymi związanymi z uroczystościami pogrzebowymi, sklasyfikowanej w 94.91.Z.



#### **96.04.Z Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność usługowa łaźni tureckich, saun i łaźni parowych, solariów, salonów odchudzających, salonów masażu itp. mająca na celu poprawę samopoczucia.

Podklasa ta nie obejmuje:

- masaży i terapii leczniczych, sklasyfikowanych w 86.90.A,
- działalności klubów i obiektów służących poprawie kondycji fizycznej (centra fitness) i kulturystyce, sklasyfikowanej w 93.13.Z.

#### **96.09.Z Pozostała działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność astrologiczną i spirytystyczną,
- działalność biur towarzyskich, biur matrymonialnych,
- działalność agencji hostess,
- działalność usługową związaną z opieką nad zwierzętami domowymi w zakresie wyżywienia, pielęgnowania, strzyżenia, pilnowania i tresury,
- wyłapywanie bezpańskich zwierząt,
- działalność organizacji badających genealogię,
- działalność salonów tatuażu i piercingu,
- usługi czyścibutów, portierów, pracowników wyznaczonych do parkowania samochodów itp.,
- dorabianie kluczy,
- działalność samoobsługowych maszyn na monety, takich jak: automaty fotograficzne, wagi, urządzenia do mierzenia ciśnienia krwi, szafki na monety itp.

Podklasa ta nie obejmuje:

- działalności weterynaryjnej, sklasyfikowanej w 75.00.Z,
- eksploatacji automatów do gier hazardowych i automatów do pozostałych gier na monety, sklasyfikowanej w 92.00.Z,
- eksploatacji pralek samoobsługowych na monety, sklasyfikowanej w 96.01.Z.

## **SEKCJA T GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY**

Sekcja ta obejmuje:

- działalność gospodarstw domowych zatrudniających personel do prac domowych, taki jak: pokojówki, kucharze, kelnerzy, służący, kamerdynerzy, praczki, ogrodnicy, portierzy, stajenni, kierowcy, dozorczy, guwernantki, opiekunki do dzieci, korepetytorzy, sekretarki itd. Sekcja ta pozwala zatrudnionym pracownikom potwierdzić działalność ich pracodawców poprzez spisy lub badania, nawet jeśli pracodawcą jest osoba fizyczna. Produkt wytworzony w wyniku tej działalności ulega konsumpcji przez gospodarstwo domowe,
- działalność gospodarstw domowych produkujących różnorodne wyroby na własne potrzeby. Działalność ta obejmuje myślistwo, zbieractwo, hodowlę, budowę miejsc schronienia dla zwierząt oraz produkcję odzieży, a także innych wyrobów na własne potrzeby. W praktyce, jeśli gospodarstwa domowe wykonują również produkcję towarów rynkowych, są one sklasyfikowane w odpowiednim grupowaniu produkcji przemysłowej. Jeżeli zajmują się one głównie wytwarzaniem określonych wyrobów na własne potrzeby, są one sklasyfikowane we właściwym grupowaniu produkcji przemysłowej,
- działalność gospodarstw domowych świadczących różnorodne usługi na własne potrzeby. Działalność ta obejmuje gotowanie, nauczanie, opiekę nad członkami gospodarstwa domowego oraz inne usługi na własne potrzeby. W praktyce, jeśli gospodarstwa domowe wytwarzają również różnorodne wyroby na własne potrzeby, są one sklasyfikowane tam, gdzie gospodarstwa domowe produkujące wyroby na potrzeby własne.

### **97.00.Z Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność gospodarstw domowych zatrudniających personel do prac domowych, taki jak: pokojówki, kucharze, kelnerzy, służący, kamerdynerzy, praczki, ogrodnicy, portierzy, stajenni, kierowcy, dozorczy, guwernantki, opiekunki do dzieci, korepetytorzy, sekretarki itd.

Podklasa ta pozwala zatrudnionym pracownikom potwierdzić działalność ich pracodawców poprzez spisy lub badania, nawet jeśli pracodawcą jest osoba fizyczna.

Produkt wytworzony w wyniku tej działalności ulega konsumpcji przez gospodarstwo domowe.

Podklasa ta nie obejmuje:

- usług takich jak gotowanie, usługi ogrodnicze itp. świadczonych przez niezależnych dostawców usług (firmy lub indywidualne osoby), sklasyfikowanych w zależności od typu usługi.

### **Dział 98 GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY**

Dział ten obejmuje różnorodną działalność produkcyjną i usługową na cele utrzymania gospodarstwa domowego.

Gospodarstwa domowe powinny być tutaj klasyfikowane, tylko wtedy, gdy nie ma możliwości określenia ich przeważającej działalności, z której się utrzymują.

W przypadku, gdy gospodarstwo domowe prowadzi działalność rynkową, powinno być sklasyfikowane w odpowiednim grupowaniu Sekcji C, zgodnie z prowadzoną działalnością gospodarczą.

**98.10.Z Gospodarstwa domowe produkujące wyroby na własne potrzeby**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność gospodarstw domowych produkujących różnorodne wyroby na własne potrzeby.
- myślistwo, zbieractwo, hodowlę, budowę miejsc schronienia dla zwierząt oraz produkcję odzieży, a także innych wyrobów na własne potrzeby.

**98.20.Z Gospodarstwa domowe świadczące usługi na własne potrzeby**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność gospodarstw domowych świadczących różnorodne usługi na własne potrzeby, tj. gotowanie, nauczanie, opiekę nad członkami gospodarstwa domowego i inne usługi na własne potrzeby.

## **SEKCJA U ORGANIZACJE I ZESPOŁY EKSTERYTORIALNE**

Sekcja ta obejmuje:

- działalność organizacji i zespołów eksterytorialnych, takich jak: ONZ oraz jej wyspecjalizowane agendy, oddziały regionalne itp., Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy, Światowa Organizacja Celna, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Organizacja Państw - Eksporterów Ropy Naftowej, Wspólnoty Europejskie, Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu,
- działalność misji dyplomatycznych i konsularnych, które znajdują się na terenie Polski.

### **99.00.Z Organizacje i zespoły eksterytorialne**

Podklasa ta obejmuje:

- działalność organizacji i zespołów eksterytorialnych, takich jak: ONZ oraz jej wyspecjalizowane agendy, oddziały regionalne itp., Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy, Światowa Organizacja Celna, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Organizacja Państw - Eksporterów Ropy Naftowej, Wspólnoty Europejskie, Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu,
- działalność misji dyplomatycznych i konsularnych, które znajdują się na terenie Polski.